

România
Consiliul Fiscal

Raport anual

2024

Notă:

Raportul anual pe anul 2024 a fost aprobat de Președintele Consiliului Fiscal, conform prevederilor art. 56, alin (2), lit. d) din Legea nr. 69/2010, în urma însușirii acestuia de membrii Consiliului prin vot, în ședința din data de 8 septembrie 2025.

Reproducerea publicației este interzisă, iar utilizarea datelor în diferite lucrări este permisă numai cu indicarea sursei.

Consiliul Fiscal, Casa Academiei Române, Calea 13 Septembrie nr. 13, Sector 5, București
tel./fax. 0213184826
website: <http://www.consiliulfiscal.ro>

Versiune tipărită:	ISSN 2344-6811
	ISSN-L 2344-6811
Versiune <i>online</i> :	ISSN 2344-682X
	ISSN-L 2344-6811

Lista abrevierilor

ANAF	Agencia Națională de Administrare Fiscală
BERD	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
BGC	Bugetul General Consolidat
BNR	Banca Națională a României
CAS	Contribuții de asigurări sociale
CE	Comisia Europeană
CF	Consiliul Fiscal
CFM	Cadrul financiar multianual
CNSP	Comisia Națională de Strategie și Prognoză
DESI	Indicele economiei și societății digitale
ECE	Europa Centrală și de Est
ESA 2010	Sistemul European de Conturi Naționale și Regionale 2010
FEDR	Fondul European pentru Dezvoltare Regională
FEN	Fonduri externe nerambursabile
FMI	Fondul Monetar Internațional
FSC	Fonduri Structurale și de Coeziune
IAPC	Indicele armonizat al prețurilor de consum
IMM	Întreprinderi mici și mijlocii
INS	Institutul Național de Statistică
IPC	Indicele prețurilor de consum
LRFB	Legea responsabilității fiscal-bugetare nr. 69/2010
MIPE	Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene
MF	Ministerul Finanțelor
MRR	Mecanismul de Redresare și Reziliență
OCDE	Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică
OTM	Obiectivul pe termen mediu
OUG	Ordonanță de Urgență a Guvernului
PBSTM	Planul Bugetar-Structural pe Termen Mediu
PDE	Procedura de deficit excesiv
PIB	Produsul intern brut
PNRR	Planul Național de Redresare și Reziliență
pp	Puncte procentuale
PSC	Pactul de stabilitate și creștere
SFB	Strategia fiscal-bugetară
TFUE	Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
TSCG	Tratatul privind stabilitatea, coordonarea și guvernarea în cadrul Uniunii Economice și Monetare (Compactul fiscal)
TVA	Taxa pe valoarea adăugată
UE	Uniunea Europeană

CUPRINS

I. Sinteză	9
II. Evoluții macroeconomice în anul 2024	18
III. Politica fiscal-bugetară în anul 2024	28
III.1. Trăsături ale politicii fiscal-bugetare în anul 2024	28
III.2. Evaluarea obiectivelor, ȋntelor și indicatorilor bugetari.....	29
III.3. Soldul bugetar structural în România	43
III.4. Veniturile bugetare.....	48
III.4.1. TVA și accize	49
III.4.2. Impozite directe	51
III.4.3. Contribuții de asigurări sociale	53
III.5. Cheltuielile bugetare.....	54
III.5.1. Cheltuieli de personal și de asistență socială.....	56
III.5.2. Cheltuieli cu bunuri și servicii	54
III.5.3. Cheltuieli de investiții publice.....	66
III.5.4. Fondul de rezervă bugetară și fondul de intervenție la dispoziția Guvernului.....	72
III.5.5. Arieratele bugetului general consolidat.....	78
III.6. Evaluarea analizelor cheltuielilor publice în domeniul educației și în domeniul sănătății	79
III.7. Datoria publică.....	91
IV. Absorbția fondurilor europene.....	99
V. Colectarea impozitelor și structura cheltuielilor bugetare – comparații internaționale ...	104
V.1. Colectarea impozitelor în România – comparații internaționale.....	104
V.2. Cheltuielile publice – structură și sustenabilitate	114
VI. Planul bugetar-structural pe termen mediu și sustenabilitatea datoriei publice	119
VII. Anul 2025 – Perspective macroeconomice și fiscal-bugetare	134
VII.1. Cadrul macroeconomic.....	134
VII.2. Cadrul fiscal-bugetar	145
Bibliografie	145

Anexa 1 – Situația sumelor alocate din fondul de rezervă bugetară și fondul de intervenție la dispoziția Guvernului în anul 2024.....	158
--	------------

Anexa 2 – Glosar de termeni	180
--	------------

Lista tabelelor

Tabelul 1: Principalii indicatori macroeconomici în 2024 (prognoză SFB versus realizări).....	27
Tabelul 2: Plafoane nominale ale soldului BGC, cheltuielilor totale și ale cheltuielilor de personal	37
Tabelul 3: Evoluția principalelor agregate bugetare în anul 2024 (mld. lei)	39
Tabelul 4: Evoluția veniturilor și cheltuielilor bugetare după standarde <i>cash</i> (% din PIB)	41
Tabelul 5: Evoluția veniturilor și cheltuielilor bugetare după standarde ESA 2010, % PIB	42
Tabelul 6: Contribuții de asigurări sociale (mil. lei).....	54
Tabelul 7: Titluri executorii emise/plătite în contul hotărârilor judecătorești privind plata unor diferențe salariale pentru unele categorii de bugetari, mil. lei	57
Tabelul 8: Evoluția trimestrială a arieratelor BGC în anul 2024 (mil. lei).....	79
Tabelul 9: Situația absorbției fondurilor structurale și de coeziune pentru perioada de programare 2021-2027 (mil. euro).....	100
Tabelul 10: Calendarul plăților Comisiei Europene către România, aferente PNRR, în perioada 2021 - iunie 2025 (inclusiv prefinanțări).....	102
Tabelul 11: Rata de absorbție efectivă a fondurilor aferente PNRR.....	102

Lista graficelor

Graficul 1: Evoluția prognozelor de creștere economică pentru anul 2024	19
Graficul 2: Contribuții la creșterea reală a PIB	19
Graficul 3: Deflatorul PIB – repartizare pe venituri.....	22
Graficul 4: Evoluția PIB real, a cererii interne și a soldului contului curent în perioada 2005-2024	23
Graficul 5: Deficitul structural, impulsul fiscal și excesul de cerere.....	45
Graficul 6: Venituri din TVA în anul 2024 (mld. lei).....	49
Graficul 7: Venituri din accize în anul 2024 (mld. lei)	50

Graficul 8: Venituri din impozitul pe profit în anul 2024 (mld. lei)	51
Graficul 9: Venituri din impozitul pe venit și salarii în anul 2024 (mld. lei)	52
Graficul 10: Venituri din contribuții de asigurări sociale în anul 2024 (mld. lei)	53
Graficul 11: Evoluția trimestrială a veniturilor BGC în anul 2024 (mld. lei)	56
Graficul 12: Evoluția trimestrială a cheltuielilor BGC în anul 2024 (mld. lei).....	56
Graficul 13: Cheltuieli de personal în anul 2024 (mld. lei)	56
Graficul 14: Câștigul mediu brut în sectorul privat și public în perioada 2007-2024 (lei/lună).....	58
Graficul 15: Evoluția numărului de personal în sectorul bugetar în perioada 2005-2024	59
Graficul 16: Ponderea cheltuielilor cu salariile în total venituri bugetare în țările din UE27	60
Graficul 17: Asistența socială în anul 2024 (mld. lei)	61
Graficul 18: Evoluția veniturilor și cheltuielilor bugetului de asigurări sociale de stat (mld. lei)	62
Graficul 19: Evoluția numărului de pensionari versus numărul de salariați (mii persoane)	63
Graficul 20: Evoluția pensiei medii (lei) în perioada 2001-2024	64
Graficul 21: Ponderea cheltuielilor cu asistența socială în total venituri bugetare în țările din UE27	65
Graficul 22: Cheltuieli cu bunuri și servicii în anul 2024 (mld. lei)	65
Graficul 23: Evoluția cheltuielilor de investiții în perioada 2009-2024.....	68
Graficul 24: Evoluția cheltuielilor de capital în anul 2024 (mld. lei)	69
Graficul 25: Evoluția proiectelor cu finanțare din FEN postaderare în anul 2024 (mld. lei).....	69
Graficul 26: Evoluția cheltuielilor cu proiectele cu finanțare din sumele reprezentând asistența financiară nerambursabilă și împrumuturi aferente PNRR în anul 2024 (mld. lei)	70
Graficul 27: Cheltuieli de capital – în anul 2024 și medie 10 ani (% din PIB, ESA 2010).....	71
Graficul 28: Total alocări din fondul de rezervă la dispoziția Guvernului (mld. lei).....	75
Graficul 29: Număr hotărâri de Guvern privind alocările din fondul de rezervă	76
Graficul 30: Beneficiarii alocărilor din fondul de rezervă (% din total alocări)	78
Graficul 31: Structura cheltuielilor publice în România și în Uniunea Europeană în anul 2023 (% din PIB).....	84

Graficul 32: Structura cheltuielilor publice cu educația în România și în Uniunea Europeană în anul 2023 (% din PIB)	85
Graficul 33: Structura cheltuielilor publice cu sănătatea în România și în Uniunea Europeană în anul 2023 (% din PIB)	86
Graficul 34: Curba randamentelor titlurilor de stat în lei, 2015 - 31 mai 2025	93
Graficul 35: Contribuții la modificarea ponderii datoriei publice în PIB în perioada 2009-2024	96
Graficul 36: Soldul primar în țările din UE, în 2023 și 2024 (% din PIB, standarde ESA 2010).....	97
Graficul 37: Veniturile bugetare și veniturile fiscale în anul 2024 (% din PIB, ESA 2010).....	104
Graficul 38: Venituri din TVA în anul 2024 comparativ cu anul anterior (% din PIB).....	106
Graficul 39: Deficitul de încasare a TVA (% din VTTL)	107
Graficul 40: Venituri din contribuții sociale în anul 2024 (% din PIB)	108
Graficul 41: Evoluția ponderii cheltuielilor cu salariile și asistența socială în total venituri bugetare (standarde ESA 2010, %)	115
Graficul 42: Ponderea cheltuielilor cu salariile și asistența socială (inclusiv pensii) în total venituri bugetare în UE27 și ECE în perioada 2005-2024 (standarde ESA 2010, %)	115
Graficul 43: Deficitul bugetelor de asigurări sociale (pensii, șomaj și sănătate) și deficitul bugetar total – ESA 2010 (% din PIB)	117
Graficul 44: Ponderea cheltuielilor cu investițiile în PIB și în total venituri bugetare – medie 2012-2024 (metodologie ESA 2010).....	118
Graficul 45: Traectoria proiectată a datoriei publice a României într-un scenariu de tip no-policy change (% din PIB)	123
Graficul 46: Descompunerea variației proiectate a datoriei publice într-un scenariu de tip no-policy change (% din PIB)	124
Graficul 47: Deficitul bugetar, veniturile totale, cheltuielile totale și datoria publică, conform proiecțiilor din PBSTM (% din PIB)	125
Graficul 48: Proiecția principalelor categorii de venituri, conform PBSTM (% din PIB)	126
Graficul 49: Proiecția principalelor categorii de cheltuieli, conform PBSTM (% din PIB)	127
Graficul 50: Proiecția veniturilor fiscale și a cheltuielilor rigide, conform PBSTM (% din PIB)	128
Graficul 51: Traectoria proiectată a datoriei publice a României într-un scenariu de ajustare liniară pe 7 ani (% din PIB)	131

Graficul 52: Traectoria proiectată a datoriei publice a României într-un scenariu de ajustare liniară pe 4 ani (% din PIB)	132
Graficul 53: Evoluția prognozelor de creștere economică în România pentru anul 2025.....	139

Lista casetelor

Caseta 1: Indicele economiei și societății digitale.....	110
Caseta 2: Situația structurală a indicelui DESI, România versus UE 27, în anul 2024.....	111

I. Sinteză

Consiliul Fiscal (CF) este autoritate independentă, înființată în baza Legii responsabilității fiscal-bugetare nr. 69/2010 (LRFB), care sprijină activitatea Guvernului și a Parlamentului în procesul de elaborare și derulare a politicilor fiscal-bugetare și promovează transparența și sustenabilitatea finanțelor publice. În conformitate cu LRFB, CF are printre atribuții publicarea unui raport anual care să analizeze derularea politicii fiscal-bugetare din anul precedent față de cea aprobată prin strategia fiscal-bugetară (SFB) și bugetul anual, să evalueze tendințele macroeconomice și bugetare cuprinse în SFB și în bugetul anual, precum și obiectivele, țintele și indicatorii stabiliți prin SFB și prin bugetul anual.

În România, creșterea economică reală din anul 2024 a fost de 0,8%, aceasta fiind susținută de consumul gospodăriilor. De asemenea, variația stocurilor a avut contribuții pozitive la creșterea economică, în timp ce investițiile și exportul net au exercitat un impact contracționist semnificativ.

În România, creșterea economică a încetinit semnificativ în anul 2024, fiind înregistrat un avans al PIB real de doar 0,8%. Consumul gospodăriilor, susținut de creșterea salariului real, a fost principalul determinant al creșterii economice (+3,7 pp), la care se adaugă contribuția favorabilă a variației stocurilor (+0,8 pp). Aceste efecte au fost parțial contrabalansate de evoluția investițiilor (-0,9 pp) și a exportului net (-2,9 pp). Pe latura ofertei, serviciile au contribuit marginal la creșterea economică, industria a avut un efect neutru, iar agricultura a avut un aport negativ. Incertitudinile și tensiunile geopolitice externe s-au menținut la un nivel ridicat în 2024, ultima parte a anului consemnând și o accentuare semnificativă a incertitudinii pe plan intern.

În anul 2024, rata anuală a inflației a continuat traiectoria descendentă din anul precedent, însă trendul dezinflaționist a fost mai lent. Deficitul de cont curent a crescut cu 1,7 pp față de anul 2023, ajungând la 8,4% din PIB. Economia românească continuă să fie caracterizată de un nivel înalt al deficitelor gemene, care ridică provocări importante pentru stabilitatea economică a țării.

În anul 2024, rata anuală a inflației a continuat traiectoria descendentă din anul precedent, însă trendul dezinflaționist a fost mai lent, ajungând la 5,14% în decembrie 2024, față de 6,61% în decembrie 2023. Diminuarea deflatorului PIB față de anul anterior a fost mai amplă (-4 pp), pe fondul scăderii însemnate a contribuției profiturilor și impozitelor unitare. Deficitul de cont curent a fost de 8,4% din PIB la finalul anului 2024, în creștere cu 1,7 pp față de anul anterior. Acoperirea deficitului de cont curent prin fluxuri non-generatoare de datorie a scăzut la 28%, în 2024, de la 64,7%, în anul anterior. Trebuie menționat că media deficitelor de cont curent înregistrate în ultimii 3 ani este de 8,2% din PIB, depășind cu mult pragul de alertă de 4%, stabilit de Tabloul de bord european, ceea ce evidențiază un dezechilibru extern major și o vulnerabilitate ridicată în fața șocurilor.

Piața muncii a avut o evoluție pozitivă, numărul mediu de salariați crescând cu 0,9% față de

Creditul neguvernamental a înregistrat în decembrie 2024 o creștere de 3,6% în termeni reali, față de aceeași perioadă a anului precedent, pe seama majorării componentei creditelor acordate în

anul anterior, în timp ce rata șomajului BIM a scăzut la 5,4%. Câștigul salarial mediu brut a continuat evoluțiile ascendente din anii anteriori, înregistrând o creștere nominală de 15,3%, față de anul 2023, în vreme ce câștigul salarial real a crescut cu 8,3%.

Rezultatele execuției bugetare pe anul 2024 indică un deficit de 152,7 mld. lei, conform metodologiei naționale, cu 66,1 mld. lei peste nivelul stabilit în bugetul inițial. Ca pondere în PIB, deficitul cash a fost de 8,68% (comparativ cu o țintă de 5%), iar cel ESA a fost de 9,3%, ecartul față de proiecția din bugetul inițial (4,9%) fiind și mai mare în acest caz.

lei. Creșterea creditului neguvernamental a fost favorizată de menținerea unui ritm ridicat de creștere a veniturilor din salarii, precum și de inițierea ciclului de reducere a dobânzii de referință. În anul 2024, datele privind piața muncii evidențiau un număr mediu de salariați în creștere ușoară la 5.412 mii persoane (+0,9% față de anul anterior), precum și o rată a șomajului BIM de 5,4%, în scădere față de anul precedent. Câștigul salarial mediu brut pe ansamblul economiei a fost de 8.118 lei (+15,3% față de anul 2023). Câștigul salarial mediu net a fost de 5.047 lei (+14,4% față de anul 2023), iar câștigul salarial real a crescut cu 8,3%.

Bugetul inițial a stabilit pentru anul 2024 o țintă de deficit *cash* de 5% din PIB, reprezentând o diminuare cu 0,94 pp față de nivelul de 5,94% din PIB, estimat la acea dată pentru anul 2023. Exprimat în termeni ESA 2010, deficitul bugetar a fost estimat la 4,9% din PIB, în scădere cu 1,1 pp față de nivelul evaluat de Ministerul Finanțelor pentru anul 2023 la acel moment. Principalele ipoteze macroeconomice care au fundamentat proiectul de buget pe anul 2024 au vizat o creștere în termeni reali a PIB de 3,4%, un deflator PIB de 5,9% și o rată medie anuală a inflației de 6%.

Rectificarea bugetară a prevăzut o majorare nominală amplă, atât a veniturilor bugetare (+29,6 mld. lei, reprezentând circa 5,06% din veniturile prognozate inițial în proiectul de buget), cât și a cheltuielilor bugetare (+65,8 mld. lei, reprezentând circa 9,8% din cheltuielile prognozate inițial în proiectul de buget). În consecință, deficitul bugetului general consolidat era cu circa 36,2 mld. lei mai mare în proiectul de rectificare, de la 86,6 mld. lei la 122,8 mld. lei. Exprimat ca procent în PIB, nivelul estimat al deficitului BGC era de 6,95%, cu circa 1,95 pp mai mare decât ținta din proiectul de buget.

Rezultatele execuției bugetare pe anul 2024 indică un deficit de 152,7 mld. lei, conform metodologiei naționale, cu 66,1 mld. lei peste nivelul stabilit în bugetul inițial (86,6 mld. lei). Ca pondere în PIB, deficitul *cash* a fost de 8,68% (comparativ cu o țintă de 5%), iar cel ESA a fost de 9,3%, ecartul față de proiecția din bugetul inițial (4,9%) fiind și mai mare în acest caz.

Deficitul primar a fost de 7% din PIB în 2024 (mai mare cu circa 2,3 pp față de anul anterior), România având cel mai mare deficit primar din rândul statelor membre UE atât în 2023, cât și în 2024. Nivelul ridicat al deficitului primar a alimentat creșterea accelerată

a ponderii datoriei publice în PIB, care a ajuns, în decembrie 2024, la 54,8%.

Creșterea de proporții a deficitului, în anul 2024, este de natură să complice și mai mult situația fiscal-bugetară a României. Având în vedere traiectoria de consolidare bugetară stabilită prin Planul Bugetar-Structural Național, riscul de retrogradare a ratingului suveran, precum și mediul internațional nefavorabil, corecția deficitului bugetar reprezintă o urgență absolută.

Creșterea de proporții a deficitului, în anul 2024, este de natură să complice și mai mult situația fiscal-bugetară a României, aspect reliefat și de decizia Consiliului UE, din data de 13 iunie 2025, care a stabilit că țara noastră nu a luat măsuri eficace pentru corecția deficitului excesiv. În acest context, având în vedere traiectoria de consolidare bugetară stabilită prin Planul Bugetar-Structural Național (care prevedea o țintă de deficit bugetar ESA de 7% în anul 2025), riscul de retrogradare a *ratingului* suveran (cu consecințe importante asupra accesului pe piețele internaționale și asupra costurilor de finanțare), precum și mediul internațional nefavorabil, marcat de instabilitate, conflicte comerciale și armate, corecția deficitului bugetar reprezintă o urgență absolută. În lipsa unui pachet de măsuri credibil, ferm, riscul blocării accesului la finanțare și refinanțare devine iminent.

Similar anilor anteriori, România a înregistrat și în anul 2024 un nivel foarte scăzut al veniturilor bugetare și al veniturilor fiscale raportate la PIB, poziționându-se pe ultimele locuri între statele UE.

România a înregistrat în anul 2024, potrivit metodologiei ESA 2010, un nivel al ponderii în PIB a veniturilor bugetare de 34,1%, cu 0,1 pp peste cel din anul anterior, dar mult sub media europeană de 46%, înregistrându-se un ecart de 11,9 pp. Astfel, România ocupă penultima poziție în UE27, venituri bugetare inferioare înregistrând doar Irlanda. Nivelul veniturilor fiscale (impozite și contribuții sociale) a crescut de la 27,2% din PIB în 2023, la 28,8% în 2024, cu 1,6 pp, dar se poziționează mult sub media europeană de 40,1%, România situându-se tot pe penultimul loc în UE27. Ponderea veniturilor fiscale în PIB, înregistrată de România în anul 2024, este semnificativ sub cea a altor țări cu economii similare, precum Slovenia (38,7%), Polonia (37,5%), Cehia (34,8%) și Ungaria (35,1%).

Poziționarea României printre ultimele țări din UE27, în termeni de venituri bugetare și fiscale exprimate ca pondere în PIB, este efectul unei politici bugetare expansioniste, al unor erori în construcția regimului fiscal și ignorarea necesității de a avea venituri fiscale mai mari, al unui aparat de administrare fiscală insuficient modernizat, cu reforme

Poziționarea României printre ultimele țări din UE27, în termeni de venituri bugetare și fiscale exprimate ca pondere în PIB, este efectul unei politici bugetare expansioniste, al unor erori în construcția regimului fiscal și ignorarea necesității de a crește veniturile fiscale de la un nivel foarte jos, al unui aparat de administrare fiscală insuficient modernizat, cu reforme lente și parțiale. Având în vedere nivelul ridicat al deficitului bugetar în România și necesitatea urgentă de corecție a acestuia, autoritățile guvernamentale trebuie să prioritizeze digitalizarea ANAF ca pârghie esențială pentru creșterea veniturilor fiscale prin îmbunătățirea colectării.

lente și parțiale. Având în vedere nivelul ridicat al deficitului bugetar în România și necesitatea urgentă de corecție a acestuia, autoritățile guvernamentale trebuie să prioritizeze creșterea veniturilor fiscale care sunt la un nivel inadmisibil de jos, inclusiv prin digitalizarea ANAF pentru îmbunătățirea colectării.

Din perspectiva indicelui economiei și societății digitale, România a făcut progrese importante în digitalizare, însă rămâne marcată de contraste puternice între domeniile în care excelează și cele unde persistă întârzieri semnificative. Cele mai ample progrese sunt înregistrate la conectivitatea fixă, rata de utilizare a internetului de mare viteză și conexiunile ultra-rapide, această infrastructură solidă oferind un fundament esențial pentru procesul de digitalizare. România a făcut progrese și în digitalizarea serviciilor publice, însă continuă să fie ultimul stat membru în ceea ce privește competențele digitale de bază. Un alt punct slab important este întârzierea în implementarea tehnologiei 5G, limitând potențialul de digitalizare în anumite sectoare industriale, unde ar putea aduce avantaje semnificative. În ceea ce privește digitalizarea mediului de afaceri, companiile românești integrează insuficient noile tehnologii în procesele lor, iar utilizarea inteligenței artificiale și a instrumentelor de analiză a datelor rămâne la niveluri extrem de scăzute, comparativ cu media europeană.

Începând cu anul 2016, aplicarea unor majorări discreționare de cheltuieli permanente a determinat rigidizarea tot mai accentuată a structurii cheltuielilor bugetare. În 2024, se observă o majorare a cheltuielilor de personal și asistență socială, ponderea acestora în totalul veniturilor bugetare înregistrând creșteri în cazul ambilor indicatori.

Începând cu anul 2016, odată cu implementarea noului Cod Fiscal, care a condus la o relaxare fiscală de amploare (soldată cu reducerea veniturilor fiscale), s-a accentuat apelul la majorări discreționare de cheltuieli permanente, rezultând o rigidizare tot mai accentuată a structurii cheltuielilor bugetare. În anul 2024, s-a consemnat o majorare a raportului dintre cheltuielile de personal și totalul veniturilor bugetare, de la 29,7% la 32,8%, România urcând pe prima poziție în clasamentul UE. Mai mult, și raportul dintre cheltuielile cu asistența socială și veniturile bugetare a intrat pe un trend ascendent, majorându-se de la 36,8% în 2023, la 39,9% în 2024. Evoluția a fost determinată de ritmul mai accentuat de creștere al acestei categorii de cheltuieli (pe fondul majorării punctului de pensie cu 13,8% și al recalculării pensiilor din sistemul public), comparativ cu ritmul de creștere al veniturilor bugetare.

În anul 2024, cheltuielile de personal și asistență socială au echivalat cu 72,6% din veniturile bugetare. Indexarea acestor categorii de cheltuieli după reguli transparente, predictibile, corelate cu evoluția activității economice și puterea de cumpărare, este necesară pentru

În România, structura cheltuielilor bugetare a continuat să fie caracterizată de preponderența cheltuielilor cu salariile și asistența socială și în anul 2024, acestea ajungând la 72,6% din veniturile bugetare. Evoluția a fost determinată de măsurile de creștere a salariilor, la care s-au adăugat indexarea și recalcularea pensiilor din sistemul public. În acest context, creșterea nominală a veniturilor bugetare a fost de doar 10%, iar ritmul de creștere al cheltuielilor nominale cu salariile și asistența socială a fost de 20,3%. Variația amplă a ponderii celor două categorii de cheltuieli

asigurarea sustenabilității pe termen lung a finanțelor publice.

În veniturile bugetare reflectă discreționarismul politicilor de creștere a salariilor și de indexare a pensiilor în sistemul public. Ancorarea acestora de reguli transparente, predictibile, corelate cu evoluția activității economice și puterea de cumpărare, este necesară pentru a asigura sustenabilitatea finanțelor publice.

Cheltuielile de investiții au înregistrat în anul 2024 un nivel de 6,8% din PIB, cu 0,5 pp peste nivelul consemnat în anul anterior. Consiliul Fiscal apreciază că, printr-o absorbție ridicată a resurselor europene puse la dispoziția României, se poate menține un nivel înalt al investițiilor pe termen mediu, având în vedere necesitatea stringentă de reducere a deficitului bugetar în anii ce vin.

În anul 2024, cheltuielile de investiții au reprezentat 6,8% din PIB, cu 0,5 pp peste nivelul consemnat în 2023. Creșterea nominală comparativ cu anul anterior a fost de 19,6 mld. lei, aceasta realizându-se pe seama fondurilor proprii și împrumutate (+26 mld. lei) și a proiectelor cu finanțare din sumele reprezentând asistență financiară nerambursabilă și împrumut aferente PNRR (+17,6 mld. lei), în timp ce proiectele cu finanțare din fonduri externe nerambursabile postaderare s-au diminuat cu 24,1 mld. lei.

O absorbție cât mai ridicată a volumului însemnat de fonduri europene de care beneficiază România constituie premisa esențială pentru ca trendul investițional ascendent din ultimii ani să se mențină și pe termen mediu, având în vedere necesitatea stringentă de reducere a deficitului bugetar în anii ce vin. Totodată, aplicarea fermă a cadrului legal existent și o mai bună prioritizare a investițiilor publice, care să urmărească orientarea acestora spre cercetare, dezvoltare și inovare în domenii strategice, pot contribui la eliminarea decalajelor de infrastructură, la reducerea polarizării și a disparităților regionale, precum și la îmbunătățirea nivelului de competitivitate al economiei românești.

În anul 2024, din fondul de rezervă au fost alocați circa 64 mld. lei, reprezentând o utilizare fără precedent a acestui instrument bugetar. Ponderea sumelor utilizate din FRB în totalul cheltuielilor bugetare este de circa 8,8%, în creștere cu 3,6 pp față de anul 2023 și cu 7,6 pp mai mult decât media perioadei 2007-2023.

În mai 2024, Guvernul, printr-o serie de derogări de la cadrul fiscal-bugetar, a revizuit, pentru anul 2024, modul de funcționare a fondului de rezervă bugetară (FRB). Principala prevedere a vizat posibilitatea alocării din FRB, pe bază de hotărâri de Guvern, a unor sume pentru finanțarea cheltuielilor curente și de capital ale ordonatorilor principali de credite. Prin aceste măsuri, ca și în 2023, autoritățile au creat un cadru care permitea utilizarea FRB pentru echilibrarea bugetelor locale și centrale. Lipsa de realism, atât a bugetului inițial, cât și a rectificării adoptate în luna septembrie 2024, este întărită de utilizarea fără precedent a FRB pentru echilibrarea bugetelor ordonatorilor de credite, mai ales ale ordonatorilor de credite de la nivelul administrației centrale. În anul 2024, din FRB au fost alocați circa 64 mld. lei (58,6 mld. lei la nivelul administrației centrale și 5,4 mld. lei la nivelul administrațiilor locale). Ponderea sumelor utilizate din FRB în totalul cheltuielilor

bugetare este de circa 8,8%, în creștere cu 3,6 pp față de anul 2023 și cu 7,6 pp mai mult decât media perioadei 2007-2023.

Utilizarea fondului de rezervă pentru realocarea resurselor la nivelul bugetului general consolidat implică riscuri majore, de la lipsa de transparență în execuția bugetară, până la utilizarea discreționară și accentuarea recurgerii la derogări de la regulile fiscale.

Consiliul Fiscal reiterează recomandarea din rapoartele precedente privind identificarea explicită a cheltuielilor care pot fi angajate din fondul de rezervă, inclusiv prin raportarea periodică către Parlament a modului și nivelului de utilizare a FRB. În plus, rămân de actualitate atenționările Consiliului Fiscal privind faptul că utilizarea FRB pentru realocarea resurselor la nivelul bugetului general consolidat implică riscuri majore, de la lipsa de transparență în execuția bugetară, până la utilizarea discreționară și accentuarea recurgerii la derogări de la regulile fiscale.

În 2023, au fost realizate primele două analize ale cheltuielilor publice care au vizat educația și sănătatea. Din analiza succintă a structurii cheltuielilor publice în România, la nivelul anului 2023, alocările pentru educație și sănătate sunt mai reduse în țara noastră față de media UE. Cheltuielile din aceste domenii nu sunt analizate în contextul unui cadru metodologic de evaluare a impactului, iar măsurile propuse nu sunt întotdeauna însoțite de ținte financiare cuantificabile. Acest lucru face dificilă implementarea acestora în elaborarea bugetului general consolidat, monitorizarea pe parcurs și evaluarea ex post a efectelor acestor măsuri.

În 2023, au fost realizate primele două analize ale cheltuielilor publice care au vizat educația (domeniul învățământului preuniversitar) și sănătatea (domeniul serviciilor de asistență medicală în ambulatoriu). Din analiza succintă a structurii cheltuielilor publice în România, la nivelul anului 2023, alocările pentru educație și sănătate sunt mai reduse în țara noastră față de media UE. În opinia CF, ambele analize de cheltuieli suferă din punctul de vedere al reprezentativității și al atingerii obiectivului de identificare și cuantificare a sumelor ce pot fi economisite. Cheltuielile din domeniile abordate nu sunt analizate în contextul unui cadru metodologic de evaluare a impactului, care să sprijine fundamentarea măsurilor propuse pentru revizuirea și eficientizarea cheltuielilor. De asemenea, măsurile propuse nu sunt întotdeauna însoțite de ținte financiare cuantificabile, ceea ce face dificilă implementarea acestora în elaborarea bugetului general consolidat, monitorizarea pe parcurs și evaluarea efectelor acestor măsuri.

Evaluarea *ex post* implică, pe lângă o analiză cantitativă, și una calitativă, iar pentru aceasta este necesar un nivel ridicat de expertiză în domeniile educației și sănătății. Anul 2024 a fost caracterizat de o adâncire semnificativă a deficitului bugetar, pe fondul tendinței accelerate de creștere a cheltuielilor publice, mult peste limitele prevăzute în bugetul inițial. În acest context, identificarea și cuantificarea riguroasă a eficienței unor alocări bugetare este limitată, orice efort de eficientizare a cheltuielilor publice presupunând un cadru predictibil și coerent de planificare și execuție bugetară.

Analiza sustenabilității datoriei publice, într-un scenariu de tip no-policy change, indică o dinamică ascendentă amplă a ponderii datoriei publice în PIB. Sustenabilitatea datoriei publice poate fi asigurată numai prin adoptarea unor măsuri de corecție bugetară și prin respectarea regulilor din noul cadru de guvernanță al UE.

Politicile fiscale prociclice din ultimii ani au condus la o creștere accentuată a deficitului bugetar și au pus datoria publică pe o traiectorie ascendentă. Analiza sustenabilității datoriei publice, într-un scenariu de tip *no-policy change*, indică o dinamică ascendentă amplă a ponderii datoriei publice în PIB: va urca la circa 60% în 2025 și va depăși pragul de 100% în 2032. Sustenabilitatea datoriei publice poate fi asigurată numai prin adoptarea unor măsuri de corecție bugetară și prin respectarea regulilor din noul cadru de guvernanță al UE. Atât în situația unei perioade de ajustare de 7 ani, cât și a uneia de 4 ani, în condițiile atingerii țintei de sold primar structural în perioada de ajustare, traiectoria datoriei publice devine descendentă pe termen lung. Ambele scenarii indică o corecție bugetară dificilă în următorii ani, însă aceasta are rezultate în asigurarea sustenabilității traiectoriei datoriei publice.

În anul 2025, se anticipează o ameliorare marginală a creșterii economice față de anul precedent. Astfel, CE estimează pentru România o creștere economică de 1,4%, valoare apropiată de proiecția FMI de 1,6%. BNR avansează o rată a inflației IPC de 8,8% la finalul anului 2025, evoluând pe o traiectorie descrescătoare ulterior.

Comisia Europeană anticipează în prognoza de primăvară o creștere a PIB real în România de 1,4% în 2025 – marginal mai puțin decât prognoza FMI de 1,6%, din aprilie 2025. În 2026, tendința este identică – de accelerare a creșterii, dar ecartul se mărește, FMI prognozând o creștere de 2,8%, iar Comisia Europeană, de doar 2,2%. Factorii determinanți ai sporirii PIB în următorii doi ani sunt prevăzuți a fi formarea brută de capital fix și consumul privat, pe fondul creșterii venitului real disponibil din economie. Fondurile europene (multianuale și PNRR) sunt prevăzute a sprijini cererea agregată și a oferi finanțare pentru deficitul extern. Exportul net este anticipat a avea o contribuție negativă la creșterea economică. Conform Raportului asupra inflației, publicat de BNR în august 2025, rata anuală a inflației IPC va atinge nivelul de 8,8% la finalul anului 2025, evoluând pe o traiectorie descrescătoare ulterior.

Proiecția CNSP privind rata de creștere economică de 1,4% din 2025, care stă la baza calculelor privind deficitul pentru acest an, a precedat pachetul de măsuri fiscale adoptat în iulie 2025. Creșterea reală din 2025 ar putea fi mai redusă, ca urmare a diminuării absorbției interne. În comparație cu proiecțiile CNSP, valoarea deflatorului PIB ar putea

Prognoza CNSP privind rata de creștere economică de 1,4% din 2025, care stă la baza calculelor privind deficitul pentru acest an, a precedat pachetul de măsuri fiscale adoptat în iulie 2025. În consecință, creșterea reală din 2025, precum și cea din anul următor ar putea fi semnificativ mai reduse, ca urmare a diminuării absorbției interne. În proiecția curentă a CNSP, ratele de creștere a deflatorului PIB, de 6,1% în 2025 și 5,0% în 2026, pot fi considerate foarte prudente/reduce – chiar în absența din proiecție a pachetului legislativ de ajustare fiscală. Chiar și în condițiile în care am considera că rata reală de creștere a PIB ar putea fi mai joasă, dinamica deflatorului PIB poate compensa o astfel de evoluție – dat

fi considerabil mai mare, având în vedere majorările de taxe și liberalizarea prețului la energie, ceea ce ar constitui un element ce ar genera un impact favorabil în ceea ce privește soldul bugetar.

fiind faptul că relevante pentru sectorul fiscal sunt evoluțiile nominale. Mai mult, în contextul unor majorări ale taxei pe valoarea adăugată, semnificative din punct de vedere al impactului pe inflație, creșterii accizelor, precum și re-liberalizării prețului la energie electrică din iulie 2025 și a celui la gaze naturale din iulie 2026, putem aprecia că valorile deflatorului PIB (pentru ambii ani, 2025 și 2026) ar putea fi considerabil mai mari, ceea ce ar constitui un element ce ar genera un impact favorabil în ceea ce privește soldul bugetar.

Proiectul de buget pe anul 2025 a avut în vedere o țintă de deficit de 7% din PIB, atât conform metodologiei naționale, cât și potrivit metodologiei ESA 2010. Pe baza unei abordări prudente a prognozei veniturilor și cheltuielilor, și potrivit datelor disponibile, CF a apreciat construcția bugetară pentru anul 2025 compatibilă cu un deficit cash situat în jurul valorii de 7,7% din PIB.

Proiectul de buget pe anul 2025 a avut în vedere o țintă de deficit cash de 7% din PIB, reprezentând o diminuare cu 1,6 pp din PIB față de nivelul înregistrat în anul precedent, ținta de deficit având o valoare similară și potrivit metodologiei ESA 2010. Diminuarea planificată a deficitului a fost preconizată să se realizeze prin majorarea veniturilor bugetare cu circa 2,3 pp din PIB, în timp ce pentru cheltuielile bugetare a fost planificată o creștere cu 0,7 pp din PIB. Eliminând impactul agregatelor de fonduri europene, celelalte categorii de venituri erau planificate să se majoreze cu aproape 0,2 pp din PIB, iar restul categoriilor de cheltuieli se diminuau în planificare cu 1,5 pp din PIB. Acest lucru arată că ajustarea deficitului a fost planificată să se realizeze, în special, pe partea de cheltuieli. Pe baza unei abordări prudente a prognozei veniturilor și cheltuielilor, și potrivit datelor disponibile, CF a apreciat construcția bugetară pentru anul 2025 compatibilă cu un deficit cash situat în jurul valorii de 7,7% din PIB.

În lipsa unor politici fiscale care să sprijine traiectoria de consolidare fiscal-bugetară și pe partea de venituri, nu este credibilă o ajustare a deficitului bugetar doar pe latura cheltuielilor, balanța riscurilor fiind înclinată în direcția înregistrării unor deficite mai ridicate decât cele preconizate de cadrul fiscal-bugetar pentru perioada 2026-2028.

Pe termen mediu, în lipsa unor politici fiscale care să sprijine traiectoria de consolidare fiscal-bugetară și pe partea de venituri, nu este credibilă o ajustare a deficitului bugetar doar pe latura cheltuielilor, balanța riscurilor fiind înclinată în direcția înregistrării unor deficite mai ridicate decât cele preconizate de cadrul fiscal-bugetar pentru perioada 2026-2028. Această observație este cu atât mai relevantă, având în vedere evoluția mediului internațional și provocările mari cu care se confruntă politicile economice, în special în ceea ce privește cheltuielile de apărare și tensiunile comerciale. Totodată, trebuie să fie luate în considerare consecințele unei inevitabile diminuări a aportului fondurilor europene la procesul investițional și la susținerea dezvoltării economice a României. O scădere a fondurilor europene va afecta dinamica PIB potențial și, probabil, rata de creștere economică, dacă nu va crește contribuția resurselor interne ca factor

compensator. Parțial, se poate contrabalansa această diminuare anticipată cu o creștere a eficienței, calității investițiilor publice.

Execuția bugetară pe primele 6 luni ale anului 2025 a consemnat un nivel al deficitului cash de 69,8 mld. lei (circa 3,7% din PIB). În lipsa unor măsuri de corecție a deficitului bugetar, dinamica principalelor categorii de venituri și cheltuieli în prima jumătate a anului 2025 este compatibilă cu un deficit bugetar cash semnificativ peste 8,5% din PIB.

Execuția bugetară pe primele 6 luni ale anului 2025 a consemnat un nivel al deficitului cash de 69,8 mld. lei (circa 3,7% din PIB), cu circa 0,1 pp mai mare decât deficitul înregistrat pe primele 6 luni ale anului 2024 și în creștere cu 0,3 pp față de deficitul din luna mai 2025. Veniturile bugetare s-au majorat față de perioada similară a anului 2024 (+12,7%), însă dinamica acestora este sub ținta din bugetul pe anul 2025, care prevedea o creștere a veniturilor cu 16,2% față de execuția anului precedent. Și cheltuielile bugetare au crescut față de primele 6 luni ale anului 2024 (+12,1%), însă dinamica acestora este mai alertă decât fusese programat în bugetul inițial, care prevedea o creștere a cheltuielilor cu doar 10,3% față de execuția anului 2024. Analiza execuției bugetare pe primele 6 luni ale anului este de natură să înrăutățească evaluarea CF de la momentul adoptării proiectului de buget, care vedea un deficit cash situat în jurul valorii de 7,7% din PIB. Astfel, în lipsa unor măsuri de corecție a deficitului bugetar, dinamica principalelor categorii de venituri și cheltuieli în prima jumătate a anului 2025 este compatibilă cu un deficit bugetar cash semnificativ peste 8,5% din PIB. Dinamica nefavorabilă a execuției bugetare se reflectă și în creșterea datoriei publice, aceasta atingând, la finele lunii aprilie 2025, nivelul de 56,6% din PIB, conform metodologiei europene, respectiv de 61,1% din PIB, potrivit metodologiei naționale.

Măsurile de corecție bugetară creează premise pentru reducerea deficitului bugetar în 2025 și pentru respectarea țintei de deficit bugetar în 2026. Însă, chiar și cu reducerea/prioritizarea unor cheltuieli cu investiții publice, în 2025, deficitul bugetar nu va coborî sub 8% din PIB. Corecția bugetară este prețul pe care trebuie să îl plătim pentru a asigura sustenabilitatea datoriei publice și pentru a evita o ajustare mai severă.

La începutul lunii iulie 2025, Parlamentul a adoptat un prim pachet de măsuri de corecție bugetară. Pe lângă acesta, Guvernul a anunțat că vor mai urma și alte proiecte care să vizeze cheltuielile publice. Măsurile de corecție bugetară indică un impact bugetar, estimat de MF, de 0,6% din PIB în 2025 și de 3,35% din PIB în 2026, creând premise pentru reducerea deficitului bugetar în 2025, respectiv, pentru respectarea țintei de deficit bugetar în 2026. Însă, chiar și cu reducerea/prioritizarea unor cheltuieli cu investiții publice (prevăzute în pachetele ulterioare de măsuri), în 2025 deficitul bugetar nu va coborî sub 8% din PIB. Corecția bugetară, care înseamnă reducere de absorbție internă (ce afectează venituri personale, încasări ale firmelor), este prețul pe care trebuie să îl plătim pentru a asigura sustenabilitatea datoriei publice și pentru a evita o ajustare mai severă.

II. Evoluții macroeconomice în anul 2024

În 2024, creșterea economică a încetinit semnificativ, fiind înregistrată o creștere a PIB real de doar 0,8%¹ față de anul precedent. Consumul gospodăriilor, susținut de creșterea salariului real, a fost principalul determinant al avansului economic, la care se adaugă contribuția favorabilă a variației stocurilor, aceste efecte fiind parțial contrabalansate de evoluția investițiilor și a exportului net. Pe latura ofertei, serviciile au contribuit marginal la creșterea economică, industria a avut un efect neutru, iar agricultura a avut un aport negativ. Incertitudinile și tensiunile geopolitice externe s-au menținut la un nivel ridicat în 2024, ultima parte a anului consemnând și o accentuare semnificativă a incertitudinii pe plan intern.

La nivelul UE, Malta (6%), Croația (3,9%) și Danemarca (3,7%) au înregistrat cele mai ridicate rate ale creșterii economice, România (0,8%), Italia (0,7%) și Ungaria (0,5%) au avut creșteri marginale, în timp ce Finlanda (-0,1%), Germania (-0,2%), Estonia (-0,3%), Letonia (-0,4%) și Austria (-1,2%) au înregistrat rate negative de creștere economică. România ocupă, conform criteriului creșterii reale din 2024, poziția 20 în rândul celor 27 de state ale UE, media creșterii PIB în blocul comunitar fiind de circa 1%, iar cea din Zona Euro, de 0,9%².

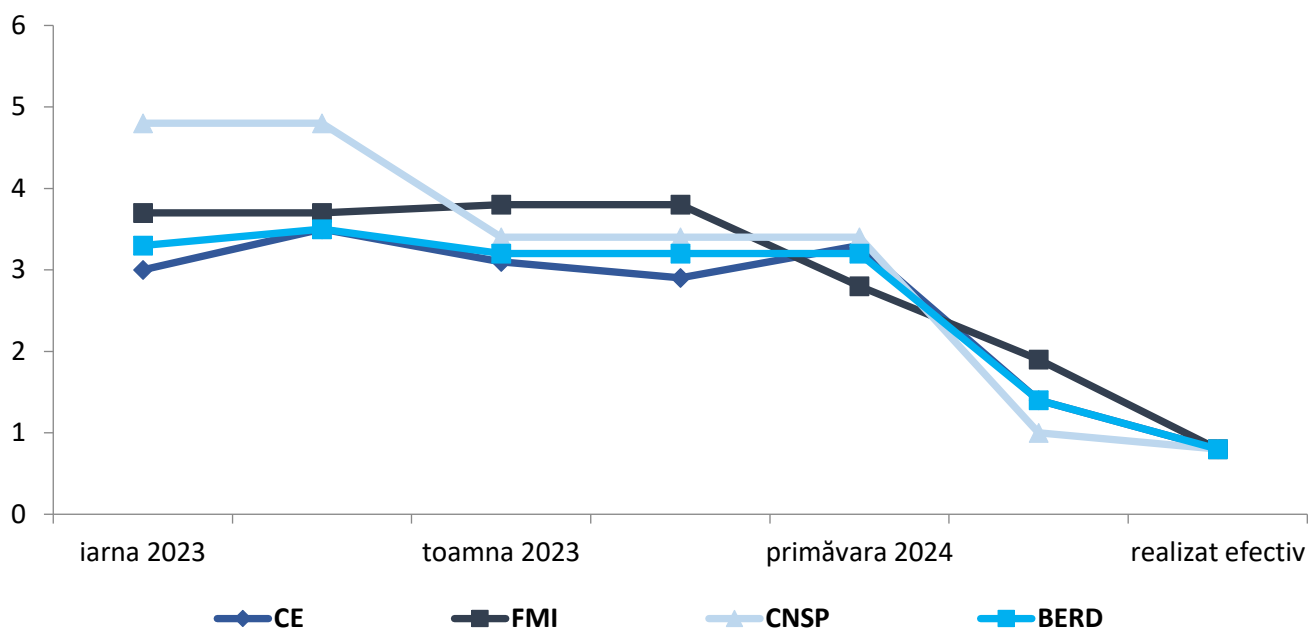
Prognozele instituțiilor financiare internaționale (CE, FMI și BERD) și cea a CNSP, din anul 2023, anticipau pentru anul 2024 o creștere economică situată în intervalul 3%-4,8% (vezi [Graficul 1](#)). Între acestea, proiecția CNSP era cea mai optimistă, indicând o creștere economică de 4,8% în iarna și primăvara anului 2023. În toamna anului 2023, CNSP a revizuit prognoza de creștere pentru 2024 la 3,4%, subliniind incertitudinile geopolitice ridicate și redresarea lentă a sectorului industrial și a cererii externe. În 2023, prognoza FMI pentru 2024 a fost caracterizată de cel mai mic grad de variabilitate, avansând o rată de creștere economică de 3,7%-3,8%, în timp ce proiecțiile CE și BERD au pornit de la estimări de 3% și, respectiv, 3,3%.

În prima parte a anului 2024, prognozele nu s-au modificat substanțial, față de ultimele date din 2023. CE, BERD și CNSP au avansat, în primăvara anului 2024, proiecții de creștere economică de 3,3%, 3,4% și, respectiv, 3,2%. O revizuire mai amplă poate fi observată la prognoza FMI din primăvara anului 2024, cu 1 pp, de la 3,8% la 2,8%. Pe măsură ce datele aferente anului 2024 au indicat o creștere economică lentă, tensiunile geopolitice externe au rămas ridicate, iar incertitudinile interne, economice și politice au sporit, în toamna anului 2024 prognozele au fost revizuite în sens descendent, variind între 1,9% (FMI) și 1% (CNSP). În final, rata de creștere a PIB, pentru anul 2024, a fost de 0,8%.

¹ Conform datelor privind PIB în trimestrul IV 2024 (date provizorii (2)), publicate de INS pe 10 aprilie 2025.

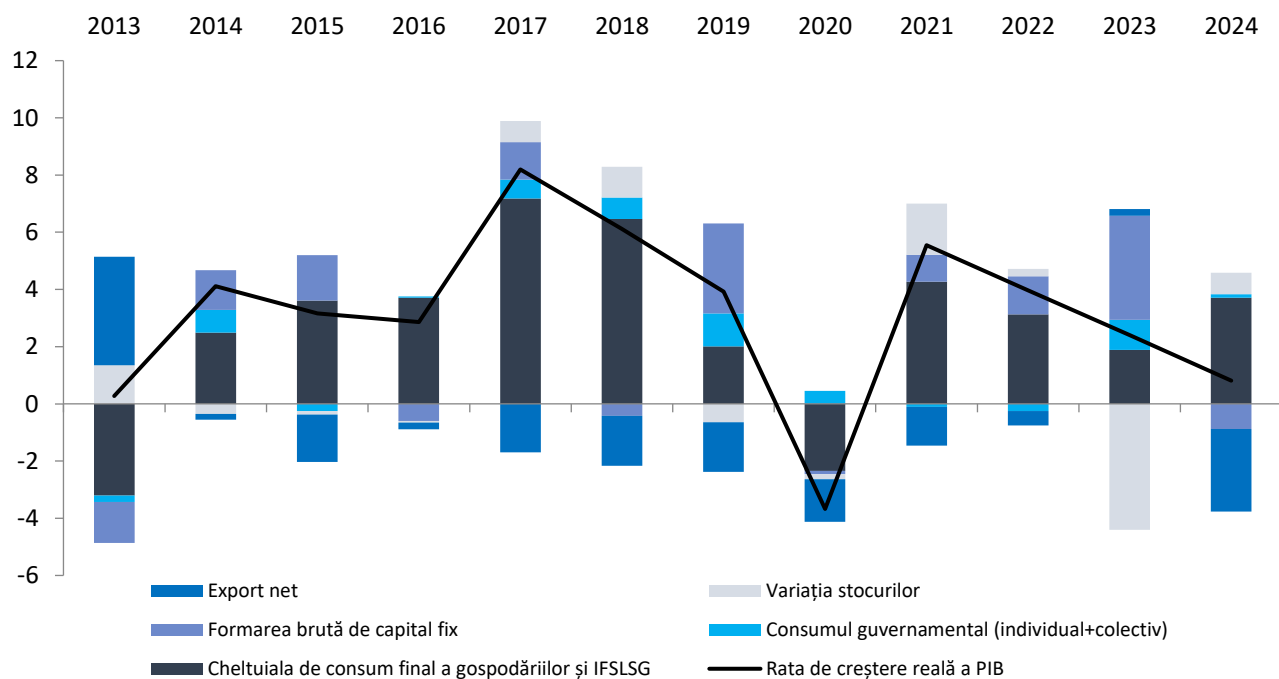
² Conform datelor provizorii privind creșterea PIB real, publicate de Eurostat, și accesate pe 16 aprilie 2025.

Graficul 1: Evoluția prognozelor de creștere economică pentru anul 2024

Sursa: Comisia Europeană (CE), Fondul Monetar Internațional (FMI), Comisia Națională de Strategie și Prognoză (CNSP), Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD)

Graficul 2: Contribuții la creșterea reală a PIB

Sursa: Eurostat, calcule Consiliul Fiscal

Pe latura cererii (vezi [Graficul 2](#)), consumul gospodăriilor (+3,7 pp) a avut cea mai mare contribuție la dinamica pozitivă a activității economice, alături de consumul guvernamental (+0,1 pp) și de variația

stocurilor (+0,8 pp). Aceste contribuții pozitive au fost parțial contrabalansate de impactul contracționist al exporturilor nete (-2,9 pp) și al formării brute de capital fix (-0,9 pp).

Comparația cu anul precedent reflectă câteva diferențe privind nivelul contribuțiilor pe latura cererii. Astfel, contribuția consumului gospodăriilor populației la creșterea PIB a accelerat de la 1,9 pp, în 2023, la 3,7 pp, în 2024. Creșterea reală a salariilor, de 8,3% în comparație cu anul precedent, a susținut dinamica accelerată a consumului gospodăriilor. În contrapondere, contribuția consumului guvernamental la creșterea PIB a decelerat de la 1,1 pp, în 2023, la 0,1 pp, în 2024.

Formarea brută de capital fix și-a diminuat semnificativ contribuția la creșterea economică. Astfel, de la o contribuție de circa 3,6 pp, în 2023, datele pentru anul 2024 indică o contribuție negativă de -0,9 pp, pe fondul unei rate reale de creștere a formării brute de capital fix care s-a diminuat de la 14,5%, în 2023, la -3,3%, în 2024. Scăderea este determinată, în principal, de investițiile gospodăriilor, în condițiile în care ponderea formării brute de capital fix în PIB a scăzut pentru sectorul gospodăriilor cu circa 2 pp în comparație cu anul precedent (de 8,1%, în 2023, la 6,1%, în 2024). Pentru sectorul public, ponderea formării brute de capital fix în PIB a crescut marginal, de la 5,4%, în 2023, la 5,5%, în 2024, iar pentru sectorul firmelor, aceasta a crescut de la 13,5% din PIB, în 2023, la 14,1% din PIB, în 2024.

Variația stocurilor – caracterizată, din punct de vedere istoric, de modificări ample – a avut o contribuție pozitivă la creșterea economică (+0,8 pp), în creștere față de valoarea negativă amplă din 2023 (-4,4 pp). În schimb, exportul net de bunuri și servicii a avut o contribuție negativă semnificativă la creșterea economică (-2,9 pp), în contrast cu aportul marginal pozitiv din 2023 (+0,2 pp).

Pe latura ofertei, contribuția sectoarelor economice la creșterea PIB a fost mixtă, valoarea adăugată brută totală contribuind cu doar 0,1 pp, iar impozitele nete pe produs, cu 0,7 pp. Sectoarele cu o contribuție pozitivă la creșterea PIB au fost: comerțul cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor; transport și depozitare; hoteluri și restaurante (+0,3 pp), cu o pondere în formarea PIB de circa 20,7%; administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public; învățământ; sănătate și asistență socială (+0,1 pp), cu o pondere în formare de circa 12,9%; activități de spectacole, culturale și recreative; reparații de produse de uz casnic și alte servicii (+0,2 pp), cu o pondere în formare de 3,1%. În sens contrar, contribuții negative la creșterea PIB s-au reflectat la nivelul următoarelor sectoare economice: agricultură, silvicultură și pescuit (-0,2 pp), cu o pondere în formarea PIB de circa 3,3%; construcții (-0,2 pp), cu o pondere în formare de circa 7,5%; tranzacții imobiliare (-0,1 pp), cu o pondere în formare de circa 7,3%. În final, sectoarele economice reprezentate de industrie, informații și comunicații, intermediari financiare și asigurări, activități profesionale, științifice și tehnice, activități de servicii administrative și activități de servicii suport au avut o contribuție neutră la creșterea PIB.

În anul 2024, rata anuală a inflației a continuat traiectoria descendentă din anul precedent, însă trendul dezinflaționist a fost mai lent. Astfel, rată anuală a inflației a coborât de la 6,61%, în decembrie 2023, la 5,14%, în decembrie 2024. Rata medie anuală a inflației a avut o traiectorie descrescătoare mai accentuată, coborând la 5,6% în anul 2024, în comparație cu 10,4% în 2023. Dinamica prețurilor din sectorul energetic și din sectorul alimentar, dar și modificări ale unor impozite și taxe indirecte au reprezentat principalii factori care au influențat dinamica ratei anuale a inflației.

În primul trimestru al anului 2024, rata anuală a inflației a fost influențată de modificarea impozitelor și taxelor indirecte, care au intrat în vigoare în luna ianuarie, dar și de o creștere a cotațiilor țițeiului. Astfel, în ianuarie 2024, rata anuală a inflației a crescut la 7,41%. La finalul primului trimestru al anului 2024, rata anuală a inflației a coborât la un nivel similar cu cel din decembrie 2023, 6,61%. În al doilea trimestru al anului 2024, trendul dezinflaționist a fost mai accentuat, rata anuală a inflației coborând la 4,94% la finele lunii iunie. Evoluția a fost susținută de dinamica favorabilă a prețurilor la energie electrică și gaze naturale. Astfel, în toate lunile din trimestrul al doilea, variația anuală a prețurilor energiei electrice și gazelor naturale a fost în teritoriu negativ³. La finalul trimestrului trei, rata anuală a inflației a coborât la 4,62%, însă ultimul trimestru al anului a marcat un punct de inflexiune, rata anuală a inflației crescând la 5,14% în decembrie, pe fondul unei creșteri peste așteptări a prețurilor la combustibili. Pe tot parcursul anului 2024, rata inflației Core2 ajustat a avut valori mai mari decât rata inflației IPC, pe fondul unor variații ridicate ale prețurilor bunurilor nealimentare și ale prețurilor serviciilor⁴.

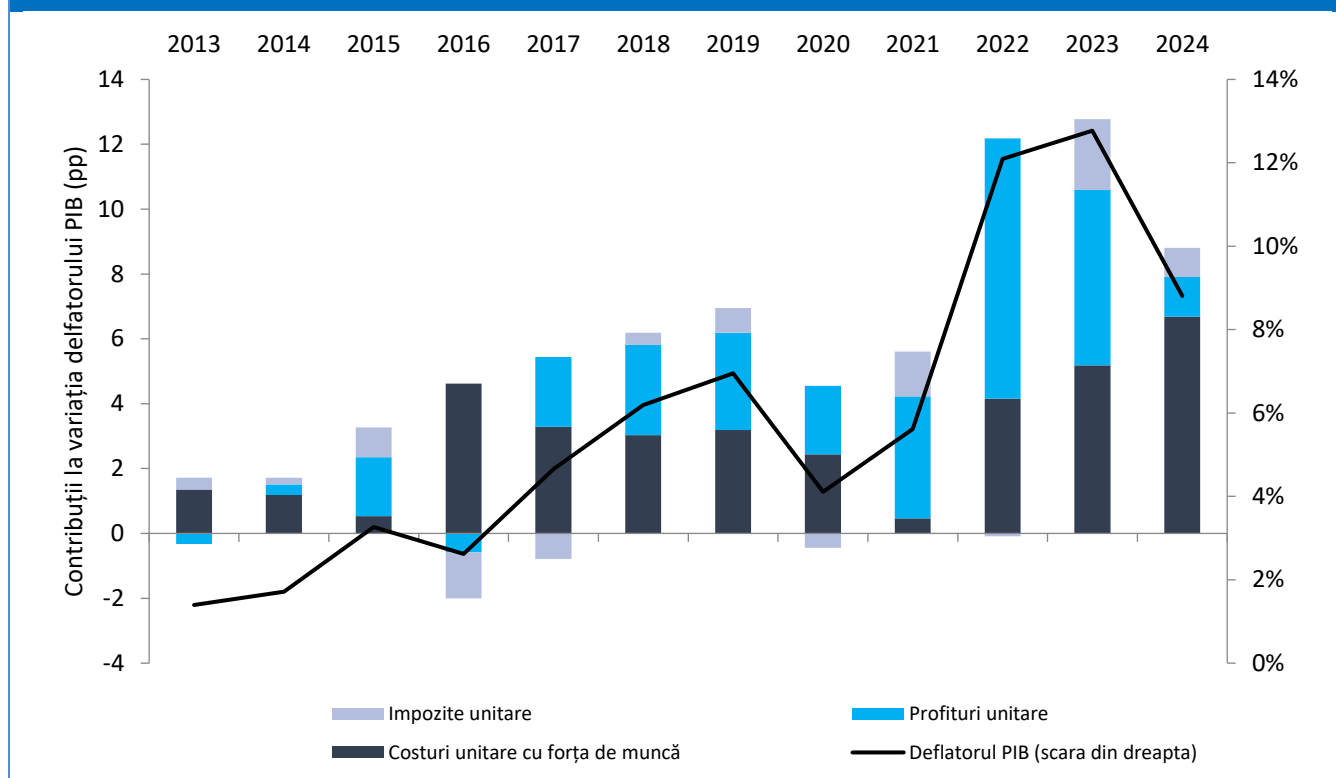
În 2024, deflatorul PIB a coborât la 8,8%, de la 12,8% în 2023. Decelerarea s-a datorat, în principal, diminuării semnificative a contribuției profiturilor unitare și impozitelor unitare la formarea deflatorului. În schimb, contribuția costurilor unitare cu forța de muncă la formarea deflatorului a crescut față de anul precedent. Analiza [Graficului 3](#) relevă, în comparație cu anul precedent, o accentuare a presiunilor salariale, fapt care a condus la o creștere cu circa 1,5 pp a contribuției costului unitar cu forța de muncă la variația deflatorului PIB (de la 5,2 pp în 2023, la 6,7 pp în 2024). În privința profiturilor unitare, se observă o diminuare a contribuției acestora la variația deflatorului cu circa 4,2 pp (de la 5,4 pp, în 2023, la 1,2 pp, în 2024), în timp ce contribuția impozitelor unitare la variația deflatorului a scăzut cu circa 1,3 pp față de anul precedent.

În condițiile unei traiectorii dezinflaționiste mai lente în primele luni ale anului, banca centrală a menținut rata dobânzii de referință la 7%. Atenuarea presiunilor inflaționiste, mai vizibilă în al doilea trimestru, dar și semnalele privind dinamica mai lentă a activității economice au creat premisele pentru reducerea dobânzii cheie. Astfel, în două ședințe consecutive, în iulie și septembrie, membrii Consiliului de Administrație al BNR au decis reducerea ratei dobânzii de politică monetară cu 0,25 pp în fiecare ședință. În ultima ședință din 2024, BNR a decis menținerea ratei dobânzii cheie la 6,5%, citând incertitudini și riscuri ridicate la adresa activității economice și evoluției inflației, atât pe plan extern, cât și pe plan intern. În ceea ce privește rata rezervelor minime obligatorii (RMO), aceasta a fost menținută la valoarea de 8% în cazul pasivelor în monedă națională, în timp ce pentru pasivele în valută, rata RMO a fost de 5%.

³ Conform Raportului asupra inflației al Băncii Naționale a României, august 2024.

⁴ Conform Raportului asupra inflației al Băncii Naționale a României, februarie 2025.

Graficul 3: Deflatorul PIB – repartizare pe venituri

Sursa: Eurostat, calcule Consiliul Fiscal

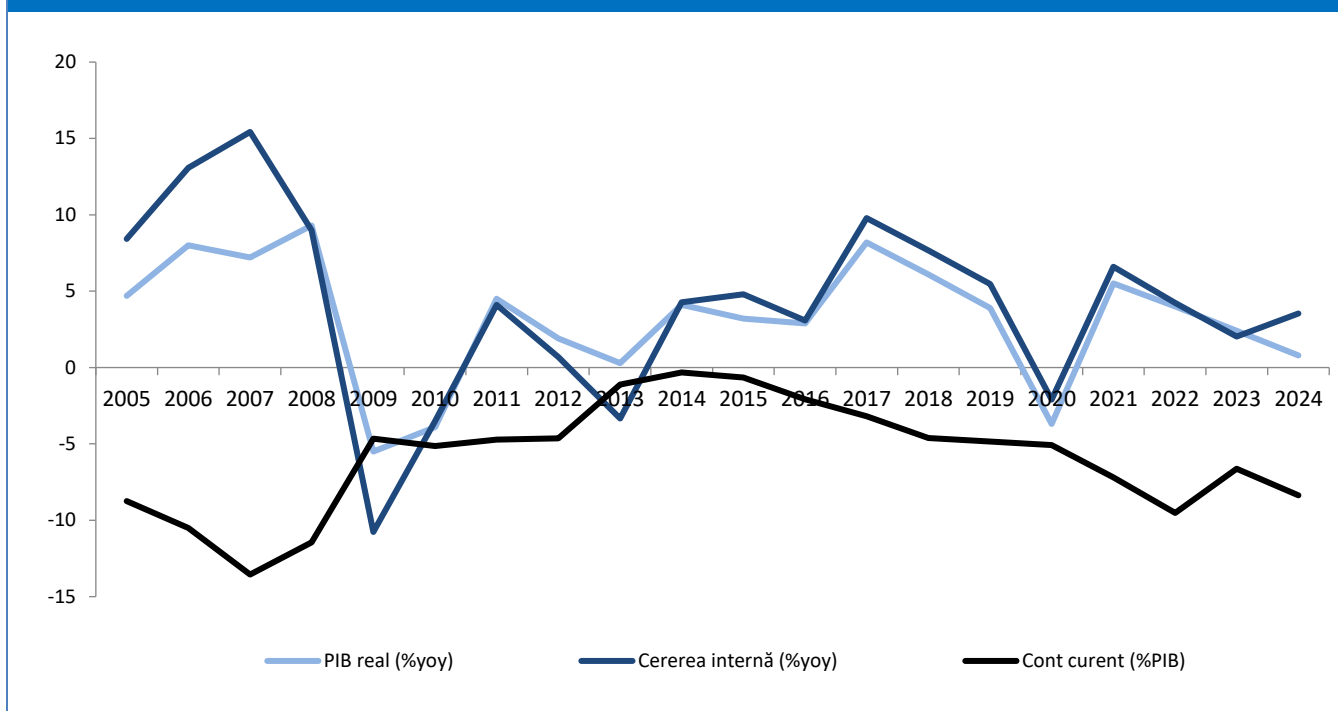
Deficitul de cont curent⁵ a înregistrat un nivel de 8,4% din PIB la finalul anului 2024 ([Graficul 4](#)), mai mare cu 1,7 pp față de anul anterior, continuând traiectoria crescătoare manifestată din anul 2015. Singura excepție a fost consemnată în anul 2023, când deficitul de cont curent s-a diminuat ca urmare a contribuției raportului de schimb extern (*terms of trade*) favorabil, pe fondul unei variații mai ample a prețurilor exporturilor, comparativ cu cea a prețurilor importurilor⁶.

Nivelul deficitului de cont curent rămâne ridicat și ridică semne de întrebare privind evoluția dezechilibrelor externe și a gradului de competitivitate, Tabloul de bord european stabilind un prag de alertă atunci când media deficitului de cont curent din ultimii 3 ani depășește 4% din PIB. În cazul României, această medie a atins valoarea de 8,2% din PIB în 2024, nivelul de 4% din PIB fiind depășit semnificativ în fiecare din ultimii trei ani. În 2024, pe lângă adâncirea deficitului de cont curent, deficitul bugetar în termeni ESA a crescut cu circa 2,7 pp (de la 6,6% la 9,3% din PIB), accentuând problema deficitelor gemene și ridicând provocări importante pentru stabilitatea economică a țării.

⁵ Sursa datelor: BNR, baza de date interactivă.

⁶ Conform datelor INS privind indicii valorii unitare în comerțul internațional în 2023.

Graficul 4: Evoluția PIB real, a cererii interne și a soldului contului curent în perioada 2005-2024

Sursa: BNR, Eurostat, calcule Consiliul Fiscal

Creșterea deficitului de cont curent a fost determinată de amplificarea deficitului bunurilor și serviciilor, de la 15,7 mld. euro, în anul 2023, la 21,4 mld. euro, în 2024 (echivalentul unei majorări de 36,3%). Această dinamică a fost cauzată, în principal, de evoluția balanței bunurilor, al cărei deficit s-a amplificat cu 3,9 mld. euro (de la 29 mld. euro în 2023, la 32,9 mld. euro în 2024). Contribuția soldului excedentar al balanței serviciilor la reducerea deficitului de cont curent a scăzut în comparație cu anul precedent, în condițiile în care valoarea acestuia s-a diminuat cu 1,8 mld. euro (de la 13,3 mld. euro, în 2023, la 11,5 mld. euro, în 2024).

În direcția adâncirii deficitului de cont curent a acționat și balanța veniturilor primare, al cărei deficit a crescut cu 1,3 mld. euro (de la 8 mld. euro în 2023, la 9,3 mld. euro în 2024). Balanța veniturilor secundare a rămas excedentară, însă aportul acesteia la reducerea deficitului de cont curent s-a diminuat, având în vedere că soldul său s-a redus cu 0,9 mld. euro (de la 2,2 mld. euro în 2023, la 1,3 mld. euro în 2024).

Analizând evoluția contului curent din perspectiva echilibrului economisire-investire, se observă că rata de economisire, ca pondere în PIB, a scăzut cu 3,2 pp, de la 19,1% în 2023, la 15,9% în 2024, iar rata de investire s-a diminuat cu 1,4 pp, de la 25,7% în 2023, la 24,3% în 2024, ceea ce explică adâncirea deficitului contului curent de la 6,6% în 2023, la 8,4% din PIB în 2024.

În privința finanțării deficitului de cont curent (de 29,6 mld. euro), aceasta s-a realizat, în cea mai mare parte, prin intermediul contului financiar al balanței de plăți (21,2 mld. euro, în 2024, în comparație cu 10,5 mld. euro, în 2023) și, într-o măsură mai redusă, prin aportul contului de capital (4,2 mld. euro, față de 8,8 mld. euro în 2023). În cadrul contului financiar, investițiile directe nete (sub formă de participații la capital, dar și instrumente de natura datoriei) au avut o valoare de circa 5,7 mld. euro, în comparație

cu 6,6 mld. euro, în 2023. Diminuarea a fost determinată, în principal, de scăderea componentei reprezentate de reinvestirea profiturilor (4 mld. euro, în 2024, față de 5 mld. euro, în 2023). Ponderea investițiilor directe nete în contul financiar a fost de 27%, în comparație cu 61% în 2023. Investițiile de portofoliu au crescut ușor, în comparație cu anul precedent (de la 14 mld. euro, în 2023, la 14,4 mld. euro, în 2024), însă valoarea altor investiții nu s-a modificat față de anul precedent (3,8 mld. euro, în 2024, similar anului 2023). Soldul contului de capital a fost de 4,2 mld. euro în 2024, în comparație cu 8,8 mld. euro în 2023, în condițiile în care transferurile de capital ale administrației publice, unde sunt reflectate fondurile europene din cadrul CFM și granturile din PNRR, s-au diminuat de la 8,8 mld. euro, în 2023, la 3,8 mld. euro, în 2024. În acest context, acoperirea deficitului de cont curent prin fluxuri non-generatoare de datorie (acestea fiind considerate a fi soldul contului de capital, iar, din contul financiar, doar „Participații la capital de natura investițiilor directe, inclusiv profituri reinvestite”) s-a diminuat la 28%, în 2024, de la 64,7% în anul anterior, pe fondul reducerii investițiilor directe și soldului contului de capital și în condițiile creșterii deficitului de cont curent.

În anul 2024⁷, datoria externă brută a României a crescut cu 11,8% față de anul anterior, la un nivel de circa 205 mld. euro la finele lunii decembrie. Ponderea acesteia în PIB s-a majorat cu 1,4 pp față de luna decembrie 2023, până la nivelul de 57,9%. Această evoluție continuă traiectoria ascendentă din anul 2023, dar este contrară trendului din perioada 2013-2022 în care, cu excepția anului 2020, ponderea datoriei externe în PIB s-a redus treptat. În condițiile menținerii unor deficite gemene ridicate, este probabil ca tendința de creștere a datoriei externe să continue în următorii ani.

Din totalul datoriei externe la finalul anului 2024, 75,7% era reprezentată de datoria pe termen lung, această categorie majorându-se ușor în structură, de la nivelul de 74,8% atins anterior, pe fondul înregistrării unei creșteri de 13,1% (de la 137 mld. euro în 2023, la 155 mld. euro în 2024). Un ritm mai redus de creștere poate fi observat în cazul datoriei externe pe termen scurt, care s-a majorat în 2024 cu 3,7 mld. euro (+7,9%), ajungând la nivelul de 49,9 mld. euro, iar ponderea sa în totalul datoriei externe a scăzut cu 0,9 pp, la 24,3%. Orientarea datoriei externe către scadențe mai lungi poate reprezenta un semnal pozitiv din perspectiva diminuării riscului de expunere la volatilitatea piețelor financiare.

Evoluția datoriei pe termen lung, în anul 2024, a fost determinată, în principal, de majorarea volumului titlurilor de natura datoriei emise de administrația publică (+12,3 mld. euro), a împrumuturilor administrației publice (+2,1 mld. euro), a volumului titlurilor de natura datoriei emise de societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală (+1,3 mld. euro), și a volumului împrumuturilor contractate de alte sectoare (+0,7 mld. euro).

Datoria administrației publice a crescut cu 15,5 mld. euro la finalul lui 2024, față de 2023, în principal pe fondul creșterii volumului titlurilor de natura datoriei emise de administrația publică, cu scadența pe termen lung (+12,3 mld. euro). În consecință, ponderea datoriei publice externe în totalul datoriei externe a urcat de la 67,6% în 2023, la 69,6% în 2024. În condițiile în care ponderea aferentă datoriei externe a băncii centrale s-a majorat marginal în 2024, de la 2,4% la 2,9% din totalul datoriei externe,

⁷ Sursa datelor: BNR, baza de date interactivă.

ponderea datoriei private externe, în totalul datoriei externe, s-a redus de la 30% în 2023, la 27,4% în 2024.

Creditul neguvernamental⁸ a înregistrat în decembrie 2024 o creștere de 3,6% în termeni reali, față de aceeași perioadă a anului precedent (în termeni nominali, creditul neguvernamental a crescut cu 8,9%). Componenta în lei a creditului neguvernamental s-a majorat cu 6,1% în termeni reali (în termeni nominali, a crescut cu 11,5%), în timp ce creditele în valută, echivalent în lei, s-au diminuat cu 1,8% în termeni reali (+3,3% în termeni nominali). Menținerea unui ritm ridicat de creștere a veniturilor din salarii, precum și inițierea ciclului de reducere a dobânzii de referință au susținut dinamica pozitivă a creditului neguvernamental. Pe segmentul creditelor în lei acordate populației, în 2024, s-a înregistrat o creștere în termeni reali de 7,7% (în termeni nominali, +13,2%). Creditele în valută, exprimate în lei, acordate populației au înregistrat, în aceeași perioadă, o scădere reală amplă, de 22,2%, ceea ce corespunde unei contracții în termeni nominali de 18,2%. În aceste condiții, ponderea creditului neguvernamental în valută acordat populației în totalul creditului neguvernamental acordat populației s-a diminuat de la 12,2%, în 2023, la 9,2%, în 2024. Ponderea creditelor acordate prin programul „Prima Casă”/„Noua Casă” în totalul creditelor ipotecare a continuat să scadă⁹, ajungând la circa 25% în septembrie 2024, în comparație cu circa 45% în septembrie 2018. Creditele în lei acordate societăților nefinanciare și instituțiilor financiare nemonetare au crescut, în termeni reali, cu 3,9% (+9,2% în termeni nominali), iar cele în valută, echivalent în lei, au crescut, în termeni reali, cu 2,6% (+7,8% în termeni nominali). Programele guvernamentale au continuat să sprijine dinamica creditelor acordate sectorului nefinanciar, în condițiile în care volumul creditelor cu garanție de stat a reprezentat 19% din totalul expunerilor bancare față de sectorul nefinanciar¹⁰.

În 2024, traiectoria descendentă a ratei creditelor neperformante, manifestată pe parcursul anilor precedenți, a consemnat un punct de inflexiune, majorându-se la 2,9%, în decembrie 2024, de la 2,3%, în decembrie 2023 (nivelul mediu în UE a fost de 1,9% în 2024)¹¹. Gradul de acoperire cu provizioane a ajuns, la finalul anului 2024, la 64,8%, în scădere de la 67,2% în 2023 – cu mult peste nivelul mediu european de 41,2%. Din punct de vedere macroprudențial, se poate constata o lichiditate confortabilă la nivelul sistemului bancar, indicatorul de acoperire a necesarului de lichiditate situându-se, la finalul anului 2024, la 255%¹², comparativ cu o medie în UE de 163%. Totodată, în 2024, raportul credite pe depozite pentru populație și societăți nefinanciare s-a plasat la aproximativ 62%, reliefând probleme în absorbția creditului atât la nivelul firmelor, cât și la nivelul gospodăriilor (în comparație, media acestui indicator în UE a fost de 105%). Pentru companii, factorul generator sunt problemele de decapitalizare ale sectorului real, ceea ce duce la un număr redus de agenți economici bancabili. La nivelul gospodăriilor, raportul puternic subunitar între credite și depozite este determinat și de riscul ridicat de sărăcie (România având al doilea cel mai ridicat procent al populației expuse riscului de sărăcie între

⁸ Sursa datelor: BNR, baza de date interactivă.

⁹ Conform Raportului asupra stabilității financiare al Băncii Naționale a României, decembrie 2024.

¹⁰ Conform Raportului asupra stabilității financiare al Băncii Naționale a României, decembrie 2024.

¹¹ Conform European Banking Authority Risk Dashboard, trimestrul 4 2024.

¹² Conform Raportului asupra stabilității financiare al Băncii Naționale a României, iunie 2025.

statele UE în 2024¹³). Aceste caracteristici reduc apetența pentru credite bancare, precum și bonitatea potențialilor debitori.

În anul 2024, datele privind piața muncii au evidențiat un număr mediu de salariați în creștere ușoară la 5.412¹⁴ mii persoane (+0,9% față de anul anterior), precum și o rată a șomajului BIM de 5,4%, în scădere față de anul precedent. Câștigul salarial mediu brut pe ansamblul economiei a fost de 8.118 lei¹⁵ (+15,3% față de anul 2023). Câștigul salarial mediu net a fost de 5.047 lei (+14,4% față de anul 2023), iar câștigul salarial real a înregistrat un avans de 8,3%.

Având în vedere obligația Consiliului Fiscal de a include în raportul său anual o evaluare *ex post* a prognozelor macroeconomice și bugetare, cuprinse în strategia fiscal-bugetară care face obiectul raportului (conform art. 61 al LRFB), [Tabelul 1](#) prezintă principalele prognoze macroeconomice din SFB 2024-2026, în comparație cu valorile realizate efectiv la nivelul anului 2024, conform celor mai recente date disponibile.

În 2024, PIB nominal a fost cu 1,5% mai mare față de prognoza SFB 2024-2026, în condițiile unui deflator PIB care a depășit cu 2,9 pp estimările inițiale. Creșterea economică reală a fost mai mică cu 2,6 pp, în comparație cu prognoza din SFB 2024-2026 (0,8% față de 3,4%). În privința componentelor PIB, putem observa o creștere efectivă mai mare decât estimările inițiale pentru consumul final (+1,5 pp). Această diferență este determinată de o creștere a consumului privat cu 2,6 pp peste estimările inițiale, în timp ce consumul guvernamental a evoluat sub dinamica prognozată (-2,5 pp). Diferențe ample între valorile estimate și cele efective pot fi observate și în privința formării brute de capital (-9,8 pp) și a exporturilor de bunuri și servicii (-6,5 pp), în timp ce, pentru importurile de bunuri și servicii, diferența este mai redusă (-0,8 pp).

Conform SFB 2024-2026, rata inflației la finele anului 2024 era anticipată la 4,6%, iar cea medie, la 6%, diferențele valorilor înregistrate efectiv față de prognoze fiind de +0,5 pp și, respectiv, de -0,4 pp. Creșterea ratei inflației, în decembrie 2024, peste prognoza din SFB 2024-2026, a fost determinată de o creștere peste așteptări, mai pronunțată în ultimul trimestru al anului, a prețurilor la combustibili. Pe de altă parte, rata anuală medie a inflației a fost mai redusă decât cea prognozată în SFB 2024-2026, în condițiile unei decelerări mai accentuate a activității economice în ultima parte a anului. O diferență mai mare între prognoza din SFB 2024-2026 și valoarea efectiv înregistrată poate fi observată în cazul deflatorului PIB – care măsoară dinamica prețurilor la nivelul întregii economii, nu doar la nivelul bunurilor și serviciilor finale – care a fost anticipat, pentru 2024, la 5,9%, în timp ce valoarea sa efectivă a fost de 8,8%. Valoarea peste așteptări a deflatorului PIB a fost determinată de menținerea unui ritm ridicat de creștere a costurilor unitare cu forța de muncă. La nivelul pieței muncii, rata șomajului BIM s-a situat la nivelul prognozat în SFB, diferențele dintre valorile realizate efectiv și prognozele inițiale fiind de -0,7 pp pentru ritmul de creștere al numărului mediu de salariați, respectiv de +5,1 pp pentru ritmul de creștere al câștigului salarial net.

¹³ Conform datelor Eurostat privind populația expusă riscului de sărăcie, accesate la 1 iulie 2025.

¹⁴ Conform prognozei de primăvară a CNSP din mai 2025.

¹⁵ Conform prognozei de primăvară a CNSP din mai 2025.

Tabelul 1: Principalii indicatori macroeconomici în 2024 (prognoză SFB versus realizări)

	SFB 2024-2026	Efectiv 2024
	modificare procentuală față de anul anterior, %	
Produsul intern brut		
Produsul intern brut (mil. lei)	1.733.821	1.760.118
Produsul intern brut real	3,4	0,8
Deflatorul PIB	5,9	8,8
Utilizarea PIB		
Consumul final	3,3	4,8
Cheltuiala pentru consumul privat	3,4	6,0
Cheltuiala pentru consumul guvernamental	3,2	0,7
Formarea brută de capital fix	6,5	-3,3
Exporturi de bunuri și servicii (volum)	3,4	-3,1
Importuri de bunuri și servicii (volum)	4,6	3,8
Rata inflației		
Decembrie 2023	4,6	5,1
Medie anuală	6,0	5,6
Piața muncii		
Rata șomajului BIM (sf. per.)	5,4	5,4
Număr mediu salariați	1,6	0,9
Câștigul salarial mediu net	9,3	14,4

Sursa: CNSP, Eurostat, MF

III. Politica fiscal-bugetară în anul 2024

III.1. Trăsături ale politicii fiscal-bugetare în anul 2024

După ce în 2021 și 2022 s-a manifestat o tendință de diminuare a deficitului bugetar, anii 2023 și 2024 au marcat o deviație semnificativă de la țintele de consolidare fiscală. În continuare, vor fi sintetizate principalele trăsături ale politicii fiscal-bugetare în anul 2024, acestea fiind detaliate ulterior în cadrul prezentului raport:

- SFB pentru perioada 2024-2026 a stabilit pentru anul 2024 un deficit bugetar *cash* de 5% din PIB, reprezentând o diminuare cu 0,94 pp față de nivelul de 5,94% din PIB, estimat la acea dată pentru anul 2023. Exprimat în termeni ESA 2010, deficitul bugetar a fost estimat la 4,9% din PIB, în scădere cu 1,1 pp față de nivelul evaluat de MF pentru anul 2023 la acel moment (de 6% din PIB). Principalele ipoteze macroeconomice care au fundamentat proiectul de buget pe anul 2024 vizau o creștere în termeni reali a PIB de 3,4%, un deflator PIB de 5,9% și o rată medie anuală a inflației de 6%. Pe baza unei abordări prudente a veniturilor și cheltuielilor, CF considera construcția bugetară pentru anul 2024 drept compatibilă cu un deficit *cash* în jurul valorii de 6,4% din PIB. Această evaluare a avut în vedere informațiile de care a dispus CF, incertitudinile privind forma finală a măsurilor adoptate de autorități și ipoteza că nu se va proceda la o reducere forțată de cheltuieli. În aceste condiții, CF a semnalat existența unor riscuri majore cu privire la procesul de consolidare.
- Conform cadrului fiscal-bugetar proiectat pe termen mediu, consolidarea bugetară în perioada 2025-2027 urma să fie realizată exclusiv pe partea de cheltuieli, ponderea veniturilor bugetare în PIB indicând un trend descendent în perioada analizată. CF a subliniat în opiniile și analizele sale că ajustarea macroeconomică și consolidarea fiscală au nevoie de o creștere semnificativă a veniturilor fiscale. Totodată, CF a atras în mod constant atenția asupra faptului că, pentru România, fondurile europene reprezintă o resursă financiară cheie a dezvoltării economice.
- Rectificarea bugetară (aprobată prin OUG nr. 113 și OUG nr. 114 din 23 septembrie 2024) a prevăzut o majorare nominală amplă, atât a veniturilor bugetare (+29,6 mld. lei, reprezentând circa 5,06% din veniturile prognozate inițial în proiectul de buget), cât și a cheltuielilor bugetare (+65,8 mld. lei, reprezentând circa 9,8% din cheltuielile prognozate inițial în proiectul de buget). În consecință, deficitul bugetului general consolidat era cu circa 36,2 mld. lei mai mare în proiectul de rectificare, de la 86,6 mld. lei la 122,8 mld. lei. Exprimat ca procent în PIB, nivelul estimat al deficitului BGC era de 6,95%, cu circa 1,95 pp mai mare decât ținta din proiectul de buget. În opinia formulată asupra rectificării bugetare, CF aprecia că deficitul bugetar *cash* urma să fie în jur de 8% din PIB în 2024, recomandând ca Guvernul să țină sub control strict cheltuielile în restul anului.
- În 5 decembrie 2024, Guvernul a adoptat OUG nr. 138 privind modificarea și completarea unor acte normative în domeniul fiscal-bugetar, precum și pentru reglementarea altor măsuri. În cadrul acesteia, prin derogare de la Legea responsabilității fiscal-bugetare nr. 69/2010 și de la

prevederile din Legea nr. 417/2023 pentru aprobarea plafoanelor unor indicatori specificați în cadrul fiscal-bugetar pe anul 2024, au fost adoptate o serie de prevederi care au vizat modificarea acestor plafoane față de valorile stabilite la rectificarea operată în septembrie 2024. În afară de modificarea plafoanelor, OUG nr. 138/2024 a autorizat MF să diminueze sumele prevăzute la capitolul „Venituri suplimentare încasate din digitalizare” – ceea ce a condus, implicit, la creșterea deficitului bugetar. Revizuirea plafoanelor stabilite anterior, precum și diminuarea veniturilor suplimentare încasate din digitalizare au confirmat opiniile exprimate de CF asupra bugetului pe anul 2024 și asupra rectificării operate în luna septembrie. Astfel, CF a evidențiat în opiniile sale subdimensionarea unor categorii de cheltuieli bugetare, a atras atenția asupra măsurilor discreționare de creștere a cheltuielilor de personal și asupra incertitudinilor privind cheltuielile de asistență socială și a semnalat că includerea *ex ante* în construcția bugetară a veniturilor preconizate a se încasa din digitalizare nu era prudentă.

- Rezultatele execuției bugetare pe anul 2024 indică un deficit de 152,7 mld. lei, conform metodologiei naționale, cu 66,1 mld. lei peste nivelul stabilit în bugetul inițial (86,6 mld. lei). Ca pondere în PIB, deficitul *cash* a fost de 8,68% (comparativ cu o țintă de 5%), iar cel ESA a fost de 9,3%, ecartul față de proiecția din bugetul inițial (4,9%) fiind și mai mare în acest caz.

Creșterea de proporții a deficitului, în anul 2024, este de natură să complice și mai mult situația fiscal-bugetară a României, aspect reliefat și de decizia Consiliului, din data de 13 iunie 2025, care a stabilit că țara noastră nu a luat măsuri eficace pentru corecția deficitului excesiv. În acest context, având în vedere traiectoria de consolidare bugetară stabilită prin Planul Bugetar-Structural Național (care prevedea o țintă de deficit bugetar ESA de 7% în anul 2025), riscul de retrogradare a *ratingului* suveran (cu consecințe importante asupra accesului pe piețele internaționale și asupra costurilor de finanțare), precum și mediul internațional nefavorabil, marcat de instabilitate, conflicte comerciale și armate, CF apreciază că adoptarea unor măsuri de corecție a deficitului bugetar reprezintă o urgență absolută. În lipsa unui pachet de măsuri credibil, ferm, riscul blocării accesului la finanțare și refinanțare devine iminent.

III.2. Evaluarea obiectivelor, țăntelor și indicatorilor bugetari

Conform art. 61, alin. (2), din Legea responsabilității fiscal-bugetare nr. 69, republicată (LRFB), raportul anual al Consiliului Fiscal trebuie să conțină „o analiză cu privire la derularea politicii fiscal-bugetare din anul precedent față de cea aprobată prin strategia fiscal-bugetară și bugetul anual” și să includă:

- a) evaluarea ex-post a prognozelor macroeconomice și bugetare cuprinse în strategia fiscal-bugetară și în bugetul anual din anul bugetar care face obiectul raportului, inclusiv semnalarea, dacă este cazul, a unor eventuale deviații persistente de același sens ale prognozelor macroeconomice față de datele efective, care s-au înregistrat pe o perioadă de cel puțin 4 ani consecutivi;*
- b) evaluarea obiectivelor, țăntelor și indicatorilor stabiliți prin strategia fiscal-bugetară și prin bugetul anual din anul bugetar care face obiectul raportului;*
- c) evaluarea performanței Guvernului și a modului cum au fost respectate principiile și regulile prevăzute de prezenta lege în anul bugetar precedent;*

d) opiniile și recomandările Consiliului Fiscal în vederea îmbunătățirii politicii fiscal-bugetare în anul bugetar curent, în conformitate cu principiile și regulile prevăzute de prezenta lege.

În caracterizarea politicii fiscal-bugetare din anul 2024 vor fi analizate în continuare: proiectul de buget pe anul 2024; proiectul de rectificare a bugetului general consolidat pe anul 2024; OUG nr. 138 privind modificarea și completarea unor acte normative în domeniul fiscal-bugetar, precum și pentru reglementarea altor măsuri; conformarea cu regulile fiscale în procesul de programare bugetară și execuția bugetului.

1. Proiectul de buget al anului 2024

Potrivit prevederii art. 26 alin. (1) și (2) din LRFB, până la data de 31 iulie a fiecărui an, MF are obligația de a înainta Guvernului strategia fiscal-bugetară pentru următorii 3 ani, însoțită de proiectul legii pentru aprobarea plafoanelor unor indicatori specificați în cadrul fiscal-bugetar. Strategia fiscal-bugetară aferentă perioadei 2024-2026 a fost transmisă simultan cu propunerea de buget¹⁶, ceea ce a implicat un cadru fiscal-bugetar identic pentru anul 2024 în cele două documente menționate anterior. În aceste condiții, obligația CF de a evalua în cadrul raportului anual obiectivele, țintele și indicatorii stabiliți prin strategia fiscal-bugetară și prin bugetul anual este redusă la o analiză exclusiv *ex post* a proiecțiilor cuprinse în proiectul de buget, monitorizarea respectării *ex ante* a limitelor stabilite pentru indicatorii bugetari prin Legea plafoanelor fiind, similar situației din anii anteriori, irelevantă.

Având în vedere nerespectarea în mod repetat a calendarului legal de elaborare și aprobare a SFB în ultimii ani, CF notează că perpetuarea acestei situații reduce relevanța plafoanelor stabilite pentru indicatorii bugetari și subminează rolul de orientare pe care o strategie fiscal-bugetară pe termen mediu trebuie să îl aibă pentru programarea bugetară, aceasta rămânând tributară unor obiective pe termen scurt.

SFB pentru perioada 2024-2026 a stabilit pentru anul 2024 un deficit bugetar *cash* de 5% din PIB, reprezentând o diminuare cu 0,94 pp față de un deficit de 5,94% din PIB, estimat la acea dată pentru anul 2023. Exprimat în termeni ESA 2010, deficitul bugetar a fost estimat la 4,9% din PIB, în scădere cu 1,1 pp față de nivelul evaluat de MF pentru anul 2023 la acel moment (de 6% din PIB). Principalele

¹⁶ În seara zilei de 9 decembrie 2023, Ministerul Finanțelor (MF) a transmis Consiliului Fiscal (CF), prin adresa nr. 468.605/9.12.2023, *proiectul Bugetului general consolidat pe perioada 2024-2027, Raportul privind situația macroeconomică pentru anul 2024 și proiecția acesteia în perioada 2025-2027, proiectul Legii bugetului de stat pe anul 2024, Expunerea de motive și proiectul Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2024, Expunerea de motive și proiectul Legii pentru aprobarea plafoanelor unor indicatori specificați în cadrul fiscal-bugetar pe anul 2024* împreună cu *Expunerea de motive, Strategia fiscal-bugetară pentru perioada 2024-2026*, solicitând, în baza art. 53, alin. (2) din Legea responsabilității fiscal-bugetare nr. 69/2010 (LRFB) republicată, opinia CF cu privire la acestea. În după-amiaza zilei de 13 decembrie 2023, prin adresa nr. 468.791/13.12.2023, MF a transmis un nou set de documente privind proiectul de buget pe anul 2024 și strategia fiscal-bugetară (SFB) pe termen mediu care modifica semnificativ traiectoriile variabilelor bugetare pe întreg orizontul de prognoză, atât ca urmare a unor schimbări în ipotezele avute în vedere, cât și ca urmare a unei Ordonanțe de Urgență a Guvernului ce a fost aprobată împreună cu proiectul de buget pe anul 2024 și SFB 2024-2026.

ipoteze macroeconomice care au fundamentat proiectul de buget pe anul 2024 vizau o creștere în termeni reali a PIB de 3,4%, un deflator PIB de 5,9% și o rată medie anuală a inflației de 6%.

Pe termen mediu, având în vedere plasarea României în procedura de deficit excesiv (PDE)¹⁷, SFB sublinia angajamentul pentru consolidarea fiscală într-un mod sustenabil și echilibrat, care să nu afecteze capacitatea de susținere a economiei și de promovare a investițiilor, estimând o reducere a deficitului bugetar ESA de 0,7 pp în 2026 față de 2024 (la 4,2% din PIB, de la 4,9% din PIB).

În opinia sa¹⁸ cu privire la *Legea bugetului pe anul 2024*, CF aprecia că proiectul de buget și SFB 2024-2026 au fost construite într-un context internațional extrem de complicat, marcat de tensiuni economice, politice și geopolitice, precum și de conflicte militare. Dintre principalele aspecte menționate de CF enumerăm:

- Reducerea proiectată a deficitului *cash* în anul 2024 avea în vedere o majorare a veniturilor bugetare cu 0,92 pp din PIB, în timp ce cheltuielile bugetare urmau a se diminua marginal cu 0,02 pp din PIB.
- Factorii care influențau dinamica programată a veniturilor bugetare în termeni nominali în anul 2024 erau reprezentați, în principal, de cadrul macroeconomic proiectat, de măsurile de politică fiscală adoptate, de cuantumul veniturilor ipotetice având drept sursă îmbunătățirea eficienței colectării/digitalizarea ANAF și evoluția anticipată a absorbției de fonduri europene. Privind includerea *ex ante* în proiecția bugetară a unor venituri ipotetice de 19 mld. lei, provenite din ameliorarea dorită a eficienței colectării/digitalizarea ANAF, CF a menționat că nu le putea lua în considerare, în virtutea principiului prudenței. În consecință, CF a apreciat drept posibilă încasarea unor venituri mai mici cu circa 19 mld. lei, reprezentând circa 1,1% din PIB, față de țintele asumate în proiectul de buget.
- Evoluția în planificare a cheltuielilor bugetare, exprimate ca pondere în PIB, a fost cu precădere rezultatul majorării cheltuielilor cu proiectele finanțate din fonduri europene, cheltuielilor de personal, asistență socială și altor cheltuieli, contrabalansate de diminuarea subvențiilor, a altor transferuri și a cheltuielilor cu bunuri și servicii. CF a apreciat ca probabil un necesar suplimentar de alocări bugetare de circa 4,5 mld. lei la nivelul cheltuielilor cu bunuri și servicii și cu asistența socială, reprezentând circa 0,26% din PIB.
- Pe baza unei abordări prudente a veniturilor și cheltuielilor, CF considera construcția bugetară pentru anul 2024 drept compatibilă cu un deficit *cash* în jurul valorii de 6,4% din PIB. Evaluarea privind deficitul *cash* a avut în vedere informațiile de care a dispus CF, incertitudinile privind forma finală a măsurilor adoptate de autorități și ipoteza că nu se va proceda la o reducere forțată de cheltuieli. În aceste condiții, CF a semnalat existența unor riscuri majore cu privire la procesul de consolidare.
- Conform cadrului fiscal-bugetar proiectat pe termen mediu, consolidarea bugetară în perioada 2025-2027 urma a fi realizată exclusiv pe partea de cheltuieli, ponderea veniturilor bugetare în

¹⁷ Declanșată în aprilie 2020, urmare a depășirii în anul 2019 a nivelului de referință de 3% din PIB pentru deficitul bugetar exprimat în standarde europene.

¹⁸ https://consiliulfiscal.ro/Opinie_CF_buget_2024_f.pdf

PIB indicând un trend descendent în perioada analizată. CF a subliniat în opiniile și analizele sale că ajustarea macroeconomică și consolidarea fiscală au nevoie de o creștere semnificativă a veniturilor fiscale. Totodată, CF a atras în mod constant atenția asupra faptului că, pentru România, fondurile europene reprezintă o resursă financiară cheie a dezvoltării economice.

- CF a apreciat că, în absența unor politici suficient de concrete și credibile care să sprijine realizarea consolidării fiscal-bugetare pe termen mediu pe partea de venituri, dar și creșterea gradului de colectare, balanța riscurilor era înclinată în direcția înregistrării unor deficite mai ridicate decât cele preconizate de cadrul fiscal-bugetar pentru perioada 2025-2027.

2. Proiectul de rectificare a bugetului general consolidat pe anul 2024

Rectificarea bugetară (aprobată prin OUG nr. 113 și OUG nr. 114 din 23 septembrie 2024) a prevăzut o majorare nominală amplă, atât a veniturilor bugetare (+29,6 mld. lei, reprezentând circa 5,06% din veniturile prognozate inițial în proiectul de buget), cât și a cheltuielilor bugetare (+65,8 mld. lei, reprezentând circa 9,8% din cheltuielile prognozate inițial în proiectul de buget). În consecință, deficitul bugetului general consolidat era cu circa 36,2 mld. lei mai mare în proiectul de rectificare, de la 86,6 mld. lei la 122,8 mld. lei. Exprimat ca procent în PIB, nivelul estimat al deficitului BGC era de 6,95%, cu circa 1,95 pp mai mare decât ținta din proiectul de buget.

Pe categorii de venituri bugetare, revizuri pozitive ale nivelurilor proiectate în bugetul inițial au survenit la majoritatea acestora, după cum urmează:

- Venituri fiscale: +26 mld. lei, principalele modificări fiind regăsite la nivelul următoarelor componente:
 - *Impozit pe profit*: +1,1 mld. lei. Revizuirea acestui agregat a avut în vedere majorarea proiecției PIB nominal cu 35 mld. lei, evoluția încasărilor ușor peste așteptări comparativ cu programul estimat, precum și includerea a 720 mil. lei, parte componentă a impactului pozitiv al amnistiei fiscale.
 - *Impozit pe salarii și venit*: +4,1 mld. lei. Revizuirea a avut în vedere modificarea prognozei care a stat la baza elaborării bugetului inițial privind agregatele macroeconomice relevante (numărul mediu de salariați de la +1,6% la +0,9% și câștigul salarial mediu brut de la +9,1% la +14,6%, ceea ce echivalează cu o creștere a masei salariale din economie cu circa 5 pp peste așteptările inițiale), precum și includerea a 450 mil. lei, parte componentă a impactului pozitiv al amnistiei fiscale.
 - *Alte impozite pe venit, profit și câștiguri de capital*: -1,3 mld. lei. Revizuirea negativă a agregatului a fost determinată de evoluția încasărilor din impozitul pe venitul microîntreprinderilor, ținta de încasări pentru acest agregat fiind diminuată cu circa 2,3 mld. lei.
 - *TVA*: +2,1 mld. lei. În principal, revizuirea a avut în vedere includerea în proiecție a impactului pozitiv așteptat al amnistiei fiscale, de aproape 2 mld. lei.
 - *Accize*: +2,5 mld. lei. Majorarea a fost determinată de creșterea peste așteptări a încasărilor, comparativ cu estimările inițiale, în condițiile creșterii consumului într-un ritm superior dinamicii planificate în proiectul de buget, de introducerea, din 2024, a unei

accize la băuturile nealcoolice cu zahăr adăugat, cât și de includerea în proiecție a circa 230 mil. lei, parte componentă a impactului pozitiv al amnistiei fiscale.

- *Alte impozite și taxe pe bunuri și servicii*: +4,2 mld. lei. Revizuirea pozitivă a avut în vedere dinamica peste așteptări a acestui agregat. Astfel, execuția pe primele 7 luni ale anului indica o scădere cu numai 4,9% a veniturilor față de perioada similară a anului precedent, în condițiile în care proiectul de buget prevăzuse o diminuare cu 53,1%.
- *Contribuții de asigurări*: +11,99 mld. lei. Creșterea amplă a avut la bază evoluția peste așteptări a bazei macroeconomice relevante (masa salarială din economie), precum și includerea în proiecție a impactului așteptat al amnistiei fiscale.
- *Venituri nefiscale*: +0,87 mld. lei. Revizuirea a reflectat evoluția peste așteptări a execuției bugetare pentru acest agregat: +18,4% pe primele 7 luni ale anului, în comparație cu o țintă de doar 7,2% în bugetul inițial.
- *Venituri suplimentare încasate din digitalizare*: valoarea prevăzută în bugetul inițial, de circa 10,5 mld. lei, a rămas nemodificată cu toate că execuția pe primele 7 luni ale anului nu indica vreo sumă încasată pe această linie bugetară.
- *Sume primite de la UE/alți donatori în contul plăților efectuate și prefinanțări aferente CFM 2014-2020*: +2,2 mld. lei.
- *Sume aferente asistenței financiare nerambursabile alocate pentru PNRR*: -11,3 mld. lei. Revizuirea descendentă a reflectat doar parțial absorbția redusă din prima parte a anului. Astfel, execuția pe primele 7 luni a arătat o absorbție de 3,05 mld. lei, echivalent cu un grad de îndeplinire a țintei din bugetul inițial de doar 12,1%. În ciuda revizuirii descendente a agregatului, ținta rămânea una optimistă, execuția la 7 luni reprezentând 22,1% din noua țintă, ceea ce ar fi implicat o accelerare semnificativă în ultimele luni ale anului.

După cum a subliniat și în analizele sale precedente, CF nu a luat în calcul, în evaluarea sa, veniturile având drept sursă creșterea programată de MF a eficienței colectării/digitalizarea ANAF. Proiectul de rectificare a menținut proiecția de venituri de 10,5 mld. lei din digitalizare, echivalentă cu o supradimensionare a veniturilor bugetare cu 0,6% din PIB. În plus, CF a semnalat incertitudini privind impactul amnistiei fiscale, estimat la 7,9 mld. lei (echivalent cu circa 0,45% din PIB).

Și pe partea de cheltuieli bugetare a avut loc o majorare amplă, comparativ cu parametrii aprobați prin proiectul de buget, determinată, în principal, de suplimentarea cheltuielilor de personal, a celor cu bunuri și servicii, asistență socială și a cheltuielilor de capital. Revizuirea ascendentă a survenit la aproape toate categoriile principale de cheltuieli, după cum urmează:

- *Cheltuieli de personal*: +18 mld. lei. Revizuirea ascendentă a agregatului a fost determinată de majorarea salariilor în mai multe sectoare publice în prima parte a anului, o parte a acestor majorări fiind programate să fie acordate și în ultimul trimestru din 2024. CF semnalase în opinia sa asupra proiectului de buget că majorările discreționare de salarii din 2023 implicau riscuri sporite în sensul unor presiuni suplimentare din partea altor sectoare publice în anul 2024.
- *Bunuri și servicii*: +10,6 mld. lei. Majorarea indicatorului a avut doar parțial în vedere dinamica execuției bugetare, mizând, cel mai probabil, pe măsurile de restricționare a cheltuielilor publice, incluse în OUG nr. 107/2024, al căror impact era estimat de Guvern la circa 2,05 mld. lei. Dinamica

execuției pe primele 7 luni ale anului indica o creștere a agregatului de bunuri și servicii cu circa 25,7% față de perioada similară a anului 2023, semnificativ peste majorarea de 5,7% stabilită în bugetul inițial. Totodată, CF a semnalat că restricționarea cheltuielilor cu bunuri și servicii, similar anului precedent, ar fi putut conduce la amânări de plăți, translatate în execuția bugetară a anului 2025.

- *Dobânzi*: +2,4 mld. lei. Suplimentarea acestei categorii a fost determinată de creșterea necesarului de finanțare și, implicit, de contractarea de împrumuturi noi, pe fondul amplificării deficitului.
- *Subvenții*: +3,8 mld. lei. Revizuirea agregatului a avut în vedere doar parțial dinamica execuției bugetare. Astfel, în primele 7 luni, cheltuielile cu subvențiile au crescut cu 18,8%, față de aceeași perioadă din anul precedent, în comparație cu o țintă de -29,2% în proiectul de buget. Suplimentarea agregatului, în proiectul de rectificare, modifica ținta la -8,3%, semnificativ sub dinamica execuției bugetare.
- *Transferuri între unități ale administrației publice*: +1,2 mld. lei. Suplimentarea a reflectat modificări în bugetele mai multor ordonatori de credite pentru plata unor drepturi salariale ale personalului instituțiilor din subordine și pentru asigurarea fondurilor pentru contribuțiile de asigurări sociale de stat aferente indemnizațiilor de șomaj.
- *Alte transferuri*: +3,7 mld. lei.
- *Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile*: +13,2 mld. lei.
- *Asistență socială*: +9,8 mld. lei. Suplimentarea acestui agregat indica o creștere cu 4,67% față de ținta din bugetul inițial, reflectând majorarea bugetului BASS cu circa 0,98 mld. lei, pentru plata drepturilor de pensie recalculate, creșterea bugetului Ministerului Muncii cu circa 4 mld. lei și suplimentări mai reduse la nivelul altor ordonatori de credite.
- *Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile postaderare 2014-2020*: +6 mld. lei. Majorarea a fost de circa 41% față de ținta din proiectul de buget.
- *Alte cheltuieli*: +1,8 mld. lei.
- *Proiecte cu finanțare din sumele reprezentând asistența financiară nerambursabilă aferentă PNRR*: -16,5 mld. lei. Revizuirea acestei categorii a indicat o scădere cu aproape 50% față de ținta din proiectul de buget.
- *Proiecte cu finanțare din sumele aferente componentei de împrumut a PNRR*: +1,8 mld. lei. Revizuirea a indicat o creștere cu 21,67% față de ținta din proiectul de buget.
- *Fonduri de rezervă*. Analizând hotărârile de Guvern prin care s-au făcut alocări din fondul de rezervă bugetară până la 20 septembrie 2024, s-a păstrat practica inițiată în 2023, prin care s-au redistribuit resursele necheltuite ale ordonatorilor principali de credite către alte domenii. Alocările din fondul de rezervă atinseseră deja valoarea de 30 mld. lei, estimându-se la acel moment că ele urmau să depășească nivelul din anul precedent (32,08 mld. lei).
- *Cheltuieli de capital*: +11,1 mld. lei. Suplimentarea agregatului a fost determinată de majorarea amplă a cheltuielilor de capital în prima parte a anului (element reflectat și în execuția bugetară pe primele 7 luni ale anului, în creștere cu 97% față de perioada similară a anului precedent), pe fondul subexecuției și amânării unor cheltuieli de capital în 2023. În proiectul de buget, ținta de

creștere a cheltuielilor de capital, față de anul 2023, era de 7,9%. Revizuirea agregatului a indicat o proiecție de creștere cu circa 36,5% față de 2023.

Cheltuielile de investiții publice totale, din surse interne și externe, au fost diminuate în planificare cu 0,5 mld. lei (-0,5%) față de nivelul prevăzut în proiectul de buget (modificându-se ca pondere în PIB de la 6,9% la 6,8%, atât ca urmare a majorării PIB nominal, cât și ca efect al scăderii marginale a sumelor destinate investițiilor). În structură, ponderea în PIB a cheltuielilor de investiții publice era formată din: proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile (2,4% din PIB); proiecte cu finanțare din asistența financiară nerambursabilă și rambursabilă aferentă PNRR (1,5% din PIB); cheltuieli aferente programelor cu finanțare rambursabilă (0,1% din PIB); cheltuieli de capital (2,6% din PIB) și alte transferuri de natura investițiilor (0,2% din PIB).

CF remarcă reorientarea către efectuarea investițiilor din surse interne, acestea ajungând să reprezinte 40,9% din totalul investițiilor, față de 31,2% în bugetul inițial, ridicându-se astfel întrebarea: de ce nu se reușește o absorbție mai mare de resurse din PNRR?

În urma analizei ȋntelilor revizuite ale cheltuielilor bugetare, CF aprecia că acestea erau subestimate cu circa 0,5% din PIB, precizând suplimentar că existau riscuri în ceea ce privește evoluția cheltuielilor cu asistența socială și a cheltuielilor de capital.

În opinia formulată asupra rectificării bugetare, CF aprecia că deficitul bugetar *cash* urma să fie în jur de 8% din PIB în 2024, recomandând ca Guvernul să țină sub control strict cheltuielile în restul anului.

3. Revizuirea plafoanelor față de valorile stabilite la rectificare

În 5 decembrie 2024, Guvernul a adoptat OUG nr. 138 privind modificarea și completarea unor acte normative în domeniul fiscal-bugetar, precum și pentru reglementarea altor măsuri. În cadrul acesteia, prin derogare de la Legea responsabilității fiscal-bugetare nr. 69/2010 și de la prevederile din Legea nr. 417/2023 pentru aprobarea plafoanelor unor indicatori specificați în cadrul fiscal-bugetar pe anul 2024, au fost adoptate o serie de prevederi care au vizat modificarea acestor plafoane față de valorile stabilite la rectificarea operată în septembrie 2024.

Revizuirea plafoanelor a vizat atât soldul bugetului general consolidat și al bugetului de stat, dar și plafoanele stabilite pentru cheltuielile totale și cheltuielile de personal. Urmare a acestor ajustări, plafonul pentru deficitul bugetului general consolidat în anul 2024 a fost majorat la 7,9% din PIB în termeni ESA și la 8,58% din PIB în standarde *cash*. Principalele revizuri ale plafoanelor, în raport cu cele stabilite la rectificarea din septembrie 2024, au fost următoarele:

- *Plafonul nominal al deficitului bugetului general consolidat* a fost majorat cu 29 mld. lei, de la 122,8 mld. lei, la 151,8 mld. lei, revizuire echivalentă cu o creștere a deficitului bugetului general consolidat, în standarde *cash*, de la 6,94% din PIB, la 8,58% din PIB.
- *Plafonul deficitului bugetului general consolidat*, în standarde ESA, a fost stabilit la 7,9% din PIB. În bugetul inițial pentru anul 2024, ținta pentru deficitul ESA era de 4,9% din PIB.

- *Plafonul nominal al deficitului primar al bugetului general consolidat* a fost majorat cu 29 mld. lei, de la 85,6 mld. lei, la 114,6 mld. lei, ajustare echivalentă cu o creștere a deficitului primar al bugetului general consolidat de la 4,84% din PIB, la 6,48% din PIB.
- *Plafonul privind datoria publică* a fost ajustat ascendent de la 51,5% din PIB, la 54,5% din PIB.
- *Plafonul nominal al cheltuielilor totale ale bugetului general consolidat*, exclusiv asistența financiară din partea Uniunii Europene și a altor donatori, a fost revizuit ascendent cu 19,3 mld. lei, de la 665,9 mld. lei la 685,2 mld. lei, echivalent cu o creștere de 1,1 pp din PIB, în comparație cu rectificarea din septembrie 2024 (de la 37,65% din PIB, la 38,75% din PIB).
- *Plafonul nominal al cheltuielilor de personal ale bugetului general consolidat* a fost majorat cu 1,6 mld. lei, de la 164,2 mld. lei la 165,8 mld. lei, echivalent cu o revizuire de la 9,3% din PIB (nivel stabilit la rectificarea din septembrie 2024), la 9,4% din PIB.

În afară de modificarea plafoanelor, OUG nr. 138/2024 a autorizat MF să diminueze sumele prevăzute la capitolul „Venituri suplimentare încasate din digitalizare” – ceea ce a condus, implicit, la creșterea deficitului bugetar.

Revizuirea plafoanelor stabilite anterior, precum și diminuarea veniturilor suplimentare încasate din digitalizare au confirmat opiniile exprimate de CF asupra bugetului pe anul 2024 și asupra rectificării operate în luna septembrie. Astfel, CF a evidențiat în opiniile sale subdimensionarea unor categorii de cheltuieli bugetare, a atras atenția asupra măsurilor discreționare de creștere a cheltuielilor de personal și asupra incertitudinilor privind cheltuielile de asistență socială și a semnalat că includerea *ex ante* în construcția bugetară a veniturilor preconizate a se încasa din digitalizare nu este prudentă.

4. Conformarea cu regulile fiscale în procesul de programare bugetară

România face obiectul procedurii de deficit excesiv (PDE) demarate anterior¹⁹ declanșării clauzei de derogare temporară de la Pactul de Stabilitate și de Creștere (PSC), prin care regulile bugetare au fost suspendate în perioada 2020-2023²⁰ pentru a oferi statelor membre marja de manevră necesară implementării măsurilor adecvate gestionării situațiilor dificile generate de evoluția pandemiei, creșterea prețurilor energiei și războiul din Ucraina, cu consecințe bugetare importante.

În 18 iunie 2021, ținând seama de circumstanțele speciale, Consiliul UE a adoptat recomandarea din cadrul PDE care stabilea că România ar trebui să pună capăt situației de deficit excesiv cel mai târziu în 2024, termenul pentru corectarea acestuia permițând un efort gradual și un echilibru între consolidarea bugetară și redresarea economică, evitând astfel șocuri majore în economie. Conform acestei recomandări, pentru a respecta termenul limită, România trebuia să parcurgă următoarea traiectorie de reducere graduală a deficitului bugetar ESA: 8% din PIB în 2021, 6,2% din PIB în 2022, 4,4% din PIB în 2023 și 2,9% din PIB în anul 2024. Dacă în anii 2021 și 2022 România a reușit să se încadreze în nivelurile stabilite pentru deficitul bugetar prin calendarul de consolidare fiscală, în anul 2023 s-a înregistrat un

¹⁹ Urmare a depășirii în anul 2019 a pragului de 3% din PIB, la recomandarea Comisiei din 4 martie 2020, Consiliul a decis în data de 3 aprilie 2020 aplicarea PDE României, cu recomandarea reducerii deficitului excesiv până în anul 2024.

²⁰ În mai 2022, CE a prelungit cu încă un an activarea clauzei derogatorii care permitea depășirea temporară a limitelor prevăzute în PSC, din cauza contextului economic incert creat de războiul din Ucraina.

derapaj major de la ținta de 4,4%, înregistrându-se un deficit ESA de 6,6%. În consecință, în data de 26 iulie 2024, Consiliul a adoptat Decizia 2024/21305, prin care a stabilit că România nu a luat măsuri eficace ca răspuns la recomandarea din 18 iunie 2021.

Derapajul bugetar a continuat și în anul 2024, deficitul bugetar majorându-se până la 9,3% din PIB, conform metodologiei ESA, depășind chiar nivelul înregistrat în primul an al pandemiei. În acest context, pe 21 ianuarie 2025, Consiliul a adoptat o altă recomandare, prin care i-a solicitat României să pună capăt situației de deficit excesiv până în 2030, pe baza unei traiectorii corective a cheltuielilor nete. În data de 13 iunie 2025, având în vedere că România nu prezentase raportul anual privind progresele înregistrate în ceea ce privește acțiunile întreprinse ca răspuns la recomandarea Consiliului și în baza celor mai recente informații bugetare disponibile, Consiliul a decis că România nu a luat măsuri eficace ca răspuns la recomandarea din 21 ianuarie 2025, ceea ce conduce la un deficit bugetar ridicat și persistent, punând în pericol corectarea deficitului excesiv până în 2030²¹.

Evaluarea conformării cu regulile fiscale se va face analizând modificările plafoanelor definite de Legea nr. 417/2023 pentru aprobarea plafoanelor unor indicatori specificați în cadrul fiscal-bugetar pe anul 2024, prin derogări stabilite cu ocazia rectificării bugetare și prin OUG nr. 138 privind modificarea și completarea unor acte normative în domeniul fiscal-bugetar, precum și pentru reglementarea altor măsuri.

Tabelul 2: Plafoane nominale ale soldului BGC, cheltuielilor totale și ale cheltuielilor de personal

	Legea nr. 417/2023			OUG nr. 113 & 114/2024			OUG nr. 138/2024		
	Soldul BGC	Cheltuieli totale*	din care:	Soldul BGC	Cheltuieli totale*	din care:	Soldul BGC	Cheltuieli totale*	din care:
			Cheltuieli de personal			Cheltuieli de personal			Cheltuieli de personal
<i>mil. lei</i>	-86.635,1	603.749,7	147.708,4	-122.930,4	666.010,3	164.282,9	-151.796,4	685.162,6	165.847,4
% din PIB proiect buget	-5,00%	34,8%	8,5%	-6,95%	37,7%	9,3%	-8,58%	38,7%	9,4%
% din PIB actualizat	-4,92%	34,3%	8,4%	-6,98%	37,8%	9,3%	-8,62%	38,9%	9,4%

**Exclusiv asistența financiară din partea UE și a altor donatori*

Sursa: MF, Eurostat

De notat că Legea nr. 417 din 2023 pentru aprobarea plafoanelor unor indicatori specificați în cadrul fiscal-bugetar pe anul 2024 stabilea limita deficitului *cash* la 5% din PIB pentru anul 2024, corespunzător unui deficit în termeni *ESA* de 4,9% din PIB, cu 2 pp peste ținta pentru anul 2024 conform recomandării CE din luna iunie 2021 în cadrul PDE (2,9% din PIB). Prin derogare de la prevederile art. 6, 7 și ale art. 26 alin. (3) din LRFB, Legea nr. 417/2023 nu prevedea calea de ajustare către obiectivul bugetar pe termen

²¹ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10157-2025-INIT/ro/pdf>

mediu, soldul structural pentru 2024 și 2025 fiind estimat la -4,3% din PIB potențial, cu perspective de ușoară diminuare în 2026 (-4,1%).

În [Tabelul 2](#) se prezintă limitele principalilor indicatori, stabilite prin Legea nr. 417/2023 și, respectiv, prin rectificarea bugetară operată în cursul anului 2024 și prin OUG nr. 138 privind modificarea și completarea unor acte normative în domeniul fiscal-bugetar, precum și pentru reglementarea altor măsuri. Cifrele în italic reprezintă valorile indicatorilor ca procent din PIB recalculat cu date PIB actualizate (Eurostat, mai 2025), respectiv 1.760,12 mld. lei, față de 1.733,8 mld. lei (nivel estimat în bugetul inițial).

Ordonanțele de urgență adoptate ulterior (OUG 113, 114 și 138 din 2024) au stipulat, prin derogare de la Legea plafoanelor, majorări ale limitelor nominale față de bugetul inițial (în linie cu evoluția din cursul anului a agregatelor de venituri și cheltuieli). Această practică reflectă persistența unor slăbiciuni majore în construcția bugetelor publice în România, consfințind arbitrariul în alocarea resurselor, în detrimentul unor reguli fiscale naționale ce pot fi astfel eludate cu ușurință, limitând rolul pe care acestea ar trebui să îl joace în orientarea pe termen mediu a politicii fiscal-bugetare.

Așa cum se observă din tabelul de mai sus, *prima rectificare bugetară* (OUG nr. 113 & 114/2024) a adus cu sine creșterea plafonului nominal atât al *cheltuielilor totale* (+62,2 mld. lei), cât și al *cheltuielilor de personal* (+16,6 mld. lei), în timp ce limita de *deficit bugetar* a crescut cu 36,3 mld lei, comparativ cu bugetul inițial pentru anul 2024. Ca pondere în PIB, deficitul bugetar s-a adâncit cu circa 1,95 pp din PIB. Ponderea cheltuielilor totale în PIB a crescut la 37,7%, de la 34,8%, în timp ce ponderea cheltuielilor de personal a crescut la 9,3% din PIB, de la 8,5% (cât era prevăzut în Legea plafoanelor nr. 417/2023).

OUG nr. 138/2024, comparativ cu prima rectificare bugetară, a crescut plafonul *cheltuielilor totale* cu 19,2 mld. lei, pe cel al *cheltuielilor de personal* cu 1,6 mld. lei și pe cel al *deficitului bugetar* cu 28,9 mld. lei. Și ca pondere în PIB, toți acești indicatori au înregistrat creșteri, și anume: cheltuielile totale de la 37,7% la 38,7%, cheltuielile de personal de la 9,3% la 9,4%, respectiv, deficitul bugetar de la 6,95% la 8,58%.

Dacă se recalculează indicatorii exprimați ca pondere în PIB considerând valoarea PIB actualizată în mai 2025 (ultimul rând din [Tabelul 2](#), cu italic), se observă majorarea *deficitului bugetar* de la 4,92% din PIB în bugetul inițial, la 6,98% din PIB la rectificare și la 8,62% din PIB prin OUG nr. 138/2024, respectiv creșterea succesivă a ponderii *cheltuielilor totale* de la 34,3% (în proiecția inițială), la 37,8% (rectificare) și apoi la 38,9% (OUG nr. 138/2024). Cheltuielile de personal ca pondere în PIB actualizat au crescut de la 8,4% (în proiecția inițială) la 9,3% (rectificare) și apoi la 9,4% (OUG nr. 138/2024).

Plafonul nominal al deficitului primar a crescut la rectificarea bugetară cu 33,9 mld. lei (de la 51,8 mld. lei în proiecția inițială, la 85,7 mld. lei) și cu încă 28,9 mld. lei prin OUG nr. 138/2024, până la 114,6 mld. lei. Plafonul datoriei publice, exprimat ca pondere în PIB, a crescut succesiv pe parcursul anului 2024, de la 49,8% (în proiecția inițială), la 51,5% (rectificare) și apoi la 54,5% (OUG nr. 138/2024).

5. Execuția bugetară a anului 2024

Rezultatele execuției bugetare pe anul 2024 indică un deficit de 152,7 mld. lei, conform metodologiei naționale, cu 66,1 mld. lei peste nivelul stabilit în bugetul inițial (86,6 mld. lei). Ca pondere în PIB, deficitul *cash* a fost de 8,68% (comparativ cu o țintă de 5%), iar cel ESA a fost de 9,3%, ecartul față de proiecția din bugetul inițial (4,9%) fiind și mai mare în acest caz.

Diferența dintre nivelurile deficitului, calculate conform celor două metodologii, a fost determinată, în sensul creșterii deficitului ESA, în principal de următoarele elemente: cheltuieli cu dobânzile (4,8 mld. lei), venituri din superdividende (2,8 mld. lei), diferența între titlurile noi de despăgubire emise de ANRP în 2024 și plățile efectuate în contul celor istorice (1,1 mld. lei), cheltuieli efectuate/facturate, dar neachitate (9,2 mld. lei), transferuri de capital către EXIMBANK și CEC (1,4 mld lei). Aceste diferențe au fost parțial contrabalansate, în sensul diminuării ecartului dintre deficitul ESA și cel *cash*, de ajustări temporale ale execuției *cash*²² (2,9 mld. lei), cheltuieli de capital militare ESA mai mici (livrări echipamente) decât plățile efectuate (4,2 mld. lei), alte efecte²³ în sumă netă de 1,4 mld. lei.

Execuția anului 2024 relevă o neîndeplinire semnificativă în special a țăintelor de cheltuieli stabilite în bugetul inițial, în cazul veniturilor, abaterea de la ținta inițială fiind mai redusă. În [Tabelul 3](#) se prezintă evoluția principalelor agregate bugetare pe parcursul anului 2024 în standarde *cash*.

Tabelul 3: Evoluția principalelor agregate bugetare în anul 2024 (mld. lei)			
	Program inițial	Rectificare	Execuție
Venituri totale, din care:	586,1	615,8	574,6
Venituri fiscale	276,4	289,6	291,7
Contribuții de asigurări	183,1	195,1	189,5
Fonduri UE	69,0	72,7	42,6
Cheltuieli totale, din care:	672,8	738,6	727,3
Cheltuieli curente, din care	630,9	685,6	665,1
Proiecte din fonduri UE*	47,8	37,3	28,2
Cheltuieli de capital	41,9	53,0	65,2
Deficit bugetar	-86,6	-122,8	-152,7

Sursa: MF

* Sume fără componenta de împrumut a PNRR

Veniturile bugetare totale au fost cu 11,5 mld. lei sub estimarea inițială. În structură, evoluții sub așteptări s-au înregistrat la nivelul *fondurilor UE* (inclusiv *sume primite de la UE pentru programele*

²² Diferența între încasările din perioada februarie 2024 - ianuarie 2025 comparativ cu ianuarie 2024 - decembrie 2024, ca proxy pentru diferența între taxele și impozitele datorate și cele achitate efectiv.

²³ Diferența între plățile *cash* în contul sentințelor judecătorești istorice și cuantumul despăgubirilor rezultate în urma hotărârilor judecătorești de pe parcursul anului 2024, diferența între plățile *cash* pentru schema de compensare a prețurilor la energie și obligațiile de plată survenite pe parcursul anului 2024, restituiri de CASS către pensionari.

operaționale finanțate în cadrul obiectivului convergență, precum și sume aferente asistenței financiare nerambursabile alocate pentru PNRR, -26,4 mld. lei). Evoluții peste așteptări au cunoscut: *veniturile fiscale* (+15,3 mld. lei), *contribuțiile de asigurări* (+6,4 mld. lei) și *veniturile nefiscale* (+3,3 mld. lei).

În structura *veniturilor fiscale* au fost înregistrate depășiri semnificative, comparativ cu prevederile inițiale, la nivelul încasărilor din *accize* (+5,5 mld. lei), *alte impozite și taxe pe bunuri și servicii* (+5,4 mld. lei), *impozit pe salarii și venit* (+ 3 mld. lei), *TVA* (+1,5 mld. lei) și *impozit pe profit* (+0,6 mld. lei). Cele mai mari nerealizări față de programul inițial au fost la *alte impozite pe venit, profit și câștiguri din capital* (-1,5 mld. lei).

Nivelul cheltuielilor bugetare s-a situat cu 54,6 mld. lei peste valoarea programată inițial. Principalele agregate de cheltuieli care au înregistrat depășiri semnificative au fost: *cheltuielile de capital* (+23,3 mld. lei), *cheltuielile de personal* (+18,4 mld. lei), *asistența socială* (+14,4 mld. lei), *cheltuielile cu bunuri și servicii* (+12,1 mld. lei), *alte transferuri* (+5,6 mld. lei) și *subvențiile* (+4,3 mld. lei). Pe de altă parte, cele mai ample nerealizări ale sumelor bugetate au fost înregistrate la *proiecte din fonduri UE* (-19,6 mld. lei).

În [Tabelul 4](#) se prezintă evoluția veniturilor și cheltuielilor bugetare din perspectiva metodologiei naționale (*cash*), exprimate ca pondere în PIB. Comparativ cu anul precedent, în 2024 s-a consemnat creșterea deficitului bugetar în PIB cu 3,06 pp, explicată prin creșterea marginală a ponderii veniturilor bugetare cu 0,2 pp, concomitent cu creșterea ponderii cheltuielilor bugetare cu 3,26 pp.

Veniturile BGC cu cea mai favorabilă evoluție au fost *veniturile fiscale* (+0,93 pp), *contribuțiile de asigurări sociale* (+0,88 pp) și *veniturile nefiscale* (+0,18 pp), în timp ce scăderi au survenit la încasările din *sumele primite de la UE în contul plăților efectuate* (-2,06 pp).

La nivelul *veniturilor fiscale*, majorări comparativ cu anul precedent au fost înregistrate la *TVA* (+0,37 pp), *accize* (+0,31 pp), *impozit pe salarii și venit* (+0,27 pp), *impozit pe profit* (+0,23 pp) și *impozite și taxe pe proprietate* (+0,02 pp).

În ceea ce privește cheltuielile BGC, comparativ cu anul anterior, cele mai importante reduceri s-au înregistrat la cheltuielile cu *proiecte finanțate din fonduri externe nerambursabile postaderare* (-1,62 pp) și *subvenții* (-0,15 pp). Pe de altă parte, creșteri față de anul 2023 au fost înregistrate la nivelul *cheltuielilor de capital* (+1,28 pp), *cheltuielilor de personal* (+1,08 pp), *asistență socială* (+0,82 pp), *bunuri și servicii* (+0,51 pp) și *dobânzi* (+0,2 pp).

Tabelul 4: Evoluția veniturilor și cheltuielilor bugetare după standarde <i>cash</i> (% din PIB)											
	2015	2016	2019	2020	2021	2022	2023	Buget inițial 2024	Execuție 2024	Buget inițial 2024 - Buget inițial 2023	Execuție 2024 - 2023
Venituri totale	32,8	29,4	30,3	30,4	31,9	32,8	32,4	33,3	32,6	-0,26	0,20
Venituri fiscale (exclusiv contribuții)	19,4	17,8	14,8	14,2	15,7	16,4	15,6	15,7	16,6	-0,40	0,93
Impozit pe venit	3,7	3,6	2,2	2,3	2,4	2,4	2,5	2,6	2,8	0,29	0,27
Impozit pe profit	1,9	2,0	1,7	1,5	1,7	1,9	1,8	2,0	2,0	-0,05	0,23
Impozite și taxe pe proprietate	0,8	0,8	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	-0,15	0,02
TVA	8,0	6,8	6,2	5,7	6,7	6,7	6,5	6,8	6,9	-0,29	0,37
Accize	3,7	3,5	3,0	2,9	2,9	2,5	2,3	2,3	2,6	-0,08	0,31
CAS	8,1	8,0	10,5	10,5	10,7	9,9	9,9	10,4	10,8	0,33	0,88
Venituri nefiscale	2,7	2,3	2,6	2,3	2,2	2,8	2,6	2,6	2,8	-0,26	0,18
Donații	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00
Sume primite de la UE în contul plăților efectuate	2,4	1,0	2,4	3,3	3,2	3,3	4,0	2,5	1,9	-1,22	-2,06
Cheltuieli totale	34,2	31,6	34,9	40,0	38,7	38,5	38,1	38,2	41,3	0,41	3,26
Cheltuieli de personal	7,3	7,5	9,7	10,4	9,4	8,4	8,3	8,3	9,4	0,36	1,08
Bunuri și servicii	5,7	5,4	5,0	5,4	5,4	5,2	4,8	4,6	5,3	-0,02	0,51
Dobânzi	1,3	1,3	1,1	1,4	1,5	2,1	1,9	2,0	2,1	0,17	0,20
Subvenții	0,9	0,9	0,7	0,8	0,7	1,3	1,1	0,7	1,0	0,02	-0,15
Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile postaderare	3,4	0,8	2,6	3,3	3,5	3,6	4,9	4,9	3,3	-0,10	-1,62
Asistență socială	10,7	10,7	10,8	13,1	12,4	12,4	11,9	11,9	12,7	0,63	0,82
Cheltuieli de capital	2,6	2,5	2,9	3,1	2,8	2,9	2,4	2,4	3,7	-1,00	1,28
Sold bugetar	-1,45	-2,2	-4,59	-9,61	-6,73	-5,76	-5,61	-4,92	-8,68	-0,67	-3,06

Sursa: MF, calcule CF

Notă: Sume fără impactul schemelor de compensare a obligațiilor restante față de buget de tip swap

Tabelul 5 prezintă evoluția veniturilor și cheltuielilor bugetare în standarde ESA 2010²⁴, exprimate ca procent din PIB.

Tabelul 5: Evoluția veniturilor și cheltuielilor bugetare după standarde ESA 2010, % PIB									
	2015	2016	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Modificări 2024 față de 2023
Total venituri	35,4	32,3	31,7	32,3	32,6	34,3	34,0	34,1	0,1
Impozite indirecte, din care:	13,3	11,5	10,5	10,3	10,6	11,0	11,0	11,0	0,0
TVA	8,1	6,5	6,1	6,1	6,4	6,8	6,6	6,8	0,2
Accize + taxe vamale	5,2	5,0	4,4	4,2	4,2	4,2	4,4	4,2	-0,2
Impozite directe, din care:	6,6	6,5	4,8	4,7	5,1	6,2	5,3	6,0	0,7
Impozit pe venit	3,7	3,7	2,3	2,4	2,4	2,6	2,5	...	...
Impozit pe profit	2,3	2,3	2,1	1,9	2,2	3,1	2,3	...	...
CAS	8,1	8,9	11,2	11,8	11,2	10,8	10,9	11,8	0,9
Alte venituri curente	1,9	1,5	1,8	1,7	1,7	2,1	2,2	1,9	-0,3
Sume primite de la UE	2,7	1,4	1,1	1,6	1,7	1,8	2,6	1,5	-1,1
Total cheltuieli	35,9	34,8	36,1	41,5	39,8	40,7	40,6	43,5	2,9
Consum intermediar	5,9	5,7	5,7	6,0	6,0	5,8	6,1	6,2	0,1
Remunerarea salariaților	7,8	9,2	11,3	12,1	11,1	10,1	10,1	11,2	1,1
Dobânzi	1,5	1,3	1,0	1,2	1,3	1,4	1,9	2,3	0,4
Asistență socială	11,5	11,7	11,8	13,3	13,1	13,2	12,5	13,6	1,1
Subvenții	0,4	0,3	0,3	0,9	0,5	1,8	1,0	0,8	-0,2
Alte cheltuieli curente	2,4	1,4	1,5	2,1	2,3	2,2	1,9	2,2	0,3
Formarea brută de capital fix	5,2	3,6	3,4	4,4	4,1	4,4	5,4	5,7	0,3
Sold bugetar	-0,5	-2,5	-4,3	-9,2	-7,1	-6,4	-6,6	-9,3	-2,7

Sursa: Eurostat

Consolidarea fiscală inițiată în anul 2010 în vederea corectării dezechilibrelor majore existente la nivelul poziției finanțelor publice a fost caracterizată de un ritm alert, România reușind într-o perioadă de timp relativ scurtă reducerea deficitului bugetar ESA la 0,5% din PIB în 2015. Între anii 2016-2019, politica bugetară expansionistă a condus la inversarea acestui trend, înregistrându-se o creștere importantă a deficitului bugetar, atât pe fondul scăderii veniturilor, cât și al creșterii cheltuielilor. Astfel, anul 2019 a marcat depășirea pragului de 3% din PIB (deficitul înregistrat fiind de 4,3%), România fiind plasată în PDE în aprilie 2020. Măsurile fiscale luate în anul 2020 pentru atenuarea efectelor sociale și economice în

²⁴ Datele cuprinse în acest tabel nu sunt deplin comparabile cu cele din **Tabelul 4**, diferențele provenind din sfera de cuprindere diferită a celor două standarde, ESA 2010 și standardul național.

contextul declanșării pandemiei au pus presiune suplimentară pe buget, deficitul BGC atingând 9,2% din PIB. Anul 2021 a consemnat o revenire economică pe fondul măsurilor de sprijin guvernamental și ameliorării situației sanitare, iar comparativ cu anul precedent, veniturile bugetare au crescut cu 0,3 pp din PIB, în timp ce cheltuielile totale s-au redus cu 1,7 pp din PIB, consemnându-se un deficit de 7,1% din PIB, cu 2,1 pp sub nivelul din 2020. În 2022 și 2023, creșterea semnificativă a PIB, atât în valori nominale, cât și în valori reale, a generat o creștere puternică a veniturilor bugetare, cu 20,8% în 2022 și cu 14,2% în 2023, creștere care însă nu a fost folosită pentru reducerea deficitului, ci pentru finanțarea cheltuielilor suplimentare²⁵.

În anul 2024, veniturile bugetare au înregistrat o pondere de 34,1% din PIB. Cele mai importante creșteri, față de anul 2023, s-au consemnat pentru încasările din *contribuții sociale* (+0,9 pp din PIB), urmate de încasările din *impozite directe* (+0,7 pp din PIB). Creșterile înregistrate de încasările din *TVA* (+0,2 pp din PIB) au fost contrabalansate de scăderea cu aceeași mărime (-0,2 pp din PIB) a încasărilor din *accize și taxe vamale*. *Sumele primite de la UE* au cunoscut o scădere notabilă, de 1,1 pp din PIB.

Ponderea cheltuielilor bugetare în 2024 a fost de 43,5% din PIB, în creștere cu 2,9 pp față de anul anterior. Creșteri mai importante au înregistrat cheltuielile cu *remunerarea salariaților* și cheltuielile cu *asistența socială* (+1,1 pp din PIB fiecare), urmate de cheltuielile cu *dobânzile* (+0,4 pp), *formarea brută de capital fix* și *alte cheltuieli curente* (+0,3 pp din PIB fiecare), în timp ce *subvențiile* au fost în scădere față de anul precedent (-0,2 pp).

Creșterea de proporții a deficitului, în anul 2024, este de natură să complice și mai mult situația fiscal-bugetară a României, aspect reliefat și de decizia Consiliului, din data de 13 iunie 2025, care a stabilit că țara noastră nu a luat măsuri eficace pentru corecția deficitului excesiv. În acest context, având în vedere traiectoria de consolidare bugetară stabilită prin Planul Bugetar-Structural Național (care prevedea o țintă de deficit bugetar ESA de 7% în anul 2025), riscul de retrogradare a *ratingului* suveran (cu consecințe importante asupra accesului pe piețele internaționale și asupra costurilor de finanțare), precum și mediul internațional nefavorabil, marcat de instabilitate, conflicte comerciale și armate, CF apreciază că adoptarea unor măsuri de corecție a deficitului bugetar reprezintă o urgență absolută.

Totodată, trebuie menționat că în Planul Bugetar-Structural Național, convenit de România cu CE, punctul de plecare pentru consolidarea fiscală ar fi trebuit să fie un deficit bugetar de 7,9% din PIB în 2024. Având în vedere că deficitul ESA a fost de 9,3% din PIB în 2024, procesul de ajustare va fi chiar mai sever în următorii ani. În lipsa unui pachet de măsuri credibil, ferm, riscul blocării accesului la finanțare și refinanțare devine iminent.

III.3. Soldul bugetar structural în România

Uniunea Europeană a adoptat un nou cadru de guvernare economică în aprilie 2024. Acesta menține cele două referințe din Tratatul de la Maastricht (un deficit bugetar mai mic de 3% din PIB și o datorie publică sub 60% din PIB), însă propune un indicator operațional unic, traiectoria cheltuielilor nete, a

²⁵ https://www.eumonitor.eu/9353000/1/j4nvhdjdk3hydzq_j9vvik7m1c3gyxp/vme95hgjzdvu

cărei respectare urmărește să asigure că: (i) ponderea datoriei publice în PIB este plasată pe o traiectorie descendentă plauzibilă sau rămâne la niveluri sub 60% din PIB pe termen mediu și (ii) deficitul public scade sub 3% din PIB și este menținut sub această valoare de referință pe termen mediu²⁶. Stabilirea traiectoriei cheltuielilor nete este realizată pe baza metodologiei Comisiei Europene de analiză a sustenabilității datoriei publice²⁷. În cadrul acestei metodologii, ajustarea fiscală este raportată, în principal, la soldul structural primar²⁸, ceea ce conduce la stabilirea unor valori țintă pentru soldul structural primar, astfel încât să se asigure respectarea regulilor fiscale ale noului cadru de guvernanță al UE.

Definirea regulilor fiscale prin raportare la deficitul structural implică un obiectiv de deficit efectiv ajustat în funcție de poziția economiei în cadrul ciclului economic. Astfel, la intrarea deviației PIB (engl. *output gap*) în teritoriu pozitiv, respectarea țintei de deficit structural necesită niveluri ale deficitului efectiv inferioare acestuia (componenta ciclică²⁹ a soldului bugetar fiind pozitivă).

Soldul bugetar structural, deși reflectă mai fidel poziția fiscală a unei economii, prezintă o serie de dezavantaje, cel mai important fiind legat de incertitudinile asociate estimării acestuia. Astfel, valoarea soldului structural este dependentă de nivelul deviației PIB, aceasta fiind calculată în raport cu PIB potențial – o mărime neobservabilă, deseori supusă unor reviziri mai mult sau mai puțin semnificative, în funcție de actualizarea datelor statistice și metodologia folosită. De exemplu, estimarea deviației PIB pentru România, prezentată în raportul anual al CF pe anul 2023, a fost revizuită de la -1,26% pentru 2022, -1,95% pentru 2023 și -1,44% pentru 2024 (AMECO, iunie 2024) la -0,25% pentru 2022, -0,61% pentru 2023 și -1,66% pentru 2024 (AMECO, mai 2025).

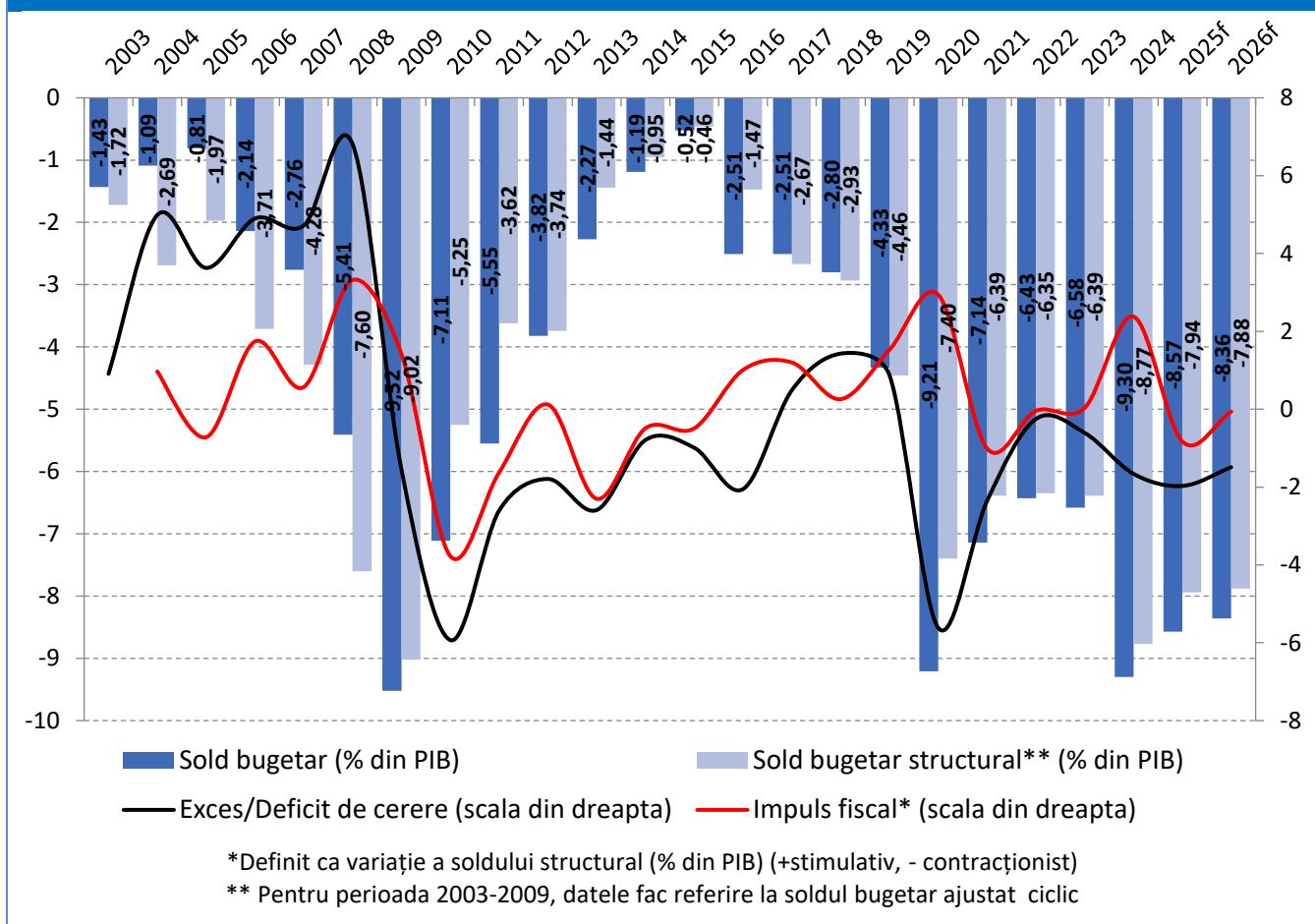
²⁶ O descriere mai detaliată a noului cadru de guvernanță economică al UE poate fi regăsită în Raportul anual al CF pentru anul 2023 (pp. 122-126).

²⁷ Metodologia de analiză a sustenabilității datoriei publice este detaliată în *Debt Sustainability Monitor 2024*, pp. 251-257.

²⁸ Soldul primar structural este determinat prin eliminarea cheltuielilor cu dobânzile din soldul bugetar structural. Soldul bugetar structural se calculează scăzând din soldul bugetar efectiv componenta ciclică a deficitului bugetar și măsurile *one-off* și temporare. Pentru detalii, vezi <http://consiliulfiscal.ro/Raport2011.pdf>, pp. 48-59.

²⁹ Componenta ciclică a soldului bugetar = *output gap* * ϵ , unde ϵ reprezintă semielasticitatea deficitului bugetar la modificarea volumului activității economice.

Graficul 5: Deficitul structural, impulsul fiscal și excesul de cerere

Sursa: AMECO, calcule Consiliul Fiscal

Evoluția deficitului structural, impulsului fiscal și excesului de cerere (prezentată în [Graficul 5](#)) ilustrează cum, în perioada 2003-2024, România a practicat preponderent o politică fiscal-bugetară prociclică³⁰. Politica discreționară de stimulare intensă, dar inutilă și contraproductivă a economiei în perioade de expansiune pre-criză (2006-2008 și 2017-2019), respectiv de frânare în perioada când a operat sub potențial (2010-2015 și 2021-2022) a contribuit la amplificarea fluctuațiilor ciclului economic prin caracterul său prociclic, anulând efectul stabilizatorilor automați.

În perioada 2009-2015, deficitul bugetar structural s-a redus de la 9% din PIB potențial, în anul 2009, la 0,5% în 2015, cu un ritm mediu de ajustare de 1,4 pp pe an. Nivelul de pornire foarte ridicat, în raport cu constrângerile de finanțare, a impus adoptarea rapidă a unor măsuri radicale, în special în anul 2010. Aceste măsuri au condus la o ajustare a deficitului structural cu aproape 3,8 pp în 2010, în principal pe partea de cheltuieli. Procesul de consolidare fiscală a continuat până în anul 2015, când deficitul bugetar ESA și deficitul bugetar structural au ajuns la 0,5% din PIB. Începând cu 2016, procesul de consolidare fiscală a fost inversat, în urma intrării în vigoare a noului Cod Fiscal, care a adus o amplă relaxare fiscală, concomitent cu legiferarea unor majorări importante de cheltuieli permanente (salarii și pensii³¹).

³⁰ Exceptând anii 2005, 2009, 2012, 2016, 2020 și 2024.

³¹ Începând cu anul 2017 s-au legiferat o serie de creșteri *ad-hoc* ale punctului de pensie (+65% între 2017-2020).

Menținerea caracterului expansionist al politicii fiscale, în condițiile unei deviații PIB pozitive începând cu anul 2017, precum și eludarea deliberată a regulilor instituite de TSCG și LRFB privind respectarea țintei de deficit structural au contribuit la deteriorarea rapidă a poziției finanțelor publice. Execuția bugetară a anului 2019 s-a încheiat cu un deficit ESA de 4,3% din PIB, peste limita admisă de 3% din PIB, și cu un deficit structural de aproape 4,5% din PIB. Astfel, România a intrat sub incidența procedurii de deficit excesiv din martie 2020.

Declanșarea pandemiei de COVID-19 a amplificat deficitul bugetar, anul 2020 consemnând un deficit bugetar ESA de 9,2% din PIB, respectiv un deficit structural de 7,4% din PIB potențial. În condițiile evoluției ciclice adverse³², cauzate de pandemie, politica fiscal-bugetară din anul 2020 a fost anticiclică, având un caracter puternic stimulat (impuls fiscal de 2,9 pp), pe fondul măsurilor de sprijinire a economiei, populației și sectorului de sănătate, la care s-au adăugat creșteri de cheltuieli (majorări ale punctului de pensie și ale alocațiilor pentru copii) și reduceri de taxe și impozite decise anterior declanșării pandemiei (eliminarea supra-accizei și a taxei pe activele bancare).

Anii 2021 și 2022 au consemnat o reducere a deficitului bugetar ESA și a celui structural. Acesta din urmă a scăzut de la 7,4% în 2020, la 6,4% în 2021, și la aproape 6,3% în 2022. Ajustarea fiscală din 2021 a fost determinată de redresarea cadrului macroeconomic și de recuperarea peste așteptări a obligațiilor bugetare aferente anului 2020, care fuseseră amânate la plată de agenții economici. Anul 2022 a consemnat o revizuire ascendentă substanțială a veniturilor bugetare, față de proiecțiile inițiale, pe seama inflației peste așteptări și a încasărilor suplimentare din suprataxarea producătorilor de energie electrică și gaze naturale. Însă, acest surplus de venituri a avut echivalent în suplimentarea cheltuielilor bugetare, în special a celor cu asistența socială, dobânzi, alte transferuri, bunuri și servicii, fapt care a implicat o ajustare de numai 0,1 pp a deficitului structural.

Anii 2023 și 2024 au adus o inversare a tendinței de consolidare bugetară. Măsurile fiscal-bugetare discreționare, adoptate prin derogări de la regulile fiscale naționale și accentuate de contextul politic și electoral, au condus la deviații substanțiale ale deficitului de la țintele asumate. Această tendință s-a manifestat mai ales în anul 2024, când deficitul bugetar structural a ajuns la 8,8% din PIB potențial, de la 6,4% în 2023. Cu toate că proiectul de buget pe anul 2024 programase o țintă de deficit ESA de 4,9% din PIB, execuția bugetară a indicat un deficit ESA de 9,3% din PIB, cu 90% mai mare decât proiecția inițială. Această diferență reflectă o construcție bugetară profund nerealistă, atât în ceea ce privește veniturile, cât și în ceea ce privește cheltuielile. Veniturile bugetare au fost supraevaluate pe seama considerării *ex ante* a unor sume suplimentare estimate a fi obținute din digitalizare și din creșterea eficienței colectării. Concomitent, în cazul majorității categoriilor de cheltuieli (personal, bunuri și servicii, asistență socială și capital), alocările inițiale au fost depășite semnificativ. A avut loc și o reformă a pensiilor, care a complicat starea bugetului public.

³² Conform CE, de la un exces de cerere de 0,9% din PIB potențial în 2019, la un deficit de cerere de 5,6% în 2020.

Construcția bugetară pentru anul 2025 are în vedere reducerea deficitului bugetar ESA cu 2,3 pp față de nivelul consemnat în 2024, la 7% din PIB. Această evoluție este compatibilă, potrivit MF³³, cu o reducere a deficitului structural cu 2,4 pp, de la 8,8% din PIB potențial în 2024, la 6,4% în 2025. În viziunea MF, procesul de consolidare va fi susținut, în principal, de măsurile introduse prin Ordonanța de urgență nr. 156/2024 privind unele măsuri fiscal-bugetare în domeniul cheltuielilor publice pentru fundamentarea bugetului general consolidat pe anul 2025, pentru modificarea și completarea unor acte normative, precum și pentru prorogarea unor termene (ordonanța *trenuleț*), la care se adaugă cuantumul sumelor luate în considerare având drept sursă venituri suplimentare preconizate a se încasa din îmbunătățirea colectării de ANAF. În analiza sa privind proiectul de buget pentru anul 2025 și pe baza datelor disponibile, CF a apreciat că ținta programată nu este plauzibilă, fiind probabil ca deficitul bugetar *cash* să se situeze în jurul valorii de 7,7% din PIB.

În analizele sale, CF a semnalat în mod repetat situația fiscală deosebit de dificilă în care se află România, caracterizată de insuficiența veniturilor bugetare în raport cu cheltuielile, precum și printr-un nivel înalt al deficitului structural și al deficitelor externe. Odată cu adoptarea bugetului pentru anul 2025, autoritățile și-au asumat o serie de măsuri de eficientizare și restricționare a cheltuielilor publice. Aceste măsuri reprezintă un pas înainte, însă, în condițiile subfinanțării educației, sănătății și apărării naționale, ajustarea bugetară numai pe latura cheltuielilor nu este posibilă. Ponderea veniturilor fiscale în PIB este scăzută în comparație cu alte state din regiune (28,8% din PIB în România, față de 35% în Cehia, 35% în Ungaria și 37,5% în Polonia, în anul 2024³⁴).

Suplimentar, modalitatea de așezare a sarcinii fiscale (de exemplu, sarcini fiscale ridicate asupra salariilor reduce), existența unor dezechilibre între remunerarea muncii și remunerarea capitalului, lipsa unor măsuri solide de sprijinire a politicilor demografice, educaționale și de sănătate au efecte nefavorabile asupra rezilienței economice și sociale. Pe plan extern, incertitudinile geopolitice ridicate impun o finanțare suplimentară pentru apărare, iar tensiunile comerciale influențează negativ perspectivele de creștere economică.

Astfel, consolidarea bugetară prin creșterea veniturilor fiscale reprezintă o problemă de securitate economică și de solidaritate națională pentru ca bugetul public să poată face față la nevoi foarte mari actuale și viitoare. În plus, în anii următori, construcțiile bugetare trebuie să aibă în vedere regulile noului cadru de guvernare economică, transpuse în PBSTM. Acestea pot reprezenta ancore credibile în jurul cărora să fie construite bugete anuale realiste.

³³ Conform Raportului privind situația macroeconomică pe anul 2025 și proiecția acesteia pe anii 2026-2028, al Ministerului Finanțelor.

³⁴ Conform datelor preliminare ale Eurostat, accesate la 1 iulie 2025.

III.4. Veniturile bugetare

Veniturile BGC au crescut în anul 2024 cu 10,4% (+54 mld. lei), față de anul precedent, susținute de dinamica pozitivă a PIB nominal (pe fondul unui deflator de 8,8%) și a indicatorilor pieței muncii (creștere a numărului mediu de salariați cu 0,9% și a câștigului salarial mediu brut cu 15,3%) și de măsurile de politică fiscală adoptate (în special cele introduse prin Legea nr. 296/2023 privind unele măsuri fiscal-bugetare pentru asigurarea sustenabilității financiare a României pe termen lung, cu un impact estimat de MF la 15,9 mld. lei). Astfel, veniturile bugetare s-au situat la un nivel de 574,6 mld. lei (reprezentând circa 32,6% din PIB), ceea ce consemnează o creștere cu 0,2 pp față de nivelul de 32,4% din PIB, din anul 2023.

Veniturile fiscale au înregistrat o creștere a ponderii în PIB (+0,9 pp față de anul anterior), situație care s-a manifestat la nivelul majorității agregatelor componente (*impozit pe profit* +0,2 pp; *impozit pe salarii și venit* +0,3 pp; *TVA* +0,4 pp; *accize* +0,3 pp), principala excepție fiind reprezentată de *alte impozite și taxe pe bunuri și servicii* (-0,3 pp). Creșteri ale ponderii în PIB s-au înregistrat și în cazul *contribuțiilor de asigurări* (+0,9 pp), *veniturilor nefiscale* (+0,2 pp), *sumelor primite de la UE în contul plăților efectuate și prefinanțări* (+0,8 pp) și a *sumelor aferente asistenței financiare nerambursabile alocate pentru PNRR* (+0,4 pp). Pe de altă parte, cea mai importantă diminuare a ponderii în PIB s-a consemnat la nivelul *sumelor primite de la UE în contul plăților efectuate și prefinanțări aferente cadrului financiar 2014-2020* (-2,8 pp), pe fondul încheierii acestui cadru financiar multianual.

Comparativ cu proiecția bugetară inițială, veniturile BGC încasate efectiv în anul 2024 au consemnat o nerealizare de 11,5 mld. lei (reprezentând aproape 0,7% din PIB). Neîndeplinirea nivelului programat s-a regăsit preponderent la fondurile europene: *sume de la UE în contul plăților efectuate și prefinanțări* (-10 mld. lei, -0,6 pp din PIB) și *sume aferente asistenței financiare nerambursabile alocate pentru PNRR* (-16,7 mld. lei, -0,9 pp din PIB), dar și la nivelul *veniturilor suplimentare preconizate a se încasa din digitalizare* (-10,5 mld. lei, -0,6 pp din PIB). Aceste nerealizări au fost parțial contrabalansate de depășirea nivelurilor programate pentru celelalte categorii principale de venituri: *venituri fiscale* (+15,3 mld. lei, +0,9 pp din PIB), *contribuții de asigurări* (+6,4 mld. lei, +0,4 pp din PIB) și *venituri nefiscale* (+3,3 mld. lei, +0,2 pp din PIB). Totodată, trebuie menționat că veniturile proiectate în bugetul inițial includeau și sume în cuantum de 8,5 mld. lei provenind dintr-o anticipată creștere a eficienței colectării/reducere a evaziunii fiscale.

În cazul *veniturilor fiscale*, situarea peste proiecția inițială se datorează în principal încasărilor din *accize* (+5,6 mld. lei, +0,3 pp din PIB), *alte impozite și taxe pe bunuri și servicii* (+5,4 mld. lei, +0,3 pp din PIB) și din *impozitul pe salarii și venit* (+3 mld. lei, +0,2 pp din PIB).

III.4.1. TVA și accize

Încasările din **TVA** în standarde *cash* au înregistrat în anul 2024 un nivel de 120,9 mld. lei, situându-se cu 1,5 mld. lei peste nivelul prevăzut în bugetul inițial. La rectificarea din luna septembrie, veniturile din TVA au fost revizuite ascendent la 121,5 mld. lei, dar execuția anului 2024 a consemnat o neîndeplinire a nivelului rectificat cu circa 0,5 mld. lei. În graficul alăturat este prezentată evoluția încasărilor din TVA, programate în bugetul inițial, comparativ cu nivelul stabilit la rectificare, respectiv cu valoarea efectiv înregistrată în execuția bugetară.

Evoluția încasărilor din TVA a fost susținută de măsurile introduse prin Legea nr. 296/2023 privind, printre altele, eliminarea cotelor reduce

Graficul 6: Venituri din TVA în anul 2024 (mld. lei)

Sursa: MF (standarde cash)

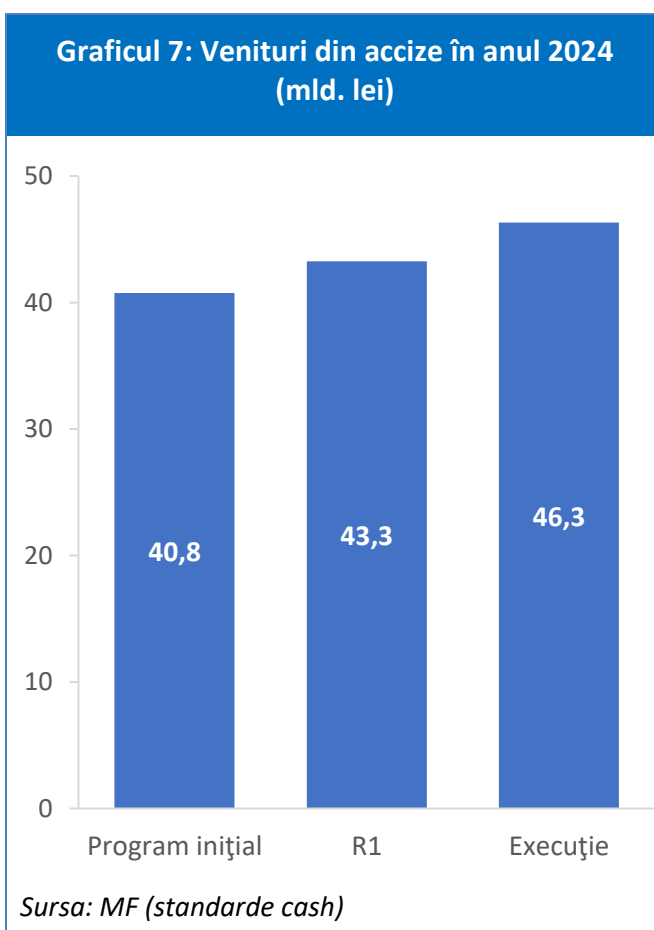
de TVA la o serie de produse și servicii, cu un impact estimat de MF la 2,8 mld. lei. La acestea se adaugă o serie de alte măsuri³⁵ implementate în semestrul al doilea al anului 2024, care au vizat digitalizarea și creșterea eficienței colectării, cu un impact estimat de MF la 3,2 mld. lei asupra veniturilor din TVA. Aceste măsuri au vizat modificarea și completarea unor acte normative în domeniul gestionării și implementării sistemului național privind factura electronică (RO e-Factura), a aparatelor de marcat electronice fiscale, a decontului precompletat RO e-TVA, precum și valorificarea datelor și informațiilor prin implementarea unui sistem de guvernare specific. Totodată, consumul final privat s-a majorat în 2024 cu 12,6%, depășind dinamica estimată de CNSP la momentul elaborării proiectului de buget (+8,9%).

Comparativ cu anul precedent, nivelul încasărilor corespunzătoare acestui agregat bugetar a crescut cu 15,9% (+16,6 mld. lei). Pentru a investiga performanța încasărilor din TVA, a fost realizată o proiecție *ex post* a acestora în vederea comparării cu realizările efective. Astfel, pornind de la execuția bugetară pe anul 2023 a veniturilor din TVA, s-a aplicat creșterea cu 12,6% a consumului final privat și s-a ținut cont de efectul măsurilor de politică fiscală adoptate în 2024 (exclusiv cele referitoare la creșterea colectării), estimat de MF la circa 2,8 mld. lei, precum și de impactul pozitiv așteptat al amnistiei fiscale (de aproape 2 mld. lei, potrivit MF). Sub influența acestor factori, proiecția *ex post* a încasărilor din TVA pentru anul 2023 se situează ușor peste 122 mld. lei, în timp ce execuția efectivă a consemnat un nivel de 120,9 mld. lei. În consecință, execuția veniturilor din TVA nu oferă dovezi concludente privind îmbunătățirea eficienței colectării acestora, care ar fi trebuit să genereze venituri suplimentare de 3,2 mld. lei, conform proiecțiilor inițiale ale MF.

³⁵ OUG nr. 69/2024 și OUG nr. 70/2024.

Prin urmare, deși există potențialul obținerii unor venituri suplimentare din îmbunătățirea colectării, mai ales având în vedere decalajul de colectare a TVA din România, acest lucru nu reprezintă un argument pentru includerea unor venituri ipotetice în construcția bugetară. Eventuala materializare a veniturilor suplimentare din creșterea eficienței colectării va fi reflectată în rezultatele execuțiilor bugetare de pe parcursul anului și poate fi recunoscută cu ocazia rectificărilor bugetare.

Veniturile încasate din **accize** au însumat 46,3 mld. lei în anul 2024, acest nivel depășind cu 5,5 mld. lei estimarea din proiectul de buget. Programul inițial prevăzuse venituri din accize în valoare de 40,8 mld. lei, în condițiile unei creșteri prognozate a consumului final în termeni reali de circa 3,3% și având în vedere impactul măsurilor adoptate prin Legea nr. 296/2023 și prin ordonanța *trenuleț* (estimat de MF la circa 3 mld. lei) și venituri suplimentare de 1 mld. lei, preconizate a se obține din îmbunătățirea colectării. La rectificarea bugetară, ținta de încasări a fost revizuită ascendent la 43,3 mld. lei, pe fondul creșterii peste așteptări a consumului final (+4,8%) și al includerii impactului amnistiei fiscale, estimat la circa 230 mil. lei. Execuția bugetară a anului 2024 a consemnat depășirea cu circa 3 mld. lei a țintei de încasări de la rectificare, nivelul veniturilor din accize fiind mai mare cu 9.1 mld. lei (+24,3%) față de cel înregistrat în anul 2023.

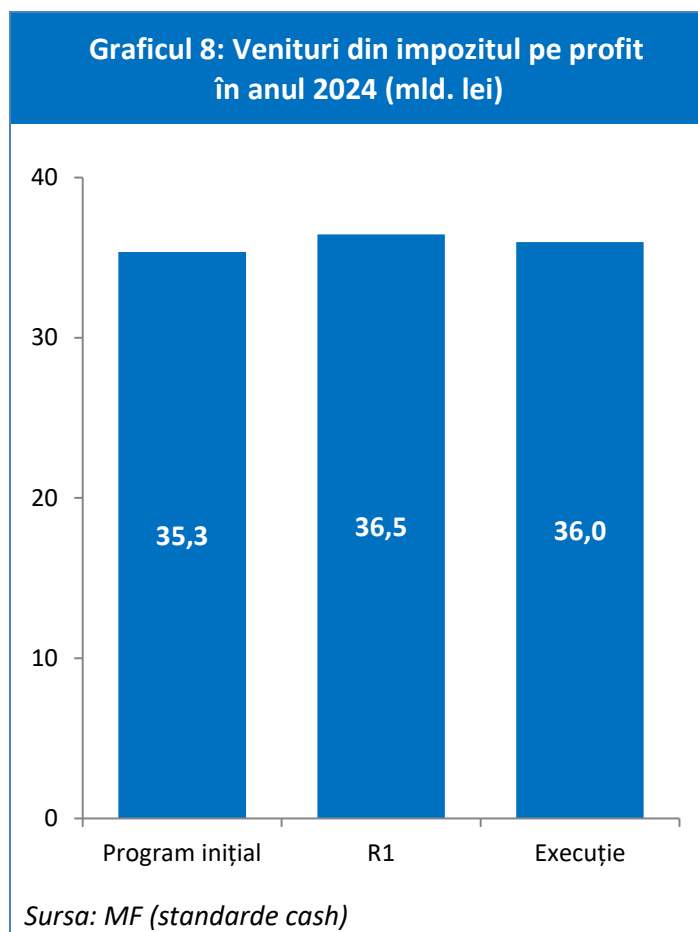
Având în vedere că accizele sunt prezentate în mod agregat în construcția bugetară, ceea ce nu permite studierea impactului modificării unei singure categorii, este de interes realizarea unei analize a structurii încasărilor din accize. Astfel, cu o pondere de 49% din încasări (în creștere cu 1 pp față de nivelul înregistrat în anul anterior), accizele la produsele energetice continuă să reprezinte cea mai importantă componentă a acestui agregat, urmate de accizele la produsele din tutun, cu o pondere în total încasări de 45,5% (în scădere față de nivelul de 47,4% înregistrat în anul anterior) și de accizele la alcool, distilate și băuturi alcoolice, cu o pondere în total încasări de 4,3% (cu 0,2 pp mai mică față de anul anterior). Nu în ultimul rând, trebuie menționate accizele la băuturile nealcoolice cu zahăr adăugat, introduse prin Legea nr. 296/2023, care au reprezentat aproape 1,3% din total încasări (0,6 mld. lei).

Analizând modificările înregistrate față de anul 2023 la nivelul fiecărei categorii de produse, se constată că încasările din accize la produsele energetice s-au majorat considerabil, cu circa 27% (+4,8 mld. lei, pe fondul unui nivel majorat al accizei la motorină și benzină fără plumb de la 1 iulie 2024), ritmuri ridicate de creștere fiind consemnate și la încasările din accize la produsele din tutun (+3,4 mld. lei, reprezentând +19,2%, pe fondul unui nivel majorat al accizei la țigarete), respectiv din accize la alcool, distilate și băuturi

alcoolice (+0,3 mld. lei, reprezentând +18,1%). Având în vedere creșterile înregistrate la nivelul tuturor categoriilor de accize, acestea depășind dinamica bazei macroeconomice relevante și impactul estimat de MF al măsurilor fiscale adoptate, execuția bugetară a anului 2024 indică o posibilă îmbunătățire a colectării la nivelul acestui agregat. Totuși, trebuie avut în vedere că încasările din accize sunt influențate și de politica agenților economici de antrepozitare fiscală a produselor accizabile.

III.4.2. Impozite directe

Încasările din **impozitul pe profit** în anul 2024 au fost de circa 36 mld. lei, reprezentând o creștere cu 6,9 mld. lei (+23,5%) față de anul 2023, dar și o depășire a țintei proiectate inițial cu 0,6 mld. lei. Bugetul pe anul 2024 prevedea încasări din impozitul pe profit în valoare de 35,3 mld. lei, în contextul în care se anticipa o creștere a bazei macroeconomice relevante (PIB nominal) cu 9,5% și incluzând impactul măsurilor adoptate prin Legea nr. 296/2023 și prin ordonanța *trenuleț*, estimat de MF la circa 2,5 mld. lei. La acestea se adăugau veniturile suplimentare preconizate a se încasa pe seama îmbunătățirii colectării, evaluate de MF la 0,6 mld. lei. La rectificarea bugetară, având în vedere dinamica peste așteptările inițiale a PIB nominal și impactul estimat al amnistiei fiscale (720 mil. lei), ținta de încasări a fost revizuită ascendent la 36,5 mld. lei, însă execuția bugetară a anului 2024 a consemnat o neîndeplinire a țintei revizuite cu circa 0,5 mld. lei.

Creșterea încasărilor din impozitul pe profit cu 23,5% față de anul anterior s-a situat semnificativ peste dinamica efectivă a PIB nominal, care a fost de 9,7%. Astfel, pornind de la execuția bugetară pe anul 2023 a încasărilor din impozitul pe profit, s-a aplicat creșterea cu 9,7% a PIB nominal și s-a ținut cont de efectul măsurilor de politică fiscală implementate în anul 2024 (prezentat mai sus), inclusiv impactul estimat al amnistiei fiscale. Sub influența acestor factori, proiecția *ex post* a încasărilor din impozitul pe profit pentru anul 2024 se situează la aproape 35,2 mld. lei (cu circa 0,8 mld. lei sub execuția efectivă a acestui agregat), ceea ce ar putea sugera o îmbunătățire a gradului de colectare.

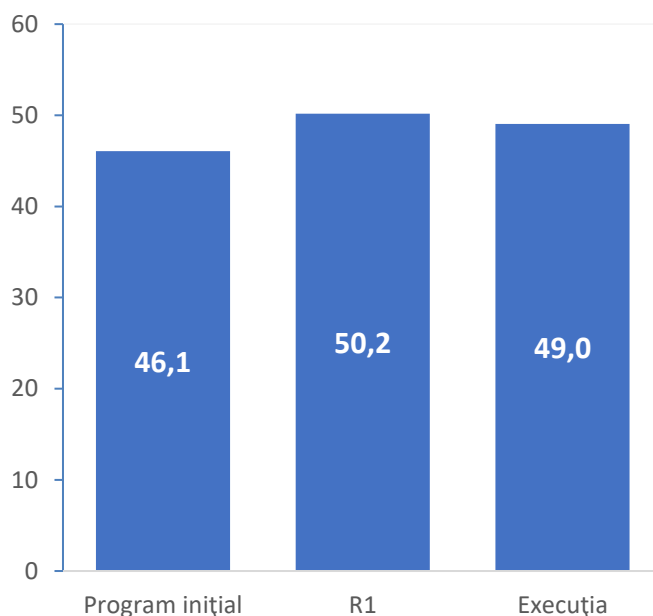
O analiză a structurii încasărilor din impozitul pe profit arată, similar anilor anteriori, că cel mai mare impact a fost exercitat de impozitul pe profit plătit de agenții economici din sectorul nefinanciar, care reprezintă componenta principală a acestui agregat, cu 95,1% din totalul încasărilor. Față de execuția anului precedent, s-au consemnat creșteri semnificative atât la impozitul pe profit plătit de agenții

economici din sectorul nefinanciar (+6,5 mld. lei, adică +23,6%), cât și la impozitul pe profit plătit de băncile comerciale (+0,7 mld. lei, adică +32,7%).

Încasările din **impozitul pe venit și salarii** au fost de 49 mld. lei, ceea ce reprezintă o depășire cu aproape 3 mld. lei a nivelului bugetat la începutul anului 2024, dar și o nerealizare cu 1,1 mld. lei în raport cu nivelul stabilit la rectificarea din luna septembrie. Astfel, programul inițial prevedea încasări de 46,1 mld. lei pe seama unei creșteri estimate a numărului mediu de salariați cu 1,6%, respectiv a unei majorări cu 9,1% a salariului mediu brut. Totodată, proiecția inițială de venituri includea impactul unor măsuri de politică fiscală adoptate (în principal prin Legea nr. 296/2023), cu un impact estimat de MF la 0,9 mld. lei, la care se adăugau veniturile suplimentare preconizate a se încasa pe seama îmbunătățirii colectării, evaluate de MF la 0,5 mld. lei.

La rectificarea operată în luna septembrie, ținta pentru acest agregat a fost revizuită ascendent cu

Graficul 9: Venituri din impozitul pe venit și salarii în anul 2024 (mld. lei)

Sursa: MF (standarde cash)

4,1 mld. lei, pe fondul unei prognoze mai favorabile privind bazele macroeconomice relevante (numărul mediu de salariați de la +1,6% la +0,9% și câștigul salarial mediu brut de la +9,1% la +14,6%, ceea ce echivalează cu un ritm de creștere a masei salariale din economie cu aproape 5 pp peste așteptările inițiale) și al includerii impactului amnistiei fiscale, estimat de MF la 450 mil. lei.

Față de anul anterior, încasările din impozitul pe venit și salarii s-au majorat cu 21,4% (+8,6 mld. lei), dinamica acestei categorii depășind creșterea efectivă a masei salariale din economie, de circa 16,3%. În structura încasărilor aferente acestui agregat bugetar, impozitul pe venituri din salarii reprezintă 62,3% din total încasări, urmat de impozitul pe venituri din dividende (pondere de 12%), de impozitul pe venituri din pensii (pondere de 11,7%) și de impozitul pe venit aferent declarației unice (pondere de 7%), celelalte subcategorii având ponderi marginale în total încasări.

Încasările din impozitul pe venituri din salarii s-au majorat cu circa 5 mld. lei (+20%), această evoluție fiind în linie cu creșterea masei salariale din economie (16,3%) și cu măsurile adoptate (cele mai importante fiind restrângerea facilităților fiscale din sectoarele construcții, agricultură, industria alimentară și IT, precum și majorarea salariului de bază minim brut pe țară), nefiind observate indicii de îmbunătățire a colectării.

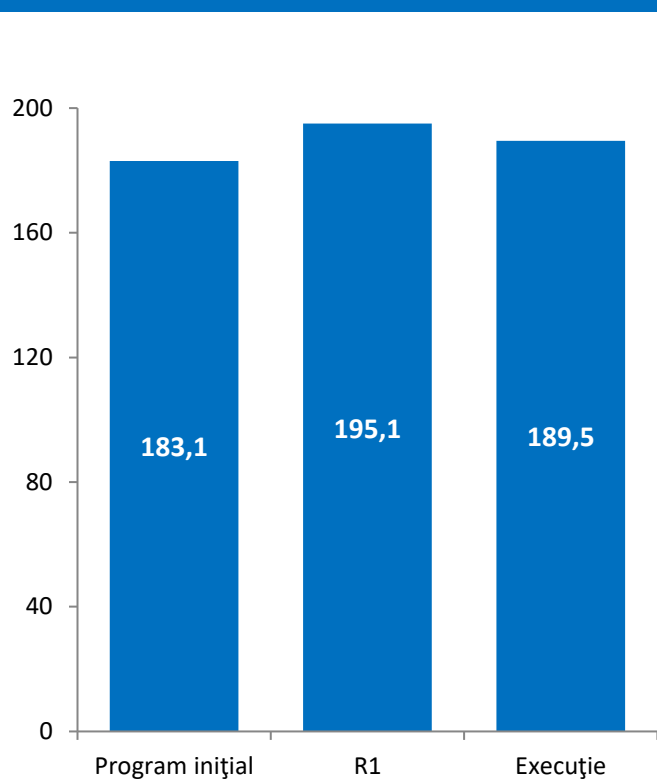
Dinamica încasărilor din impozitul pe venit și salarii a fost susținută semnificativ și de încasările din impozitul pe venituri din pensii (+2,1 mld. lei, reprezentând +60,3%), pe fondul majorării punctului de pensie cu 13,8%, a recalculării pensiilor din sistemul public în conformitate cu prevederile Legii nr.

360/2023, precum și al majorării plafonului neimpozabil de la 2.000 lei la 3.000 lei. Alte categorii cu un ritm de creștere alert în 2024 față de 2023, dar cu ponderi reduse în structura agregatului, sunt impozitul pe venituri din dobânzi (+60,7%, cu o pondere de 1,8% în total încasări) și impozitul pe venituri din jocurile de noroc (+32%, cu o pondere de 2% în total încasări).

III.4.3. Contribuții de asigurări sociale

Veniturile din **CAS** s-au situat la finalul anului 2024 la un nivel de 189,5 mld. lei, cu circa 6,4 mld. lei peste estimările din bugetul inițial, pe fondul creșterii masei salariale din economie cu 16,3% (la elaborarea proiectului de buget se prognoza o creștere cu doar 10,8% a bazei macroeconomice relevante). Proiecția inițială a inclus și impactul măsurilor de politică fiscală adoptate (în principal cele adoptate prin Legea nr. 296/2023, majorarea salariului de bază minim brut pe țară și creșterea cotei de contribuție la Pilonul II de pensii la 4,75%), cu un impact total estimat de MF la circa 5 mld. lei. La acesta se adăugau veniturile suplimentare preconizate a se încasa pe seama îmbunătățirii colectării, evaluate de MF la 2,2 mld. lei. În plus, valoarea planificată a titlurilor executorii pentru anul 2024 a fost de circa 2,5 mld. lei, în timp ce plățile efective au fost de 3,4 mld. lei, ceea ce a condus la o majorare a încasărilor efective din CAS, față de nivelul bugetat, cu circa 0,3 mld. lei.

Graficul 10: Venituri din contribuții de asigurări sociale în anul 2024 (mld. lei)

Sursa: MF (standarde cash)

La rectificarea bugetară operată în luna septembrie, pentru acest agregat s-a prevăzut o creștere cu 12 mld. lei, pe baza evoluției peste așteptările inițiale a masei salariale din economie și a includerii impactului așteptat al amnistiei fiscale (estimat de MF la 1,1 mld. lei). Însă, proiecția de la rectificare s-a dovedit a fi nerealistă, execuția efectivă a CAS fiind inferioară cu circa 5,5 mld. lei.

Comparativ cu anul anterior, încasările din CAS s-au majorat cu 30,9 mld. lei (+19,4%), dinamică superioară evoluției masei salariale din economie (+16,3%). Pornind de la execuția bugetară pe anul 2023 a încasărilor din CAS, s-a aplicat creșterea fondului de salarii din economie și s-a ținut cont de efectul măsurilor de politică fiscală adoptate în anul 2024 (prezentat mai sus), inclusiv impactul estimat al amnistiei fiscale. Sub influența acestor factori, proiecția *ex post* a încasărilor din CAS pentru anul 2024 se situează ușor peste 190,5 mld. lei (cu mai mult de 1 mld. lei peste execuția efectivă), astfel că nu există dovezi concludente privind îmbunătățirea colectării la nivelul acestei categorii de venituri.

Pentru a reflecta mai fidel dinamica CAS pe parcursul perioadei 2021-2024, în tabelul de mai jos se regăsește seria ajustată a acestui agregat bugetar³⁶, precum și seria sa brută obținută prin eliminarea schemelor de compensare de tip *swap* și adăugarea transferurilor către Pilonul II.

Tabelul 6: Contribuții de asigurări sociale (mil. lei)					
		Execuție 2021	Execuție 2022	Execuție 2023	Execuție 2024
Seria ajustată	1	127.493,4	139.920,2	158.655,4	189.510,1
Swap	2	396,6	664,8	-	-
Pilon II	3	9.768,6	10.986,6	12.818,4	17.898,1
Seria brută*	4=1-2+3	136.865,4	150.241,9	171.473,8	207.408,2
*din care titluri executorii		461,5	577,5	568,7	1.165,7

Sursa: APAPR, MF, calcule Consiliul Fiscal

Astfel, dacă se ia în considerare seria brută, se observă că în anul 2024 veniturile din CAS au fost în cuantum de peste 207 mld. lei, depășind încasările din anul precedent cu aproximativ 21% (+35,9 mld. lei), dinamica fiind superioară majorării veniturilor CAS din execuția bugetară (+19,4%), deoarece seria brută include și transferurile către Pilonul II de pensii, care au crescut mai accelerat (+39,6%, și pe fondul majorării cotei de contribuție la 4,75%). Eliminând impactul titlurilor executorii din seria brută, încasările din CAS au crescut în 2024 față de anul precedent cu 20,7% (+35,3 mld. lei), pe fondul majorării plăților aferente acestei categorii.

III.5. Cheltuielile bugetare

Cheltuielile bugetare s-au majorat cu 19,1% comparativ cu anul anterior (+116,7 mld. lei), ajungând la sfârșitul anului 2024 la 727,3 mld. lei. În condițiile unei creșteri a PIB nominal cu 9,7%, pe fondul unui deflator de 8,8%, ponderea cheltuielilor bugetare în PIB s-a majorat cu 3,3 pp, respectiv de la circa 38% la 41,3% din PIB. În sensul creșterii ponderii cheltuielilor bugetare în PIB au acționat în principal *cheltuielile de capital* (+1,3 pp), *cheltuielile de personal* (+1,1 pp), *proiectele cu finanțare din fonduri externe nerambursabile* (+1 pp), *asistența socială* (+0,8 pp), *cheltuielile cu bunuri și servicii* (+0,5 pp), *proiectele cu finanțare din sumele aferente componentei de împrumut a PNRR* (+0,5 pp), *proiectele cu finanțare din sumele reprezentând asistența financiară nerambursabilă aferentă PNRR* (+0,5 pp) și *alte cheltuieli* (+0,4 pp). Evoluția acestor agregate a fost parțial contrabalansată de dinamica *proiectelor cu finanțare din fonduri externe nerambursabile post-aderare 2014-2020* (-3,1 pp). În ceea ce privește celelalte agregate de cheltuieli, acestea au înregistrat modificări marginale ale ponderii în PIB față de execuția anului 2023.

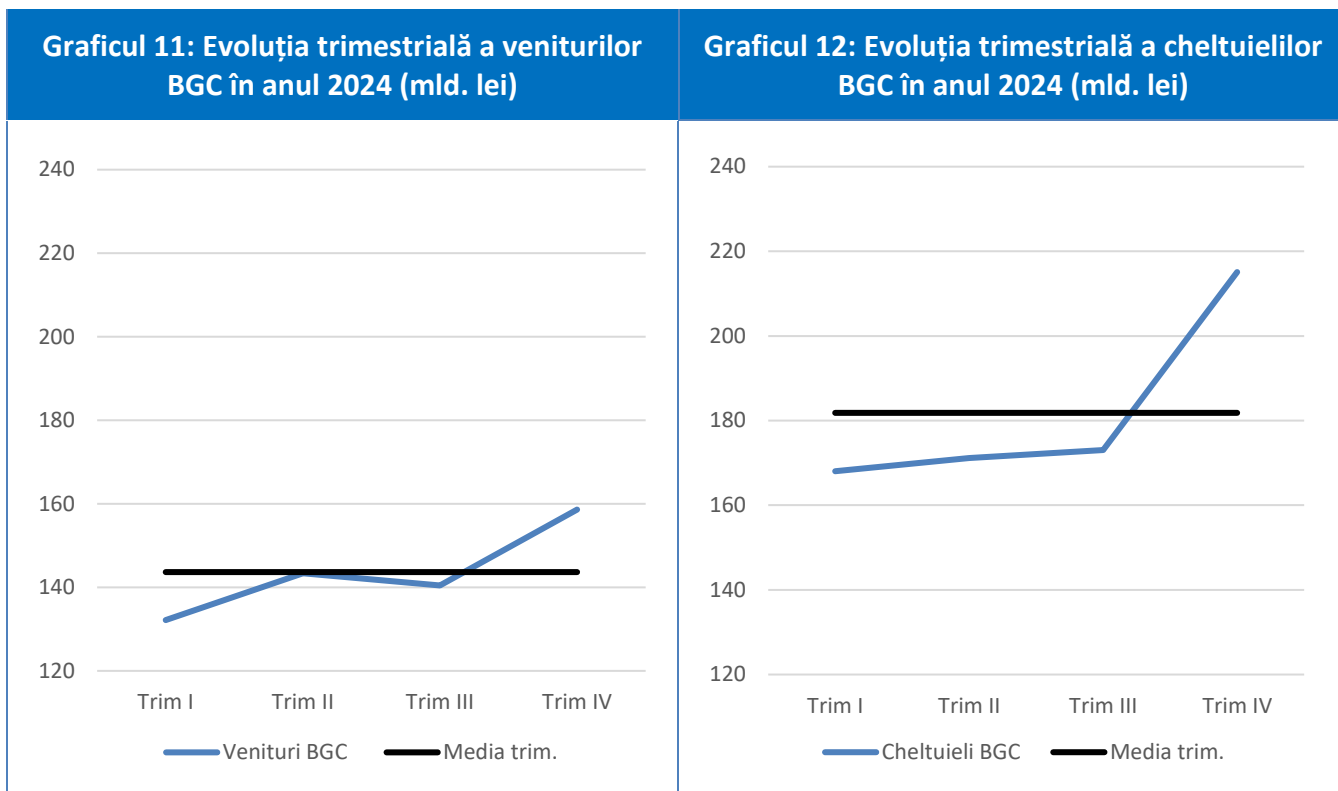
În raport cu alocările stabilite prin proiectul de buget pe anul 2024, cheltuielile bugetare au fost mai mari cu 54,6 mld. lei (+8,1%), respectiv cu 3,1 pp din PIB, depășiri ale sumelor bugetate inițial fiind consemnate la nivelul majorității agregatelor de cheltuieli, cele mai însemnate fiind: *cheltuieli de capital*

³⁶ Preluată din execuția bugetară a fiecărui an.

(+1,3 pp), *cheltuieli de personal* (+1 pp), *asistență socială* (+0,8 pp) și *cheltuieli cu bunuri și servicii* (+0,7 pp). Pe de altă parte, principalele categorii de cheltuieli care au înregistrat o neîndeplinire a nivelurilor prevăzute în bugetul inițial sunt reprezentate de *proiectele cu finanțare din sumele reprezentând asistență financiară nerambursabilă aferentă PNRR* (-1,3 pp), situație similară anului 2023, care atestă menținerea unor întârzieri în derularea proiectelor finanțate prin PNRR, și *proiectele cu finanțare din fonduri externe nerambursabile* (-0,5 pp).

Analiza execuției trimestriale a cheltuielilor BGC în anul 2024 arată, similar anilor anteriori, o concentrare a acestora în ultimul trimestru, ponderea trimestrului IV în total an fiind totuși în scădere marginală comparativ cu anul 2023 (29,6%, față de 30,6%). Astfel, cheltuielile totale în trimestrul IV 2024 au însumat 215,1 mld. lei (comparativ cu 186,9 mld. lei în trimestrul IV din 2023, reprezentând o majorare cu circa 15,1%), fiind superioare cu 24,3% nivelului din trimestrul precedent (față de o majorare cu 29,3% a cheltuielilor efectuate în trimestrul IV comparativ cu trimestrul III din anul 2023).

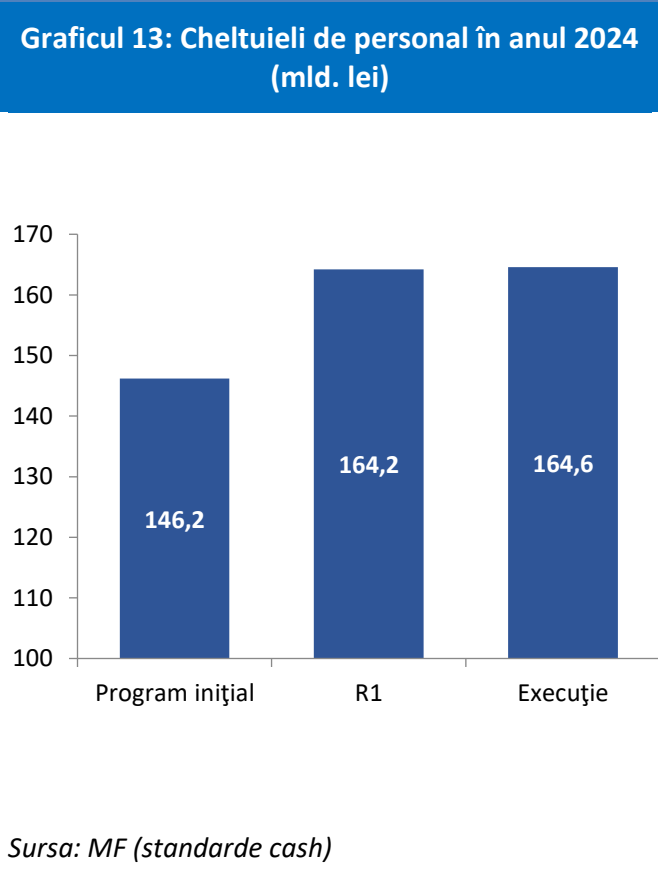
Analizând creșterea cheltuielilor din trimestrul IV al anului 2024, față de trimestrul precedent, pe categorii, se remarcă *proiectele cu finanțare din fonduri externe nerambursabile* (+325,2%, cu o contribuție de 28,7% din creșterea totală trimestrul IV/III), *cheltuielile de capital* (+44,9%, cu o contribuție de 16,7% din creșterea totală trimestrul IV/III) și *cheltuielile cu bunuri și servicii* (+30,8%, cu o contribuție de 15,4% din creșterea totală trimestrul IV/III). Concentrarea cheltuielilor în ultimul trimestru al anului evidențiază deficiențe ale procesului de programare bugetară, în special în ceea ce privește cheltuielile de investiții publice (cheltuieli de capital și fonduri europene). Deși principiul prudenței poate justifica într-o anumită măsură amânarea unor cheltuieli până când proiecțiile de venituri devin mai sigure, această practică indică o planificare ineficientă. În ceea ce privește veniturile bugetare, și acestea s-au concentrat în cea mai mare parte în ultimul trimestru, însă într-o proporție ușor mai scăzută față de anul anterior (cu o pondere în total an de 27,6%, comparativ cu 29,4% în 2023, respectiv o creștere față de trimestrul anterior cu 12,9%, comparativ cu 22,5% în 2023). În acest context, CF reiterează recomandarea formulată în anii anteriori privind necesitatea reducerii volatilității execuției bugetare la nivel trimestrial.

Sursa: MF (standarde cash)

III.5.1. Cheltuieli de personal și de asistență socială

Execuția cheltuielilor de **personal** a consemnat o creștere de 18,4 mld. lei față de nivelul avut în vedere la elaborarea proiectului de buget pentru anul 2024. Estimate inițial la un nivel de 146,2 mld. lei, valoarea finală a acestor cheltuieli a fost de 164,6 mld. lei, respectiv 9,35% din PIB. Acest nivel a consemnat o depășire a plafonului de 8,5% din PIB stabilit prin Legea nr. 417/2023 pentru aprobarea unor indicatori specificați în cadrul fiscal-bugetar pe anul 2024. CF semnalase în opinia sa asupra proiectului de buget că majorările discreționare de salarii din 2023 implicau riscuri sporite în sensul unor presiuni suplimentare din partea altor sectoare publice în anul 2024. Astfel, execuția pe primele șapte luni ale anului 2024 indica deja o creștere cu 23,9% a cheltuielilor de personal, în comparație cu aceeași perioadă a anului precedent, în condițiile în care creșterea proiectată în bugetul inițial era de numai 10,2%.

Cu ocazia rectificării bugetare, nivelul prevăzut pentru acest agregat a fost majorat cu aproximativ 18 mld. lei (+12,3%), reprezentând o creștere cu 23,7% față de anul precedent, în linie cu dinamica execuției. În opinia sa asupra rectificării bugetare, CF a arătat că revizuirea ascendentă a agregatului era determinată de majorarea salariilor în mai multe sectoare publice în prima parte a anului. Mai mult, CF a atras atenția că ultima parte a anului va implica o a doua tranșă de măriti pentru unele sectoare publice, ceea ce va crea un risc de depășire a plafonului din rectificare.

Comparativ cu anul 2023, cheltuielile de personal s-au majorat cu 31,9 mld. lei (+24%), depășind ușor nivelul stabilit la rectificarea bugetară. În anul 2024, se observă o creștere a sumelor plătite în contul hotărârilor judecătorești privind plata unor diferențe salariale pentru unele categorii de bugetari, de la 1.661,4 mil. lei, la 3.405,5 mil. lei. Pe de altă parte, la nivelul titlurilor executorii nou-emise se observă o scădere de 69,4% în 2024 (2.493 mil. lei) față de 2023 (8.147 mil. lei).

Tabelul 7: Titluri executorii emise/plătite în contul hotărârilor judecătorești privind plata unor diferențe salariale pentru unele categorii de bugetari, mil. lei

		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Total
Titluri executorii emise, inclusiv Legea nr. 85/2016	Adm. centrală (buget de stat)	3,8	82,3	1599,4	67,4	996,9	1461,6	2812,3	1163,3	2340,5	8063,5	2431,5	21562,6
	Adm. locale	1614,4	1064,1	2094,3	20,3	0,0	0,0	10,3	74,0	117,1	76,4	50,2	6569,3
	Buget asigurări sociale	5,5	12,2	7,6	1,2	0,0	0,9	0,0	0,0	3,0	7,1	11,3	91,7
	Total	1623,6	1158,5	3701,2	88,9	996,9	1462,5	2822,6	1237,3	2460,6	8147,0	2493,0	28223,6
Titluri executorii plătite, inclusiv Legea nr. 85/2016	Adm. centrală (buget de stat)	1531,7	1234,6	363,1	476,2	80,8	999,7	1551,5	1314,6	1652,9	1628,0	3285,8	14592,2
	Adm. locale	2447,2	2806,1	544,6	705,0	79,2	947,7	17,5	31,4	33,8	32,6	112,8	8216,9
	Buget asigurări sociale	59,3	0,0	0,6	0,6	0,6	4,2	2,4	2,3	0,5	0,8	6,9	175,0
	Total	4038,2	4040,7	908,4	1181,8	160,6	1951,6	1571,5	1348,3	1687,2	1661,4	3405,5	22984,1

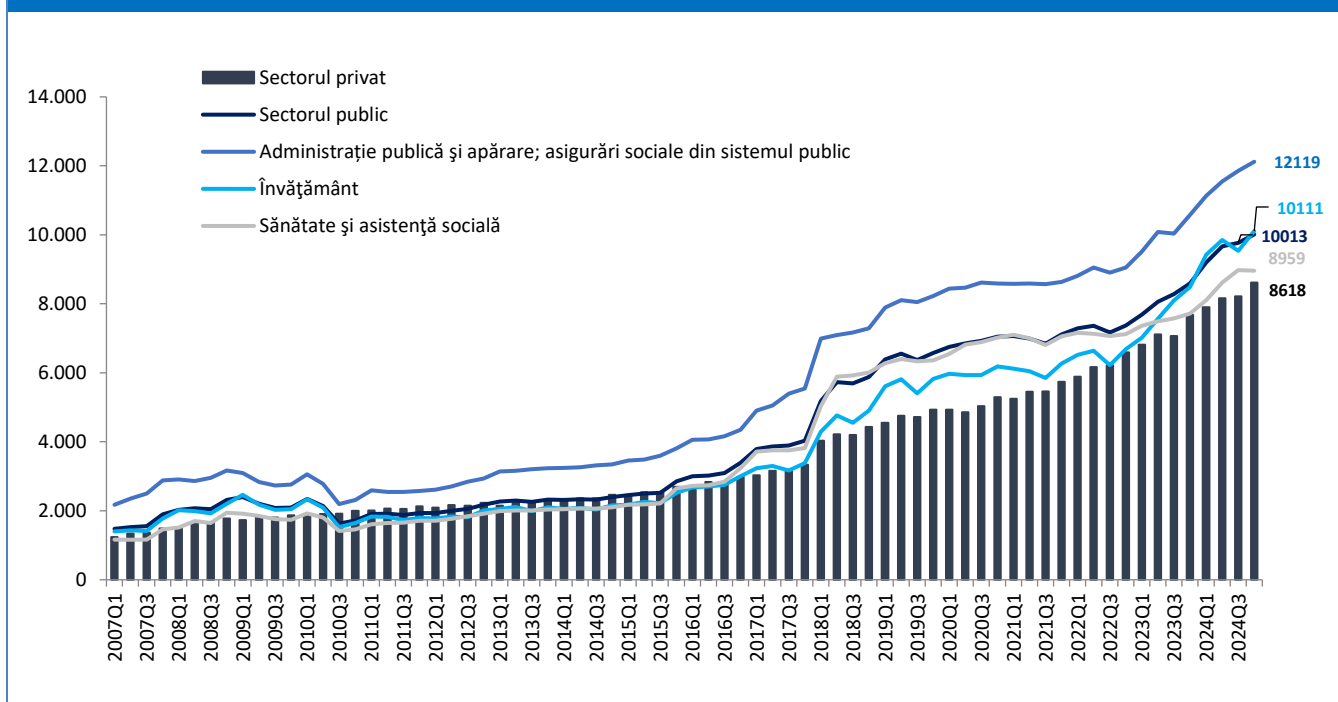
Sursa: MF

Salariul mediu brut (*Graficul 14*) în sistemul public a ajuns în anul 2024 la 9.660 lei/lună, cu 18,5% mai mare decât în anul 2023, depășindu-l cu 17,5% pe cel din mediul privat, care s-a situat la 8.223 lei/lună (în creștere cu 14,7% comparativ cu cel din anul precedent). Considerând medii trimestriale, salariul mediu brut lunar în sectorul public aferent trimestrului IV al anului 2024 a înregistrat un nivel de 10.013 lei, cu 16,6% mai mult decât în aceeași perioadă din anul 2023, în timp ce salariul din sistemul privat a fost de 8.618 lei, în creștere cu 12,2% față de trimestrul IV al anului 2023.

Ținând cont de domeniile de activitate ale sectorului public, cele mai importante trei ca pondere au avut următoarea evoluție a salariului mediu brut în trimestrul IV al anului 2024 față de trimestrul IV al anului 2023: în învățământ dinamica înregistrată a fost de 19,1%, în sănătate majorarea a fost de 16,1%, iar în administrație publică și apărare, de 14,6%.

Ulterior creșterii cu 165.600 persoane, înregistrată în perioada 2005-2008, numărul total de angajați în sectorul guvernamental a scăzut cu 91.329 persoane în intervalul decembrie 2008 - decembrie 2024, până la un nivel de 1,3 mil (*Graficul 15*). Însă, cea mai mare parte a reducerii de personal a avut loc în perioada 2009-2011, când numărul de salariați din sectorul bugetar a scăzut cu circa 180 de mii. Ajustarea înregistrată în perioada 2009-2024 s-a produs în special la nivelul autorităților executive locale (-28.704 posturi ocupate), Ministerului Afacerilor Interne (-22.438 posturi ocupate), altor instituții finanțate integral din venituri proprii (-12.701 posturi ocupate), Ministerului Justiției³⁷ (-10.786 posturi ocupate), Ministerului Finanțelor (-9.174 posturi ocupate), Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale (-5.026 posturi ocupate). Pe de altă parte, în aceeași perioadă au fost înregistrate creșteri la nivelul sistemului sanitar, inclusiv Ministerul Sănătății (+29.982 posturi ocupate), Înaltei Curți de Casație și Justiție (+14.313 posturi ocupate), Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene (+2.030 posturi ocupate), unităților din învățământul superior de stat (+2.007 posturi ocupate) și Secretariatului General al Guvernului (+1.858 posturi ocupate).

Graficul 14: Câștigul mediu brut în sectorul privat și public în perioada 2007-2024 (lei/lună)

Sursa: INS, calcule Consiliul Fiscal

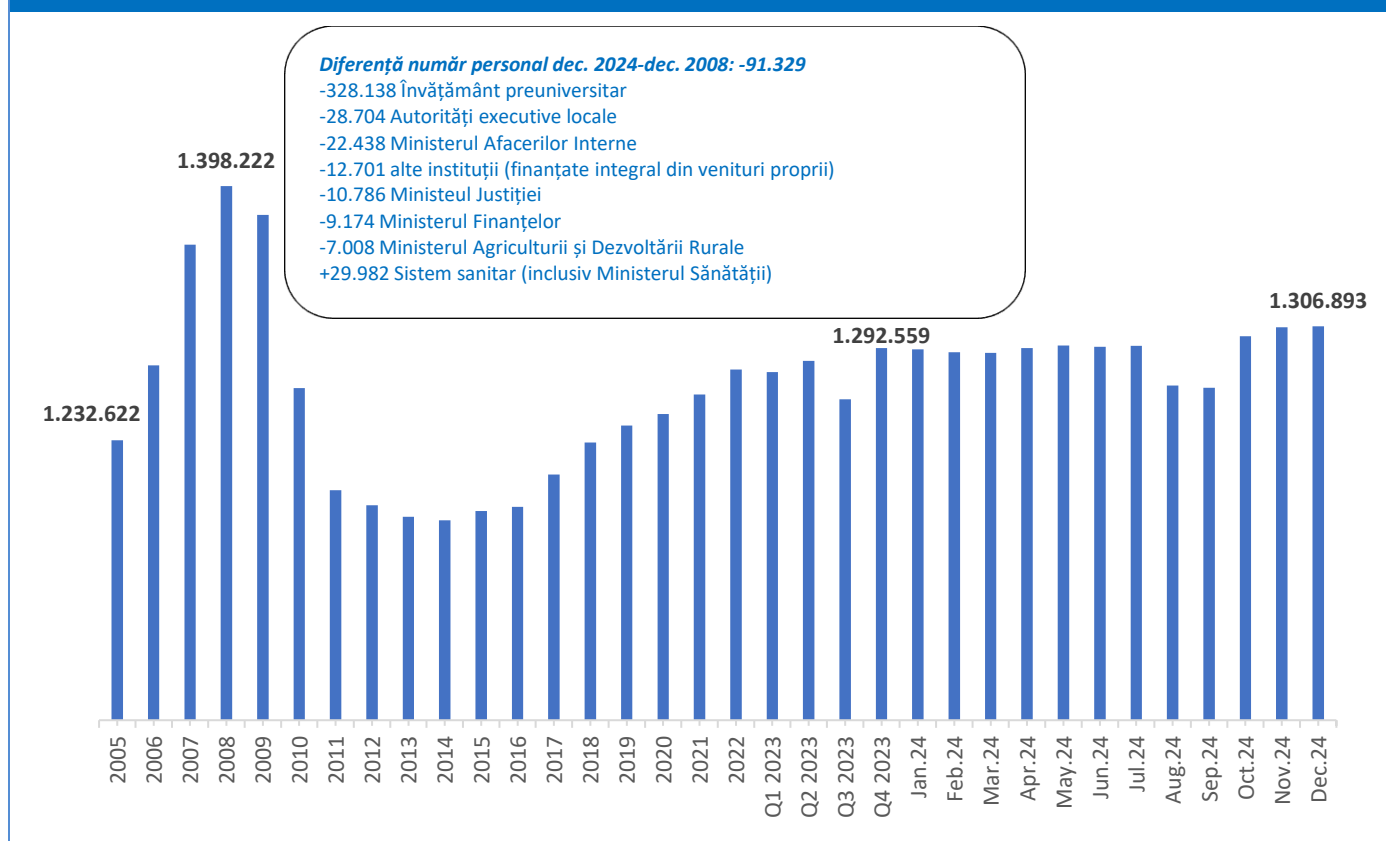
Totodată, trebuie menționat că în 2024 rata de creștere a numărului de angajați a fost mai mare decât cea înregistrată în anul precedent, respectiv 1,1% (+14.334 persoane) comparativ cu 1,08% (+13.871 persoane). Majorările de personal s-au înregistrat în special la nivelul Ministerului Apărării Naționale (+6.186 posturi ocupate), Ministerului Educației (+5.504 posturi ocupate) și autorităților executive locale (+1.717 posturi ocupate). De cealaltă parte, cele mai importante reduceri de personal au fost înregistrate

³⁷ Ca urmare a trecerii, începând cu 1 ianuarie 2023, a angajaților din instanțele judecătorești de la Ministerul Justiției la Înalta Curte de Casație și Justiție.

la nivelul Secretariatului General al Guvernului (-635 posturi ocupate) și Ministerului Finanțelor (-337 posturi ocupate).

Ajustarea din perioada 2009-2012 a fost preponderent rezultatul aplicării regulii de „1 salariat nou la 7 plecări”, în condițiile în care cea mai mare parte a ieșirilor din sistem s-au realizat prin plecări voluntare sau pensionare. Abandonarea acestei reguli începând cu anul 2013 a fost menită să diminueze selecția adversă și să permită operarea unor modificări în structura personalului angajat. Astfel, reducerea operată în perioada 2009-2012 a fost realizată doar într-o mică măsură pornind de la criterii calitative, cum ar fi diminuarea personalului acolo unde se identifică un excedent de salariați concomitent cu noi angajări în zonele deficitare pe baza unor standarde de cost riguros definite și prin stabilirea unui nivel optim de funcționare. CF apreciază drept adecvată această abordare și recomandă ca noile angajări să fie făcute în zonele deficitare identificate, chiar prin transfer de posturi din zonele cu excedent de personal către cele cu deficit, având în vedere, în același timp, și încadrarea în anvelopa salarială aprobată anterior.

Graficul 15: Evoluția numărului de personal în sectorul bugetar în perioada 2005-2024

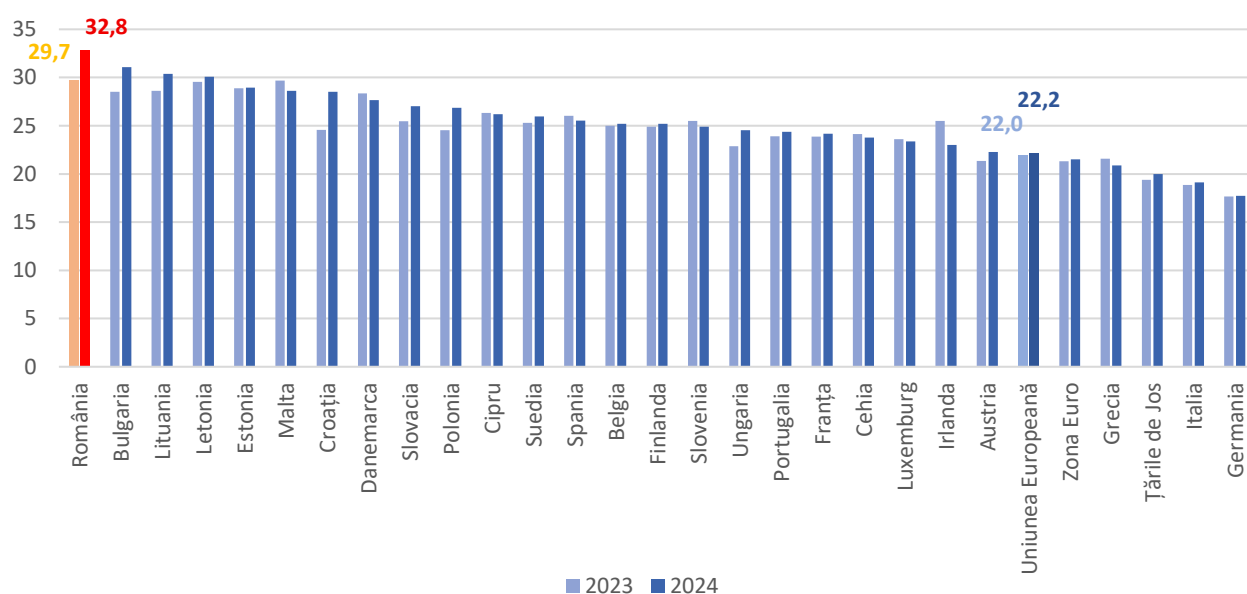

Sursa: MF

În ceea ce privește raportul dintre cheltuielile cu salariile din sectorul public și totalul veniturilor bugetare (*Graficul 16*), conform standardelor ESA 2010, în anul 2024 se constată o majorare a acestui indicator comparativ cu anul anterior, România urcând pe prima poziție în UE. Analizând datele din ultimii ani, România s-a mai situat pe prima poziție în clasamentul celor 27 de țări din UE în perioada 2018-2021. Dacă, până în 2009, România era plasată în prima jumătate a clasamentului (pe poziția a

opta în anul 2008, respectiv, a zecea în anul 2009), în anul 2011, ca urmare a măsurilor de consolidare fiscală inițiate la jumătatea anului 2010, România a coborât pe poziția 19 din 27. În anul 2013 România ajunsese pe poziția 17 în acest clasament, pe fondul recuperărilor salariale și al majorării salariilor unor categorii de bugetari, iar în anul 2015 ocupa locul 20 din 27, în contextul unei ușoare creșteri a veniturilor încasate la buget și a menținerii cheltuielilor cu salariile ca procent în PIB. Începând cu anul 2016 situația s-a schimbat și România a urcat abrupt pe locul 10, ajungând în anul 2017 pe al doilea loc, iar din 2018 ocupând prima poziție până în anul 2021. În anul 2022, pe fondul unei diminuări a ponderii cheltuielilor cu salariile în total venituri bugetare, România a coborât pe poziția a doua în clasament, iar în 2023 s-a situat pe poziția a treia, fiind devansată și de Letonia.

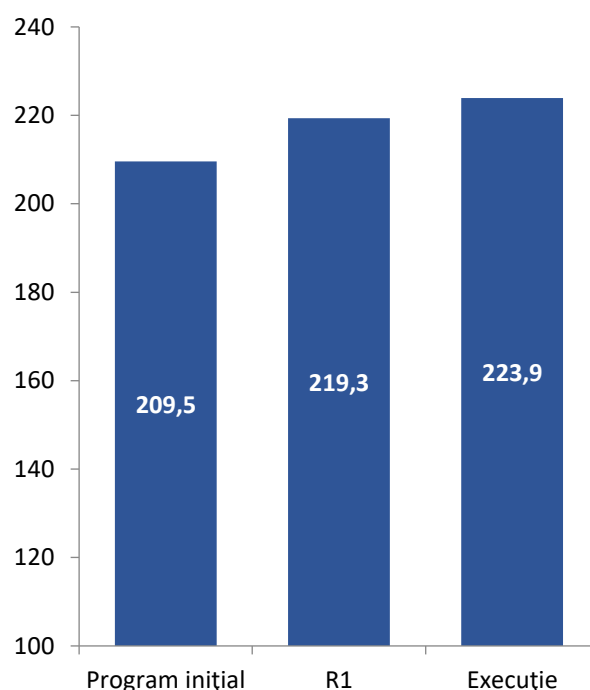
Graficul 16: Ponderea cheltuielilor cu salariile în total venituri bugetare în țările din UE27

Sursa: Eurostat

Cheltuielile cu **asistența socială** au înregistrat în 2024 un nivel semnificativ superior celui planificat în bugetul inițial. Astfel, deși estimate în propunerea de buget pentru anul 2024 la un nivel de 209,5 mld. lei, execuția efectivă a cheltuielilor cu asistența socială a fost de 223,9 mld. lei, cu 6,9% (echivalentul a circa 14,4 mld. lei) mai mult decât în programul inițial. În comparație cu execuția anului precedent, această categorie de cheltuieli a crescut cu 17,2% (echivalentul a 32,9 mld. lei), în principal ca urmare a aplicării noii legi a pensiilor începând cu 1 septembrie 2024. Dinamica acestui agregat a fost recunoscută cu ocazia rectificării bugetare, alocarea pentru cheltuielile cu asistența socială fiind majorată cu circa 9,8 mld. lei, însă CF a atenționat că persistau riscuri de depășire, având în vedere incertitudinile referitoare la impactul recalculării pensiilor în sistemul public. Execuția pe anul 2024 a relevat concretizarea acestor riscuri, nivelul stabilit la rectificarea bugetară fiind depășit cu 4,6 mld. lei.

Graficul 17: Asistența socială în anul 2024 (mld. lei)

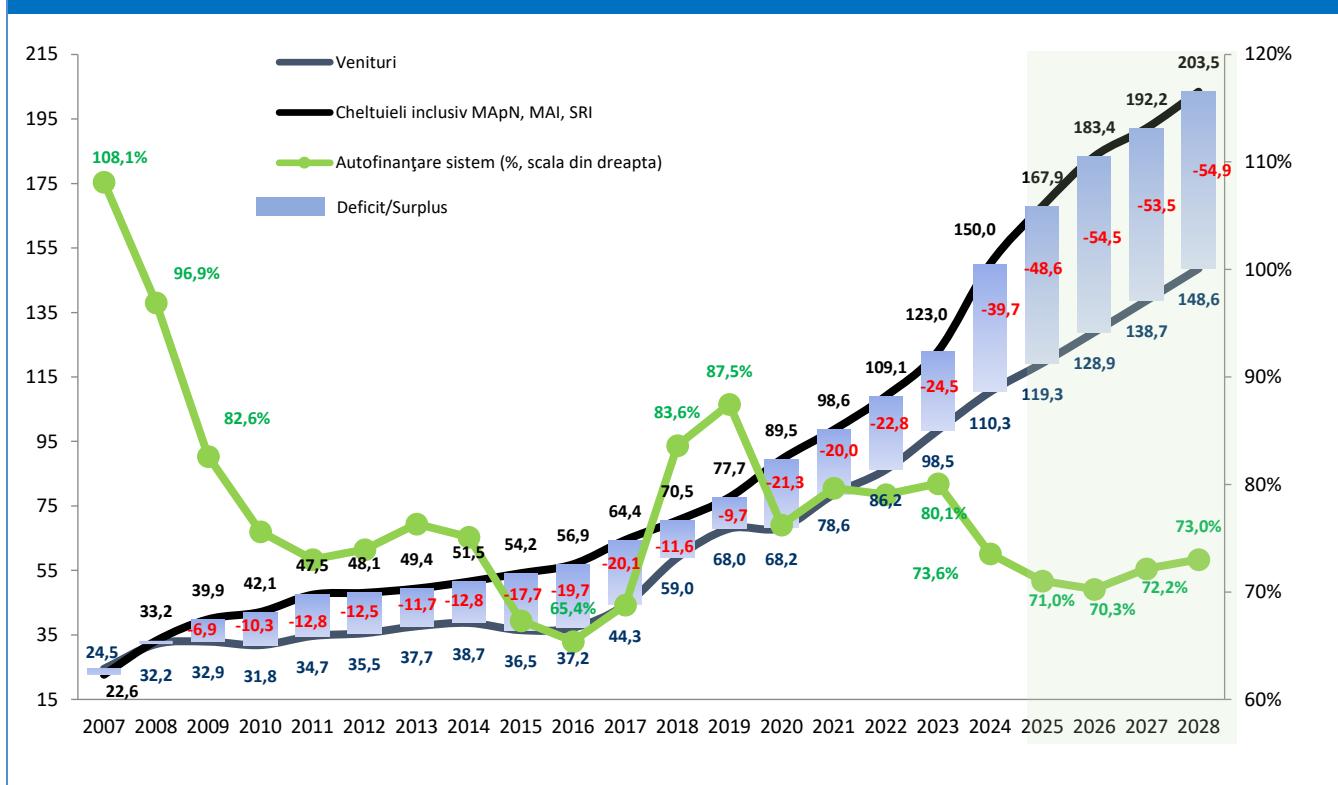

Sursa: MF (standarde cash)

Începând cu anul 2009, deficitul bugetului de asigurări sociale, considerând și pensiile speciale/de serviciu, s-a adâncit semnificativ, atingând nivelul de 39,7 mld. lei în 2024 ([Graficul 18](#)), în creștere cu 15,2 mld. lei față de anul precedent. În anul 2018, acesta se redusese până la nivelul de 11,6 mld. lei, în principal ca urmare a adoptării măsurilor fiscale privind reșezarea structurii de impozitare a veniturilor din salarii, pensii, activități independente și drepturi de autor prin transferul contribuțiilor de la angajator la angajat. Astfel, deși totalul cotelor de contribuții s-a diminuat de la 39,25% la 37,25%, transferul acestora de la angajator la angajat a determinat o creștere semnificativă a salariului brut, conducând practic la o majorare a nivelului impozitării prin contribuții de asigurări cu circa 13,9%. Pe lângă majorarea impozitării muncii prin CAS, reducerea deficitului în 2018 este explicată și de reducerea cotei de contribuții către Pilonul II de pensii (de la 5,1% în 2017, la 3,75% în 2018). În anul 2019, deficitul bugetului de asigurări sociale a continuat să scadă, ajungând la valoarea de 9,7 mld. lei, ca urmare a creșterii numărului de salariați din economie. Însă, în anul 2020, acesta s-a adâncit semnificativ atât pe seama majorării pensiilor, cât și din cauza evoluției nefavorabile a veniturilor, ca urmare a recesiunii generate de pandemie.

Estimările MF pentru anii următori proiectează un trend ascendent pentru deficitul bugetului de asigurări sociale, până la un nivel de 54,9 mld. lei în 2028, pe fondul impactului noii legi a pensiilor, dar având și în vedere ca generația „decreștelor” se apropie de momentul pensionării.

Graficul 18: Evoluția veniturilor și cheltuielilor bugetului de asigurări sociale de stat (mld. lei)

Sursa: MF (standarde cash)

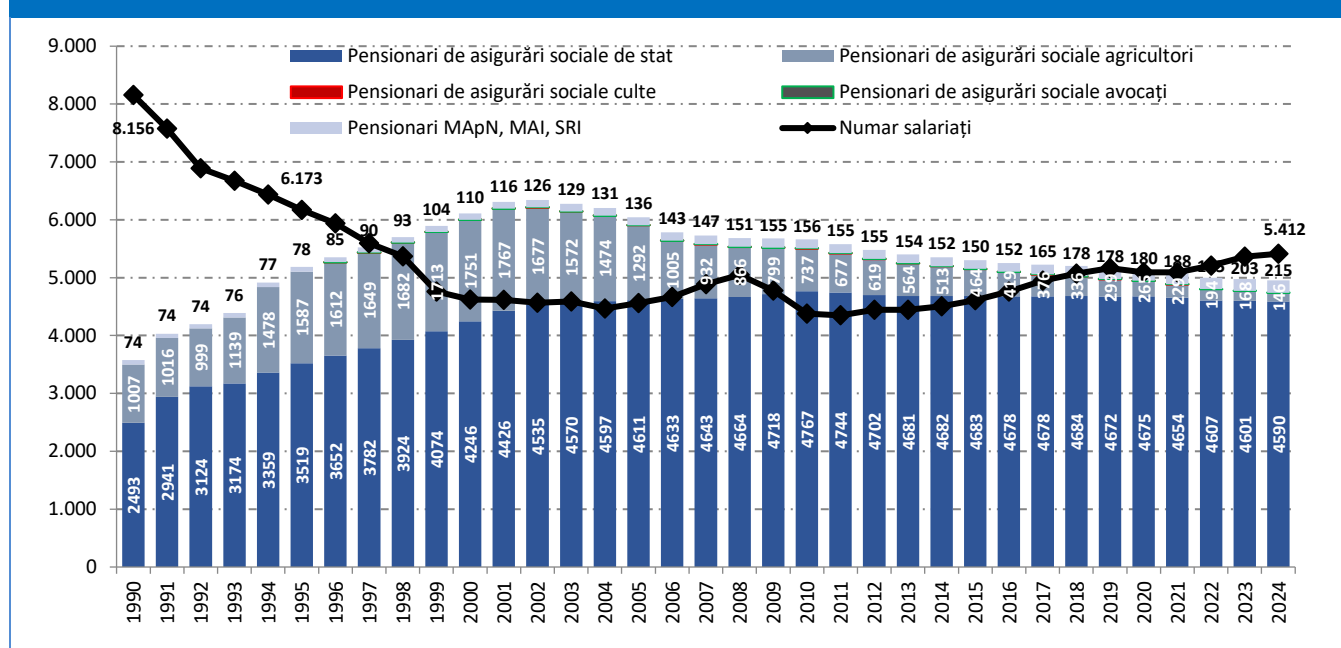
Notă: Pe lângă cheltuielile bugetului de asigurări sociale de stat, pentru perioada 2016-2024 au fost incluse și cheltuielile cu pensiile militare de stat. Conform Legii nr. 223/2015, de la 1 ianuarie 2016, fondurile necesare pentru plata pensiilor militare de stat și a altor drepturi de asigurări sociale cuvenite pensionarilor militari se asigură de la bugetul de stat, prin bugetele instituțiilor: Ministerul Apărării Naționale, Ministerul Afacerilor Interne și Serviciul Român de Informații.

Din perspectiva exprimării deficitului ca procent în PIB, realizările indică o diminuare a acestuia de la 2,29% în anul 2011 la 1,92% în anul 2014, urmată de o nouă creștere în anul 2015 la 2,48%, apoi de o scădere semnificativă în anul 2018, când a ajuns la 1,2% din PIB, și în anul 2019, când a atins 0,92%. Trendul descendent al deficitului ca pondere în PIB a fost inversat în anul 2020, nivelul acestuia ajungând la 1,99%, în contextul contracției economice determinate de pandemia COVID-19, dar și al creșterii importante a agregatului de cheltuieli cu asistența socială (cu 15,15%), în timp ce veniturile încasate au rămas relativ constante în comparație cu 2019. În anul 2021, valoarea deficitului ca pondere în PIB a intrat pe un trend ușor descendent, care s-a menținut până în anul 2023, când a ajuns la 1,53%. În contextul noii legi a pensiilor, începând cu anul 2024 deficitul urmează un trend de adâncire, de la 2,25% din PIB până la un maxim istoric de 2,68% din PIB în 2026, urmând ca până în anul 2028 deficitul să scadă la 2,35% din PIB.

Intrarea pe deficit a bugetului asigurărilor sociale de stat a avut loc pe seama majorării excesive a cheltuielilor acestui buget în perioada 2007-2009 (+75,8%), în contextul unei dinamici favorabile a încasărilor din contribuții în perioada premergătoare crizei financiare, care a fost anticipată a se menține și în viitor. Însă, o parte semnificativă din majorarea veniturilor din contribuții s-a dovedit a fi ciclică,

evoluțiile ulterioare înfirmând prognozele optimiste care au stat la baza creșterii substanțiale a punctului de pensie. Autofinanțarea sistemului a scăzut abrupt din anul 2006 (de la 111,8%) până în anul 2011 (la 73,02%), ajungând la minimul istoric de 65,4% în anul 2016. În 2018, capacitatea de autofinanțare a înregistrat o ușoară revenire, ajungând la 83,6%, iar creșterea a continuat în anul 2019, când s-a înregistrat valoarea de 87,5%. În anul 2020 s-a înregistrat o reducere semnificativă a gradului de autofinanțare a sistemului, valoarea acestuia fiind de 76,24%, urmată de o creștere graduală până la 80,1% în 2023. În anul 2024, autofinanțarea sistemului a înregistrat o scădere importantă la nivelul de 73,55%, proiecțiile MF indicând o reducere a indicatorului până la 70,3% în 2026, urmată de o revenire la 73% în 2028.

Graficul 19: Evoluția numărului de pensionari versus numărul de salariați (mii persoane)

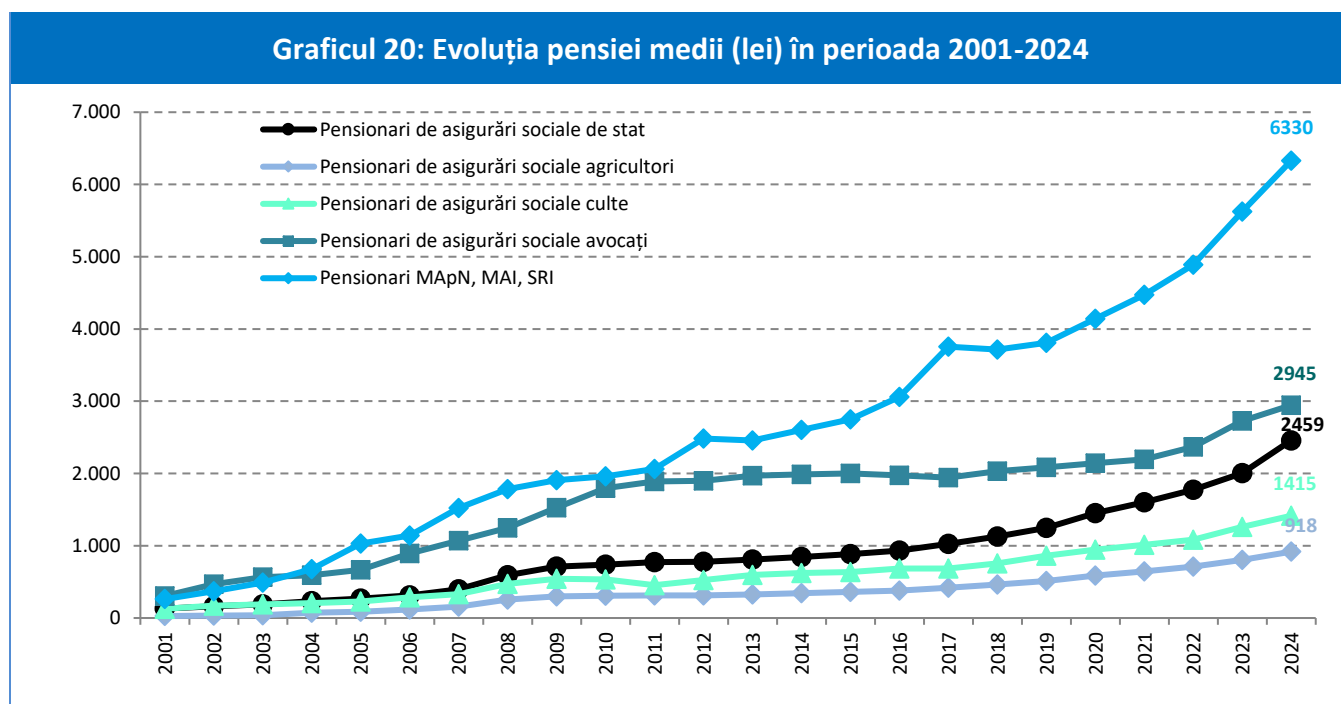
Sursa: INS, mai puțin număr salariați 2023 și 2024, pentru care sursa este CNSP, Proгноza de primăvară 2025

Decizia de majorare a unor cheltuieli permanente, cum sunt cele aferente pensiilor, ar trebui să aibă în vedere trendul încasărilor din contribuții, precum și prognozele privind raportul salariați-pensionari, mai ales că, în contextul accentuării fenomenului de îmbătrânire demografică, la 1 ianuarie 2018 populația cu vârsta de 65 de ani și peste a depășit numeric populația cu vârsta între 0-14 ani. Raportul dintre numărul de contribuabili și numărul de beneficiari ([Graficul 19](#)) a scăzut puternic în ultimii 30 de ani, de la 2,28 salariați la un pensionar în anul 1990, la doar 1,09 în anul 2024. Mai mult, proiecțiile CE³⁸ estimează că acest raport se va reduce la 0,84 salariați la un pensionar până în anul 2050. Astfel, a devenit evidentă necesitatea de a identifica o regulă de indexare care să asigure sustenabilitatea pe

³⁸ Conform *The 2024 Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States (2022-2070)*, https://economy-finance.ec.europa.eu/document/download/971dd209-41c2-425d-94f8-e3c3c3459af9_en?filename=ip279_en.pdf.

termen lung a bugetului de asigurări sociale în locul abordării discreționare din trecut, iar din acest punct de vedere intrarea în vigoare a noii legi a pensiilor este salutară.

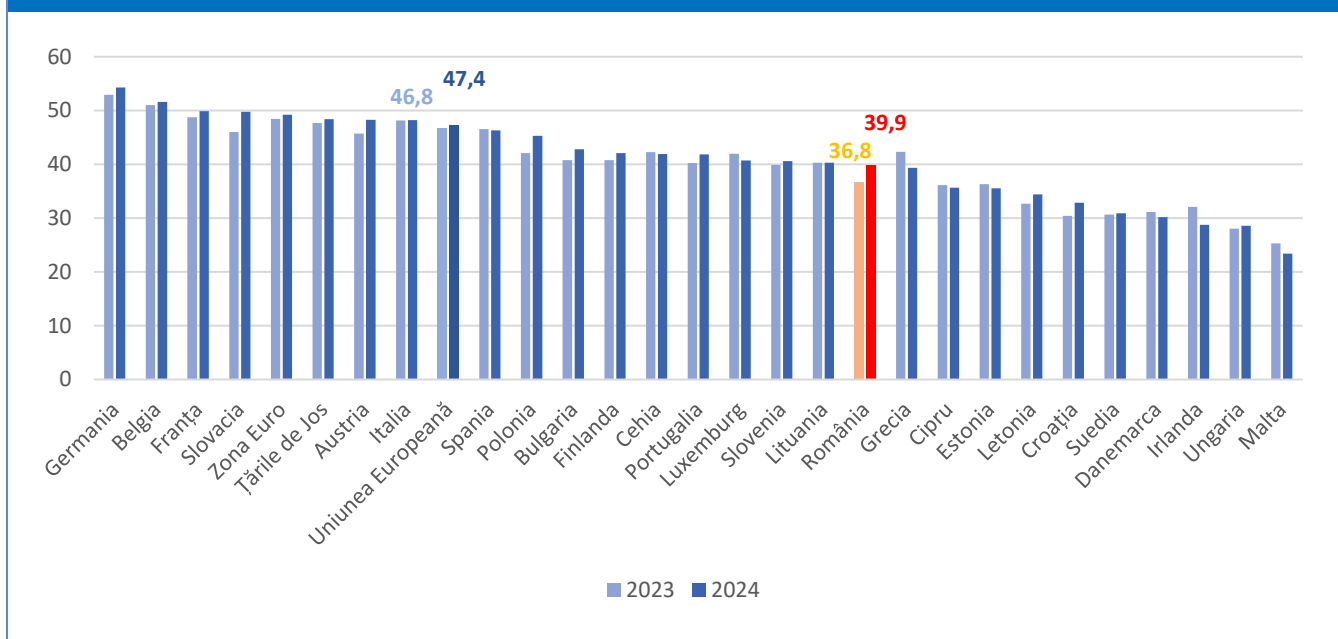
Conform raportărilor INS, în anul 2024, pensia medie lunară (*Graficul 20*) a fost de 2.581 lei, în creștere cu 22,2% față de anul precedent, pe fondul recalculării pensiilor de la 1 septembrie 2024. Pensiile plătite din bugetul de asigurări sociale s-au situat la un nivel mediu de 2.459 lei, iar cele corespunzătoare pensionarilor agricultori au fost în medie de 918 lei. Totodată, pensiile acordate militarilor au atins un nivel mediu lunar de 6.330 lei, în creștere cu 704 lei (12,5%) față de nivelul din 2023. Pensia medie lunară corespunzătoare beneficiarilor proveniți din sistemul de apărare, ordine publică și siguranță națională a înregistrat o creștere de aproximativ 223% în intervalul 2010-2024. În aceeași perioadă, pensia medie lunară a beneficiarilor de pensie de la bugetul asigurărilor sociale de stat a crescut cu circa 233%.

Sursa: INS

La nivelul anului 2024, România s-a situat cu o poziție mai sus în clasamentul statelor membre UE după ponderea cheltuielilor cu asistența socială în total venituri bugetare (*Graficul 21*), ocupând poziția 17, față de poziția 18 în 2023. Această evoluție a survenit pe fondul majorării cu 3,1 pp a ponderii cheltuielilor cu asistența socială în total venituri bugetare, majorare determinată de ritmul mai accelerat de creștere a acestei categorii de cheltuieli comparativ cu ritmul de creștere a veniturilor bugetare.

Graficul 21: Ponderea cheltuielilor cu asistență socială în total venituri bugetare în țările din UE27

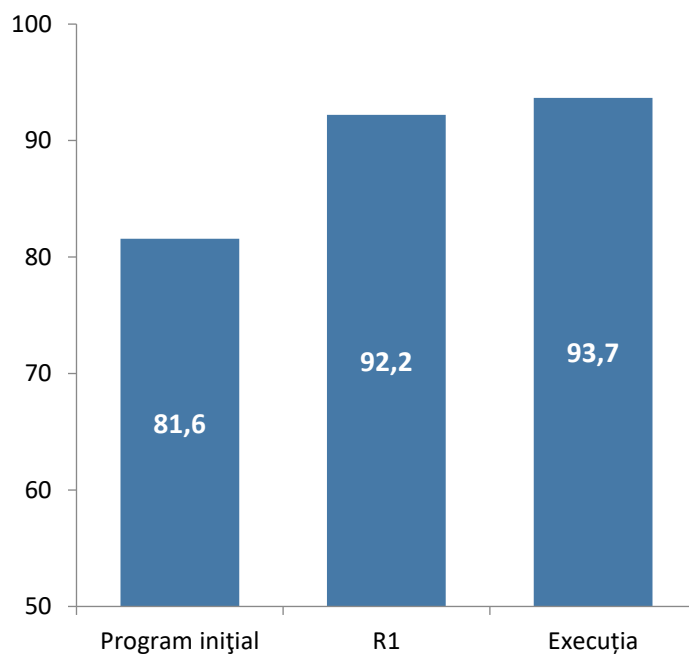

Sursa: Eurostat

III.5.2. Cheltuieli cu bunuri și servicii

Execuția cheltuielilor cu **bunuri și servicii** a consemnat un nivel semnificativ mai ridicat comparativ cu cel avut în vedere în proiectul de buget (+12,1 mld. lei), depășind și valoarea proiectată la rectificarea bugetară cu circa 1,5 mld. lei. Estimată inițial la 81,6 mld. lei, execuția finală a acestui agregat a atins un nivel de 93,7 mld. lei, confirmând aprecierea CF, care semnalase o subevaluare a cheltuielilor cu bunuri și servicii în Opinia sa asupra proiectului de buget pe anul 2024. Din nota care însoțește execuția bugetului general consolidat pe anul 2024³⁹ reiese că la nivelul acestui agregat s-a constatat o creștere cu 15,4% la bugetele locale și cu 23,8% la bugetul Fondului Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate, față de anul precedent, pentru decontarea medicamentelor.

Graficul 22: Cheltuieli cu bunuri și servicii în anul 2024 (mld. lei)

Sursa: MF (standarde cash)

³⁹ https://mfinante.gov.ro/static/10/Mfp/buletin/executii/nota_bg31122024.pdf

Comparativ cu execuția anului precedent, cheltuielile cu bunuri și servicii s-au majorat cu 16,5 mld. lei (+21,4%), în condițiile în care creșterea PIB nominal a fost de doar 9,7%. Astfel, ponderea cheltuielilor cu bunuri și servicii în PIB a ajuns la 5,3%, în creștere cu 0,5 pp față de anul anterior. Prin raportare la execuția anului 2023 (77,2 mld. lei), pentru această categorie de cheltuieli fusese proiectată o creștere cu doar 4,4 mld. lei în bugetul inițial al anului 2024.

Cu prilejul rectificării bugetare operate în septembrie 2024, alocarea bugetară pentru cheltuielile cu bunuri și servicii a fost majorată cu 10,6 mld. lei, nivelul revizuit fiind cu 19,5% peste execuția acestui agregat din 2023. Dinamica execuției pe primele 7 luni ale anului 2024 indica o creștere a cheltuielilor cu bunuri și servicii cu circa 25,7% față de perioada similară a anului precedent, semnificativ peste ținta de 5,7% proiectată în bugetul inițial. În opinia sa asupra proiectului de rectificare, CF remarca majorarea substanțială a acestei categorii de cheltuieli, însă aprecia că revizuirea operată era insuficientă. Execuția finală a cheltuielilor cu bunuri și servicii a confirmat evaluarea CF, acestea consemnând un nivel de 93,7 mld. lei, cu 1,5 mld. lei mai mare decât valoarea proiectată la rectificare.

Este de remarcat că și în anii anteriori agregatul de cheltuieli cu bunuri și servicii a fost dificil de controlat. Astfel, în perioadele 2011-2013 și 2017-2023, execuția acestei categorii de cheltuieli a depășit atât estimările inițiale, cât și pe cele revizuite în cadrul rectificărilor bugetare. În acest context, CF semnalează existența unor deficiențe cronice în programarea bugetară a cheltuielilor cu bunuri și servicii, precum și lipsa transparenței privind ipotezele care stau la baza proiecției acestora. Îmbunătățirea transparenței devine cu atât mai necesară cu cât depășirile sunt adesea semnificative și pot afecta atingerea țăintelor de deficit bugetar sau respectarea regulilor fiscale. Prin urmare, CF recomandă ca proiectul de buget să includă proiecții realiste ale acestui agregat, însoțite de o detaliere clară a destinației fondurilor. De asemenea, un control mai eficient al cheltuielilor cu bunuri și servicii ar putea fi sprijinit printr-o reformă profundă a sistemului de achiziții publice și prin creșterea eficienței utilizării acestor resurse.

III.5.3. Cheltuieli de investiții publice

Cheltuielile de investiții cuprind, conform clasificăției bugetare, *cheltuieli de capital* (active nefinanciare), *proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile postaderare*, *cheltuieli aferente programelor cu finanțare rambursabilă*, *transferuri de capital*, *alte transferuri de natura investițiilor* și, începând cu anul 2022, și agregatele reprezentând *proiectele cu finanțare din sumele reprezentând asistență financiară nerambursabilă aferentă PNRR*, respectiv *proiectele cu finanțare din sumele aferente componentei de împrumut a PNRR*. Analiza în structură a acestui agregat bugetar, realizată în capitolul de față, respectă definiția de mai sus.

În construcția bugetară inițială a anului 2024, cheltuielile de investiții, în standarde *cash*, au fost estimate la 120,1 mld. lei, cu 8 mld. lei peste nivelul programat pentru anul 2023. Structura de finanțare a fost proiectată în favoarea surselor externe de finanțare (*proiectele cu finanțare din fonduri externe nerambursabile postaderare* și *proiectele cu finanțare din sumele reprezentând asistență financiară nerambursabilă și împrumut aferentă PNRR* acumulând 67,8% din total, cu 13,8 pp mai mult decât în bugetul inițial al anului 2023), surselor interne revenindu-le restul de 32,2% din total (comparativ cu ponderea de 46% din bugetul inițial al anului 2023). Această structură a fost determinată și de faptul că,

În anul 2024, bugetul de investiții a fost construit în ipoteza absorbției unui volum semnificativ de fonduri europene. CF susține, similar rapoartelor sale anterioare, finanțarea într-o proporție cât mai înaltă a investițiilor publice din fonduri europene, având în vedere deficitul bugetar ridicat și contextul economic caracterizat de incertitudine.

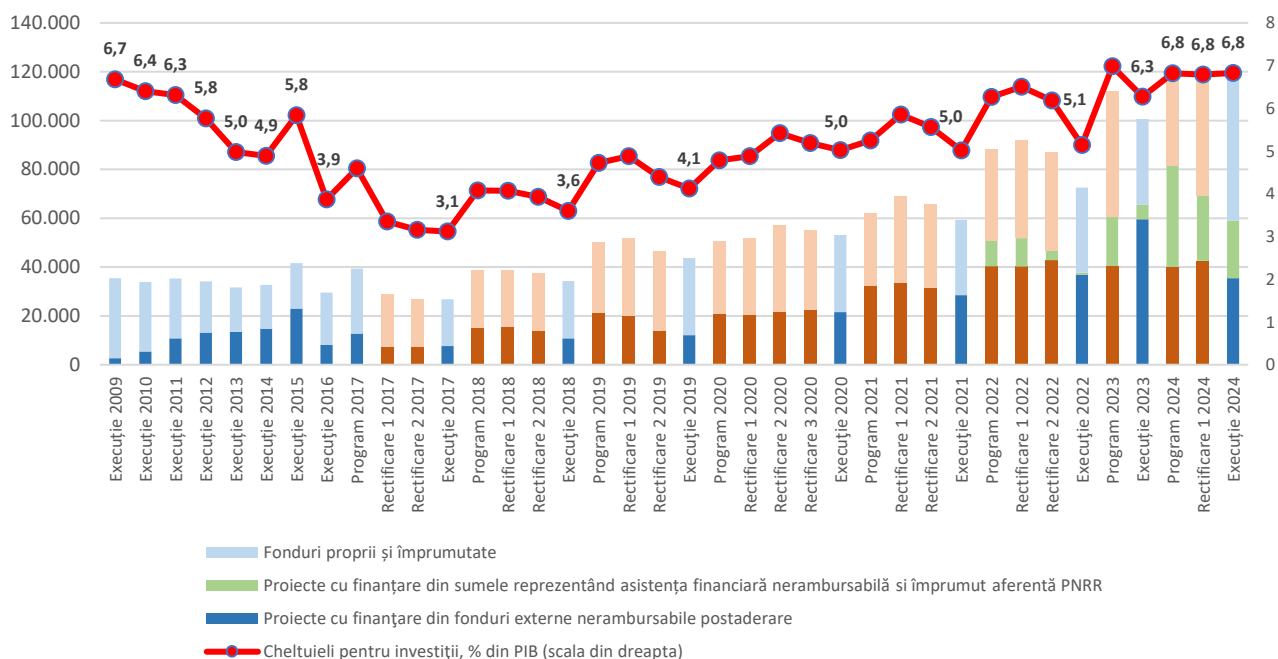
În execuție, creșterea comparativ cu anul anterior a fost de 19,6 mld. lei (la un nivel de 120,2 mld. lei), reprezentând o majorare de aproape 19,4% în termeni nominali. În structură, comparativ cu anul anterior, avansul s-a realizat pe seama a două componente, respectiv: *proiectele cu finanțare din sumele reprezentând asistență financiară nerambursabilă și împrumut aferentă PNRR* (+17,6 mld. lei) și *fonduri proprii și împrumutate* (+26 mld. lei), în timp ce *proiectele cu finanțare din fonduri externe nerambursabile postaderare* s-au diminuat cu 24,1 mld. lei față de execuția anului 2023. Astfel, în 2024, raportul dintre sursele externe⁴⁰ și cele interne de finanțare a cheltuielilor de investiții ale statului a devenit subunitar, scăzând de la 186,1% în 2023, la 96,4% (în 2024). Această evoluție infirmă teza că deficitul bugetar s-ar datora în mare parte investițiilor publice.

Ponderea în PIB a cheltuielilor de investiții a atins 6,8% în 2024, cu 0,5 pp peste nivelul consemnat în anul anterior, reprezentând un avans de aproximativ 3,1 pp comparativ cu media anilor 2016-2019 și depășind cu 1 pp media anilor 2009-2015 (5,8% din PIB). Astfel, anul 2024 a consemnat continuarea revirimentului investițional din ultimii ani, ponderea investițiilor publice în PIB depășind semnificativ media ultimilor 10 ani, de 4,9% din PIB. De asemenea, din perspectiva ponderii investițiilor în total venituri bugetare, s-a consemnat un nivel de 20,9% în 2024, acesta reprezentând maximum ultimilor 10 ani. Dar această pondere nu poate justifica adâncirea mare a deficitului bugetar în 2024.

Evoluția acestui agregat bugetar din perspectiva comparației între realizările efective și valorile planificate în bugetul inițial, sau stabilite cu ocazia rectificărilor bugetare, este ilustrată în [Graficul 23](#) pentru perioada 2017-2024, fiind prezentate și rezultatele execuției pentru anii 2009-2016. Se observă în ultimii ani o volatilitate ridicată a prognozelor din cursul anului privind cheltuielile de investiții publice, rezultatele execuțiilor fiind de regulă inferioare estimărilor din bugetele inițiale și celor realizate cu ocazia rectificărilor bugetare.

⁴⁰ Începând cu anul 2022, în această categorie intră și agregatul de *proiecte cu finanțare din sumele reprezentând asistență financiară nerambursabilă și împrumut aferentă PNRR*.

Graficul 23: Evoluția cheltuielilor de investiții în perioada 2009-2024

Sursa: MF (standarde cash)

Evoluția din anul 2024 se abate de la această tendință, execuția cheltuielilor de investiții depășind nivelul programat în bugetul inițial cu 0,1 mld. lei. Acest lucru s-a realizat pe seama fondurilor proprii și împrumutate, care au fost mai mari în execuție comparativ cu sumele din bugetul inițial cu 22,6 mld. lei, în timp ce s-au consemnat nerealizări ale ȋntelilor stabilite pentru proiectele cu finanțare din sumele reprezentând asistență financiară nerambursabilă și împrumut aferentă PNRR (-17,9 mld. lei), respectiv pentru proiectele cu finanțare din fonduri externe nerambursabile postaderare (-4,6 mld. lei). Acest lucru arată o slabă capacitate de planificare și absorbție a fondurilor europene, cu consecințe importante asupra deficitului bugetar din anul 2024. CF apreciază intenția de a finanța o parte importantă a cheltuielilor de investiții publice din fonduri externe (având în vedere nivelul foarte jos al veniturilor fiscale din România), dar nerealizări majore ale ȋntelilor de absorbție de fonduri europene arată carențe în procesul de bugetare. Acestea pot îngreuna procesul de consolidare bugetară în condițiile spațiului fiscal redus de care dispune țara noastră.

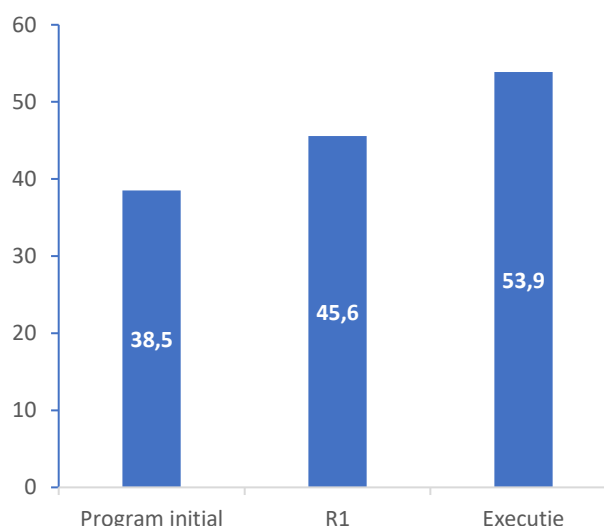
Distribuția trimestrială a ponderii cheltuielilor de investiții în total execuție indică o volatilitate ridicată, aceasta fluctuând de la 18,7% în primul trimestru, la 19,6% în trimestrul al doilea, la 23,9% în al treilea trimestru și la 37,9% în ultimul trimestru. Practic, în ultimele 3 luni ale anului, cheltuielile de investiții au fost de 1,8 ori mai mari decât media celor trei trimestre precedente. Având în vedere că și în anii anteriori s-a manifestat în mod sistematic același tipar, această practică pune sub semnul ȋntrebării eficiența procesului de programare bugetară din perspectiva modului de gestionare a proiectelor de investiții și al stabilirii criteriilor de realizare a acestora în acord cu importanța și utilitatea lor.

În continuare este prezentată evoluția principalelor componente ale cheltuielilor de investiții în cursul anului 2024 (însulate, acestea reprezintă circa 94% din total) prin compararea realizărilor efective cu nivelurile programate în bugetul inițial.

În anul 2024, *cheltuielile de capital* destinate investițiilor publice ⁴¹ au fost proiectate în bugetul inițial la un nivel de 38,5 mld. lei și majorate la 45,6 mld. lei cu ocazia rectificării bugetare. Comparativ cu execuția anului 2023, această categorie de cheltuieli a fost majorată cu 7,8 mld. lei, reprezentând o creștere de aproximativ 25,5%.

Execuția finală a consemnat o depășire cu 15,4 mld. lei (+39,9%) a nivelului programat în bugetul inițial al anului 2024, pe fondul suplinirii din fonduri naționale a nerealizărilor privind atragerea de fonduri europene.

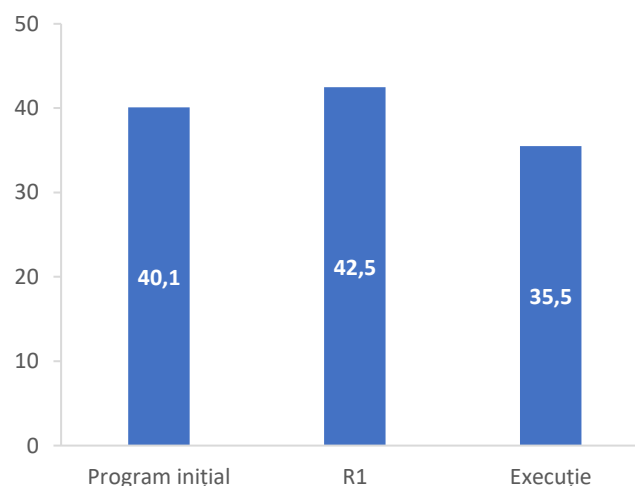
Graficul 24: Evoluția cheltuielilor de capital în anul 2024 (mld. lei)

Sursa: MF (standarde cash)

Proiectele cu finanțare din fonduri externe nerambursabile (FEN) postaderare destinate investițiilor publice au fost estimate în bugetul inițial al anului 2024 la 40,1 mld. lei, cu 19,5 mld. lei sub nivelul înregistrat în execuția anului 2023. Cu ocazia rectificării bugetare, acest agregat a fost majorat la 42,5 mld. lei, iar execuția finală a anului 2024 a consemnat o nerealizare cu 4,6 mld. lei a țintei din bugetul inițial, gradul de realizare a programului fiind de circa 89%, semnificativ sub cel înregistrat în anul precedent (147%). Totodată, acest nivel reprezintă o scădere cu 24,1 mld. lei față de execuția din anul precedent a proiectelor cu finanțare din FEN postaderare destinate investițiilor publice.

Graficul 25: Evoluția proiectelor cu finanțare din FEN postaderare în anul 2024 (mld. lei)

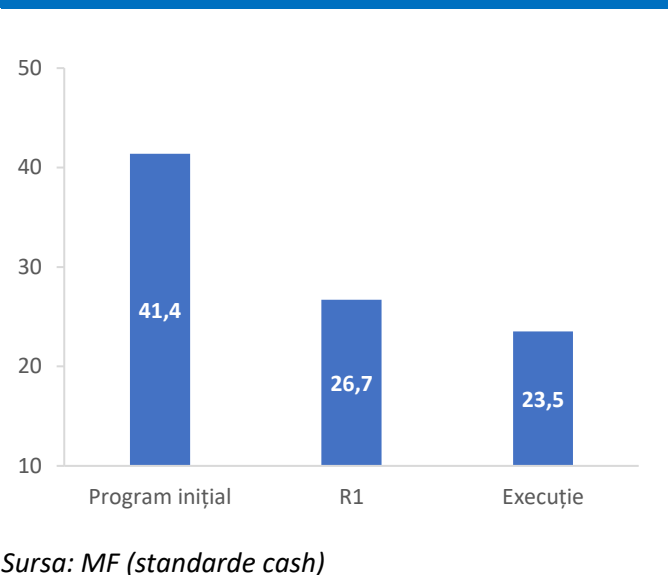
Sursa: MF: (standarde cash)

⁴¹ Acestea reprezintă componenta principală a cheltuielilor de capital din BGC (care mai includ transferuri de capital și stocuri).

Proiectele cu finanțare din sumele reprezentând asistență financiară nerambursabilă și împrumut aferentă PNRR au fost estimate în bugetul inițial al anului 2023 la un nivel de 41,4 mld. lei. Cu ocazia rectificării bugetare, alocarea a fost diminuată semnificativ la 26,7 mld. lei, iar execuția efectivă a anului 2024 a consemnat un nivel de doar 23,5 mld. lei, reprezentând aproximativ 57% din suma bugetată inițial.

CF atrage atenția că împrumuturile din PNRR pot exercita un impact suplimentar asupra deficitului bugetar în măsura în care nu se reușește acomodarea acestora prin restrângerea altor categorii de cheltuieli și/sau prin creșterea veniturilor bugetare.

Graficul 26: Evoluția cheltuielilor cu proiectele cu finanțare din sumele reprezentând asistență financiară nerambursabilă și împrumut aferentă PNRR în anul 2024 (mld. lei)

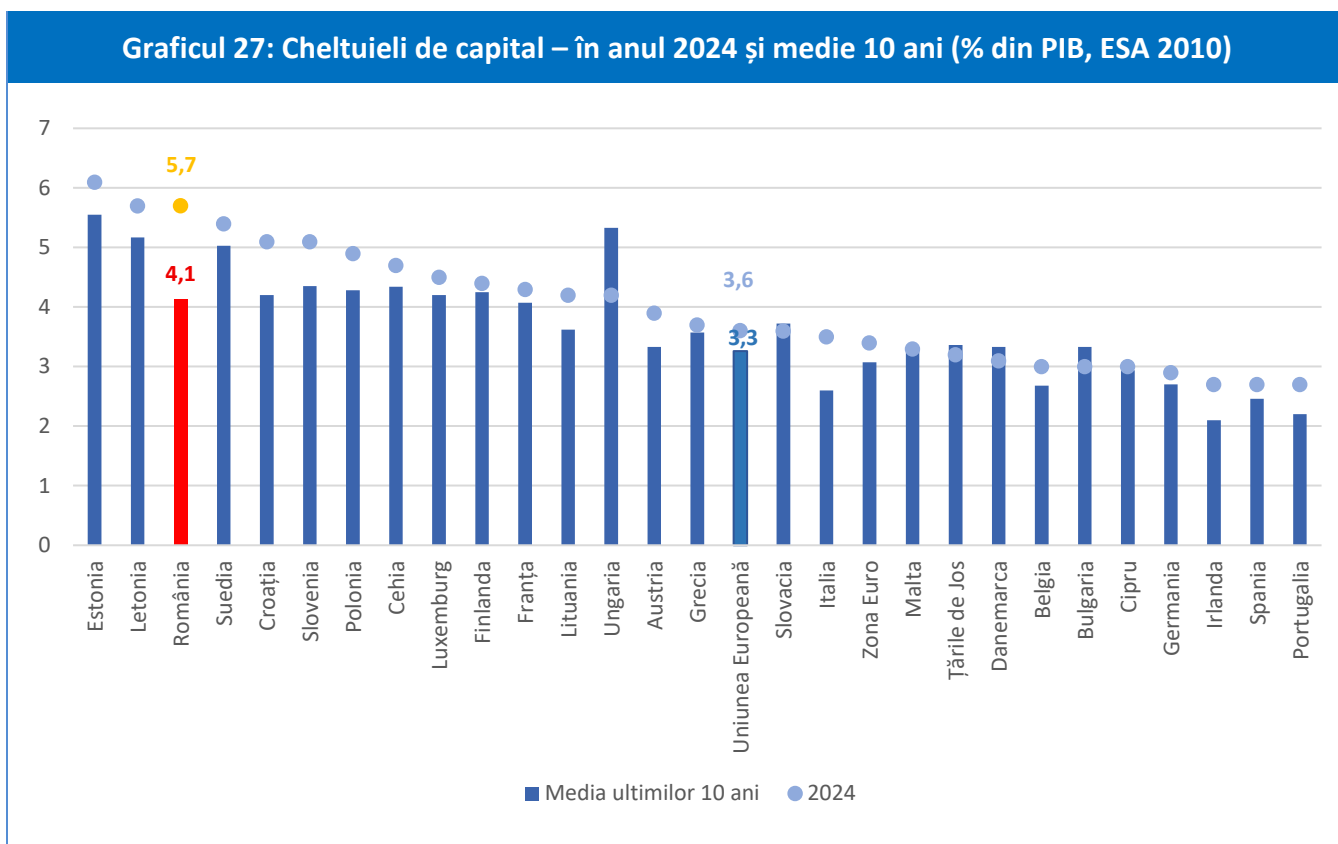

O analiză a eficienței cheltuielilor de investiții pe ansamblul ultimilor 10 ani relevă un rezultat nesatisfăcător pentru țara noastră raportat la celelalte state membre UE. În condițiile în care România a avut, în ultimul deceniu, una dintre cele mai ridicate ponderi în PIB a cheltuielilor de capital, în comparație cu media UE, infrastructura este insuficientă atât în termeni cantitativi, cât și calitativi, semn al unei eficiențe scăzute a cheltuielilor publice de investiții, dar trebuie remarcate progresele efectuate în ultimii ani, în special în cazul infrastructurii rutiere. În perioada 2015-2024, ponderea în PIB a cheltuielilor de capital (*Graficul 27*) a plasat România în prima jumătate a clasamentului (locul 11 în UE), cu o pondere medie de 4,1% din PIB, cu aproximativ 0,8 pp peste media UE. Raportat la prima clasată, Estonia, decalajul este de 1,4 pp, și față de a doua clasată, Ungaria, de 1,2 pp. În ceea ce privește clasamentul realizat la nivelul anului 2024, România se situează pe poziția a doua, la egalitate cu Letonia, cu o pondere de 5,7% din PIB, doar în urma Estoniei (decalaj de 0,4 pp).

Analizele elaborate în ultimii ani de CE și diverse instituții financiare internaționale⁴² arată că, în mod sistematic, calitatea infrastructurii în România este printre cele mai scăzute la nivel european, în special în sectoarele critice, precum infrastructura rutieră, feroviară și energetică, din cauza performanțelor modeste înregistrate de majoritatea întreprinderilor de stat – principalii furnizori de infrastructură în aceste domenii – și lipsei unor progrese în sensul restructurării întreprinderilor care înregistrează pierderi. Conform celei mai recente analize a CF privind performanța companiilor de stat, rata investițiilor noi (% din total active) din aceste companii a avut o evoluție fluctuantă în ultimii ani (9,5%

⁴² De exemplu, *Evaluarea guvernancei infrastructurii* (Banca Mondială, 2020), *Raportul Competitivității globale* (World Economic Forum, 2019), *Romania Diagnostic* (Milatovic și Szczurek, 2020) etc.

în 2023, 6% în 2022, 7,2 % în 2021, comparativ cu 1,3% în 2018 sau 4,7% în 2015), situându-se mult sub media din perioada pre-criză (circa 12%).

Sursa: Eurostat

În *Raportul de țară* elaborat de CE⁴³ se precizează că în pofida îmbunătățirilor recente, investițiile în întreținerea și îmbunătățirea infrastructurii de transport rămân insuficiente. Raportul subliniază faptul că rețeaua de transport a României este printre cele mai scurte și mai puțin dese din UE, din cauza investițiilor publice anterioare ineficiente și insuficiente. În ceea ce privește investițiile în infrastructura feroviară, care este extinsă, dar lentă și parțial electrificată, sunt disponibile fonduri însemnate în cadrul politicii de coeziune și al PNRR, dar progresele până în acest moment au fost modeste. CE sugerează continuarea punerii în aplicare a priorităților planificate, acordând o atenție deosebită rețelei feroviare, transportului urban durabil, precum și finalizării rețelelor TEN-T. Remedierea acestor deficiențe poate contribui la reducerea timpului de navetă, în România aproximativ 43% din populația ocupată petrecând minim 30 de minute făcând naveta.

Și *Raportul elaborat de OCDE* în anul 2024⁴⁴ a menționat polarizarea și disparitățile regionale drept probleme prioritare ale României. Studiul arată că țara noastră se confruntă și cu o problemă a mobilității interne între regiuni, iar o rezolvare a acesteia ar putea diminua plecările masive în diaspora, conducând și la reducerea șomajului în regiunile mai puțin dezvoltate. Mai mult, raportul subliniază că investițiile

⁴³https://economy-finance.ec.europa.eu/document/download/7cb47fb4-4517-431a-95c8-17cb161d5078_en?filename=RO_CR_SWD_2025_223_1_EN_autre_document_travail_service_part1_v4.pdf

⁴⁴ OECD Economic Surveys: Romania 2024.

din fonduri europene au reprezentat un sprijin important pentru activitatea economică internă în anul 2024, având în vedere ratele de dobândă încă ridicate și presiunile legate de anul electoral.

În acest context, CF pledează în favoarea aplicării ferme a cadrului legal existent privind managementul investițiilor publice și apreciază că o bună prioritizare a investițiilor, orientarea acestora spre activitatea de cercetare, dezvoltare și inovare în domenii strategice, în infrastructura fizică și cu precădere în cea digitală pot contribui la eliminarea decalajelor de infrastructură, la reducerea polarizării și a disparităților regionale, precum și la îmbunătățirea nivelului de competitivitate al economiei românești.

Totodată, având în vedere volumul însemnat de fonduri europene de care beneficiază România, CF recomandă accelerarea eforturilor privind implementarea măsurilor de reformă în domeniul investițiilor publice pentru a profita cât mai mult de finanțările alocate prin CFM 2021-2027 și prin PNRR în vederea realizării obiectivelor investiționale prioritare ale țării noastre. O absorbție cât mai înaltă a fondurilor europene alocate constituie premisa esențială pentru ca trendul investițional ascendent din ultimii ani să se mențină și pe termen mediu, având în vedere necesitatea stringentă de reducere a deficitului bugetar în anii ce vin.

III.5.4. Fondul de rezervă bugetară și fondul de intervenție la dispoziția Guvernului

În conformitate cu art. 30 din Legea finanțelor publice nr. 500/2002, cu modificările și completările ulterioare, în bugetul de stat se includ **fondul de rezervă bugetară** la dispoziția Guvernului și **fondul de intervenție** la dispoziția Guvernului.

Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului se repartizează unor ordonatori principali de credite ai bugetului de stat și ai bugetelor locale, pe bază de hotărâri ale Guvernului, pentru finanțarea unor cheltuieli urgente sau neprevăzute apărute în timpul exercițiului bugetar. Alocarea de sume din fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, pentru bugetele locale, se face prin majorarea sumelor defalcate din unele venituri ale bugetului de stat sau a transferurilor de la bugetul de stat către bugetele locale pentru investiții finanțate parțial din împrumuturi externe, după caz.

Utilitatea unui fond de rezervă (engl. *contingency reserve fund*) constă în flexibilitatea pe care o conferă Guvernului în executarea bugetului anual, în special pentru acoperirea unor cheltuieli neprevăzute sau urgente. Fondul de rezervă se poate constitui ca un fond separat de buget (extrabugetar) sau ca o componentă integrată în buget, fiind întâlnit în marea majoritate a țărilor OCDE⁴⁵. Oportunitatea fondului de rezervă este confirmată de literatura de specialitate privind programarea bugetară care, totodată, subliniază necesitatea identificării unui echilibru privind dimensiunea unui astfel de fond. Prin urmare, un nivel prea scăzut al fondului de rezervă ar putea fi insuficient pentru a acoperi în mod operativ cheltuielile neprevăzute, în timp ce supradimensionarea acestuia ar putea conferi o autoritate prea mare Executivului în angajarea unor cheltuieli în exces, fără aprobarea Parlamentului.

⁴⁵ OCDE. 2020. Government at a Glance: Latin America and the Caribbean 2020, disponibil la https://www.oecd-ilibrary.org/governance/government-at-a-glance-latin-america-and-the-caribbean-2020_13130fbb-en.

Cadrul legal oferit de Legea nr. 500/2002 precizează însă doar generic tipul de alocări permise din fondul de rezervă (respectiv pentru situații „neprevăzute sau urgente”), fără a stabili explicit categoriile de cheltuieli care pot fi angajate din fondul de rezervă sau cuantumul sumelor alocate, ceea ce oferă spațiu pentru alocări discreționare și netransparente. În acest sens, Consiliul Fiscal notează lipsa de transparență a destinației alocărilor din acest fond, inexistența unor criterii clare de stabilire a cheltuielilor care pot fi finanțate din fondul de rezervă bugetară și lipsa unui control din partea Parlamentului. Astfel, având în vedere evoluția din ultimii ani a sumelor cheltuite din acest fond care nu sunt destinate unor situații urgente sau neprevăzute, Consiliul Fiscal pledează ferm pentru modificarea legislației care stabilește modul de utilizare a fondului de rezervă, în sensul stabilirii unor criterii și proceduri clare de utilizare a acestuia, exclusiv pentru situații imprevizibile sau urgente, care nu pot fi prevăzute în procesul de stabilire a alocărilor bugetare.

Fondul de intervenție la dispoziția Guvernului se repartizează unor ordonatori principali de credite ai bugetului de stat și ai bugetelor locale, pe bază de hotărâri ale Guvernului, pentru finanțarea unor cheltuieli urgente în vederea înlăturării efectelor unor calamități naturale și sprijinirii persoanelor fizice sinistrate. Spre deosebire de destinațiile posibile ale alocărilor din fondul de rezervă bugetară, care lasă loc de interpretări, în cazul fondului de intervenție acestea sunt clar precizate în textul de lege, oportunitatea existenței unui astfel de fond fiind justificată. Pe parcursul unui an, acest fond poate fi majorat cu sume din fondul de rezervă, în funcție de necesitățile privind asigurarea sumelor necesare pentru înlăturarea efectelor calamităților naturale.

În continuare este prezentată utilizarea fondului de rezervă pe parcursul anului 2024, pe baza hotărârilor de Guvern publicate în Monitorul Oficial al României, prin care se alocă sume pe ordonatori de credite și destinații. În ceea ce privește fondul de intervenție, din acesta nu s-a făcut alocări în 2024.

În mai 2024, Guvernul, printr-o serie de derogări de la cadrul fiscal-bugetar, a revizuit, pentru anul 2024, modul de funcționare a fondului de rezervă bugetară (FRB). Principala prevedere a vizat posibilitatea alocării din FRB, pe bază de hotărâri de Guvern, a unor sume pentru finanțarea cheltuielilor curente și de capital ale ordonatorilor principali de credite. Prin aceste măsuri, ca și în 2023, autoritățile au creat un cadru care permitea utilizarea FRB pentru echilibrarea bugetelor locale și centrale.

Lipsa de realism, atât a bugetului inițial, cât și a rectificării adoptate în luna septembrie 2024, este întărită de utilizarea fără precedent a FRB pentru echilibrarea bugetelor ordonatorilor de credite, mai ales ale ordonatorilor de credite de la nivelul administrației centrale. În anul 2024, din FRB au fost alocați circa 64 mld. lei (58,6 mld. lei la nivelul administrației centrale și 5,4 mld. lei la nivelul administrațiilor locale). Ponderea sumelor utilizate din FRB în totalul cheltuielilor bugetare este de circa 8,8%, în creștere cu 3,6 pp față de anul 2023 și cu 7,6 pp mai mult decât media perioadei 2007-2023.

De notat că, până în anul 2022, ponderea alocărilor din FRB în total cheltuieli bugetare a variat într-un interval cuprins între 0,2% și 1,9%. În 2024, 96% din alocările din FRB au fost efectuate după data de 14 mai, când au fost adoptate derogările privind modul de funcționare a acestuia. Astfel, până la 14 mai 2024, din FRB au fost alocate 2,5 mld. lei, între 14 mai și 23 septembrie (data adoptării rectificării bugetare), din FRB au fost alocate 27,5 mld. lei, iar din 24 septembrie până în 31 decembrie, din FRB au

fost alocate 33,9 mld. lei. De remarcat că, în ciuda rectificării bugetare adoptate în 23 septembrie, Guvernul a continuat să utilizeze semnificativ FRB, fapt ce indică o proiecție nerealistă a necesarului de finanțare la nivelul ordonatorilor de credite.

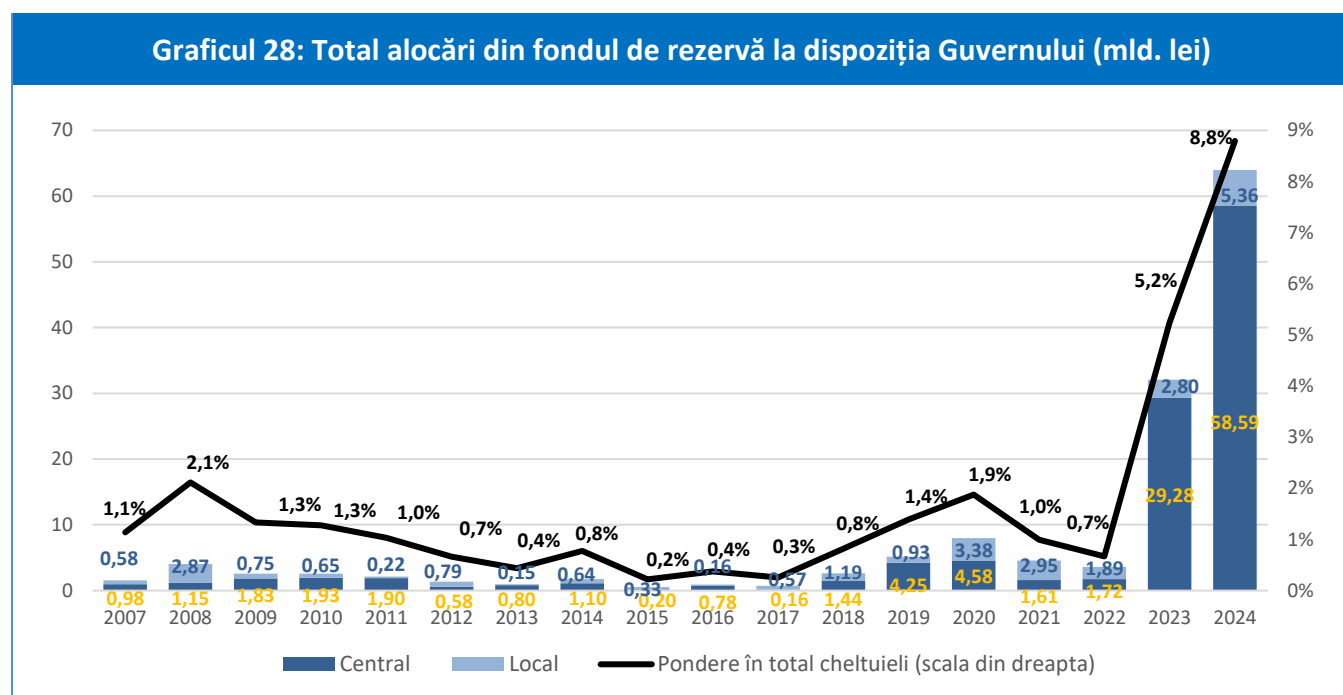
În construcția bugetului de stat pentru anul 2024 erau prevăzuți, cu titlul de fonduri de rezervă, circa 1 mld. lei (999.067.000 lei). Totodată, se stabileau două derogări de la prevederile art. 30 alin. (2) din Legea nr. 500/2002, și anume pentru Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, în vederea finanțării Programului Național de Dezvoltare Locală, inclusiv etapa a II-a, și a Programului Național de Investiții „Anghel Saligny”, precum și pentru finanțarea cheltuielilor ordonatorilor principali de credite aferente organizării și desfășurării alegerilor pentru Parlamentul European, alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților, alegerilor pentru Președintele României și ale alegerilor pentru autoritățile administrației publice locale (în limita sumei de 800 mil. lei).

Însă, pe parcursul anului, s-a continuat utilizarea unor sume din fondul de rezervă dincolo de cadrul statuat în Legea finanțelor publice nr. 500/2002, respectiv pentru cheltuieli care nu pot fi catalogate drept urgente sau neprevăzute și care ar fi trebuit luate în calcul la fundamentarea bugetului de stat și a bugetelor locale, precum:

- achiziționarea de autoturisme, mobilier, aparatură birotică, aparate și dispozitive medicale;
- implementarea unor scheme de ajutor de stat;
- finanțarea sesiunilor de selecție de proiecte pentru subprogramele acțiuni tematice „Case memoriale”, „Gări”, „Muzee în aer liber”;
- acordarea unei asistențe financiare nerambursabile către Republica Moldova pentru finanțarea proiectului „Consolidarea capacităților de gestionare a situațiilor de ordine publică – faza I”;
- acordarea ajutoarelor sociale în numerar;
- înființarea societății cu capital de stat Carpatica Feroviar - S.A.;
- plata obligațiilor ce decurg din angajamentele financiare ale României la bugetul Consiliului Europei;
- asigurarea necesarului pentru proiectele finanțate în cadrul PNRR și pentru proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile (FEN) postaderare;
- plata unor tranșe aferente cotizației anuale a României la bugetul Instrumentului European pentru Pace (EPF), pilonul II;
- finanțarea cheltuielilor privind acordarea de sprijin și asistență umanitară de către statul român cetățenilor străini sau apatrizilor aflați în situații deosebite, proveniți din zona conflictului armat din Ucraina, aferente perioadei ianuarie-iunie 2024;
- plata cheltuielilor de personal;
- diverse cheltuieli curente și de capital;
- cotizația României la bugetul ordinar al Organizației Națiunilor Unite;
- acordarea voucherelor de vacanță pentru personalul încadrat în unitățile sanitare publice;
- echilibrarea bugetelor locale, pentru plata unor cheltuieli curente și de capital.

Similar anului precedent, și în 2024 au predominat alocările către administrația centrală (aproximativ 92% din total alocări în ambii ani), unitățile administrativ-teritoriale primind circa 8% din total alocări.

Evoluția sumelor alocate din fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului și a ponderii acestora în totalul cheltuielilor bugetare este redată în *Graficul 28*.

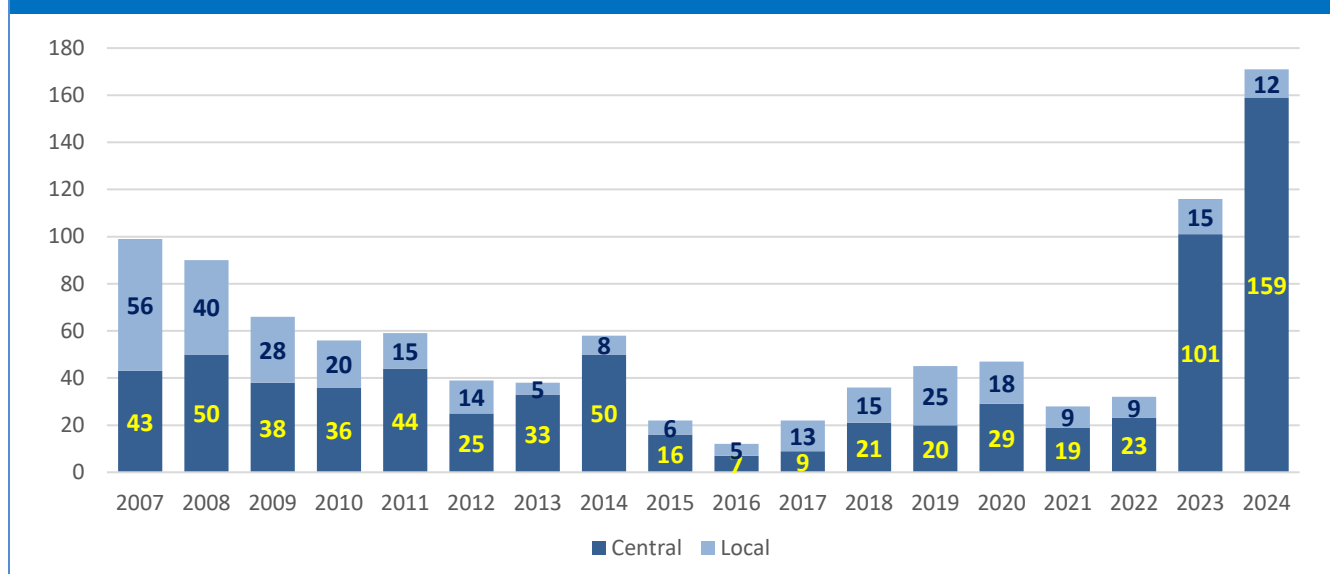
Sursa: calcule Consiliul Fiscal pe baza datelor din hotărârile de Guvern privind alocarea de sume din fondul de rezervă la dispoziția Guvernului

În ceea ce privește numărul de hotărâri de Guvern pentru alocarea sumelor din fondul de rezervă, în 2024 s-a înregistrat un nou record, după cel consemnat în anul precedent: 171 de hotărâri, din care 96 au fost date după rectificarea bugetară din septembrie.

Totodată, în 2023 și în 2024 se remarcă schimbarea tendinței manifestate în anii precedenți de a angaja aproape jumătate din totalul cheltuielilor din fondul de rezervă bugetară spre final de an. În decembrie 2024 au fost aprobate 29 din cele 171 hotărâri, alocând sume în cuantum de 7,7 mld. lei, care reprezintă doar 12,04% din alocările întregului an. Însă, această situație nu poate fi catalogată drept o îmbunătățire, având în vedere modificarea cadrului legislativ și derogările privind funcționarea FRB.

27 dintre cele 29 hotărâri de Guvern adoptate în luna decembrie au fost pentru alocări către administrația centrală, în sumă de 7,4 mld. lei, principalii beneficiari fiind Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației (în vederea asigurării necesarului pentru proiectele finanțate în cadrul PNRR, pentru finanțarea Programului național de dezvoltare locală și a Programului național de investiții „Anghel Saligny” și pentru finanțarea Programului național de construcții de interes public sau social) și Înalta Curte de Casație și Justiție (în vederea achitării tranșelor scadente și neplătite în anul 2023, reprezentând diferențe salariale, și dobânzi aferente diferențelor salariale, respectiv pentru bunuri și servicii).

Graficul 29: Număr hotărâri de Guvern privind alocările din fondul de rezervă

Sursa: calcule Consiliul Fiscal pe baza datelor din hotărârile de Guvern privind alocarea de sume din fondul de rezervă

În anul 2024, principalii beneficiari ai fondului de rezervă bugetară ([Graficul 30](#)) au fost:

- *Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației*, 28,4% din totalul alocărilor (18,2 mld. lei), căruia i-a fost suplimentat bugetul de 12 ori pe parcursul anului, pentru asigurarea necesarului pentru proiectele finanțate în cadrul PNRR, pentru finanțarea Programului Național de Dezvoltare Locală și a Programului național de investiții „Anghel Saligny”, pentru finanțarea Programului național de construcții de interes public sau social, pentru proiecte cu finanțare din FEN postaderare, pentru finanțarea cheltuielilor curente și asigurarea condițiilor minime necesare desfășurării activităților specifice;
- *Ministerul Transporturilor și Infrastructurii*, 15,6% din totalul alocărilor (10 mld. lei), căruia i-a fost suplimentat bugetul de 16 ori pe parcursul anului, pentru atingerea Țintelor de performanță stabilite pentru TAROM, ca parte a unui ajutor de stat individual de restructurare, pentru achiziționarea unor aparate și dispozitive medicale, pentru desfășurarea activității medicale în condiții optime, în vederea înființării societății cu capital de stat Carpatica Feroviar - S.A., în vederea asigurării serviciului universal pentru toate categoriile de beneficiari de facilități de călătorie, pentru majorarea contribuției statului la capitalul social al Companiei Naționale de Căi Ferate „C.F.R.” - S.A., în vederea acoperirii cheltuielilor curente și de capital, pentru procedurile de expropriere, asigurarea necesarului de finanțare a proiectelor finanțate în cadrul PNRR, pentru majorarea capitalului social al Societății Comerciale de Transport cu Metroul București METROREX - S.A., pentru plata arieratelor și a contribuțiilor la bugetul de stat, în vederea asigurării contribuției proprii aferente valorii cotei TVA, pentru proiectele finanțate din Fondul de modernizare;
- *Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene*, 8,9% din totalul alocărilor (5,7 mld. lei), căruia i-a fost suplimentat bugetul de 11 ori pe parcursul anului, pentru asigurarea necesarului de finanțare a cererilor de plată/rambursare către beneficiarii Programului operațional regional, Programului

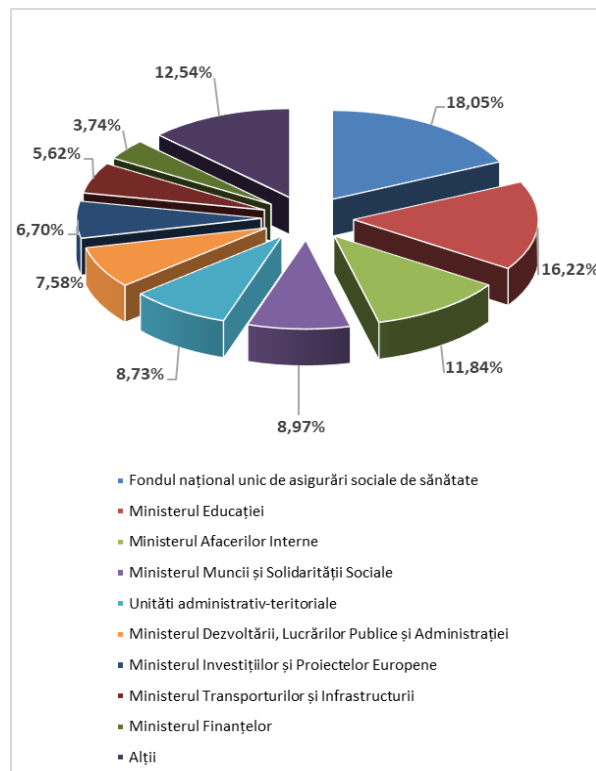
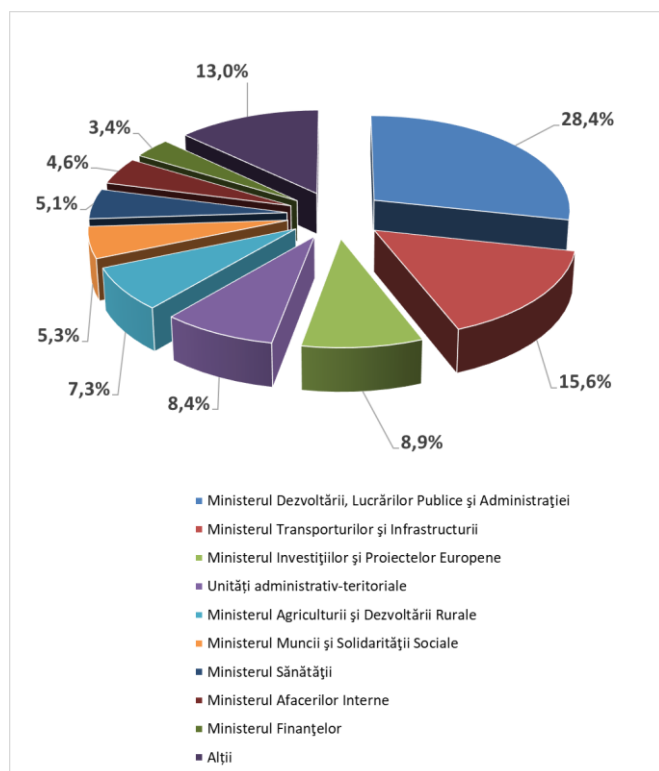
operațional Infrastructură mare, Programului Dezvoltare durabilă 2021-2027, în vederea asigurării resurselor financiare pentru implementarea investițiilor/reformelor finanțate din Mecanismul de Redresare și Reziliență, pentru implementarea măsurii de acordare a unui sprijin material pentru anumite categorii de persoane defavorizate;

- *Unități administrativ-teritoriale*, 8,4% din totalul alocărilor (5,4 mld. lei), cărora le-a fost suplimentat bugetul de 12 ori pe parcursul anului, pentru echilibrarea bugetelor locale;
- *Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale*, 7,3% din totalul alocărilor (4,7 mld. lei), căruia i-a fost suplimentat bugetul de 9 ori pe parcursul anului, pentru subvenții și pentru implementarea unor scheme de ajutor de stat finanțate de la bugetul de stat și a unor proiecte finanțate din fonduri externe nerambursabile, pentru cheltuieli de personal, bunuri și servicii, transferuri între unități ale administrației publice și active nefinanciare, pentru acțiuni generale economice, comerciale și de muncă, pentru agricultură, silvicultură, piscicultură și vânătoare;
- *Ministerul Muncii și Solidarității Sociale*, 5,3% din totalul alocărilor (3,4 mld. lei), căruia i-a fost suplimentat bugetul de 5 ori pe parcursul anului, pentru asigurări sociale, pentru ajutoare sociale în numerar, pentru sprijinirea familiilor și persoanelor singure afectate de fenomenele meteorologice deosebite produse în luna septembrie 2024;
- *Ministerul Sănătății*, 5,1% din totalul alocărilor (3,3 mld. lei), căruia i-a fost suplimentat bugetul de 8 ori pe parcursul anului, pentru asigurarea continuității în acordarea materialelor și prestărilor de servicii cu caracter medical, pentru asigurarea drepturilor salariale, pentru derularea proiectelor cu finanțare rambursabilă, pentru finanțarea națională a obiectivelor de investiții aprobate pentru finanțare din PNRR;
- *Ministerul Afacerilor Interne*, 4,6% din totalul alocărilor (2,9 mld. lei), căruia i-a fost suplimentat bugetul de 9 ori pe parcursul anului, pentru plata unor drepturi de natură salarială, pentru efectuarea cheltuielilor necesare pregătirii și desfășurării alegerilor pentru membrii din România în Parlamentul European, a alegerilor locale, a alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților, alegerilor pentru Președintele României, pentru acordarea unei asistențe financiare nerambursabile către Republica Moldova, pentru sprijin și asistență umanitară cetățenilor străini sau apatrizilor aflați în situații deosebite (conflictul din Ucraina), pentru plata unor drepturi de natură salarială;
- *Ministerul Finanțelor*, 3,4% din totalul alocărilor (2,2 mld. lei), căruia i-a fost suplimentat bugetul de 9 ori pe parcursul anului, în vederea asigurării cheltuielilor de funcționare, pentru proiecte cu finanțare din FEN postaderare, pentru finalizarea unor proiecte vamale de frontieră, pentru asigurarea plății unor ajutoare de stat, în vederea operaționalizării în regim de urgență a sistemului e-Sigiliu.

Graficul 30: Beneficiarii alocărilor din fondul de rezervă (% din total alocări)

2024

2023

Sursa: calcule Consiliul Fiscal pe baza datelor din hotărârile de Guvern privind alocarea de sume din fondul de rezervă

Consiliul Fiscal reiterează recomandarea din rapoartele precedente privind identificarea explicită a cheltuielilor care pot fi angajate din fondul de rezervă, inclusiv prin raportarea periodică către Parlament a modului și nivelului de utilizare a fondului de rezervă bugetară. În plus, rămân de actualitate atenționările CF privind faptul că utilizarea FRB pentru realocarea resurselor la nivelul bugetului general consolidat implică riscuri majore, de la lipsa de transparență în execuția bugetară, până la utilizarea discreționară și accentuarea recurgerii la derogări de la regulile fiscale.

În [Anexa 1](#) se regăsește lista detaliată a hotărârilor de Guvern privind alocările din fondul de rezervă la dispoziția Guvernului.

III.5.5. Arieratele bugetului general consolidat

La sfârșitul anului 2024, nivelul arieratelor BGC⁴⁶ s-a situat la 520 mil. lei, în creștere cu 240 mil. lei (+85,7%) față de nivelul consemnat în decembrie 2023. Analizând structura acestora, se constată că marea majoritate a arieratelor au fost înregistrate la nivelul bugetelor locale (88,9% din total). În ceea

⁴⁶ Potrivit Legii finanțelor publice nr. 500/2002 cu modificările și completările ulterioare, sunt considerate arierate plățile restante cu o vechime mai mare de 90 de zile, calculată de la data scadenței.

ce privește numărul zilelor de întârziere, 27,9% dintre arierate sunt între 90 și 120 de zile, 54,4% între 90 și 360 de zile, iar restul de 17,7%, peste 360 de zile.

Arieratele BGC către furnizori au fost de 515,9 mil. lei, comparativ cu 274,5 mil. lei la finele anului precedent (+241,4 mil. lei, respectiv +87,9%), și acestea regăsindu-se preponderent la nivelul bugetelor locale.

În tabelul următor se prezintă evoluția trimestrială a stocului de *arierate ale BGC*, per total și în structură: buget de stat, bugete locale și bugetul asigurărilor sociale, comparativ cu finele anului anterior.

Tabelul 8: Evoluția trimestrială a arieratelor BGC în anul 2024 (mil. lei)					
	Trim. IV 2023	Trim. I 2024	Trim. II 2024	Trim. III 2024	Trim. IV 2024
Buget de stat	22,7	33,5	50,7	45,2	57,4
Peste 90 zile	6,0	10,7	29,1	19,0	32,9
Peste 120 zile	7,4	11,0	9,6	13,4	12,3
Peste 360 zile	9,2	11,8	12,0	12,9	12,2
Bugete locale	257,3	356,4	419,7	540,5	462,5
Peste 90 zile	101,5	152,2	108,3	135,3	112,1
Peste 120 zile	98,6	142,6	252,1	326,1	270,8
Peste 360 zile	57,2	61,6	59,3	79,2	79,7
Bugete asigurări sociale	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Între 90 și 360 zile	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Total arierate (90-360 zile)	280,0	389,9	470,4	585,7	520,0
Peste 90 zile	107,6	163,0	137,4	154,3	145,0
Peste 120 zile	106,0	153,6	261,7	339,4	283,1
Peste 360 zile	66,4	73,4	71,3	92,0	91,9

Sursa: MF

Creșterea semnificativă a *arieratelor BGC (90-360 zile) către mediul privat* în anul 2024 față de anul anterior – deși încă la un nivel mult inferior celui înregistrat în 2012, de 3,8 mld. lei – marchează o inversare a tendinței descrescătoare observată în ultimii ani. Această evoluție poate indica o posibilă relaxare a disciplinei financiare în contextul anului electoral, caracterizat prin presiuni suplimentare asupra bugetelor publice și prin amânarea aplicării unor mecanisme corective eficiente.

III. 6. Evaluarea analizelor cheltuielilor publice în domeniul educației și în domeniul sănătății

În ultimii ani, crizele suprapuse (cu precădere pandemia de Covid-19 și războiul dintre Rusia și Ucraina) au exercitat o presiune ridicată asupra bugetelor naționale. Această presiune s-a manifestat în special pe componenta de cheltuieli publice. De exemplu, în UE, în 2024, datele indică o creștere medie a ponderii cheltuielilor publice în PIB cu circa 2,6 pp față de anul 2019, în timp ce media ponderii veniturilor

bugetare în PIB a scăzut cu 0,2 pp. La nivelul statelor membre, în aceeași perioadă, ponderea cheltuielilor publice în PIB a crescut în 24 de țări cu valori cuprinse între 0,3 pp și 8 pp. În România, ponderea cheltuielilor publice în PIB s-a majorat la 43,5% din PIB, în 2024, în comparație cu 36,1% din PIB, în 2019 (în aceeași perioadă, ponderea veniturilor bugetare în PIB a crescut cu circa 2,4 pp). Aceste evoluții au avut drept consecință traiectorii puternic ascendente ale deficitului bugetar și datoriei publice, cu efecte negative asupra sustenabilității fiscale.

În România, în condițiile înregistrării unui deficit bugetar ESA de 4,3% din PIB încă din anul 2019, la care s-au adăugat măsuri discreționare de creștere a cheltuielilor publice, adoptate pe parcursul ultimilor ani, deficitul bugetar a înregistrat creșteri ample, iar sustenabilitatea datoriei publice a devenit incertă. În aceste condiții, consolidarea fiscală este stringentă, iar identificarea măsurilor optime de ajustare a cheltuielilor și veniturilor bugetare este una dintre principalele preocupări ale politicilor publice.

Pe partea de cheltuieli publice, atingerea obiectivelor de consolidare fiscală poate fi realizată prin intermediul unor instrumente bugetare de analiză și evaluare a acestora. De exemplu, în raportul său privind politicile publice în statele membre, OCDE (2025)⁴⁷ menționează o serie de instrumente care pot conduce la ajustarea cheltuielilor: (i) planificare bugetară pe termen mediu și stabilirea unor limite de cheltuieli de sus în jos, în funcție de proiecțiile fiscale; (ii) utilizarea unui sistem de indicatori de performanță bugetară, de exemplu, mecanisme de monitorizare și raportare, publicarea unor rapoarte de performanță, raportări regulate către Parlament, ținte bugetare și consecințe ale neîndeplinirii acestora etc.; (iii) analize de cheltuieli publice (*spending reviews*).

Analizele de cheltuieli publice au fost pentru prima dată utilizate în Țările de Jos, Canada și Marea Britanie, în ultimele decenii ale secolului precedent. După criza financiară globală, analizele de cheltuieli publice au devenit o practică comună. Astfel, în 2023, la nivelul statelor membre ale OCDE, 34 din cele 35 de state membre au raportat utilizarea analizelor de cheltuieli publice cel puțin odată (OCDE, 2024)⁴⁸. În UE, importanța lor este susținută și de faptul că, în condițiile în care noul cadru de guvernanță are în prim-plan regula de ancorare a cheltuielilor nete, analizele de cheltuieli publice pot fi un instrument esențial care să asigure respectarea acestei reguli.

În România, cu obiectivul de a îmbunătăți mecanismul de programare bugetară, referințe la analizele de cheltuieli publice au fost incluse în PNRR, în jaloanele 201 (finalizarea și publicarea analizei cheltuielilor publice în sectoarele sănătății și educației), 202 (adoptarea unei strategii multianuale și a unui calendar pentru o analiză sistematică a cheltuielilor în toate sectoarele) și 203 (proiectul de lege a bugetului pentru 2024 include recomandările analizei cheltuielilor din sectoarele sănătății și educației). Suplimentar, prin jalonul 204, s-a prevăzut și o evaluare periodică *ex post* a analizelor de cheltuieli publice. Această sarcină a fost încredințată CF prin modificarea LRFB, care a adăugat la atribuțiile CF și realizarea unei evaluări *ex post* a analizei cheltuielilor efectuate de MF și ordonatorii principali de credite, începând cu bugetul anului 2024.

⁴⁷ OECD. 2025. Government at a Glance 2025, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/0efdbcd-en>.

⁴⁸ OECD. 2024. Spending Reviews Experiences of OECD countries, <https://www.oecd.org/en/topics/sub-issues/spending-reviews.html>.

Analizele de cheltuieli publice: cadrul conceptual

În documentele OCDE și CE nu există o definiție standardizată a analizelor de cheltuieli publice. Acest fapt este determinat de evoluția și adaptarea continuă a modului în care acest tip de analize sunt efectuate.

Într-o primă dezvoltare mai extinsă, OCDE (2013)⁴⁹ a definit analizele de cheltuieli publice ca fiind procesul de identificare și adoptare a unor măsuri de economisire prin examinarea sistematică a cheltuielilor publice. Analiza poate conduce la revizuirea cheltuielilor fie prin creșterea eficienței serviciilor publice (*output*), fie prin economii datorate reducerii efective a cheltuielilor (*input*). Prima abordare, denumită și analiză tactică sau operațională, are drept scop identificarea posibilităților de reducere a costurilor, menținând la același nivel serviciile publice prin creșterea eficienței, reformare și modernizare. A doua abordare, denumită și analiză strategică, are în vedere o evaluare a cheltuielilor cu scopul de a reduce anumite servicii publice, pe baza unor criterii prestabilite precum identificarea unor cheltuieli ineficiente. La baza procesului de analiză a cheltuielilor publice stau patru etape: (i) stabilirea principalelor caracteristici ale analizei cheltuielilor; (ii) stabilirea țințelor, domeniilor revizuite și a calendarului; (iii) stabilirea economiilor care pot conduce la revizuirea cheltuielilor (fie individual de ordonatorii de credite, fie de Ministerul Finanțelor, fie prin colaborare între ordonatorii de credite și Ministerul Finanțelor); (iv) adoptarea deciziilor finale asupra măsurilor implementate. Astfel, cadrul conceptual al analizelor de cheltuieli publice este focalizat pe adoptarea unor măsuri care să conducă la economii bugetare.

În prezent, OCDE (2025) nuanțează ușor definiția analizelor de cheltuieli publice. Mai exact, acestea sunt definite ca instrumente de analiză a cheltuielilor publice care să permită autorităților să administreze nivelul cheltuielilor, să identifice economii sau realocări pentru finanțarea unor priorități noi și să îmbunătățească eficacitatea programelor și politicilor publice. Astfel, în comparație cu descrierea precedentă, măsurile de economisire nu mai sunt o cerință de bază a analizelor de cheltuieli publice.

La nivelul UE, studiile CE asociază analizele de cheltuieli publice cu un instrument de evaluare a politicilor publice prin care este examinat impactul cheltuielilor cu scopul de a identifica și de a evalua posibile măsuri de economisire (CE 2014, 2024)⁵⁰. Analizele de cheltuieli publice urmăresc dacă agregatele de cheltuieli care fac obiectul examinării: (i) mai reprezintă o prioritate a politicilor publice; (ii) sunt eficiente în atingerea obiectivelor, având în vedere rezultatele obținute (*outcome*) și serviciile publice oferite (*output*); (iii) sunt eficiente din punct de vedere al costurilor, analizând raportul dintre resursele alocate (*input*) și serviciile obținute (*output*); (iv) sunt sustenabile; (v) au efecte secundare pozitive sau negative.

Pe termen lung, la nivel macroeconomic, în situația în care impactul identificat al măsurilor de reducere a cheltuielilor este ridicat, analizele de cheltuieli pot sprijini consolidarea fiscală și/sau pot crea spațiu

⁴⁹ OECD. 2013. Spending Reviews, Journal on Budgeting Volume 2013/2, <https://doi.org/10.1787/budget-v13-2-en>.

⁵⁰ CE. 2014. Public Spending Reviews: design, conduct, implementation, Economic Papers 525, Bruxelles, iulie, https://ec.europa.eu/economy_finance/publications/economic_paper/2014/pdf/ecp525_en.pdf; CE. 2024. How Have Spending Reviews Recently Evolved Through EU Initiatives?, Discussion Paper 200, Bruxelles, mai, https://economy-finance.ec.europa.eu/document/download/0b318e96-3fd0-4d63-b3bc-e1d9fad0aeba_en?filename=dp200_en_1.pdf.

fiscal pentru alte politici publice. Suplimentar, revizuirea unor politici publice și/ sau realocarea unor resurse către politici publice noi poate sprijini creșterea economică rezilientă. Aceste caracteristici conferă analizelor de cheltuieli publice caracteristici structurale și selective în comparație cu alte instrumente de consolidare bugetară.

Cu toate că, așa cum s-a precizat anterior, nu există abordări standardizate, CE (2014) propune cinci etape de bază pentru efectuarea analizelor de cheltuieli publice. Prima vizează agrearea instituțională și politică, la nivelul decidenților, a condițiilor și mandatului analizelor de cheltuieli publice. Această etapă implică și stabilirea unor obiective la nivel macro, cum ar fi o țintă de reducere a cheltuielilor, pentru analizele de cheltuieli publice. A doua etapă implică stabilirea cadrului analizelor de cheltuieli publice, fiind precizate politicile/programele/ordonatorii de credite pentru care vor fi realizate analize de cheltuieli publice. Ulterior, pentru fiecare analiză, sunt stabilite obiectivele, responsabilii, calendarul de realizare și rezultatele așteptate. A treia etapă este reprezentată de desfășurarea efectivă a analizelor de cheltuieli publice. În această etapă, având în vedere rezultatele așteptate și situația existentă, sunt stabilite ținte de revizuire a cheltuielilor, care includ estimări de economii și scenarii de implementare a reformelor. Pe baza analizei de impact a efectelor cheltuielilor publice, sunt selectate și diferite opțiuni de reformă având în vedere elemente de impact, cost, eficiență și risc. Este de recomandat ca o analiză de fezabilitate, care să includă riscuri, orizontul implementării, posibile efecte de contagiune etc. să însoțească opțiunile de reformă (OCDE, 2023)⁵¹. În a patra etapă, reformele selectate sunt implementate prin modificări de legislație, proceduri, reorganizări etc. Ultima etapă este una transversală pentru etapele de realizare propriu-zisă și implementare și se bazează pe guvernanta, coordonarea și evaluarea progresului analizelor de cheltuieli publice. Această etapă include o evaluare *ex post* a analizelor, având în vedere rezultatele obținute, țintele și mandatul inițial.

OCDE (2016⁵², 2023) și CE (2014) subliniază că succesul analizelor de cheltuieli publice depinde de o serie de particularități și de bune practici, formulate în etapa de stabilire a cadrului acestor analize. În primul rând, scopul și aria de implementare a analizelor de cheltuieli publice trebuie să fie clar determinate. Scopul, în funcție de ținta de cheltuieli stabilită, poate să aibă în vedere alegerea între analizele tactice și strategice sau un mix între acestea. Aria analizelor poate fi comprehensivă, acoperind o parte majoritară a cheltuielilor publice, sau selectivă, pe o arie limitată de cheltuieli.

În al doilea rând, țintele de economii ar trebui să fie calibrate în funcție de obiectivul bugetar. De exemplu, consolidarea bugetară implică stabilirea unor ținte mai ridicate, în timp ce crearea unui spațiu fiscal pentru politici noi, ținte mai reduse. Indiferent de magnitudinea țintelor, este foarte important ca acestea să existe pentru responsabilizarea decidenților.

În al treilea rând, în stabilirea rolurilor și responsabilităților, angajamentul politic este esențial. OCDE recomandă ca ministrul finanțelor și miniștrii pentru care sunt realizate analizele să aibă roluri cheie în

⁵¹ OECD. 2023. Public governance directorate committee of senior budget officials - OECD Best practices for spending reviews Strengthening the impact of spending reviews, Atena, [https://one.oecd.org/document/GOV/SBO\(2023\)13/en/pdf](https://one.oecd.org/document/GOV/SBO(2023)13/en/pdf).

⁵² OECD. 2016. Spending Reviews in Ireland, Journal on Budgeting Volume 2016/2, <https://doi.org/10.1787/budget-v16-2-en>.

stabilirea opțiunilor de revizuire a cheltuielilor. În abordarea *top-down*, ministrul finanțelor va stabili țintele de revizuire a cheltuielilor, în timp ce, în abordarea *bottom-up*, miniștrii de resort vor stabili țintele. Suplimentar, asumarea rolurilor și responsabilităților depinde și de expertiza tehnică, științifică și resursele financiare ale echipei care va realiza analizele de cheltuieli publice.

În al patrulea rând, identificarea informațiilor și datelor disponibile, relevante și de calitate, și a unei metodologii optime reprezintă cheia succesului analizelor de cheltuieli publice. În privința metodologiei analizelor de cheltuieli publice, CE subliniază că identificarea impactului real (sau așteptat) al unei cheltuieli/politici publice, în termeni de economii și costuri, este provocarea principală a acestor analize. Evaluarea corectă a acestui impact implică o analiză contrafactuală, care să se bazeze pe situația ipotetică care ar fi existat în lipsa cheltuielii/politicii publice analizate. Analiza diferență-în-diferențe, regresia discontinuității și modelele bazate pe variabile instrumentale sunt metode comune de evaluare a efectului unui instrument. Estimarea acestor modele implică o metodologie complexă, dar și existența unui set complex de date.

În final, asigurarea integrității, transparenței, actualizării periodice a analizelor de cheltuieli și asocierii directe între acestea și programarea bugetară sunt principii care conduc la îndeplinirea obiectivelor asumate.

Cheltuielile publice în domeniul educației și sănătății

În România, în 2023, au fost publicate primele analize de cheltuieli publice (pentru domeniile educației⁵³ și sănătății⁵⁴), precum și strategia analizei cheltuielilor publice pentru perioada 2024-2030. În același an (2023), ponderea cheltuielilor publice în PIB în România a fost de 40,3%, această valoare fiind a cincea cea mai scăzută din UE. În comparație, media statelor membre ale UE a fost de 49% din PIB. Cele mai ridicate ponderi ale cheltuielilor publice în PIB au fost consemnate în Franța (57%), Finlanda (56%), Italia (53,7%) și Belgia (53,3%). Cele mai scăzute ponderi au fost înregistrate în Bulgaria (38,8%), Lituania (37,4%) și Malta (36,6%). Aceste diferențe semnificative între statele membre, de peste 20 de pp, se reflectă și în eficiența, calitatea și disponibilitatea serviciilor publice.

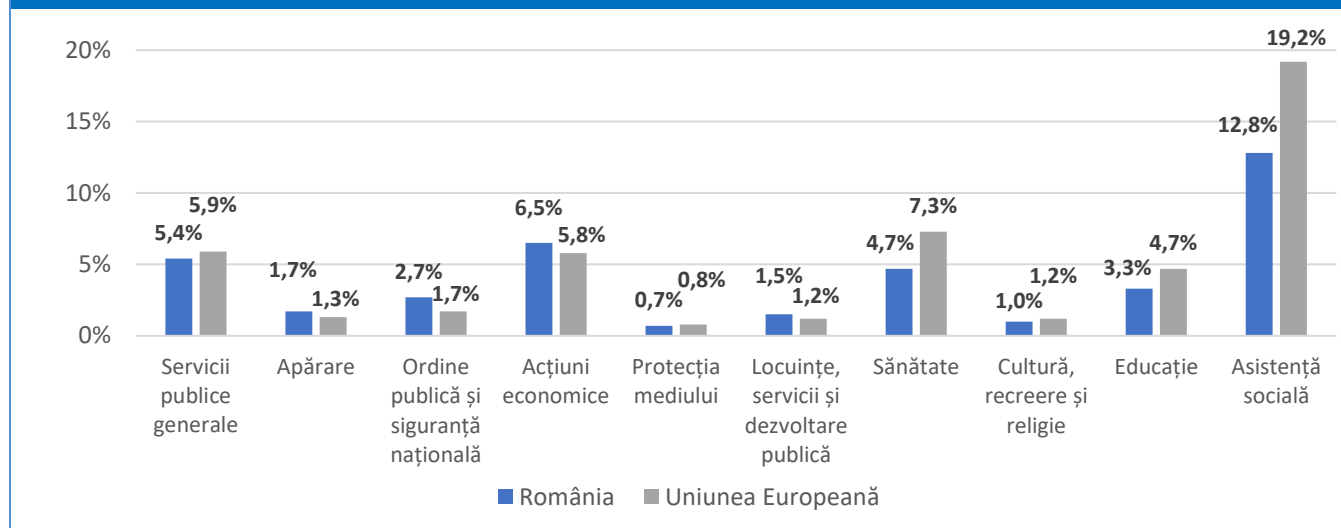
În România, în 2023, structura cheltuielilor publice, conform clasificării funcționale (*Graficul 31*), indică o pondere a cheltuielilor cu asistența socială de 12,8% din PIB, în comparație cu media UE de 19,2% din PIB. În dinamică, față de 2015, când deficitul bugetar ESA a atins 0,5% din PIB, cea mai scăzută valoare din perioada 1995-2024, datele indică o creștere a ponderii cheltuielilor cu asistența socială în PIB cu 1,2 pp. Cu toate acestea, diferența față de media UE rămâne ridicată. Diferențe negative față de media UE pot fi observate și în privința cheltuielilor cu sănătatea, care au avut, în România, o pondere în PIB de 4,7%, față de 7,3% din PIB în UE, precum și a cheltuielilor cu educația (3,3% din PIB, față de 4,7% din PIB, în UE). În comparație cu media UE, ponderi în PIB mai ridicate putem observa în România pentru acțiuni economice (6,5% din PIB, față de 5,8% din PIB, în UE), ordine publică și siguranță națională (2,7% din PIB,

⁵³ https://mfinante.gov.ro/static/10/Mfp/buget/anexamemorandumeducatie_21122023.pdf

⁵⁴ https://mfinante.gov.ro/static/10/Mfp/buget/anexamemorandumsanatate_21122023.pdf

față de 1,7% din PIB, în UE), apărare (1,7% din PIB, față de 1,3% din PIB, în UE) și locuințe, servicii și dezvoltare publică (1,5% din PIB, față de 1,2% din PIB, în UE).

Graficul 31: Structura cheltuielilor publice în România și în Uniunea Europeană în anul 2023 (% din PIB)

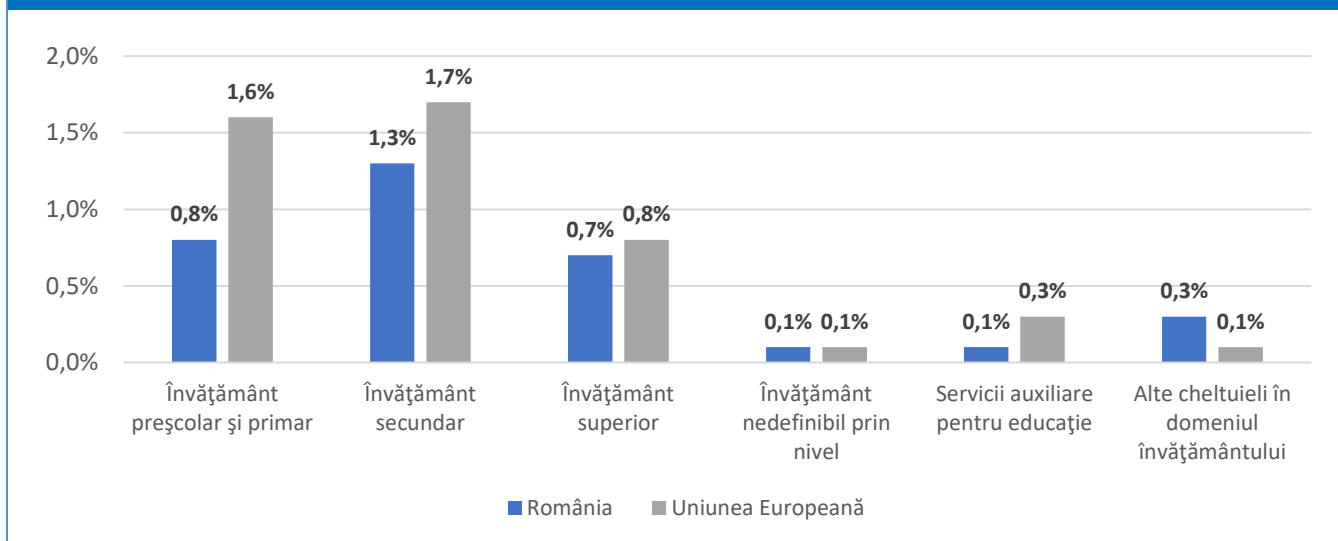

Sursa: Eurostat

În ceea ce privește alocarea cheltuielilor pe domenii, exprimată ca pondere în total cheltuieli publice, circa o treime din cheltuielile publice ale României, în 2023, au fost alocate pentru asistența socială (31,8% din total, față de media UE de 39,1%). Ponderi ridicate s-au înregistrat și pentru acțiuni economice (16,1%, față de 11,8% în UE), servicii publice generale (13,4%, față de 12% în UE), sănătate (11,7%, comparativ cu 14,9% în UE), educație (8,2%, față de 9,6% în UE), ordine publică și siguranță națională (6,7%, față de 3,5% în UE).

Din analiza succintă a structurii cheltuielilor publice în România, la nivelul anului 2023, alocările pentru educație și sănătate sunt mai reduse în țara noastră față de media UE. Având în vedere că analiza cheltuielilor publice cu educația este focalizată pe cheltuielile aferente învățământului preuniversitar, în continuare va fi examinată componența alocărilor pentru educație pe subcategorii (*Graficul 32*). Astfel, în România, în 2023, ponderile în PIB ale principalelor subcategorii de cheltuieli cu educația sunt mai reduse în comparație cu UE: cheltuielile pentru învățământul preșcolar și primar (0,8% din PIB, în România, și 1,6% din PIB în UE); cheltuielile pentru învățământul secundar (1,3% din PIB, în România, și 1,7% din PIB în UE); cheltuielile pentru învățământul superior (0,7% din PIB, în România, și 0,8% din PIB în UE). În privința cheltuielilor pentru învățământul preuniversitar, pentru care a fost realizată analiza cheltuielilor publice în România, ponderea totală a acestora este de 2,1% din PIB, față de 3,3% în UE. O pondere mai ridicată în PIB putem observa în România numai pentru alte cheltuieli în domeniul învățământului (0,3% din PIB, comparativ cu 0,1% din PIB în UE).

Graficul 32: Structura cheltuielilor publice cu educația în România și în Uniunea Europeană în anul 2023 (% din PIB)

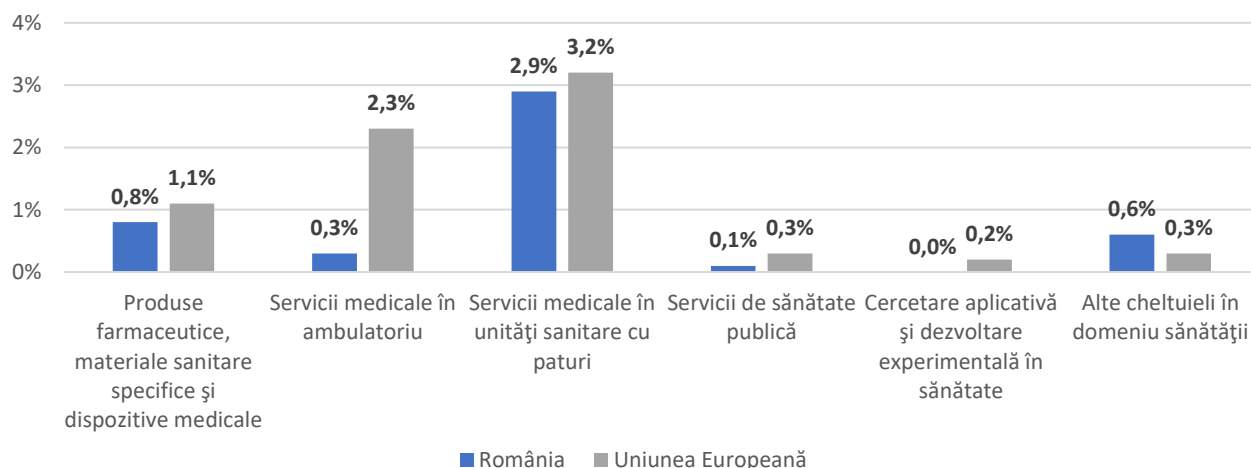
Sursa: Eurostat

Diferențe între România și UE pot fi observate și în ceea ce privește alocările pe subcategorii, exprimate ca pondere în totalul cheltuielilor publice cu educația. Comparativ cu UE, România a avut ponderi mai reduse în totalul cheltuielilor de educație pentru învățământul preșcolar și primar (24,2% în România și 34,8% în UE) și pentru servicii auxiliare pentru educație (3% în România și 6,5% în UE). În schimb, învățământul secundar (39,4% în România și 37% în UE), învățământul superior (21,2% în România și 17,4% în UE) și alte cheltuieli în domeniul învățământului (9,1% în România și 2,2% în UE) sunt categorii care au avut ponderi mai mari în ansamblul cheltuielilor cu educația în România, față de media UE. Pentru învățământul preuniversitar, în România, observăm o pondere de 63,6% în totalul cheltuielilor cu educația, cu 8,2 pp mai puțin decât în UE.

În concluzie, în 2023, alocările României pentru învățământul preuniversitar, pentru care a fost realizată analiza de cheltuieli publice în domeniul educației, au avut o pondere în PIB cu 1,2 pp mai redusă în România decât în UE, respectiv o pondere în totalul cheltuielilor cu educația cu 8,2 pp mai mică în România decât în UE.

În ceea ce privește analiza cheltuielilor publice cu sănătatea, aceasta urmărește alocările pentru serviciile medicale în ambulatoriu, așa că în continuare va fi examinată componența cheltuielilor cu sănătatea pe subcategorii (*Graficul 33*). În 2023, ponderile în PIB pe componente indică cea mai mare diferență între România și UE chiar la alocările pentru serviciile medicale în ambulatoriu (0,3% în România și 2,3% în UE), diferențele pentru celelalte componente fiind aproape integral negative: produse farmaceutice, materiale sanitare specifice și dispozitive medicale (0,8% în România și 1,1% în UE); servicii medicale în unități sanitare cu paturi (2,9% în România și 3,2% în UE); servicii de sănătate publică (0,1% în România și 0,3% în UE); cercetare aplicativă și dezvoltare experimentală în sănătate (0% în România și 0,2% în UE). Singura categorie cu o diferență pozitivă este cea a altor cheltuieli în domeniul sănătății (0,6% din PIB în România și 0,3% din PIB în UE).

Graficul 33: Structura cheltuielilor publice cu sănătatea în România și în Uniunea Europeană în anul 2023 (% din PIB)

Sursa: Eurostat

Analiza ponderii alocărilor pe subcategorii în total cheltuieli publice cu sănătatea arată o imagine mai nuanțată. Astfel, în condițiile unui volum al cheltuielilor cu sănătatea semnificativ mai redus decât în UE, în România s-au înregistrat ponderi mai ridicate în totalul cheltuielilor cu sănătatea pentru produse farmaceutice, materiale sanitare specifice și dispozitive medicale (17% în România și 14,9% în UE), servicii medicale în unități sanitare cu paturi (61,7% în România și 43,2% în UE) și pentru alte cheltuieli în domeniul sănătății (12,8% în România și 4,1% în UE). În schimb, ponderi mai reduse sunt asociate serviciilor medicale în ambulatoriu (6,4% în România și 31,1% în UE), serviciilor de sănătate publică (2,1% în România și 4,1% în UE) și cercetării aplicative și dezvoltării.

În concluzie, în 2023, alocările României pentru serviciile medicale în ambulatoriu, pentru care a fost realizată analiza de cheltuieli publice în domeniul sănătății, au avut o pondere în PIB cu 2 pp mai mică în România decât în UE, respectiv o pondere în totalul cheltuielilor cu sănătatea cu 24,7 pp mai mică în România decât în UE.

Evaluarea *ex post* a analizei cheltuielilor publice în domeniul educației

Analiza cheltuielilor publice în domeniul educației vizează numai învățământul preuniversitar. Astfel, ea este o analiză selectivă, nefăcând parte dintr-un exercițiu amplu de analiză a cheltuielilor publice. Însă, în 2023, a fost publicată și Strategia analizei cheltuielilor publice pentru perioada 2024-2030⁵⁵. Acest demers va fi unul comprehensiv, acoperind majoritatea cheltuielilor publice, și va cuprinde inclusiv domeniile educației și sănătății. Extinderea analizelor la mai multe domenii și la mai multe categorii de cheltuieli din cadrul aceluiași domeniu poate sprijini eficientizarea cheltuielilor publice.

⁵⁵ https://mfinante.gov.ro/static/10/Mfp/buget/SACP2024-2030_2072023.pdf

Cadrul de elaborare a analizei cheltuielilor cu învățământul preuniversitar este convergent cu cel solicitat de analizele de acest tip, fiind elaborat în baza unui memorandum aprobat de Guvern, prin care au fost stabilite tema, obiectivele, țintele și calendarul, de către un grup de lucru format din Ministerul Finanțelor, Ministerul Educației și Banca Mondială. Aceasta este o practică standard în realizarea analizelor de cheltuieli publice, care urmărește coordonarea interinstituțională, validarea tehnică și independența parțială.

În raportul privind analiza cheltuielilor publice este menționat faptul că evaluarea are în vedere toate cheltuielile finanțate de la bugetul de stat pentru învățământul preuniversitar, astfel încât eventualele economii identificate să fie redistribuite pentru servicii unde finanțarea este insuficientă. Contrar recomandărilor privind practica analizelor de cheltuieli publice, raportul nu stabilește agregat, la nivelul învățământului preuniversitar, o țintă de economii, o țintă privind cheltuielile redistribuite și/sau o țintă privind eventualele alocări suplimentare. În aceste condiții, integrarea măsurilor în programarea bugetară reprezintă o provocare.

Raportul citează patru obiective principale: reducerea ratei de abandon școlar pentru învățământul primar și gimnazial; creșterea numărului absolvenților din învățământul gimnazial; îmbunătățirea rezultatelor la evaluările internaționale standardizate ale elevilor; creșterea accesului la educație pentru toate categoriile sociale, în special, a acelor provenite din medii defavorizate. Din punct de vedere cantitativ, acestor obiective nu le sunt asociate ținte clare, care să permită o analiză de eficiență și eficacitate a cheltuielilor realizate în raport cu rezultatele obținute.

Raportul de analiză este structurat pe șapte părți, după cum urmează: elemente generale, date descriptive și prevederi comparative privind instituțiile cheie ale sectorului de învățământ preuniversitar; legislația aplicabilă în sectorul de învățământ preuniversitar; caracteristici ale învățământului preuniversitar (sistemul de organizare, rețeaua și populația școlară, personalul, indicatori de rezultate, elemente de finanțare); referiri succinte la învățământul universitar; prezentarea bugetului Ministerului Educației. Ultima parte propune măsuri de eficientizare a cheltuielilor publice pentru sistemul de învățământ preuniversitar.

Așa cum s-a remarcat în prezentarea cadrului conceptual al analizelor de cheltuieli publice, un element esențial în fundamentarea măsurilor propuse îl reprezintă utilizarea unei metodologii de estimare a impactului cheltuielilor/politicilor publice. Apoi, pe baza acesteia, sunt formulate măsurile de eficientizare și obiectivele financiare. Raportul de analiză a cheltuielilor publice cu învățământul preuniversitar nu are la bază o astfel de metodologie, fiind utilizată o abordare bazată pe date descriptive, atât privind evoluția în dinamică, cât și în comparație cu alte țări. În consecință, impactul real și așteptat, având în vedere resursele alocate și rezultatele obținute, al cheltuielilor cu învățământul preuniversitar nu este evaluat.

În partea finală a raportului sunt propuse șase măsuri de eficientizare a cheltuielilor publice cu învățământul preuniversitar: (i) reorganizarea unităților de învățământ preuniversitar de stat cu personalitate juridică cu un număr mic de elevi care nu sunt unice la nivel de unitate administrativ-teritorială; (ii) corelarea anuală a coeficientului 1 aferent costului standard per

antepreșcolar/preșcolar/elev cu măsurile legislative în vigoare aferente finanțării de bază pentru învățământul preuniversitar; (iii) îmbunătățirea gestionării bazei de date din sistemul de educație din România și instruirea personalului responsabil; (iv) elaborarea normelor metodologice pentru realizarea planului de încadrare și a schemei cu personalul administrativ, în vederea angajării personalului didactic auxiliar și nedidactic; (v) punerea în aplicare a sistemului centralizat de achiziții publice de produse și servicii, prin Oficiul Național pentru Achiziții Centralizate, în realizarea achizițiilor publice de produse și servicii ale Ministerului Educației și ale instituțiilor din subordinea/în coordonarea acestuia; (vi) operaționalizarea Programului „Învățare remedială” (pilot) pentru perioada 2024-2028. Analiza măsurilor și a obiectivelor asociate acestora pare să indice că două dintre măsuri ținesc reducerea cheltuielilor în învățământul preuniversitar (măsurile 1 și 5), o măsură prevede o redistribuire a cheltuielilor (măsura 4), iar trei măsuri prevăd alocări suplimentare de cheltuieli (măsurile 2, 3 și 6).

Implementarea eficientă a acestor măsuri, integrarea lor în proiectul de buget, începând cu anul 2024, monitorizarea atingerii indicatorilor țintă și posibilitatea de evaluare *ex post* a acestora presupune formularea unor ținte cantitative transparente și clare. Având în vedere informațiile incluse în raport și în planul de implementare a măsurilor, se observă că, pentru majoritatea măsurilor, nu sunt stabilite ținte cantitative care să sprijine implementarea și evaluarea efectului acestora. De exemplu, prima măsură prevede reducerea cheltuielilor de personal, fără a fi indicat un obiectiv financiar. Similar, a doua măsură nu menționează ținte de revizuire pentru costul standard, numărul de cadre didactice și numărul de elevi planificat pe cicluri de învățământ, iar ultima măsură nu stabilește indicatori țintă privind rata de abandon școlar sau pentru cheltuielile determinate de operaționalizarea Programului „Învățare remedială”. Singura măsură care prevede un obiectiv financiar cuantificabil este măsura 5, care are drept țintă reducerea cu minimum 30% a cheltuielilor cu achizițiile publice de bunuri și servicii în învățământul preuniversitar. Ancorarea măsurilor prin ținte financiare cantitative, incluse în programarea bugetară, poate sprijini o alocare optimă a resurselor, o eficientizare a serviciilor publice și o evaluare *ex post* a impactului cheltuielilor efectuate.

Evaluarea *ex post* a analizei cheltuielilor publice în domeniul sănătății

Analiza cheltuielilor publice în domeniul sănătății a fost realizată pentru serviciile medicale în ambulatoriu. Analiza nu face parte dintr-un exercițiu comprehensiv de evaluare a cheltuielilor publice, acesta fiind programat pentru perioada 2024-2030. Cadrul de elaborare al acestei analize a fost realizat în baza unui memorandum aprobat de Guvern, prin care au fost stabilite tema, obiectivele, țintele și calendarul, de către un grup de lucru format din Ministerul Finanțelor, Ministerul Sănătății, Casa Națională de Asigurări de Sănătate și Banca Mondială.

Scopul raportului de analiză a cheltuielilor publice pentru serviciile de asistență medicală în ambulatoriu a fost de a identifica modalități pentru îmbunătățirea eficienței cheltuielilor, astfel încât eventuale economii identificate să fie redistribuite către servicii cu un necesar de alocare mai mare. Raportul nu specifică ținte cantitative pentru economiile identificate și/sau pentru sumele redistribuite. Eficientizarea cheltuielilor va avea drept obiectiv principal îmbunătățirea calității serviciilor la nivelul asistenței medicale în ambulatoriu, prin întărirea rolului serviciilor furnizate de medicii de familie și al îngrijirii din ambulatoriul de specialitate clinic și paraclinic.

Raportul este structurat în două părți. Prima parte realizează o diagnoză a sistemului de sănătate din România, analizând starea de sănătate a populației, strategiile din domeniul sănătății, serviciile de sănătate și finanțarea acestora, precum și indicatorii financiari ai bugetului Fondului Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate (FNUASS). Evaluarea pune accent pe dezechilibrele din finanțare și utilizarea resurselor, identificându-se dezechilibre în alocarea fondurilor către spitale, comparativ cu medicina preventivă și serviciile în ambulatoriu, în funcționarea mecanismului de finanțare care favorizează apariția de inechități teritoriale și demografice, precum și în bugetul FNUASS, acesta fiind alimentat de o bază îngustă de contribuabili și beneficiind de o colectare inefficientă. Aceste concluzii se bazează pe analiza descriptivă a datelor, care a fost preferată analizelor de impact recomandate de metodologiile de analiză a cheltuielilor publice.

A doua parte a raportului propune cinci măsuri corective prin care sunt vizate sursele principale de ineficiență. Prima urmărește stimularea consultațiilor preventive în cadrul medicinei de familie – o măsură strategică, menită să reducă incidența bolilor în stadii avansate și, implicit, costurile spitalicești. A doua măsură propune un mecanism digitalizat de urmărire a pacienților cronici prin trimitere și revenire în ambulatoriu, vizând reducerea spitalizărilor evitabile. A treia măsură vizează raționalizarea indemnizațiilor de concedii medicale, astfel încât acestea să fie corelate mai realist cu veniturile nete ale beneficiarilor – propunere cu potențial bugetar semnificativ. A patra măsură propune lărgirea bazei de contribuabili prin eliminarea scutirilor nejustificate și îmbunătățirea colectării – una dintre cele mai dificile măsuri, dar necesare, deoarece sustenabilitatea sistemului depinde direct de un grad ridicat de conformare fiscală. Ultima măsură propune reformarea schemei de compensare a medicamentelor, prin promovarea utilizării medicamentelor generice și similare care au potențialul de a genera economii importante fără a compromite eficacitatea tratamentelor.

Este de notat că măsurilor menționate le sunt asociate ținte financiare cantitative și estimări privind impactul asupra eficienței sistemului, însă sub rezerva sprijinirii implementării acestora prin digitalizare, interoperabilitate instituțională, monitorizare permanentă, ajustări legislative și simplificarea circuitelor administrative. De exemplu, obiective cantitative asociate măsurilor vizează o țintă de cel puțin 1.265.000 de consultații preventive pe an; scăderea cheltuielilor cu spitalizarea cu minimum 0,5%/an; reducerea plăților per capita la 20% din nivelul reglementat în primul semestru al anului 2023; cel puțin 70% din biletele de trimitere emise de medicii de familie pacienților în monitorizare, pentru servicii de specialități clinice/paraclinice, să fie finalizate cu prestarea și decontarea serviciilor din FNUASS; creșterea numărului prescrierilor de medicamente biosimilare și a volumelor eliberate pentru medicamente generice cu 5% anual.

Raportul de analiză poate constitui o bază pentru eficientizarea cheltuielilor cu serviciile de asistență medicală în ambulatoriu, furnizând propuneri de măsuri pentru economisire și de reșezare strategică a priorităților. Totuși, pentru implementarea adecvată a acestora este necesar ca măsurile propuse să fie luate în considerare la elaborarea bugetului general consolidat, iar, ulterior, efectele acestor măsuri să fie evidențiate prin raportarea la țintele financiare cantitative.

Concluzii

- Demersul privind analiza cheltuielilor publice (*spending review*), inițiat de MF, reprezintă un pas deocamdată timid pentru realizarea obiectivelor întăririi programării bugetare și sprijinirii consolidării fiscale. Atingerea acestor obiective depinde de respectarea recomandărilor formulate de OCDE și CE, precum și a bunelor practici în domeniu. Acestea presupun stabilirea unor ținte fiscale clare, angajament și responsabilitate politică, integrarea evaluărilor în programarea bugetară, implementare transparentă, actualizare periodică și implicarea resurselor financiare și științifice adecvate.
- În 2023, în România, au fost realizate primele două analize ale cheltuielilor publice. Acestea au vizat educația (domeniul învățământului preuniversitar) și sănătatea (domeniul serviciilor de asistență medicală în ambulatoriu). În raport cu media UE, ambele domenii sunt subfinanțate semnificativ, iar analizele și-au propus să genereze economii de resurse pe care să le redistribuie către alte domenii unde finanțarea este insuficientă.
- În opinia CF, cu un anumit grad de toleranță pe seama lipsei de experiență în derularea unor asemenea analize, deși s-a beneficiat de asistența Băncii Mondiale, ambele analize de cheltuieli suferă din punctul de vedere al reprezentativității și al atingerii principalului obiectiv, respectiv identificarea și cuantificarea sumelor ce pot fi economisite, respectiv contribuției la eficientizarea cheltuielilor și a resurselor bugetare (în termeni de *value for money*), neîntrunind atributele analitice, structurale și operaționale la standardele UE/OCDE.
- Deși ar fi trebuit să fie comprehensive, cu o abordare analitică la nivelul întregului sector, prin memorandum aprobat de Guvern, fără nici o explicație a acestei opțiuni, analizele de cheltuieli se limitează la serviciile medicale furnizate în ambulatoriu (serviciile de medicină de familie și serviciile din ambulatoriul de specialitate clinic și paraclinic reprezentând circa 16% din totalul cheltuielilor pentru sănătate), respectiv la învățământul preuniversitar. Astfel, sunt excluse importante subsectoare, respectiv spitalele (circa 60% din totalul cheltuielilor bugetare pentru sănătate) și învățământul universitar (circa 25% din totalul cheltuielilor bugetare pentru învățământ, cu mențiunea că învățământul superior dispune și de venituri proprii).
- Cheltuielile din domeniile abordate nu sunt analizate în contextul unui cadru metodologic de evaluare a impactului, care să sprijine fundamentarea măsurilor propuse pentru revizuirea și eficientizarea cheltuielilor. De asemenea, măsurile propuse nu sunt însoțite de ținte financiare cuantificabile, ceea ce face dificilă implementarea acestora în elaborarea bugetului general consolidat, monitorizarea pe parcurs și evaluarea *ex post* a efectelor acestor măsuri.
- Nu au fost făcute publice informații privind introducerea măsurilor rezultate în urma analizei de cheltuieli (cele cu impact bugetar) în proiectul Legii Bugetului de stat pe anul 2024 și nici privind eventuala contribuție a acestora la eficientizarea cheltuielilor publice.
- Se impune precizarea potrivit căreia evaluarea *ex post* a măsurilor propuse implică un orizont temporal extins și analize de impact care necesită acces la date detaliate cu privire la domeniile analizate, date care nu sunt disponibile CF.

- Evaluarea *ex post* implică, pe lângă o analiză cantitativă, și una calitativă, iar pentru aceasta este necesar un nivel ridicat de expertiză în domeniile educației și sănătății. Anul 2024 a fost caracterizat de o adâncire semnificativă a deficitului bugetar, pe fondul tendinței accelerate de creștere a cheltuielilor publice, mult peste limitele prevăzute în bugetul inițial. În acest context, identificarea și cuantificarea riguroasă a eficienței unor alocări bugetare este limitată, orice efort de eficientizare a cheltuielilor publice presupunând un cadru predictibil și coerent de planificare și execuție bugetară.

III.7. Datoria publică

Datoria publică, măsurată conform metodologiei europene ESA 2010, a crescut cu 179,7 mld. lei (+22,9%) în 2024 față de anul precedent, iar ponderea acesteia în PIB s-a majorat cu 5,9 pp, de la 48,9% în decembrie 2023, la 54,8% în decembrie 2024. Din perspectiva metodologiei naționale⁵⁶, datoria publică a crescut cu circa 173 mld. lei (+18,1%). În condițiile creșterii mai reduse a PIB nominal, ponderea sa în PIB a crescut cu 4,6 pp, de la 59,6% în 2023, la 64,2% în 2024. Traectoria ascendentă a datoriei publice a fost determinată de creșterea semnificativă a deficitului bugetar în anul 2024.

În ceea ce privește structura datoriei publice⁵⁷, ponderea datoriei administrației publice centrale a crescut marginal în anul 2024 (97,7% din total, față de 97,6% în anul anterior), în detrimentul datoriei publice locale (2,3% din total, față de 2,4% în anul anterior). Obligațiunile de stat și-au menținut poziția de principal instrument al datoriei publice guvernamentale, cumulând 33,7% din total (față de 34,3% în 2023), alături de euroobligațiuni, tot cu 33,7% (față de 31,8% în 2023), urmate de împrumuturi (14%, față de 15,5% în 2023), titluri de stat destinate populației (4,5%, în comparație cu 3,7% în 2023) și certificate de trezorerie (1,8%, în comparație cu 0,8% în 2023), în timp ce ponderea împrumuturilor din contul general al Trezoreriei Statului s-a diminuat (10,7%, față de 12,6% în 2023). Structura pe valute relevă o scădere a ponderii aferente împrumuturilor în monedă națională de la 56,1% în 2023, la 54,8% în 2024, dar și a ponderii împrumuturilor contractate în euro, care s-a diminuat de la 36,5% în 2023, la 36% în 2024, respectiv, o majorare a ponderii datoriei în dolari americani de la 7,3% în 2023, la 9% în 2024.

În anul 2024, necesarul brut de finanțare, format din nivelul deficitului bugetar, refinanțări, rambursări de rate de capital și prefinanțări pentru anul următor, a fost de 14,1% din PIB (circa 248 mld. lei), în creștere față de 12,7% din PIB în anul 2023 (circa 204 mld. lei)⁵⁸. Creșterea a fost determinată de majorarea cu circa 70% a deficitului bugetului general consolidat (152,7 mld. lei în 2024, în comparație cu 89,9 mld. lei în 2023), în timp ce suma alocată refinanțărilor și rambursărilor de rate de capital a rămas relativ constantă (95,7 mld. lei în 2024, față de 95,8 mld. lei în 2023). În 2024, autoritățile au optat să nu mai constituie un *buffer* pentru prefinanțarea necesarului din anul următor. Astfel, în 2023, necesarul de

⁵⁶ Datoria publică, potrivit metodologiei naționale, include, în plus față de cea conform metodologiei europene, datoria garantată de Guvern, rambursată din sursele proprii ale beneficiarilor de garanție, precum și împrumuturile din contul general al Trezoreriei Statului.

⁵⁷ Conform metodologiei naționale, informațiile fiind disponibile pe site-ul MF, în structura datoriei publice la 30 aprilie 2025.

⁵⁸ Conform Rapoartelor privind datoria publică, disponibile pe site-ul MF.

finanțare a inclus și un *buffer* de circa 18 mld. lei. De menționat că, în 2024, în condițiile depășirii țintei de deficit stabilite în buget, necesarul de finanțare a fost revizuit de trei ori, de la 181 mld. lei, valoarea planificată inițial, la 250 mld. lei. Pentru 2025, programul indicativ al emisiunilor de titluri menționează un necesar de finanțare de circa 232 mld. lei, determinat pe baza nivelului țintă al deficitului bugetar (135 mld. lei, echivalent cu 7% din PIB) și al volumului datoriei de refinanțat, în valoare de 97 mld. lei.

Cheltuielile cu dobânzile, în standarde *cash*, au înregistrat în anul 2024 o majorare cu aproape 5,7 mld. lei (+18,5%) față de anul precedent. Această dinamică a fost determinată, pe de o parte, de creșterea accelerată a stocului de datorie publică în ultimii ani (+18% în 2021, +18% în 2022, +16,2% în 2023 și +18,1% în 2024⁵⁹) și, pe de altă parte, de menținerea la un nivel ridicat a ratelor de dobândă. Ponderea cheltuielilor cu dobânzile în PIB a crescut de la 1,9% la 2,1%, în contextul creșterii cu 9,7% a PIB nominal, iar execuția efectivă a acestui capitol de cheltuieli s-a situat cu aproape 1,4 mld. lei peste proiecția din bugetul inițial. Dobânda medie plătită în contul datoriei publice⁶⁰, conform metodologiei naționale, a crescut ușor de la 3,7% în 2023, la 3,8% în 2024, după o scădere cu 0,5 pp în 2023.

Din perspectiva metodologiei ESA 2010, cheltuielile cu dobânzile au înregistrat o creștere mai amplă față de anul anterior (+10,5 mld. lei, reprezentând +34,2%), în comparație cu metodologia națională. Diferența de variație a cheltuielilor cu dobânzile între cele două metodologii poate fi explicată de tratamentul diferit al discount-urilor⁶¹ și primelor de emisiune⁶². Astfel, conform metodologiei naționale, acestea sunt înregistrate integral în valoarea cheltuielilor cu dobânzile, iar în metodologia ESA sunt amortizate treptat pe parcursul întregii durate de viață a împrumutului.

În perioada analizată, costul atragerii de noi împrumuturi în monedă națională (vezi [Graficul 34](#)) a cunoscut mai multe cicluri de evoluție. Astfel, în anii 2015-2016, randamentele suverane au avut o traiectorie descendentă, pe fondul deciziei de îmbunătățire a *ratingului* suveran din 2014, lichidității excedentare de pe piețele financiare și măsurilor de relaxare a politicii monetare a BNR. Începând cu anul 2017, se poate observa o inversare a acestui trend, manifestată printr-o creștere a costului atragerii de împrumuturi noi în monedă națională, traiectoria ascendentă accentuându-se considerabil în cursul anului 2018 pe fondul creșterii puternice a inflației și amplificării deficitului bugetar. Anul 2019 a marcat o ușoară reducere (situată între 0,1 și 0,4 pp) a costului atragerii de împrumuturi noi în monedă națională pentru majoritatea maturităților considerate. Această traiectorie s-a accentuat în 2020 și 2021, când reducerea dobânzilor a fost influențată semnificativ de politicile monetare implementate de băncile centrale, concretizate prin diminuarea semnificativă a dobânzilor de referință, injectarea de lichiditate în sistemul bancar și achiziții de active. Anul 2022 a adus un nou punct de inflexiune în evoluția costurilor de împrumut în monedă națională, trendul descrescător al randamentului, manifestat pe parcursul

⁵⁹ Din perspectiva metodologiei naționale.

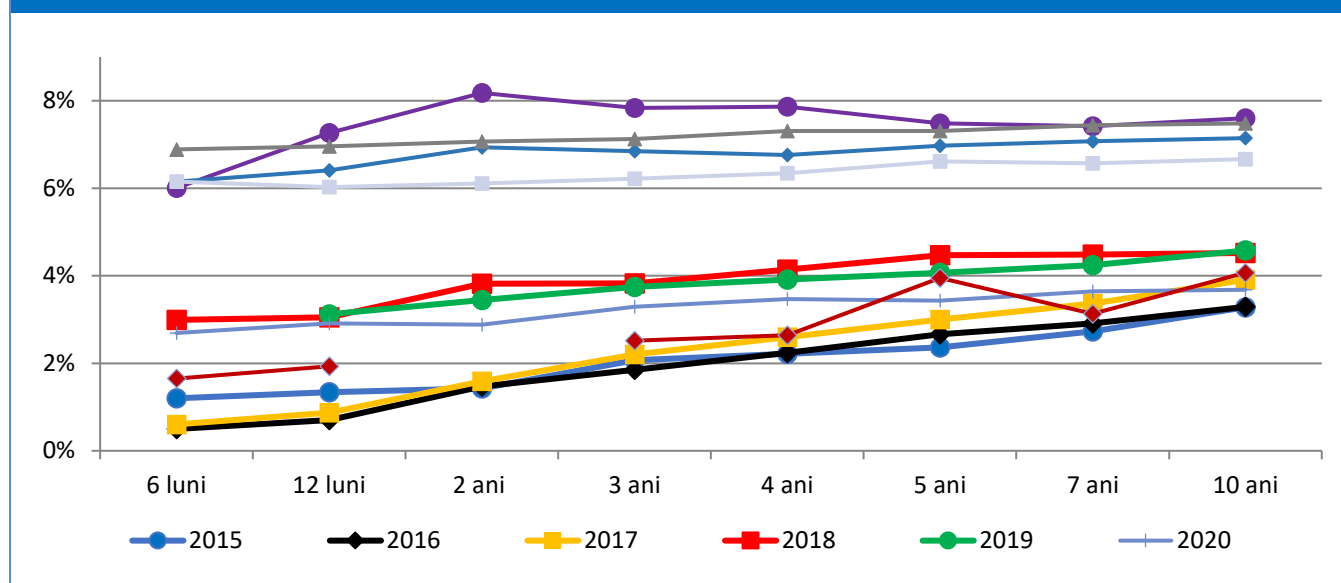
⁶⁰ Calculată ca raport între cheltuielile cu dobânzile din anul curent și soldul datoriei publice de la finalul anului precedent.

⁶¹ Discount-ul reprezintă diferența dintre prețul unui titlu de stat la emisiune și valoarea sa nominală, dacă prețul este mai mic decât valoarea nominală. Discount-uri la valoarea nominală a titlurilor de stat se acordă la redeschiderea unor emisiuni mai vechi, care au asociate randamente mai mici decât randamentul de piață din momentul redeschiderii, pentru a egaliza randamentul de piață.

⁶² Prima este diferența dintre prețul unui titlu de stat la emisiune și valoarea sa nominală, dacă prețul este mai mare decât valoarea nominală.

ultimilor ani, fiind puternic inversat. Costul atragerii de împrumuturi noi în monedă națională s-a majorat în medie cu circa 5 pp pentru titlurile cu scadență la 12 luni, 2 ani, 3 ani și 4 ani, și cu circa 3,5 pp la maturitățile de 5 și 10 ani. Această evoluție a fost determinată de creșterea accelerată a ratei inflației și de persistența acesteia, fapt care a condus la majorări succesive ale dobânzii de referință, de la 1,75%, la începutul lui 2022, la 6,75%, la finalul aceluiași an. În 2023, pentru majoritatea maturităților, costul atragerii de resurse în monedă națională s-a diminuat ușor. Aceste evoluții au fost determinate de trendul dezinflaționist care a condus la încheierea ciclului de înăsprire a dobânzii de referință. Astfel, în 2023, BNR a decis o singură creștere de dobândă, cu 0,25 pp, în ședința din ianuarie. Ulterior, rata dobânzii de referință a fost păstrată neschimbată.

Graficul 34: Curba randamentelor titlurilor de stat în lei, în perioada 2015 - 31 mai 2025

Sursa: BNR

Anul 2024 a consemnat continuarea tendinței de reducere a costurilor de împrumut în monedă națională, pentru majoritatea maturităților putând fi observate reduceri ale randamentelor cu circa 0,4 pp. Excepțiile au fost reprezentate de titlurile cu maturități de până la 6 luni, unde randamentele au fost similare cu cele din 2023, și de titlurile cu maturități la 2 ani, unde randamentele s-au redus cu 0,8 pp. Traectoria randamentelor a fost influențată favorabil de continuarea trendului dezinflaționist și, în acest context, de deciziile băncii centrale de reducere a dobânzii de referință. În sens invers au acționat abaterea semnificativă a deficitului bugetar de la ținta inițială și incertitudinile politice și fiscale interne, manifestate mai ales în ultima parte a anului. De altfel, incertitudinile fiscale și politice s-au reflectat într-o dinamică ascendentă a costurilor de împrumut și în primele 5 luni ale anului 2025. Astfel, în cazul tuturor maturităților, datele indică o creștere a randamentelor cu circa 0,7-0,9 pp. La emisiunile pe termen scurt, cu maturități până în șase luni, putem observa un randament maxim al perioadei analizate, de 6,9%, în timp ce randamentul mediu la 10 ani a fost de circa 7,5%, foarte apropiat de maximul de 7,6% atins pe fondul inflației ridicate din 2022.

Valoarea titlurilor de stat în monedă națională, emise pe piața internă, a fost de circa 108,9 mld. lei în 2024, în scădere cu circa 6,9% față de anul 2023. Suplimentar, pe piața internă au fost și două emisiuni

denominate în euro, prin care s-a atras o finanțare, echivalent monedă națională, de circa 1,7 mld. lei. În ceea ce privește structura pe scadențe a titlurilor de stat în monedă națională, emise pe piața internă în anul 2024, se constată o majorare, atât a emisiunilor pe termen scurt, cu scadențe de până la 1 an, cât și a emisiunilor de obligațiuni cu scadențe medii, între 1 an și 5 ani. În schimb, s-a diminuat ponderea emisiunilor cu scadențe cuprinse între 5 și 10 ani și a celor cu scadențe peste 10 ani. Astfel, certificatele de trezorerie cu scadența de până la 1 an au reprezentat 23,3% din valoarea împrumuturilor noi contractate în 2024, în creștere cu circa 7,9 pp față de anul precedent. Obligațiunile cu scadența cuprinsă între 1 și 5 ani au reprezentat 40,2% din valoarea împrumuturilor noi contractate în 2024 (în creștere față de nivelul de 23,7% din anul 2023). Emisiunile cu maturități între 5 și 10 ani au avut o pondere de 26,1% (în scădere față de nivelul de 40,7%, consemnat în 2023), iar cele cu scadența peste 10 ani au avut o pondere de 10,4% (în scădere cu 9,8 pp față de anul 2023). Prin urmare, maturitatea medie reziduală a titlurilor de stat în monedă națională nou emise pe piața internă a scăzut la 4,5 ani în 2024, de la 6,6 ani în 2023. Tendința de diminuare a maturității poate fi explicată prin amplificarea incertitudinilor interne și prin orientarea emisiunilor cu maturități mai lungi către piața externă.

Raportul dintre valoarea ofertelor depuse și sumele adjudecate pentru titlurile de stat emise în monedă națională (engl. *bid-to-cover ratio*) a scăzut marginal (de la 1,5 în 2023, la 1,44 în 2024), reflectând menținerea unei cereri ridicate pentru titlurile de stat. Scăderea a fost mai pronunțată pentru scadențele pe termen scurt (raportul pentru certificatele de trezorerie a scăzut de la 1,39 în 2023, la 1,32 în 2024). Pentru obligațiunile cu scadență peste 10 ani, raportul s-a diminuat de la 1,48 în 2023, la 1,45 în 2024.

Contractarea de datorie pe piețele externe a avut o dinamică puternic ascendentă în anul 2024, înregistrând un nivel de circa 80,4 mld. lei (echivalent monedă națională), în creștere cu 84,9% față de anul precedent⁶³. Orientarea către emisiuni în dolari și în euro poate fi explicată prin diferențialul de dobândă favorabil, mai ales la emisiunile cu scadența peste 10 ani. În 2024, au fost lansate trei emisiuni în dolari cu maturități la 5, 10 și 11 ani, în valoare cumulată de 6,1 mld. dolari, echivalent cu o creștere de 33,6% față de emisiunile în dolari din 2023. Costurile de finanțare pentru emisiunile în dolari s-au diminuat ușor. Astfel, randamentele emisiunilor cu maturități de 5 și 10 ani au scăzut cu circa 0,8 pp, în comparație cu emisiunile cu scadențe similare lansate în ianuarie 2023. În euro, au fost lansate șase emisiuni în februarie, mai și septembrie 2024, cu maturități la 7, 8, 12, 13 și 20 de ani. În total, valoarea cumulată a emisiunilor a fost de circa 10,6 mld. euro, în creștere față de 4,6 mld. euro în 2023. Randamentele emisiunilor au variat între 5,1%, pentru emisiunea cu maturitate la 7 ani, și 6% pentru emisiunea cu scadență la 20 de ani. Din perspectiva costurilor de finanțare, maturitățile emisiunilor în euro din septembrie 2024 nu sunt comparabile cu cele ale emisiunilor lansate în septembrie 2023. Cu toate acestea, datele indică o diminuare a randamentelor, în condițiile în care emisiunile cu scadențe la 7 și 20 de ani, din septembrie 2024, au avut costuri mai mici decât emisiunile cu scadențe la 5 și 10 ani, lansate în septembrie 2023.

⁶³ Conform datelor MF, accesate la 1 iulie 2025.

Evoluția datoriei publice, din perspectiva exprimării acesteia ca procent în PIB, poate fi analizată pornind de la următoarea relație⁶⁴, derivată din identitatea bugetară:

$$\frac{d_t}{y_t} = (1 + \lambda_t) \times \frac{d_{t-1}}{y_{t-1}} + \frac{pb_t}{y_t} + sfa_t$$

unde d_t este stocul datoriei publice în momentul t , y_t desemnează PIB nominal la momentul t , pb_t reprezintă deficitul primar al perioadei t , sfa_t – ajustările stoc-flux în perioada t , iar

$$1 + \lambda_t = \frac{1 + i_t}{(1 + \pi_t) \times (1 + \gamma_t)}$$

unde γ_t – rata de creștere a PIB real în perioada t , i_t – rata nominală a dobânzii la momentul t , iar π_t – inflația în perioada t măsurată prin deflatorul PIB.

În esență, relația ne arată că ponderea datoriei publice în PIB la momentul t depinde de ponderea din perioada precedentă multiplicată cu diferența dintre rata reală a dobânzii și rata reală a creșterii economice, la care se adaugă deficitul primar al BGC exprimat ca procent din PIB. În condițiile unei rate de creștere economică superioare ratei reale a dobânzii la datoria publică, ponderea datoriei publice în PIB va avea o tendință de scădere, iar dacă rata de creștere economică este mai mică decât rata reală a dobânzii, ponderea datoriei publice va avea o tendință de creștere, dinamica efectivă depinzând de semnul și valoarea soldului bugetar primar. Astfel, coeficientul λ_t poate fi interpretat ca rată reală a dobânzii ajustată cu creșterea economică.

Anul 2024 a adus o creștere accentuată (+5,9 pp) a ponderii datoriei publice în PIB (vezi [Graficul 35](#)). Utilizând ecuația de dinamică prezentată anterior, se constată că deficitul primar ridicat este principalul factor care a acționat în sensul majorării ponderii datoriei publice în PIB (+7 pp), la care se adaugă și efectul ajustării stoc-flux (+0,9 pp)⁶⁵. Trebuie menționat că România a înregistrat atât în 2023, cât și în 2024 cel mai mare deficit primar din rândul statelor membre UE (vezi [Graficul 36](#)). Mai mult, în 2024, deficitul primar al României a crescut cu circa 2,3 pp (de la 4,7% din PIB în 2023, la 7% din PIB în 2024), cea mai mare creștere înregistrată în rândul statelor membre. Creșterea economică reală (cu un efect de

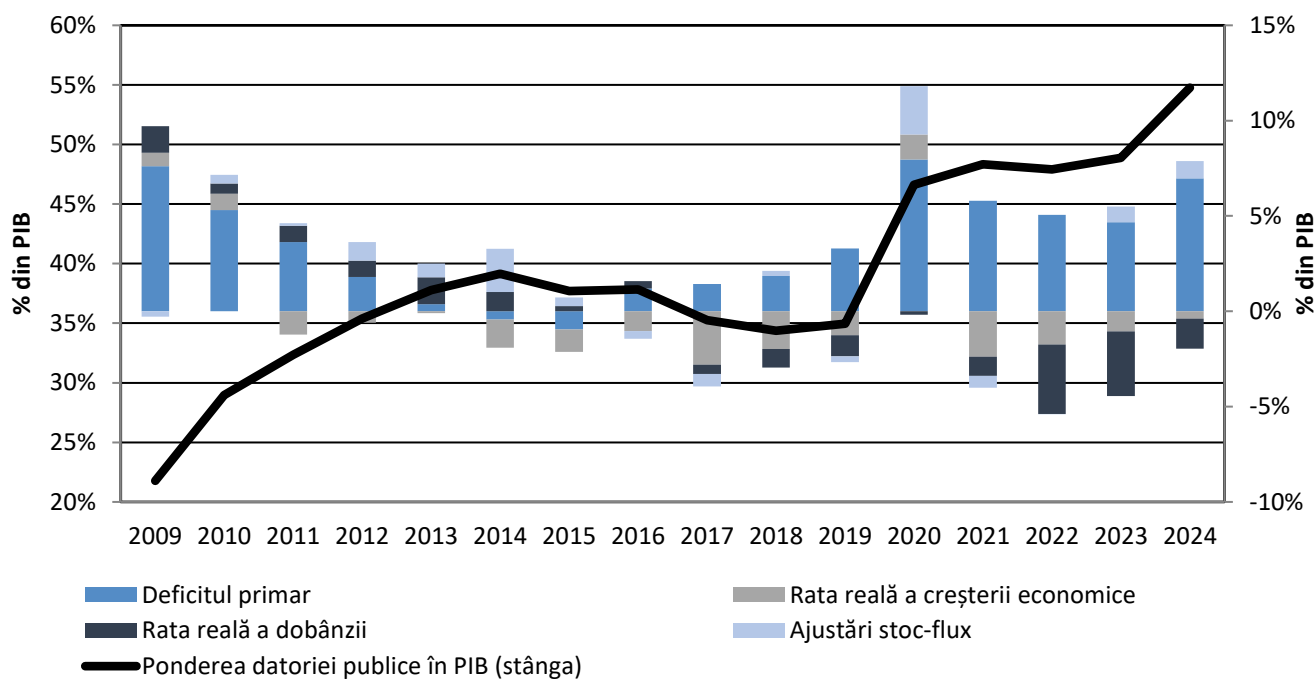
⁶⁴ Cafiso, G. 2012. „A guide to public debt equations”, disponibil online: http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1975710. Un model relativ similar este prezentat și de Escolano, J. 2010. „A Practical Guide to Public Debt Dynamics, Fiscal Sustainability, and Cyclical Adjustment of Budgetary Aggregates”, IMF Technical report, disponibil online: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/tnm/2010/tnm1002.pdf>.

⁶⁵ În ceea ce privește ajustarea stoc-flux, aceasta a avut o contribuție de dimensiuni reduse în direcția creșterii ponderii datoriei publice în PIB care este rezultatul mai multor factori cu impact semnificativ, care au acționat în sensuri contrare. Astfel, rezervele de lichidități disponibile în Trezoreria Statului, plățile în avans pentru achizițiile militare, veniturile de încasat care privesc, în special, creanțele privind impozitele și contribuțiile sociale, sumele plătite, respectiv sumele împrumutate de Guvern pentru finanțarea proiectelor din fonduri UE, dar nerambursate încă, precum și deprecierea monedei naționale au fost principalii factori care au condus la creșterea datoriei publice. Efectul lor a fost parțial contrabalansat de superdividendele plătite de companiile de stat, de diferențele de înregistrare a dobânzii pentru titlurile de stat cu prime de emisiune sau discount, precum și de alte sume de plătit care privesc, în special, bunuri și servicii achiziționate, dar neplătite încă, decizii judecătorești cu efect retroactiv, fonduri europene primite de la UE, dar neplătite beneficiarilor primari, și rambursări de taxe nedecontate.

-0,4 pp, în diminuare față de anul anterior ca urmare a temperării dinamicii PIB real) și rata reală a dobânzii (cu un efect de -1,6 pp, la rândul său în diminuare față de anul anterior pe fondul reducerii inflației și a deflatorului PIB) au contrabalansat parțial efectul deficitului primar și al ajustării stoc-flux asupra ponderii datoriei publice în PIB.

În concluzie, în 2024, creșterea economică de 0,8% s-a suprapus unei rate reale a dobânzii negative (-3,6%), fapt ce a condus la o valoare negativă a coeficientului λ_t și, implicit, la un impact favorabil asupra dinamicii datoriei publice exprimate ca procent în PIB. Totuși, acest efect nu a contracarat decât parțial impactul considerabil al deficitului bugetar primar asupra creșterii ponderii datoriei publice în PIB. În plus, în comparație cu anii precedenți, efectul favorabil al ratei reale a dobânzii și al creșterii economice reale s-a diminuat. Această evoluție, dar și experiența anului 2020, când acest ecart s-a inversat brusc, rezultând într-o creștere semnificativă a gradului de îndatorare, îndeamnă la prudență în gestiunea bugetului și a nivelului datoriei publice.

Graficul 35: Contribuții la modificarea ponderii datoriei publice în PIB în perioada 2009-2024

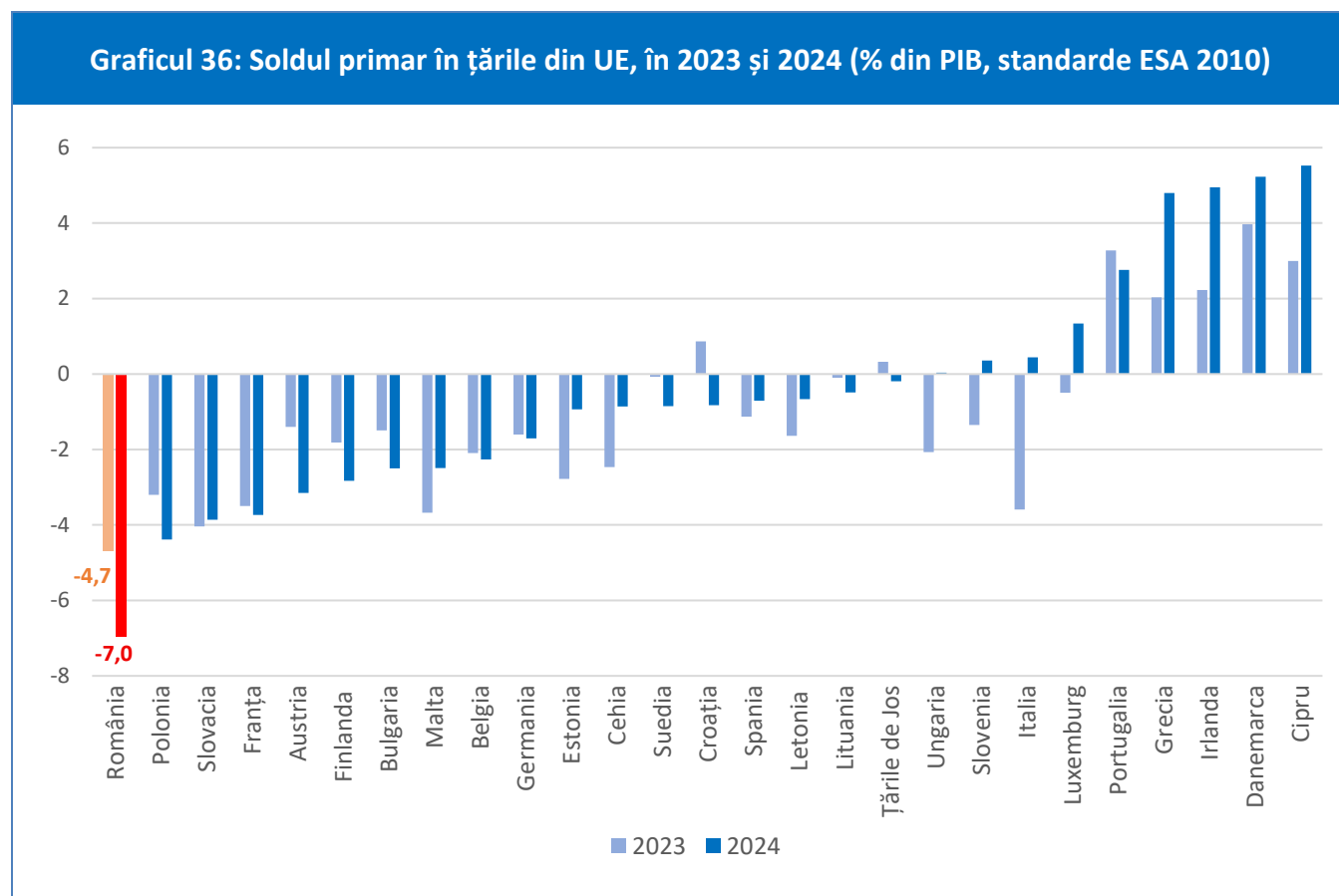

Sursa: Eurostat, calcule Consiliul Fiscal

Analizând nivelul datoriei publice la finalul anului 2024 (54,8% din PIB), trebuie remarcat că acesta se situează în al doilea interval de alertă, între 50% și 55% din PIB, stabilit de LRFB. În această situație, conform legislației în vigoare, Guvernul trebuie să prezinte și să aplice, în cel mai scurt timp, un program pentru reducerea ponderii datoriei publice în PIB, care va cuprinde, fără a se limita la acestea, și măsuri care determină înghețarea cheltuielilor totale privind salariile din sectorul public. De menționat că, prin ordonanța *trenuleț*, adoptată la finalul anului 2024, cheltuielile cu salariile în sectorul public au fost înghețate la nivelul lunii noiembrie 2024. Suplimentar, prin aceeași ordonanță, au fost înghețate și cheltuielile privind asistența socială din sistemul public. Această măsură este prevăzută de LRFB în cazul depășirii pragului de 55% din PIB. Cele mai recente date disponibile arată că ponderea datoriei publice

în PIB a ajuns la 56,6% în aprilie 2025⁶⁶. Conform unei informări privind evoluția datoriei publice, publicată pe site-ul MF⁶⁷ în aprilie 2025, pentru menținerea ponderii datoriei publice în PIB la un nivel sustenabil, Guvernul are în vedere stimularea potențialului de creștere economică printr-o majorare a ponderii cheltuielilor cu investițiile în PIB, estimată să ajungă la 7,9% în 2025, susținută de accesarea fondurilor europene din CFM și de implementarea reformelor și investițiilor prevăzute în PNRR. Evident că cifra de 7,9% nu mai este posibil de realizat în condițiile pachetului de măsuri de consolidare bugetară.

Pe lângă aceste măsuri, pentru plasarea datoriei publice în PIB pe o traiectorie descendentă, Guvernul și-a asumat o serie de reforme incluse în PBSTM.

Sursa: Eurostat

Analiza evoluției datoriei publice din România a arătat că deficitul primar a reprezentat principalul determinant al traiectoriei ascendente a acesteia. În perioada 2021-2024, rata reală a creșterii economice și rata reală a dobânzii au atenuat impactul nefavorabil al deficitului primar. Totuși, efectele acestora s-au îngustat treptat, pe fondul decelerării activității economice și al ciclului de creștere a ratelor de dobândă. În ciuda măsurilor de înghețare a cheltuielilor cu salariile în sistemul public și a celor cu asistența socială, perspectivele de viitor rămân nefavorabile. În condițiile respectării Țintelor de deficit bugetar, reformelor și investițiilor prevăzute în PBSTM, ponderea datoriei publice în PIB este previzionată să atingă un punct de maxim de 62,6% din PIB în 2029. Însă, așa cum CF a subliniat în nota sa din martie

⁶⁶ Conform datelor MF privind evoluția datoriei guvernamentale potrivit metodologiei UE.

⁶⁷ <https://mfinate.gov.ro/static/10/Mfp/buletin/executii/Informprivindevatpubluna042025.docx>

2025⁶⁸, perspectivele fiscal-bugetare proiectate de PBSTM comportă o serie de incertitudini, balanța riscurilor fiind înclinată în direcția înregistrării unor deficite mai ridicate și, implicit, a unor niveluri mai înalte ale datoriei publice.

O constrângere suplimentară este legată de dimensiunea ridicată a datoriei publice comparativ cu adâncimea sectorului financiar intern și de capacitatea limitată de absorbție a unui stoc suplimentar de datorie publică la nivelul actual de intermediere financiară. Astfel, la finalul anului 2024, raportul datorie publică a României la total active bancare a fost de circa 109% (față de aproximativ 98% în anul anterior), iar expunerea față de sectorul guvernamental raportată la activele băncilor locale⁶⁹ (acestea fiind principalul deținător de datorie publică pe piața internă) a fost de circa 27% (în creștere față de 22,5% în 2023), valorile acestor indicatori fiind printre cele mai ridicate din UE. Această situație are potențialul de a conduce la o dependență crescută față de investitorii nerezidenți, căreia i se asociază o vulnerabilitate în creștere la șocuri de dobândă și de curs valutar, la modificări ale apetitului de risc pe piețele financiare globale, precum și la o eventuală modificare de *rating* suveran.

⁶⁸ https://consiliulfiscal.ro/2025-03-24%20mar%20-%20Not%C4%83_PBSTM.pdf

⁶⁹ Expunerea sistemului bancar față de sectorul guvernamental este calculată ca raport între creanțele băncilor asupra sectorului guvernamental (formate din titluri de valoare și împrumuturi) și totalul activelor bancare, pe baza informațiilor disponibile în baza de date a Băncii Centrale Europene.

IV. Absorbția fondurilor europene din CFM 2021-2027 și PNRR

Consiliul Fiscal urmărește în mod sistematic și cu maximă atenție evoluția absorbției fondurilor europene din rațiuni ce pot fi rezumate la i) contribuția fondurilor europene, majoritatea nerambursabile, la creșterea economiei reale; ii) contribuția acestor fonduri la menținerea echilibrelor fiscal-bugetare și financiar-valutare și, iii) în plus, în cazul nerespectării calendarului consolidării fiscale sub constrângerile procedurii de deficit excesiv și nu întreprinde acțiuni eficiente, conform recomandărilor Consiliului, care să conducă la revenirea deficitului bugetar pe traiectoria asumată și convenită cu Comisia Europeană, România poate suferi sancțiuni financiare, inclusiv suspendarea fondurilor europene.

Analiza CF a gradului de absorbție a fondurilor europene se concentrează pe programele finanțate din Fondurile Structurale și de Coeziune aferente Cadrului Financiar Multianual (CFM) 2021-2027 și, respectiv, Planului Național de Redresare și Reziliență (PNRR), ambele gestionate de Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene (MIPE), care este autoritate de management pentru cele 7 programe naționale, fiind și coordonatorul național al PNRR.

Consiliul Fiscal a subliniat în mod repetat în opiniile și rapoartele sale că, pentru România, fondurile europene reprezintă o resursă financiară cheie a dezvoltării economice și sociale, prin prisma strategiei investiționale, ca și a sustenabilității finanțelor publice. Este de o importanță vitală ca România să valorifice această oportunitate istorică, beneficiind din bugetul UE de alocări de peste 80 mld. euro (31 mld. euro Fonduri Structurale și de Coeziune și peste 20 mld. euro din Politica Agricolă Comună și Politica de Coeziune). La acestea se adaugă alocări din PNRR de 12,1 mld. euro granturi (+1,4 mld. euro granturi din REPowerEU) și 14,9 mld. euro împrumuturi prin Mecanismul de Redresare și Reziliență (28,5 mld. euro în total), cea mai importantă facilitate financiară din cadrul NGEU.

Absorbția Fondurilor Structurale și de Coeziune nerambursabile din CFM 2021-2027 constituie un obiectiv de maxim interes național pe termen scurt, mediu și lung, reprezentând o resursă financiară esențială pentru dezvoltarea sustenabilă a economiei, printr-o serie de efecte pozitive și de antrenare, precum: creștere inteligentă, digitalizare și instrumente financiare, tranziția verde și digitală, îmbunătățirea calității sistemului de învățământ și sănătate, creșterea gradului de ocupare a forței de muncă, dezvoltarea unei rețele durabile de transport și realizarea de investiții în infrastructură, reducerea disparităților sociale, a sărăciei și a excluziunii sociale.

Este esențial ca România să atragă într-o proporție cât mai mare Fondurile Structurale și de Coeziune aferente CFM 2021-2027, valorificând experiența exercițiului financiar precedent, când s-a reușit (în condițiile Regulii n+3) realizarea unui grad de absorbție de aproape 100%.

La finele lunii iunie 2025, potrivit datelor MF prezentate în [Tabelul 9](#), calculată prin raportarea rambursărilor efective în sumă de 2,6 mld euro la totalul alocărilor de 30,6 mld. euro, **rata de absorbție**

efectivă⁷⁰ a Fondurilor Structurale și de Coeziune din CFM 2021-2027 (exclusiv avansuri) era de numai 8,5%⁷¹, nivel extrem de scăzut pentru jumătatea exercițiului financiar, făcând dificilă recuperarea întârzierilor, chiar în condițiile în care România va beneficia în continuare de Regula n+3.

Tabelul 9: Situația absorbției fondurilor structurale și de coeziune pentru perioada de programare 2021-2027 la data de 30.06.2025 (mil. euro)					
CFM 2021-2027	Program 2021-2027	2021-2024 Execuția la 31.12.2024	Estimări 2025	2025 Execuția la 30.06.2025	2021-2025 Execuția la 30.06.2025
Fonduri Structurale și de Coeziune (FSC), din care:	30.663,93	2.424,62	4.735,85	2.466,02	4.890,64
Avansuri din FSC	2.290,02	1.806,39	483,63	483,63	2.290,02
Rambursări din FSC	28.373,91	618,24	4.252,91	1.982,39	2.600,62

Sursa: *Evoluția fluxurilor financiare dintre România și Uniunea Europeană (Balanța Financiară Netă) 30.06.2025, Ministerul Finanțelor*

Deși această situație ar fi fost de natură să pună în maximă alertă autoritățile din România în acest an, mai ales că de la finele anului 2024 aceasta devenise critică, rata efectivă de absorbție fiind de numai 2%, acestea au continuat să ignore imperativul accelerării atragerii fondurilor europene. În regim de maximă urgență trebuie identificate cauzele care au generat-o, în principal, legate de incapacitatea administrativă și lipsa de voință politică, astfel încât să fie întreprinse acțiuni la nivel central și local pentru demararea rapidă a utilizării FSC și realizarea unui grad cât mai înalt de absorbție a acestora, în caz contrar, putându-se materializa riscul dezangajării automate de fonduri ca urmare a aplicării concomitent a Regulii n+3 și n+2, pierderi pe care România nu și le poate permite.

În contextul intern și internațional actual, marcat de riscuri economice majore și tensiuni politice și geopolitice, inclusiv conflicte armate, absorbția FSC în măsură cât mai mare posibil poate contribui la accelerarea corecției macroeconomice și a procesului de consolidare fiscală, realizarea reformelor structurale și implementarea programelor de investiții, contracararea încetinerii creșterii economice ce poate degenera în declin, atenuarea dezechilibrelor financiare interne și externe, inclusiv valutare, menținerea *ratingului* de țară la nivelul *investment grade* și, implicit, pentru susținerea necesităților de finanțare a deficitului bugetar și de refinanțare a datoriei publice la costuri rezonabile.

Prin **Planul Național de Redresare și Reziliență**, ce include facilitatea Mecanismului de Redresare și Reziliență (MRR) aferent *Next Generation EU*, României i-au fost alocate 12,1 mld. euro granturi și 14,9 mld. euro împrumuturi, la care s-au adăugat 1,4 mld. euro granturi din REPowerEU, totalul sumelor alocate prin MRR ridicându-se la 28,5 mld. euro.

⁷⁰ Rata de absorbție efectivă reprezintă raportul între rambursările din FSC de la CE și totalul alocărilor aferente. Avansurile din FSC, chiar dacă utilizate, parțial sau total (așa cum rezultă din [Tabelul 9](#)), reprezintă cheltuieli ce urmează a fi (sau nu) validate de CE și nu pot fi luate în considerare la calculul ratei de absorbție efective.

⁷¹ https://mfinante.gov.ro/static/10/Mfp/buget/sitebuget/BFN2025_06_30.pdf

Implementarea măsurilor de reforme și investiții prevăzute în PNRR se confruntă cu dificultăți majore și întârzieri semnificative, în contextul în care toate jaloanele și țintele, inclusiv cererile de plată aferente, trebuie finalizate până în august 2026, orice nerealizare transpunându-se în pierderi sau chiar returnări de fonduri.

Până în luna iunie 2025, în cadrul MRR, România primise prefinanțări de 4,1 mld. euro (2,14 mld. euro componenta granturi și 1,94 mld. euro componenta împrumuturi), reușind să obțină aprobarea CE doar pentru două cereri de plată însumând 5,3 mld. euro (3,6 mld. euro componenta granturi și 1,7 mld. euro componenta împrumuturi). De precizat că cererea de plată nr. 2 a fost aprobată de CE în regim de suspendare de plăți⁷², reținând o sumă de 53 mil. euro din cauza neîndeplinirii a două jaloane pe energie, recuperată parțial în decembrie 2024 (37 mil. euro pe componenta împrumuturi).

Cererea de plată nr. 3, în valoare de 2,1 mld. euro (exclusiv prefinanțări) transmisă, cu întârziere, în decembrie 2023, a fost evaluată preliminar în mod pozitiv de CE în martie 2025⁷³, însă abia în luna iunie 2025 a primit avizul Comitetului Economic și Financiar⁷⁴, plata fiind efectuată la nivelul sumei de 1,3 mld. euro. Diferența de 869 mil. euro (814 mil. euro – componenta granturi și 55 mil. euro – componenta împrumuturi) a intrat sub incidența suspendării de plăți, cauzată de îndeplinirea parțială sau neîndeplinirea unui număr de 6 jaloane⁷⁵. Cele 6 jaloane restante se referă la guvernanta întreprinderilor de stat (în special operaționalizarea AMEPIP și desemnarea administratorilor în companiile de energie), contractele de investiții în transporturi și regimul fiscal special pentru microîntreprinderi, care nu au fost îndeplinite în mod satisfăcător. România va trebui, de asemenea, să respecte cerințele jalonului privind pensiile speciale, care rămâne neîndeplinit. CE va lua în considerare plata restului de 869 mil. euro dacă, în termen de 6 luni, România va fi îndeplinit satisfăcător cele șase jaloane restante.

Examinarea calendarului plăților aferente PNRR, efectuate de CE către România în perioada 2021 - iunie 2025 (*Tabelul 10*), pune în evidență faptul că din septembrie 2023 până în iunie 2025, timp de aproape doi ani, cu excepția unei prefinanțări de 288 mil. euro aferentă REPowerEU, România nu a reușit să absoarbă nici un euro din fondurile PNRR! Acest fapt relevă în mod clar deficitul de capacitate administrativă a autorităților în urmărirea atingerii țintelor și jaloanelor din PNRR, respectiv pentru realizarea reformelor și implementarea investițiilor cu respectarea termenelor asumate.

⁷² Procedura de suspendare a plăților, care acordă un termen suplimentar pentru îndeplinirea obiectivelor intermediare, este explicată la următorul link: https://commission.europa.eu/system/files/2023-02/COM_2023_99_1_EN.pdf

⁷³ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/ip_24_5242

⁷⁴ Este de notat că, dacă de regulă, Comisia Europeană examinează cererile de plată primite de la țările membre într-un interval de circa două luni, după care comunică propunerea de a fi sau nu rambursată, total sau parțial, cererea de plată nr. 3 din partea României a înregistrat un record negativ absolut la nivelul UE, rămânând în stadiul de examinare și plată parțială timp de 18 luni (decembrie 2023 - mai 2025)!

⁷⁵ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/mex_25_1474

Tabelul 10: Calendarul plăților Comisiei Europene către România, aferente PNRR, în perioada 2021 - iunie 2025 (inclusiv prefinanțări)

Data	Tip buget	Cererea de plată	Suma (euro)
10 iun 2025	Granturi	3	622.487.484
10 iun 2025	Împrumuturi	3	657.288.757
23 dec 2024	Împrumuturi	2 (Partea 2)	37.055.259
25 ian 2024	Granturi	Prefinanțare	288.078.244
29 sept 2023	Granturi	2	1.868.317.381
29 sept 2023	Împrumuturi	2	893.345.055
27 oct 2022	Granturi	1	1.772.317.380
27 oct 2022	Împrumuturi	1	789.672.460
13 ian 2022	Împrumuturi	Prefinanțare	1.942.479.890
2 dec 2021	Granturi	Prefinanțare	1.851.159.668
TOTAL			10.722.201.578

Sursa: RRF Scoreboard – Romania https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/country_overview.html

Fără a ignora și o anumită indecizie din partea Comisiei Europene, determinată probabil de prelungirea consultărilor, uneori contradictorii, cu autoritățile române⁷⁶, *de facto*, această întârziere a împiedicat depunerea cererii de plată nr. 4, indiferent dacă aceasta ar fi fost pregătită sau nu.

Rezumând, ratele de absorbție efective (exclusiv prefinanțări) ale fondurilor aferente PNRR sunt extrem de scăzute în raport cu timpul rămas până la încheierea acestui program, respectiv august 2026. Pe ansamblul PNRR, la jumătatea anului 2025, rata de absorbție efectivă era de 23,3%, pe componenta granturi fiind de 31,6%, iar pe componenta împrumuturi, de 15,8% (*Tabelul 11*).

Tabelul 11: Rata de absorbție efectivă a fondurilor aferente PNRR la data de 30.06.2025

Tip buget	Alocări (mil. euro)	Sume plătite de CE, exclusiv prefinanțări (mil. euro)	Rata efectivă de absorbție (%)
Granturi	13.566	4.263	31,6%
Împrumuturi	14.931	2.377	15,8%
Total PNRR	28.497	6.640	23,3%

Sursa: calcule CF

⁷⁶ În cadrul reuniunii Comitetului Interministerial de Coordonare a Planului Național de Redresare și Reziliență din ziua de 12 februarie 2025, la care au participat reprezentanții Comisiei Europene, inclusiv Céline Gauer, Directorul General SG RECOVER, Guvernul României a fost supus unor critici foarte dure din partea CE pentru restanțele în implementarea PNRR, cu precizarea că România riscă să piardă 10 mld. euro din fondurile europene alocate prin PNRR.

Nivelul scăzut al realizărilor pe o perioadă de patru ani în raport cu termenul de finalizare a tuturor jaloanelor și țințelor aferente PNRR (până la finele lunii iunie 2025 doar 27% din jaloane și ținte fuseseră îndeplinite!⁷⁷) face extrem de dificilă recuperarea întârzierilor în doar un an și două luni, ceea ce implică pierderea unor sume semnificative de bani europeni și nerealizarea unor importante reforme și proiecte de investiții, care ar fi putut contribui la menținerea României pe traiectoria unei dezvoltări sustenabile, prin accelerarea tranziției verzi și digitale, restructurarea economiei, modernizarea infrastructurilor și creșterea competitivității, susținând implicit procesul consolidării fiscale.

Dereglarea întregului calendar al fluxurilor financiare aferente PNRR expune România altor riscuri de suspendări de plăți și sancțiuni, cu efecte directe și colaterale asupra gradului de absorbție a fondurilor alocate, atât pe latura granturilor, cât și a împrumuturilor, pe fondul constrângerilor impuse și de intrarea în vigoare a noului cadru de guvernanță economică și fiscală al UE și a procedurii de deficit excesiv.

Având în vedere starea finanțelor publice și vulnerabilitățile balanței de plăți externe, într-un mediu internațional extrem de nefavorabil, marcat de instabilitate, conflicte comerciale și armate, fondurile europene pot contracara efectele contracționiste ale consolidării fiscale, ajutând economia românească, prin reforme și investiții, să devină mai robustă, mai competitivă.

În contextul parcursului dificil al consolidării fiscale, convenită cu CE în cadrul procedurii de deficit excesiv, precum și al presiunii exercitate asupra stabilității economice și financiare a țării, noului Guvern al României îi revine misiunea de a reseta interesul maxim pentru accelerarea absorbției fondurilor europene la toate nivelurile administrației publice și mediului de afaceri, devenit și mai pregnant pentru reducerea gradului de încordare a bugetului public, intensificarea ritmului de absorbție a acestor fonduri, atât din CFM 2021-2017, cât și din PNRR, reprezentând o prioritate națională.

Autoritățile din România și Comisia Europeană au negociat revizuirea PNRR, urmărindu-se absorbția integrală a fondurilor nerambursabile, simplificarea țințelor și jaloanelor, menținerea proiectelor mature cu grad scăzut de risc privind implementarea până în august 2026, reprogramarea cererilor de plată. În Comunicatul de presă al MIPE de la finele lunii iulie⁷⁸ se precizează că, în urma consultărilor tehnice și întâlnirilor la nivel înalt, negocierile privind revizuirea PNRR au fost finalizate, principalul rezultat fiind alocarea integrală a fondurilor nerambursabile (13,6 mld. euro), obținerea unor finanțări suplimentare destinate proiectelor aflate în implementare și o alocare totală pe componenta împrumut de 8 mld. euro. De menționat că acordul asupra formei finale a PNRR revizuit a fost agreat în cadrul videoconferinței din data de 30 iulie între doamna director general Gauer, ministrul român al investițiilor și fondurilor europene și echipele tehnice. Forma revizuită a PNRR urmează să fie transmisă oficial Comisiei Europene pentru finalizarea procesului de aprobare.

⁷⁷ https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/country_overview.html

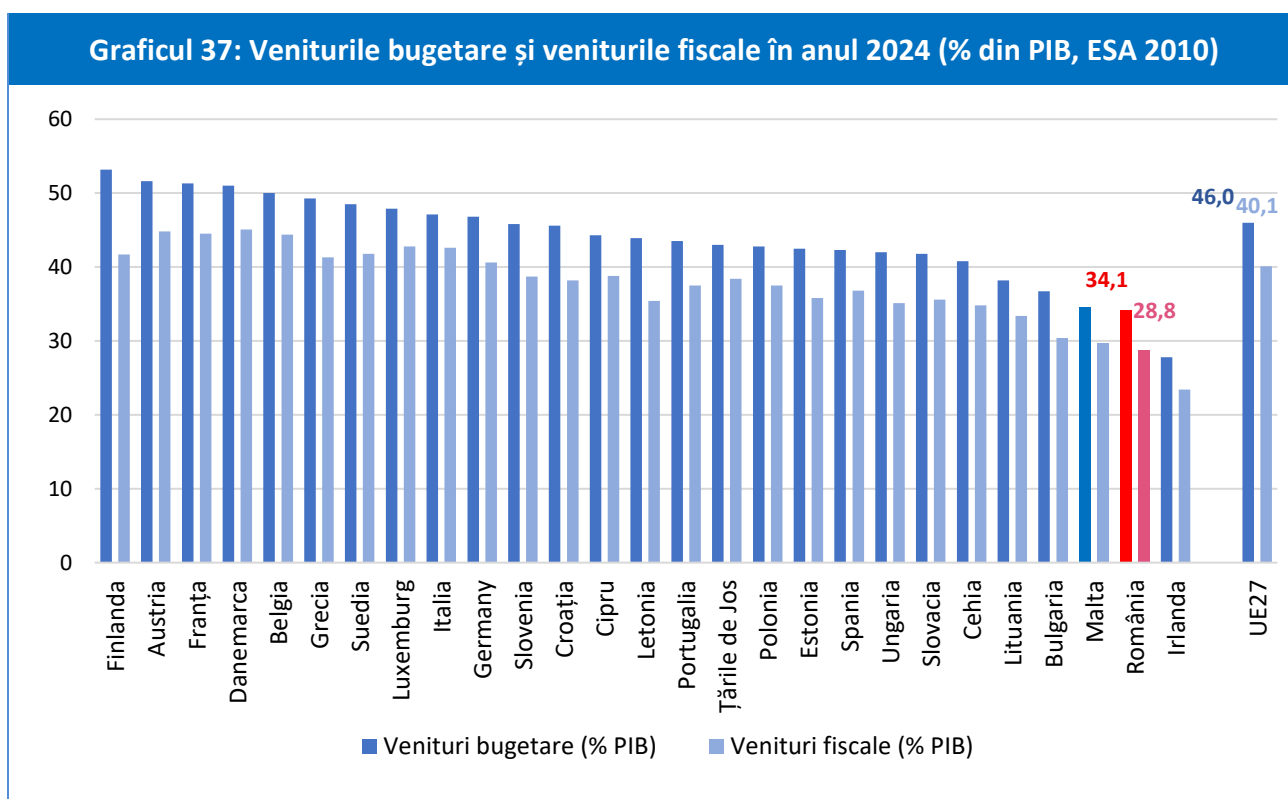
⁷⁸ <https://mfe.gov.ro/romania-finalizeaza-negocierile-cu-comisia-europeana-pentru-revizuirea-pnrr-investitii-critice-salvate-si-noi-finantari-obtinate/>

V. Colectarea impozitelor și structura cheltuielilor bugetare – comparații internaționale

V.1. Colectarea impozitelor în România – comparații internaționale

România a înregistrat în anul 2024, potrivit metodologiei ESA 2010, un nivel al ponderii în PIB a veniturilor bugetare de 34,1%, cu 0,1 pp peste cel din anul anterior, dar mult sub media europeană de 46%, înregistrându-se un ecart de 11,9 pp. Astfel, România ocupă penultima poziție în UE27, venituri bugetare inferioare înregistrând doar Irlanda. Nivelul veniturilor fiscale (impozite și contribuții sociale) a crescut de la 27,2% din PIB în 2023, la 28,8% în 2024, cu 1,6 pp, dar se poziționează mult sub media europeană de 40,1%, înregistrându-se un ecart de 11,3 pp, situație care plasează România tot pe penultimul loc în UE27.

Analizând evoluția acestor indicatori comparativ cu anul anterior, se observă că ecartul dintre România și media UE27 a cunoscut o creștere în cazul veniturilor bugetare (de la 11,5 pp în 2023, la 11,9 pp), respectiv, o reducere în cazul veniturilor fiscale (de la 12,4 pp, la 11,3 pp).

Sursa: Eurostat

Notă: Veniturile fiscale includ și CAS

Ponderea veniturilor fiscale în PIB înregistrată de România în anul 2024, chiar dacă s-a majorat cu 1,6 pp față de anul anterior, este semnificativ sub cea a altor țări cu economii similare, precum Slovenia (38,7%), Polonia (37,5%), Cehia (34,8%) și Ungaria (35,1%), care au înregistrat, la rândul lor, creșteri ale ponderii veniturilor fiscale în PIB (cu excepția Ungariei). Comparativ cu Bulgaria, ponderea în PIB a veniturilor

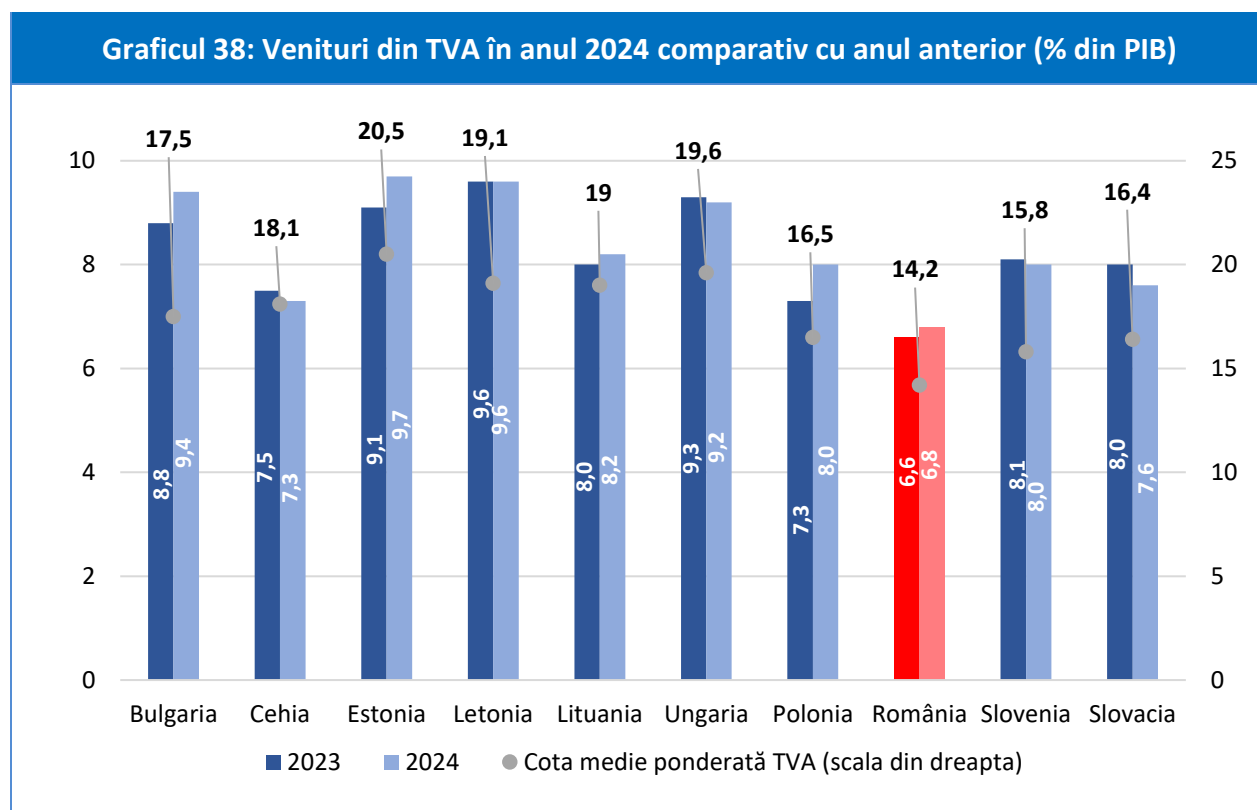
bugetare în România este mai mică cu 2,6 pp, iar cea a veniturilor fiscale, cu 1,6 pp, aceste ecarturi fiind în scădere față de anul anterior. Nivelul scăzut al veniturilor fiscale și al celor bugetare în România este atât efectul unei administrații fiscale ineficiente, cât și al relaxării fiscale succesive, începând cu anul 2012, în special în sfera impozitării veniturilor din capital, a impozitării veniturilor gospodăriilor, dar și a cotei de TVA.

Din perspectiva structurii veniturilor fiscale, ponderea încasărilor din impozite indirecte în România se menține și în anul 2024 la un nivel superior mediei europene (35,8% față de 27,6%), dar sub nivelul înregistrat de Croația (48,6%), Ungaria (46,1%) și Bulgaria (45,8%). Ponderea contribuțiilor de asigurări sociale în veniturile fiscale a atins un nivel de 42,6%, peste media UE de 37,1%. Pe baza acestui indicator, România se situează pe locul 6 în UE27 (față de locul 5 în 2023), după Cehia (46,3%), Slovacia (46,2%), Slovenia (46,1%), Germania (44,2%) și Polonia (43,9%). În ceea ce privește impozitele directe, România are una dintre cele mai mici ponderi în veniturile fiscale din UE⁷⁹, respectiv de 21,7%, față de 20,6% în 2023, fiind acum cu 13,6 pp sub media UE27, comparativ cu 14,6 pp în anul 2023.

Astfel, structura veniturilor fiscale în România a rămas și în 2024 orientată preponderent spre impozite indirecte și contribuții de asigurări sociale – însumate, acestea reprezintă 78,4% din veniturile fiscale, locul 2 în UE27, după Croația, și cu 13,6 pp peste media UE. În schimb, la nivel european se observă o compoziție mai bogată a veniturilor fiscale în impozite directe și contribuții de asigurări sociale, ponderea impozitelor indirecte fiind mai redusă (respectiv, o medie UE de 35,3%, 37,1% și 27,6%).

În continuare este prezentată o analiză succintă din perspectiva colectării veniturilor din TVA și din contribuții de asigurări sociale în România, comparativ cu statele ECE. Raportat la economii similare din ECE, România are un grad nesatisfăcător de colectare a veniturilor din TVA (*Graficul 38*). Astfel, similar anilor anteriori, din perspectiva ponderii încasărilor din TVA în PIB și a nivelului cotei medii ponderate de TVA, România s-a situat pe ultimul loc între statele ECE și în 2024.

⁷⁹ La acest rezultat a contribuit reducerea impozitului pe venit de la 16% la 10% în anul 2018.

Sursa: CE, Eurostat

La o cotă medie ponderată de TVA de 14,2% (față de o cotă legală de 19%), România a încasat din TVA circa 6,8% din PIB, la distanță de 1,2 pp din PIB de Slovenia, care a colectat 8% din PIB la un nivel al cotei medii ponderate de TVA de 15,8% – s-a ales pentru comparație Slovenia, deoarece, din grupul țărilor ECE, este cea mai apropiată de România din punct de vedere al cotei medii ponderate de TVA.

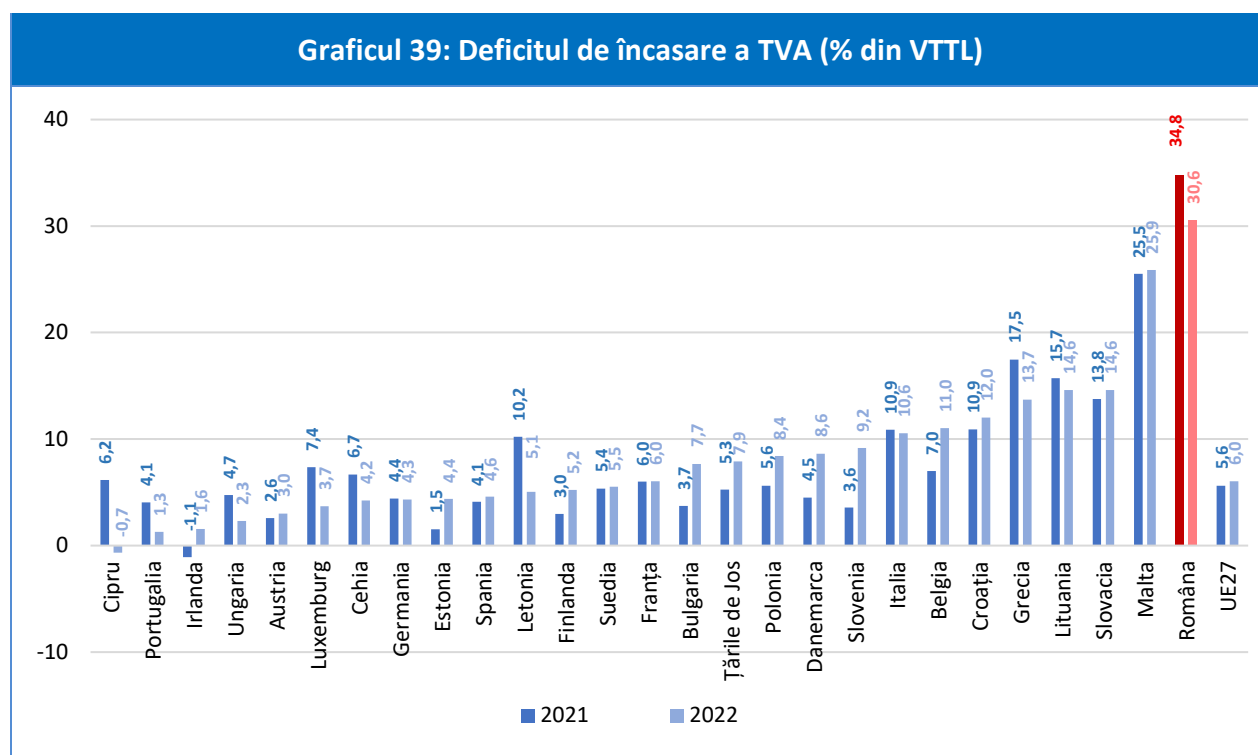
De remarcat performanța Bulgariei, cu o structură a economiei relativ similară cu cea a țării noastre și o cotă medie ponderată de TVA de 17,5%, care a colectat 9,4% din PIB. Bulgaria a fost devansată doar de Estonia, cu 9,7% din PIB (cea mai mare pondere), la o cotă medie ponderată de TVA de 20,5% (cea mai mare dintre statele ECE), și de Letonia, cu 9,6% din PIB, la o cotă medie ponderată de TVA de 19,1%, dar depășind țări care au cote medii de TVA mai ridicate, precum Ungaria, Lituania și Cehia.

Încasările din TVA sunt afectate de deficitul de încasare a TVA⁸⁰ (engl. *VAT gap*), indicator care măsoară eficacitatea măsurilor de asigurare a conformității și a respectării legislației în materie de TVA. Este calculat ca diferență între veniturile din TVA estimate teoretic a fi încasate (VTTL, sume datorate de agenții economici, în condiții de conformare deplină) și cele încasate efectiv de administrația fiscală. Conform celor mai recente evaluări (octombrie 2024) din studiul anual al CE⁸¹ cu privire la acest

⁸⁰ Calculul deficitului de încasare a TVA este bazat pe o metodologie comună pentru toate statele UE. Se determină în raport cu sumele rămase la buget după efectuarea rambursărilor și amnistiiilor fiscale, incluzând accesoriile. Include: neconformarea la plată, fraudă fiscală, evaziunea fiscală, optimizarea fiscală, erorile de înregistrare. Nu include influența politicii fiscale (deficitul rezultat din aplicarea cotelor reduse și a regimului scuturilor).

⁸¹ Comisia Europeană: Direcția Generală Impozitare și Uniune Vamală, Centrul pentru Cercetări Sociale și Economice (CASE), Oxford Economics, Syntesia, Bonch-Osmolovskiy, M. și alții, Decalajul de TVA în UE – raportul 2024, Poniatowski, G. (editor), Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2024, <https://data.europa.eu/doi/10.2778/2476549>

indicator, pentru anul 2022 s-a estimat în cazul României un nivel al deficitului de încasare a TVA de circa 8,5 mld. euro, respectiv, o pondere de 30,6% din veniturile estimate teoretic a fi încasate, cea mai mare valoare din UE ([Graficul 39](#)).

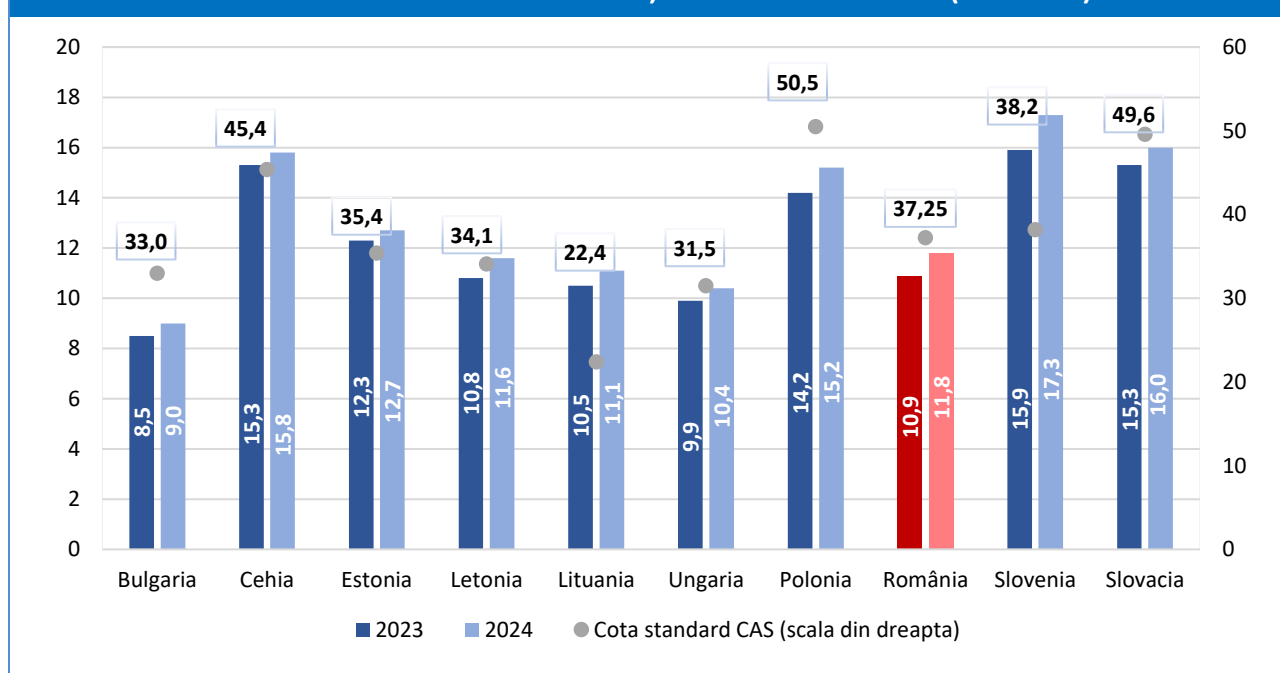
Sursa: CE, VAT Gap in the EU Report 2024

Față de anul anterior, deficitul în România s-a diminuat cu 4,2 pp, reduceri fiind înregistrate și de alte state, precum Cehia (-2,4 pp), Grecia (-3,8 pp) sau Letonia (-5,2 pp). Totuși, majoritatea țărilor din UE27 au consemnat majorări ale deficitului de încasare a TVA (Bulgaria +3,9 pp, Estonia +2,9 pp, Polonia +2,8 pp, Slovenia +5,6 pp), media UE27 majorându-se cu 0,4 pp (la 6%, de la 5,6%).

Deficitul excesiv înregistrat la încasarea TVA în România (de circa 5 ori mai mare decât media UE) este determinat, în special, de slaba informatizare a ANAF. Soluții moderne, specifice transformării digitale, care sunt aplicate de mai mulți ani în majoritatea statelor UE, au fost implementate în România doar parțial și cu mari întârzieri.

Din perspectiva veniturilor încasate din contribuții de asigurări sociale plătite de angajați și angajatori (exprimate ca pondere în PIB), comparativ cu același set de țări, România se poziționează la mijlocul clasamentului, cu un grad relativ redus de colectare raportat la nivelul cotei legale de contribuții sociale ([Graficul 40](#)).

Graficul 40: Venituri din contribuții sociale în anul 2024 (% din PIB)

Sursa: CE, Eurostat, Taxes in Europe Database

În anul 2024, încasările din CAS au înregistrat o tendință de creștere comparativ cu anul anterior (+0,9 pp de PIB), atingând un nivel de 11,8% din PIB, la o cotă legală de 37,25%, aceasta fiind a patra ca mărime între statele analizate (după Polonia, Slovacia, Cehia și Slovenia). Însă, veniturile colectate sunt superioare doar Bulgariei (9% din PIB, la o cotă legală de 33%), Ungariei (încasări de 10,4% din PIB, la o cotă legală de 31,5%), Lituaniei (11,1% din PIB, la o cotă legală de 22,4%) și Letoniei (11,6% din PIB, la o cotă legală de 34,1%).

Pe de altă parte, Estonia (12,7% din PIB) a depășit România, în condițiile în care cota legală de contribuții de asigurări sociale este mai mică (35,4%), iar Slovenia, care ocupă primul loc, a înregistrat venituri de 17,3% din PIB (mai mari cu 5,5 pp din PIB față de România), la o cotă legală de 38,2%.

Poziționarea României printre ultimele țări din UE27, în termeni de venituri bugetare și fiscale exprimate ca pondere în PIB, este efectul unei politici fiscale expansioniste, al unor erori în construcția regimului fiscal și al unui aparat de administrare fiscală insuficient modernizat, cu reforme lente și parțiale.

Reforma ANAF prin digitalizare, prevăzută în PNRR, pornește de la recunoașterea faptului că, pentru corectarea deficitului bugetar, este nevoie de eficientizarea rapidă a activității de colectare a veniturilor publice și de îmbunătățirea relației cu contribuabilii. Planul de reformă este construit pe două direcții – creșterea conformării voluntare prin dezvoltarea serviciilor digitale (interacțiunea prioritar digitală, prin intermediul SPV (Spațiul Privat Virtual) și prin utilizarea formularelor precompletate, acolo unde este posibil; crearea mecanismului de evaluare a satisfacției contribuabililor în relația cu ANAF și consultarea permanentă a acestora) și îmbunătățirea proceselor de administrare a impozitelor și taxelor, inclusiv prin implementarea managementului integrat al riscurilor (reducerea nivelului de neconformare, printre altele, prin interconectarea sistemelor IT din Ministerul Finanțelor/ANAF cu cele corespunzătoare ale Comisiei Europene și cu cele ale administrațiilor fiscale din statele membre).

Din perspectiva indicelui economiei și societății digitale (DESI, vezi [Caseta 1](#)), conform Raportului elaborat de CE în anul 2025⁸², România a înregistrat anumite progrese (vezi [Caseta 2](#)), dar a rămas printre ultimele țări din UE.

Analizând structura axei *abilități digitale*, România se situează sub media UE la toți indicatorii. Un nivel apropiat de media UE (90,4%, față de 91,7%) se consemnează în ceea ce privește indicatorul de utilizare a internetului. De cealaltă parte, decalaje importante se înregistrează la competențele digitale de bază (27,7% versus 55,6%) și la competențele digitale peste nivelul de bază (9% versus 27,3%). Astfel, sunt necesare eforturi susținute de îmbunătățire a competențelor digitale ale populației.

În ceea ce privește axa *infrastructuri digitale*, România înregistrează o situație favorabilă la conectivitate, 95,9% dintre gospodării având acces la rețele de foarte mare capacitate fixe, peste media UE de 82,5%, la servicii de bandă largă de cel puțin 100 Mbps (96,9%, față de 71,9%), la utilizarea internetului de cel puțin 1 Gbps (34,2%, față de 22,3%), precum și la utilizarea benzii largi mobile (88,5%, față de 89,9%). Cu toate acestea, acoperirea generală 5G este la doar 46,7%, cu mult sub media UE de 94,3%, iar spectrul 5G la 38,3%, față de media UE de 74,6%. O serie de măsuri au fost implementate în anii anteriori și se așteaptă să conducă la progrese în acest domeniu, în special noua lege de securitate a rețelei 5G, precum și punerea în aplicare a diferitelor recomandări stabilite în instrumentele de conectivitate ale UE.

Axa *integrarea tehnologiei digitale în afaceri*, deși a înregistrat progrese, a rămas în continuare o provocare majoră pentru România, toți indicatorii situându-se sub media UE, cu diferențe notabile la partajarea electronică a informațiilor (21,4%, față de 42,1%), la inteligență artificială (2,8%, față de 12,6%), la IMM-uri care fac vânzări online (13,5%, față de 20,1%), precum și la cifra de afaceri a comerțului electronic (8,7%, față de 12,4%). Se preconizează că mai multe măsuri aflate în curs de implementare vor duce la progrese în acest domeniu, inclusiv o schemă de sprijin în cadrul PNRR, care vizează dezvoltarea și adoptarea tehnologiilor digitale de către IMM-uri, respectiv o măsură finanțată prin Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR), care vizează dezvoltarea clusterelor de inovare.

⁸² <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/state-digital-decade-2025-report>. Datele sunt pentru anul 2024.

Caseta 1: Indicele economiei și societății digitale (DESI)⁸³

Raportul DESI monitorizează performanța digitală globală din UE, urmărind progresele înregistrate de statele membre în direcția unei economii și societăți digitale. Începând cu anul 2021, indicele compozit DESI a avut 4 axe majore (în loc de 5 axe în perioada 2014-2020), în linie cu două inițiative de politică cu impact major asupra transformării digitale: Mecanismul de redresare și reziliență și Busola pentru deceniul digital. Din anul 2023⁸⁴, DESI oferă o imagine multidimensională și detaliată asupra progreselor anuale înregistrate în direcția obiectivelor Deceniului digital 2030, structurate pe 4 axe principale și pe subdomenii care sunt relativ similare de la an la an, pe care le prezentăm succint în continuare, conform notei metodologice DESI 2025:

1. Axa *abilități digitale* este structurată pe următoarele subdomenii: utilizarea internetului, competențe digitale cel puțin de bază, competențe digitale peste nivelul de bază, întreprinderi care oferă formare în domeniul TIC, specialiști în domeniul TIC;

2. Axa *infrastructuri digitale* este structurată pe următoarele subdomenii: utilizarea serviciilor în bandă largă fixă de cel puțin 100 Mbps, utilizarea serviciilor de cel puțin 1 Gbps, acoperirea rețelelor de foarte mare capacitate fixe (VHCN), acoperirea rețelelor de fibră optică până în interiorul clădirii (Fibre to the Premises – FTTP), utilizarea benzii largi mobile, acoperire generală 5G, acoperire 5G în banda 3,4-3,8 G, spectrul 5G, cartele SIM 5G, numărul estimat de noduri de margine implementate;

3. Axa *integrarea tehnologiei digitale în afaceri* este structurată pe următoarele subdomenii: IMM-uri care au cel puțin un nivel de bază de intensitate digitală, partajarea electronică a informațiilor, analiză volume mari de date, tehnologia de tip *cloud*, inteligență artificială, IA/*cloud*/analiză de date, număr unicorni, IMM-uri care fac vânzări online, cifra de afaceri a comerțului electronic;

4. Axa *digitalizarea serviciilor publice* este structurată pe următoarele subdomenii: utilizatori e-guvernare, servicii publice digitale pentru cetățeni, servicii publice digitale pentru întreprinderi, formulare precompletate, transparența furnizării serviciilor, a designului și a datelor cu caracter personal, asistență pentru utilizatori, compatibilitate cu dispozitivele mobile, accesul la dosarele electronice de sănătate.

Raportul DESI pentru anul 2025 (apărut în iunie 2025) include o analiză a politicilor digitale la nivelul fiecărui stat membru, furnizând detalii asupra elementelor structurale și asupra progreselor în domeniul digitalizării economiei și societății, cu identificarea performanțelor și a acelor aspecte care necesită eforturi de îmbunătățire.

⁸³ Casetă elaborată pe baza Notei metodologice privind DESI 2023.

⁸⁴ Decizia de punere în aplicare (UE) 2023/1353 a Comisiei din 30 iunie 2023 de stabilire a indicatorilor-cheie de performanță pentru a măsura progresul către obiectivele digitale stabilite la articolul 4, alineatul (1) din Decizia (UE) 2022/2481 a Parlamentului European și a Consiliului.

Caseta 2: Situația structurală a indicelui DESI, România versus UE 27, în anul 2025⁸⁵

Subdomenii	RO	UE27	u.m.	Axa
Utilizarea internetului	90,4	91,7	% din populație	1. Abilități digitale
Competențe digitale cel puțin de bază	27,7	55,6		
Competențe digitale peste nivelul de bază	9,0	27,3		
Specialiști în domeniul TIC	2,8	5	% din total angajări	
Întreprinderi care oferă instruire în domeniul TIC	12	22,3	% din întreprinderi	
Utilizarea serviciilor în bandă largă fixă de cel puțin 100 Mbps	96,9	71,9	% din abonamentele la internet fix, în bandă largă	2. Infrastructuri digitale
Utilizarea serviciilor de cel puțin 1 Gbps	34,2	22,3	% din gospodării	
Acoperirea rețelelor de foarte mare capacitate fixe (VHCN)	95,9	82,5		
Acoperirea rețelelor de fibră optică până în interiorul clădirii (FTTP)	95,7	69,2		
Utilizarea benzii largi mobile	88,5	89,9	% din populație	
Acoperire generală 5G în bandă largă mobilă	46,7	94,3	% din gospodării	
Acoperire 5G în banda 3,4-3,8 G	32,8	67,7		
Spectrul 5G	38,3	74,6	% din spectrul total armonizat 5G	
Cartele SIM 5G	15	35,6	% din populația totală	
Numărul estimat de noduri de margine implementate	11	2257	Numărul de noduri de margine implementate	
IMM-uri care au cel puțin un nivel de bază de intensitate digitală	69,1	72,9	% din IMM-uri	3. Integrarea tehnologiei digitale în afaceri
Partajarea electronică a informațiilor	21,4	42,1		
Analiză volume mari de date	Lipsă date	Lipsă date	% din întreprinderi	
Tehnologia de tip <i>cloud</i>				
Inteligență artificială	2,8	12,6		
IA/cloud/analiză de date	Lipsă date	Lipsă date		

⁸⁵ Subdomeniile au fost actualizate conform Notei metodologice DESI 2025, elaborată de CE și publicată la data de 16 iunie 2025 (<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/digital-decade-2025-desi-methodological-note>).

Număr unicorni	0	286	Număr unicorni	
IMM-uri care fac vânzări online	13,5	20,1	% din IMM-uri	
Cifra de afaceri a comerțului electronic	8,7	12,4	% din cifra de afaceri	
Utilizatori e-guvernare	26,9	74,7	% din utilizatorii de internet	4. Digitalizarea serviciilor publice
Servicii publice digitale pentru cetățeni	62,7	82,3	Scor (de la 0 la 100)	
Servicii publice digitale pentru întreprinderi	55,1	86,2		
Formulare precompletate	24,4	70,1		
Transparența furnizării serviciilor, a designului și a datelor cu caracter personal	43,1	69,5		
Asistență pentru utilizatori	71,7	88,7		
Compatibilitate cu dispozitivele mobile	85,5	96,1		
Accesul la dosarele electronice de sănătate	75,1	82,7		

În ceea ce privește axa *digitalizarea serviciilor publice*, și aici toți indicatorii aferenți României se situează sub media UE. Decalaje semnificative se consemnează la utilizarea serviciilor e-guvernare de către utilizatorii de internet (26,9%, față de 74,7%), la disponibilitatea serviciilor publice digitale pentru cetățeni (scor de 62,7, față de media UE de 82,3) și pentru întreprinderi (scor de 55,1, față de media UE de 86,2), la utilizarea formularelor precompletate (scor de 24,4, față de media UE de 70,1), precum și la transparența furnizării serviciilor, a designului și a datelor cu caracter personal (scor de 43,1, față de media UE de 69,5).

Raportul de progres privind atingerea obiectivelor Deceniului digital consemnează faptul că România a făcut progrese importante în digitalizare, însă rămâne marcată de contraste puternice între domeniile în care excelează și cele unde persistă întârzieri semnificative. Dintre progrese, cel mai solid rămâne conectivitatea fixă, unde România se situează în continuare în topul UE. Rețeaua fixă de foarte mare capacitate (VHCN) acoperă aproape 96% din gospodării, inclusiv în zonele rurale, iar România deține cea mai ridicată rată de utilizare a internetului de mare viteză (>100 Mbps) și ocupă locul al treilea în UE pentru conexiunile ultra-rapide (>1 Gbps). Această infrastructură solidă oferă un fundament esențial pentru procesul de digitalizare.

În ceea ce privește digitalizarea serviciilor publice, România face pași importanți, confirmați de scorurile DESI pentru serviciile digitale destinate cetățenilor și afacerilor care au crescut semnificativ în ultimul an, alături de accesul la dosarele electronice de sănătate, chiar dacă persistă lacune în acoperirea completă a datelor și în integrarea furnizorilor de servicii medicale.

În ciuda acestor progrese, România continuă să fie ultimul stat membru în ceea ce privește competențele digitale de bază. Doar 27,7% dintre români dețin aceste competențe, mult sub media europeană. În ciuda eforturilor de integrare a educației digitale în școli și a alocărilor bugetare sporite, persistă un decalaj major, mai ales în rândul populației adulte și în mediul rural. Un alt punct slab important este întârzierea în implementarea tehnologiei 5G. Cu o acoperire de doar 46,7% în 2024, România rămâne mult în urma mediei europene (94,3%). Această întârziere, atât în ceea ce privește acoperirea rețelei, cât și alocarea spectrului, limitează potențialul de digitalizare în anumite sectoare industriale, unde 5G ar putea aduce avantaje semnificative. Digitalizarea mediului de afaceri reprezintă o altă provocare. Companiile românești integrează insuficient noile tehnologii digitale în procesele lor, iar utilizarea inteligenței artificiale și a instrumentelor de analiză a datelor rămâne la niveluri extrem de scăzute, comparativ cu media europeană.

În ceea ce privește progresul digitalizării ANAF, una dintre realizările notabile este implementarea Spațiului Privat Virtual (SPV) – platformă centrală de interacțiune care a devenit în anul 2024 principalul canal digital prin care contribuabilii interacționează cu ANAF, înregistrând o creștere constantă a utilizatorilor și depășind pragul de 8 milioane de conturi active, inclusiv persoane fizice, firme și profesioniști independenți. Totuși, interfața SPV rămâne criticată de utilizatori pentru lipsa de ergonomie și dificultatea în utilizare, mai ales pentru persoanele mai puțin familiarizate cu tehnologia.

Implementarea sistemului e-Factura, începând cu 1 ianuarie 2024, este, de asemenea, o realizare importantă în procesul de digitalizare a ANAF, sistemul fiind operațional și începând să își dovedească utilitatea în creșterea trasabilității tranzacțiilor economice. Însă, pentru multe firme, integrarea e-Factura în sistemele proprii de contabilitate a presupus costuri și eforturi tehnice semnificative, ceea ce a generat nemulțumiri, mai ales în rândul IMM-urilor.

Raportarea SAF-T (*Standard Audit File for Tax*) a devenit, în anul 2024, obligatorie pentru marile companii și a început să fie extinsă treptat către contribuabilii mijlocii. ANAF utilizează datele colectate pentru analize de risc fiscal și selecția mai eficientă a inspecțiilor fiscale, ceea ce marchează un pas important spre o administrație fiscală modernă și predictibilă. Totuși, SAF-T reprezintă o provocare majoră pentru contribuabili, întrucât presupune extragerea și structurarea unor volume mari de date din sistemele contabile, necesitând investiții în software și consultanță fiscală. Se fac, de asemenea, progrese în digitalizarea proceselor interne ale ANAF în sensul integrării bazelor de date fiscale cu alte instituții ale statului, în vederea simplificării controalelor și a reducerii birocrăției.

Există însă o serie de provocări și limite în ceea ce privește digitalizarea ANAF, printre cele mai importante fiind: utilizarea inegală a serviciilor digitale, manifestându-se un decalaj semnificativ între contribuabilii mari, familiarizați cu digitalizarea, și persoane fizice sau mici afaceri, mai ales în mediul rural, unde gradul de utilizare a SPV și a altor servicii digitale rămâne scăzut; probleme tehnice și ergonomice ale platformelor digitale ale ANAF, care suferă de încărcări excesive în perioade de vârf, generând blocaje, interfețele nu sunt întotdeauna intuitive, iar limbajul administrativ utilizat este adesea greu de înțeles pentru utilizatorii obișnuiți; lipsa de resurse umane specializate, ANAF confruntându-se cu deficit de specialiști IT și cu o nevoie acută de personal bine pregătit în noile aplicații digitale, aspecte care limitează viteza cu care instituția poate implementa noi proiecte și îmbunătăți sistemele existente;

integrare incompletă a controalelor fiscale digitale, inspecțiile rămânând în mare parte tradiționale, bazate pe verificări fizice și documente tipărite.

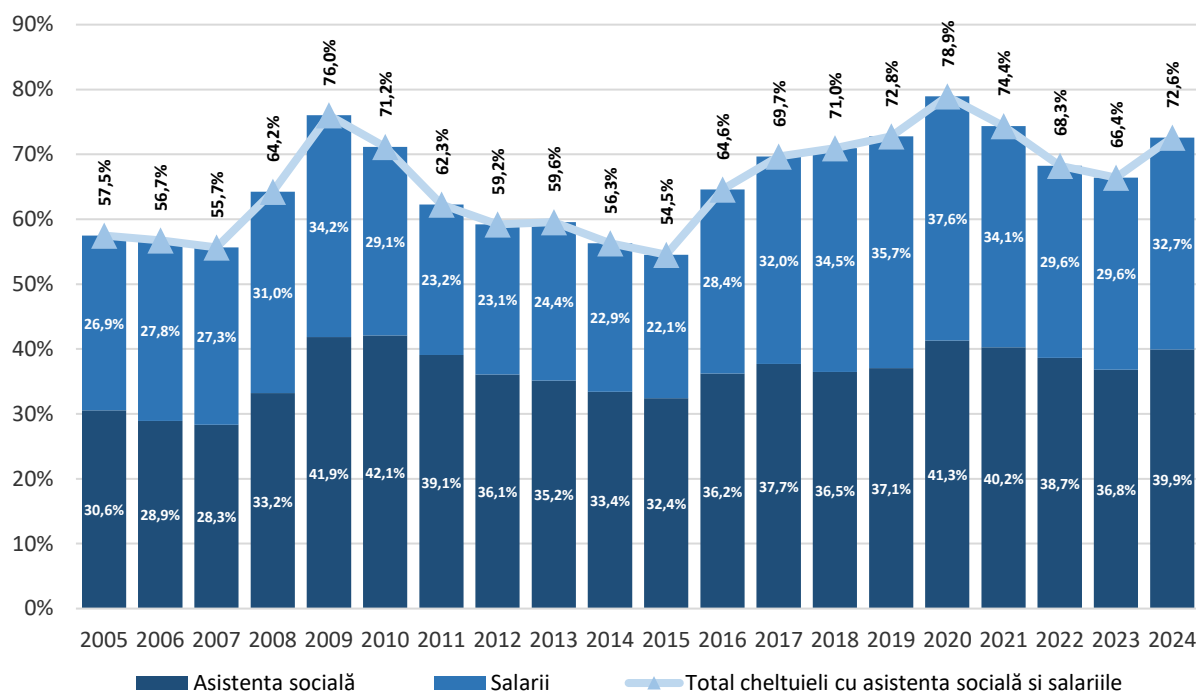
Având în vedere nivelul ridicat al deficitului bugetar în România, situat mult peste limitele stabilite prin PSC, și necesitatea urgentă de corecție a acestuia pentru a evita retrogradarea *ratingului* suveran și blocarea accesului la finanțare, autoritățile guvernamentale trebuie să prioritizeze digitalizarea ANAF ca pârgie esențială pentru creșterea veniturilor fiscale prin îmbunătățirea colectării.

V.2. Cheltuielile publice – structură și sustenabilitate

În România, structura cheltuielilor bugetare continuă să fie caracterizată de preponderența cheltuielilor cu salariile și cu asistența socială (pensii, ajutoare sociale etc.). Deși importanța relativă a acestora s-a redus semnificativ între anii 2011-2015, ca urmare a procesului de consolidare fiscală, anul 2015 reprezentând minimul perioadei analizate, în perioada 2016-2020 s-a consemnat inversarea puternică a acestei evoluții (vezi *Graficul 41*). Astfel, la finalul anului 2020, ponderea cheltuielilor cu salariile și cu asistența socială în veniturile bugetare a fost mai mare cu circa 24,5 pp față de anul 2015, atingând nivelul de 78,9%. Acesta reprezintă maximum perioadei analizate. În perioada 2021-2023, se observă o tendință de scădere a ponderii cheltuielilor cu salariile și asistența socială în total venituri bugetare, aceasta ajungând la 66,4% din veniturile bugetare, în 2023. Anul 2024 a adus o inversare a acestui tipar, ponderea cheltuielilor cu salariile și cu asistența socială în veniturile bugetare majorându-se cu 6,2 pp față de 2023. Evoluția a fost determinată de măsurile de creștere a salariilor din sectorul public, la care s-au adăugat indexarea și recalcularea pensiilor din sistemul public. În acest context, în 2024, creșterea nominală a veniturilor bugetare a fost de doar 10%, iar ritmul de creștere al cheltuielilor nominale cu salariile și asistența socială a fost de 20,3%.

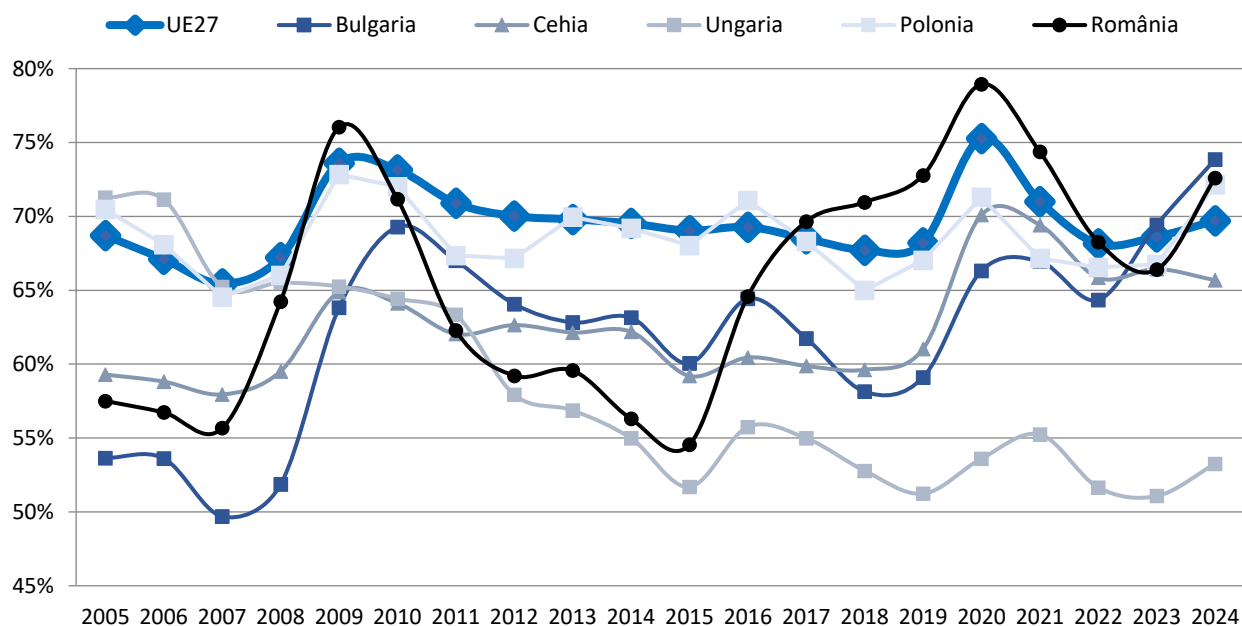
Analiza pe componente arată că, în 2024, atât ponderea cheltuielilor cu salariile în total venituri bugetare (32,7%), cât și cea a cheltuielilor cu asistența socială (39,9%) se situează ușor peste mediile perioadei 2008-2010 (de 31,4% și, respectiv, 39%), însă sunt semnificativ mai mari decât mediile perioadei de consolidare fiscală dintre anii 2011 și 2015 (de 23,2% și, respectiv, 35,2%). În comparație cu perioada 2016-2020, în care politica fiscală expansionistă a condus la creșterea ponderilor medii ale celor două categorii de cheltuieli, iar pandemia de Covid-19 a amplificat acest efect, în 2024, ponderea cheltuielilor cu salariile s-a situat sub media din acea perioadă (33,6%), iar ponderea cheltuielilor cu asistența socială, peste media din acea perioadă (37,8%). Variația amplă a ponderilor celor două categorii de cheltuieli în veniturile bugetare, pe parcursul perioadei analizate, reflectă discreționarismul politicilor de creștere a salariilor și de indexare a pensiilor în sistemul public. Ancorarea acestora de reguli transparente, corelate cu evoluția activității economice și puterea de cumpărare, este necesară pentru asigurarea sustenabilității pe termen lung a finanțelor publice.

Graficul 41: Evoluția ponderii cheltuielilor cu salariile și asistența socială în total venituri bugetare în România în perioada 2005-2024 (standarde ESA 2010, %)

Sursa: Eurostat

Graficul 42: Ponderea cheltuielilor cu salariile și asistența socială (inclusiv pensii) în total venituri bugetare în UE27 și ECE în perioada 2005-2024 (standarde ESA 2010, %)

Sursa: Eurostat

Pe parcursul perioadei analizate, se constată faptul că, după o evoluție relativ stabilă raportat la veniturile bugetare, înainte de anul 2007, în România, cheltuielile cu salariile și pensiile au crescut într-un ritm alert în perioada 2008-2010⁸⁶, ajungând la 76% în anul 2009, cel mai ridicat nivel din regiune. Ulterior implementării programului de consolidare fiscală, ponderea acestora s-a diminuat semnificativ în perioada 2013-2015, până la un nivel inferior țărilor din ECE, cu excepția Ungariei. Însă, începând cu anul 2016, pe fondul majorării salariilor și pensiilor din sectorul public, s-a revenit pe un trend crescător, în perioada 2018-2020 consemnându-se cele mai ridicate valori din regiune ale cheltuielilor cu salariile și asistența socială raportate la veniturile bugetare (71% în 2018, 72,8% în 2019 și 78,9% în 2020), fiind depășită și media UE27 (vezi [Graficul 42](#)). Începând cu anul 2021, această tendință de creștere a fost inversată, iar cheltuielile cu salariile și asistența socială au intrat pe o traiectorie descendentă. Însă, această evoluție s-a încheiat în anul 2024, când ponderea cheltuielilor cu salariile și asistența socială în total venituri bugetare a crescut abrupt cu 6,2 pp față de anul 2023.

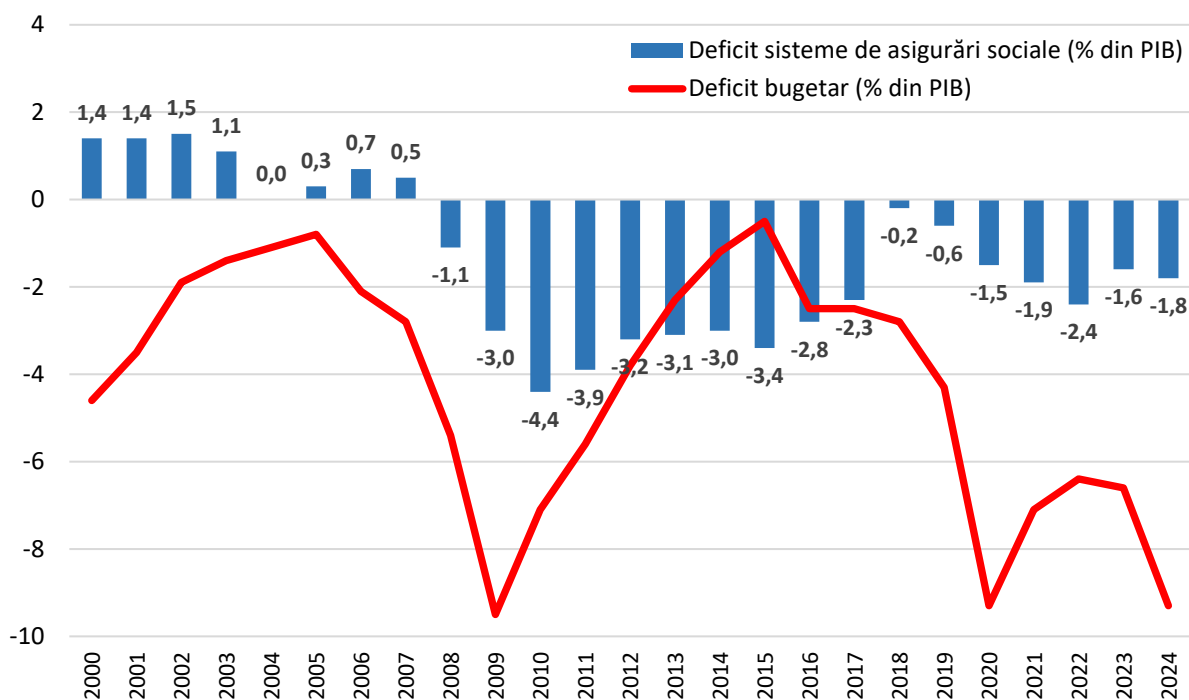
Tendințe de creștere ale ponderii celor două categorii de cheltuieli în veniturile bugetare s-au înregistrat și în Bulgaria (+4,5 pp), Polonia (+5,5 pp) și Ungaria (+2,2 pp). În comparație regională, la finalul anului 2024, România (72,6%) se situează sub Bulgaria (73,8%), la un nivel apropiat de Polonia (72,1%) și peste media UE27 (69,7%). În regiune, în 2024, cea mai redusă pondere a celor două categorii de cheltuieli în veniturile bugetare s-a consemnat în Ungaria (53,2%). În cazul țării noastre, evoluția ponderilor este afectată și de faptul că veniturile bugetare, exprimate ca procent în PIB, sunt cele mai mici în comparație cu țările ECE. Mai exact, în anul 2024, ponderea veniturilor bugetare în PIB în România a fost de 34,1%, în Bulgaria de 36,7%, în Cehia de 40,8%, în Ungaria de 42% și în Polonia de 42,8%, în timp ce media UE27 este de 46%.

În ceea ce privește evoluția bugetelor de asigurări sociale (pensii, șomaj și sănătate, vezi [Graficul 43](#)), se observă faptul că, dacă în perioada 2000-2007 acestea erau caracterizate de un sold preponderent excedentar, după anul 2008 au trecut pe deficit și au ajuns să reprezinte o componentă importantă a deficitului total, respectiv între 62% și 92% în intervalul 2010-2017⁸⁷. În anul 2019, deficitul sistemelor de asigurări sociale a reprezentat 14% din deficitul bugetar total, ca urmare a măsurilor fiscale de reșezare a impozitării, concretizate în majorarea impozitării prin contribuții de asigurări sociale. În perioada 2020-2022, se poate observa o tendință de amplificare a deficitului sistemelor de asigurări sociale, acesta ajungând la o pondere de 37,5% din deficitul bugetar în 2022. În anul 2023, ponderea soldului bugetelor de asigurări sociale în deficitul bugetar s-a îmbunătățit cu circa 13,3 pp față de anul precedent, ajungând la aproape 24%, iar în 2024 a coborât către 19%, în ciuda unei creșteri mai alerte a ponderii cheltuielilor în PIB (+1,1 pp), față de cea a ponderii veniturilor în PIB (+0,9 pp). Această tendință a fost determinată de o majorare mai amplă a deficitului bugetar (+2,7 pp), în comparație cu deficitul bugetelor de asigurări sociale (+0,2 pp).

⁸⁶ Respectiv, o medie a ponderii acestora în total venituri bugetare de 70,5%.

⁸⁷ În perioada 2013-2016 depășind nivelul deficitului bugetar.

Graficul 43: Deficitul bugetelor de asigurări sociale (pensii, șomaj și sănătate) și deficitul bugetar total în perioada 2000-2024 – ESA 2010 (% din PIB)

Sursa: Eurostat

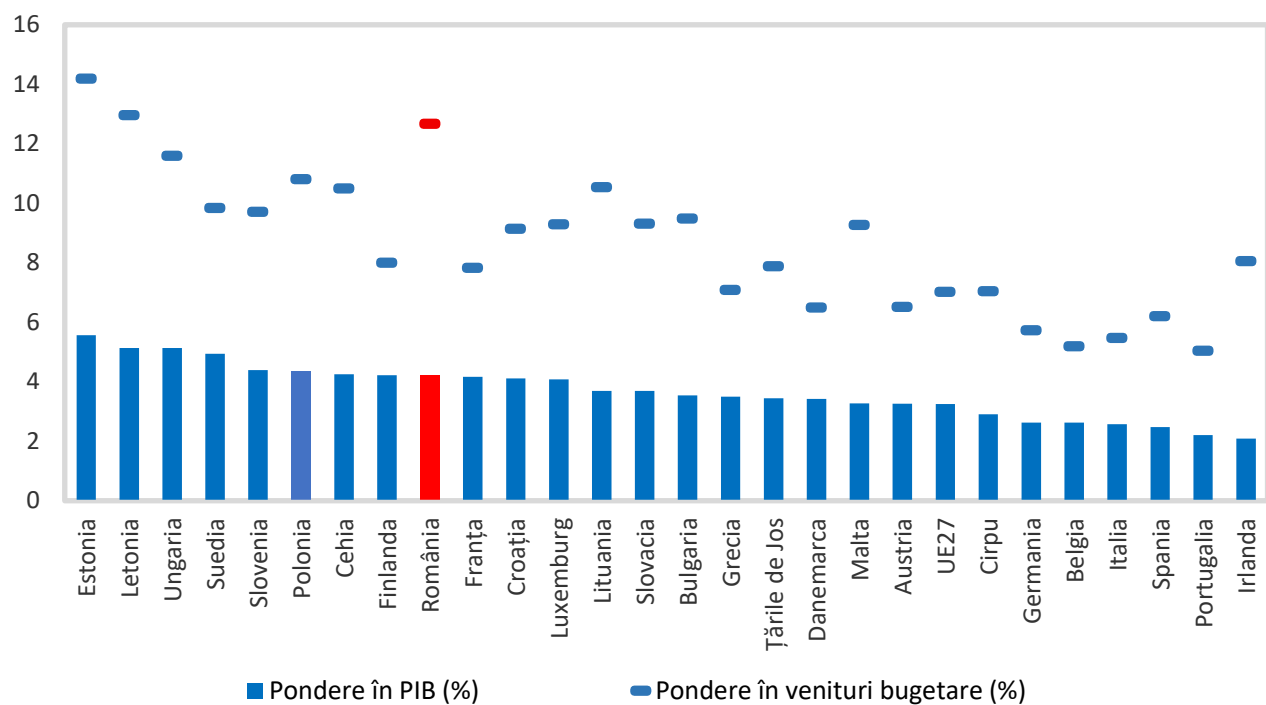
În anul 2024, ponderea cheltuielilor publice cu investițiile, potrivit metodologiei europene, a fost de 5,7% din PIB⁸⁸, superioară celei din anul anterior cu 0,3 pp, menținându-se trendul ascendent început în 2021. Raportat la anul 2015⁸⁹, în 2024, cheltuielile cu investițiile publice ca procent în PIB au fost mai mari cu 0,5 pp. Din perspectiva acestui indicator, România a ocupat, în anul 2024, locul 2 în UE27, după Estonia, respectiv poziția a noua dacă avem în vedere media cheltuielilor cu investițiile din perioada 2012-2024, de 4,2% din PIB (vezi [Graficul 44](#)).

Ponderea cheltuielilor cu investițiile publice în total venituri bugetare, în 2024 (de 16,8%), a fost mai mare cu 1 pp față de anul anterior și cu 2,1 pp mai mare față de anul 2015. În UE27, din perspectiva ponderii investițiilor în veniturile bugetare, România ocupă primul loc și poziția a treia dacă avem în vedere media cheltuielilor cu investițiile din perioada 2012-2024. Totodată, trebuie menționat că, în perioada analizată, fondurile europene au jucat un rol important în susținerea cheltuielilor publice cu investițiile.

⁸⁸ Cheltuielile de investiții, potrivit metodologiei ESA 2010, reprezintă cheltuieli destinate formării brute de capital fix. Acest indicator este utilizat la nivelul UE și poate fi o referință comparativă pentru cheltuielile de investiții în statele membre. Diferențele dintre nivelul cheltuielilor de investiții potrivit metodologiei *cash*, respectiv, potrivit metodologiei europene provin în general din modul diferit de înregistrare a arieratelor, a cheltuielilor destinate apărării, precum și a unor categorii de fonduri externe nerambursabile.

⁸⁹ Anul 2015 a reprezentat primul an după 2008 în care cheltuielile cu investițiile publice au fost în creștere ca procent în PIB față de anul anterior, în condițiile în care acest an a reprezentat termenul limită pentru atragerea fondurilor europene aferente exercițiului financiar 2007-2013.

**Graficul 44: Ponderea cheltuielilor cu investițiile în PIB și în total venituri bugetare
– medie 2012-2024 (metodologie ESA 2010)**

Sursa: Eurostat

VI. Planul bugetar-structural pe termen mediu și sustenabilitatea datoriei publice

Crizele suprapuse din ultimii ani au determinat șocuri adverse severe și o presiune ridicată asupra bugetelor naționale în majoritatea statelor membre ale UE. În România, în condițiile unor politici fiscale prociclice, traiectoria de creștere a deficitului bugetar a fost mai ridicată, în comparație cu alte state membre, fiind amplificată și de ciclul electoral din anul 2024. În acest context, evaluările CE, dar și ale agențiilor de *rating* indică o dinamică a datoriei publice care nu este sustenabilă pe termen lung, costurile de finanțare ale datoriei atingând valori ridicate, mult peste cele specifice unei țări cu *rating* recomandat investițiilor.

În acest cadru, corecția bugetară este stringentă, iar, în următorii ani, regulile fiscale naționale și cele ale noului cadru de guvernanță al UE⁹⁰, adoptat în aprilie 2024, pot reprezenta ancore credibile în jurul cărora să fie construite bugete anuale realiste, care să păstreze încrederea investitorilor și să asigure sustenabilitatea datoriei publice.

Noul cadru de guvernanță economică al Uniunii Europene

Noul cadru de guvernanță al UE păstrează ca referințe principale un deficit bugetar mai mic de 3% din PIB și o datorie publică sub 60% din PIB. Cu scopul de a crește transparența, de a simplifica regulile fiscale și de a asigura respectarea celor două limite, noul cadru propune un indicator operațional unic – traiectoria cheltuielilor nete.

În documentele UE, există două referințe pentru cheltuielile nete. Pe de o parte, în Regulamentul (UE) 2024/1263, cheltuielile nete sunt definite ca fiind cheltuielile publice din care sunt excluse cheltuielile cu dobânzile, măsurile discreționare privind veniturile, cheltuielile aferente programelor UE care sunt acoperite integral de venituri din fondurile UE, cheltuielile naționale cu cofinanțarea programelor finanțate de UE, elementele ciclice ale cheltuielilor cu indemnizațiile de șomaj, măsurile cu caracter excepțional, precum și alte măsuri temporare. Pe de altă parte, în raportul de analiză a sustenabilității datoriei (*Debt Sustainability Monitor*, 2023), determinarea traiectoriei cheltuielilor nete prin intermediul metodologiei de analiză a sustenabilității datoriei (DSA) este realizată pe baza soldului primar structural. Existența a două modalități de calcul pentru cheltuielile nete ridică unele semne de întrebare cu privire la comparabilitatea rezultatelor obținute.

CE transmite traiectoria cheltuielilor nete țărilor care au datorie publică mai mare de 60% din PIB și/sau un deficit bugetar mai mare de 3% din PIB. După un dialog tehnic cu CE, toate statele membre, inclusiv

⁹⁰ La baza acestuia stau trei documente: (1) Regulamentul (UE) 2024/1263 privind coordonarea eficientă a politicilor economice și supravegherea bugetară multilaterală și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1466/97; (2) Regulamentul (UE) 2024/1264 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1467/97 privind accelerarea și clarificarea aplicării procedurii de deficit excesiv; (3) Directiva (UE) 2024/1265 de modificare a Directivei 2011/85/UE privind cerințele referitoare la cadrele bugetare ale statelor membre.

cele care au deficitul bugetar și datoria publică sub pragurile menționate, vor transmite un plan bugetar-structural pe termen mediu⁹¹ (PBSTM), bazat pe traiectoria cheltuielilor nete⁹² și pe măsurile necesare pentru implementarea acestuia. PBSTM acoperă o perioadă de patru ani. Această perioadă poate fi prelungită la șapte ani, în condițiile asumării unor reforme și investiții suplimentare care vor sprijini creșterea economică, sustenabilitatea fiscală, prioritățile UE și recomandările de țară. Comisia evaluează PBSTM și transmite o recomandare Consiliului UE, care aprobă PBSTM sau poate solicita o revizuire a acestuia.

Cadrul de guvernanță stabilește o serie de cerințe pe care respectarea traiectoriei cheltuielilor nete și PBSTM trebuie să le asigure: (i) până la sfârșitul perioadei de ajustare, în absența unor măsuri bugetare suplimentare, ponderea preconizată a datoriei publice este plasată sau rămâne pe o traiectorie descendentă plauzibilă sau rămâne la niveluri prudente sub 60% din PIB pe termen mediu; (ii) deficitul public preconizat scade sub 3% din PIB în cursul perioadei de ajustare și este menținut sub respectiva valoare de referință pe termen mediu, în absența unor măsuri bugetare suplimentare; (iii) efortul de ajustare bugetară pe perioada PBSTM este, de regulă, liniar și cel puțin proporțional cu efortul total pe întreaga perioadă de ajustare.

Evaluarea plauzibilității traiectoriei descendente a datoriei este realizată pe baza criteriilor menționate în raportul CE privind sustenabilitatea datoriei (*Debt Sustainability Monitor*, 2023). Acesta utilizează soldul primar structural ca principală referință pentru ajustarea fiscală. Acest fapt implică țintirea unui sold primar structural, astfel încât, la finalul perioadei de ajustare să fie îndeplinite două criterii: (i) traiectoria datoriei să coboare continuu (sau să rămână la valori prudente) pentru 10 ani, în cazul scenariilor deterministe din cadrul analizei de sustenabilitate a datoriei; (ii) în următorii cinci ani de la finalizarea PBSTM, ponderea datoriei publice în PIB va scădea cu o probabilitate de cel puțin 70%, în conformitate cu pragul definit de CE în metodologia DSA.

De asemenea, reglementările stabilesc un dispozitiv de siguranță privind sustenabilitatea datoriei și un dispozitiv de siguranță privind reziliența deficitului. Primul asigură faptul că respectarea traiectoriei cheltuielilor nete va conduce la scăderea ponderii datoriei publice în PIB cu o valoare media anuală de cel puțin: (i) 1 pp din PIB, dacă ponderea datoriei publice în PIB depășește 90%; (ii) 0,5 pp, dacă ponderea datoriei publice în PIB este între 60% și 90%. Al doilea asigură faptul că ajustarea bugetară continuă, dacă este necesar, până când statul membru în cauză atinge un nivel al deficitului care asigură o marjă de reziliență în termeni structurali de 1,5% din PIB în raport cu valoarea de referință a deficitului de 3% din PIB, iar îmbunătățirea anuală a soldului primar structural pentru a atinge marja impusă trebuie să fie de

⁹¹ Principalele elemente incluse în PBSTM privesc: traiectoria cheltuielilor nete; ipotezele macroeconomice de la baza acestuia și măsurile bugetar-structurale planificate pentru conformarea cu limitele și cerințele privind datoria publică și deficitul bugetar; modul în care statul membru va asigura realizarea reformelor și investițiilor; acțiunile întreprinse pentru a da curs recomandărilor specifice fiecărei țări; reformele și investițiile asumate pentru prelungirea perioadei de ajustare la șapte ani; impactul reformelor și investițiilor deja realizate de statul membru în cauză, acordând o atenție sporită impactului asupra veniturilor și cheltuielilor bugetare; alte informații privind principalele ipoteze macroeconomice și bugetare, impactul reformelor și investițiilor, nevoile de investiții publice etc.

⁹² Statele membre își pot fundamenta planul bugetar-structural pe o traiectorie a cheltuielilor nete mai mare decât cea transmisă de CE, însă, în acest caz, vor trebui incluse în plan argumente economice, bazate pe date, care să justifice diferența.

0,4 pp din PIB și poate fi redusă la 0,25 pp din PIB în cazul unei prelungiri a perioadei de ajustare la șapte ani.

În noul cadru de guvernanță economică, în evaluarea respectării noilor reguli fiscale un pilon important revine metodologiei DSA. CE evidențiază anumite ajustări ale acestei metodologii, care este utilizată în mod curent pentru evaluarea traiectoriei datoriei publice și a răspunsului acesteia la diferite șocuri, pentru a putea fi utilizată la determinarea traiectoriei cheltuielilor nete (*Debt Sustainability Monitor*, 2023; Darvas et al., 2024⁹³). Astfel, stabilirea traiectoriei cheltuielilor nete, astfel încât să fie atins obiectivul de stabilizare al datoriei publice, se realizează pe baza modificării soldului primar structural, după cum urmează:

Creșterea nominală a cheltuielilor primare nete = creșterea anuală a PIB potențial + deflatorul PIB – modificarea soldului primar structural/ponderea cheltuielilor primare în PIB

Evoluția datoriei publice și a răspunsului acesteia la diferite șocuri este evaluată, prin intermediul metodologiei DSA, pe baza mai multor scenarii: (i) analiza scenariului ajustării în absența șocurilor și pe baza ipotezelor macroeconomice care determină evoluția datoriei (rata reală de creștere a PIB, ratele de dobândă, ratele inflației, soldul balanței primare etc.); (ii) testele deterministe de stres, în care factorii determinanți ai evoluției datoriei sunt supuși unor șocuri nefavorabile de o magnitudine predefinită; și (iii) analiza stocastică.

Scenariul ajustării începe cu perioada implementării PBSTM și, ulterior, este urmat de o perioadă de 10 ani, în care ipoteza de fundamentare a traiectoriilor are în vedere politici fiscale nemodificate (*no-policy change*) și o serie de ipoteze privind dinamica variabilelor incluse în model⁹⁴. În testele deterministe de stres, evaluarea traiectoriei datoriei publice este realizată având în vedere circumstanțe mai puțin favorabile, în comparație cu scenariul de bază: scenariul unui sold primar structural mai mic; scenariul unei evoluții adverse a ratei reale de creștere a PIB față de rata reală de dobândă; scenariul de stres financiar. Prin intermediul analizei stocastice sunt estimate intervalele de incertitudine asociate evoluției datoriei publice. Astfel, analiza stocastică utilizează proiecțiile de bază privind variabilele de bază incluse în model, i.e. creșterea economică, ratele de dobândă sau costurile cu îmbătrânirea populației etc. Probabilitățile de evoluție a datoriei publice sunt estimate prin aplicarea unor șocuri asupra variabilelor de bază. Șocurile sunt estimate pe baza matricei de varianță-covarianță, calculată având în vedere date istorice trimestriale pentru ponderea soldului primar în PIB, creșterea nominală a PIB, rata dobânzii pe termen scurt, rata dobânzii pe termen lung și, pentru țările din afara Zonei Euro, cursul de schimb (aceste

⁹³ Darvas, Z. M., Welslau, L., & Zettelmeyer, J. 2024. *The implications of the European Union's new fiscal rules* (No. 10/2024). Bruegel Policy Brief.

⁹⁴ De exemplu, creșterea PIB pe un orizont $T + 10$ se bazează pe estimările grupului de lucru al Comisiei Europene privind *output gap*. După acest orizont, metodologia se bazează pe proiecțiile macroeconomice privind PIB și costul îmbătrânirii populației, incluse în *Ageing Report*. Valoarea multiplicatorului fiscal este egală cu 0,75 pentru toate statele membre ale UE. Ratele de dobândă și rata inflației converg într-un orizont de 10 ani către valori specifice fiecărei țări, care reflectă așteptările piețelor financiare. Ulterior, după acest orizont, acestea converg către valori comune tuturor țărilor, în acord cu datele incluse în *Ageing Report* pentru ratele de dobândă și cu țintele băncilor centrale pentru rata inflației. Ajustarea stoc-flux este în linie cu proiecția Comisiei pentru $T + 2$, iar ulterior valoarea sa este nulă.

variabile sunt incluse în ecuația DSA, fiind considerate elementele principale de influență a datoriei publice). Pe baza distribuției istorice a șocurilor, sunt aplicate 10.000 de șocuri aleatoare asupra variabilelor de bază. Natura șocurilor este simetrică, i.e. probabilitatea de apariție a unui șoc pozitiv este similară cu cea de apariție a unui șoc negativ. Suplimentar, prin intermediul analizei stocastice, CE evaluează dacă, în condițiile apariției unui șoc specific, traiectoria datoriei publice va fi descrescătoare cu o probabilitate de cel puțin 70% în cei 5 ani care urmează perioadei de ajustare.

În fiecare an, statele membre prezintă CE un raport anual privind progresele înregistrate în aplicarea PBSTM. CE monitorizează progresele înregistrate de fiecare stat membru și, mai ales, respectarea traiectoriei cheltuielilor nete și a reformelor și investițiilor care stau la baza prelungirii perioadei de ajustare. În acest scop, CE va crea un cont de control în care vor fi evidențiate abaterile cumulate de la traiectorie: pe debit vor fi înregistrate abaterile de cheltuieli care sunt peste traiectorie, iar pe credit, abaterile de cheltuieli care sunt sub traiectorie. Contul de control devine o referință importantă în declanșarea procedurii de deficit excesiv. Astfel, CE va elabora un raport, în baza art. 126, alin. 3, din TFUE, în situația în care ponderea datoriei publice în PIB depășește valoarea de referință, poziția bugetară nu este aproape de echilibru sau în excedent, iar abaterile din contul de control depășesc 0,3 pp din PIB pe bază anuală sau 0,6 pp din PIB pe bază cumulată. După raportul întocmit de CE, Consiliul decide asupra existenței unui deficit excesiv și face recomandări statului membru, stabilind un termen de maximum 6 luni pentru adoptarea de măsuri eficiente și un termen pentru corectarea deficitului excesiv. Statele membre transmit Consiliului un raport privind măsurile adoptate și țintele de venituri și cheltuieli care să corespundă recomandărilor Consiliului. În situația în care, în baza raportului prezentat de statele membre, Consiliul decide că nu au fost luate măsuri eficiente de reducere a deficitului, acesta va adopta o somație prin care va solicita implementarea unei traiectorii corective a cheltuielilor nete și va indica măsurile care sprijină realizarea acestei traiectorii. Procedura de deficit excesiv se suspendă dacă statul membru s-a conformat recomandărilor/somațiilor Consiliului. În caz contrar, Consiliul poate adopta sancțiuni în baza art. 126, alin. 11, din TFUE.

Așa cum s-a menționat anterior, noul cadru de guvernanță economică acordă instituțiilor fiscale independente un rol consultativ în avizarea previziunilor și ipotezelor macroeconomice care stau la baza traiectoriei cheltuielilor nete, în analiza conformității datelor bugetare cu traiectoria cheltuielilor nete și în procedura de deficit excesiv. Suplimentar, Directiva UE 2024/1265 clarifică funcțiile și cerințele asociate instituțiilor fiscale independente, plecând de la premisa că acestea reprezintă un pilon important al cadrelor bugetare.

Dinamica preconizată a datoriei publice a României într-un scenariu de tip *no-policy change*

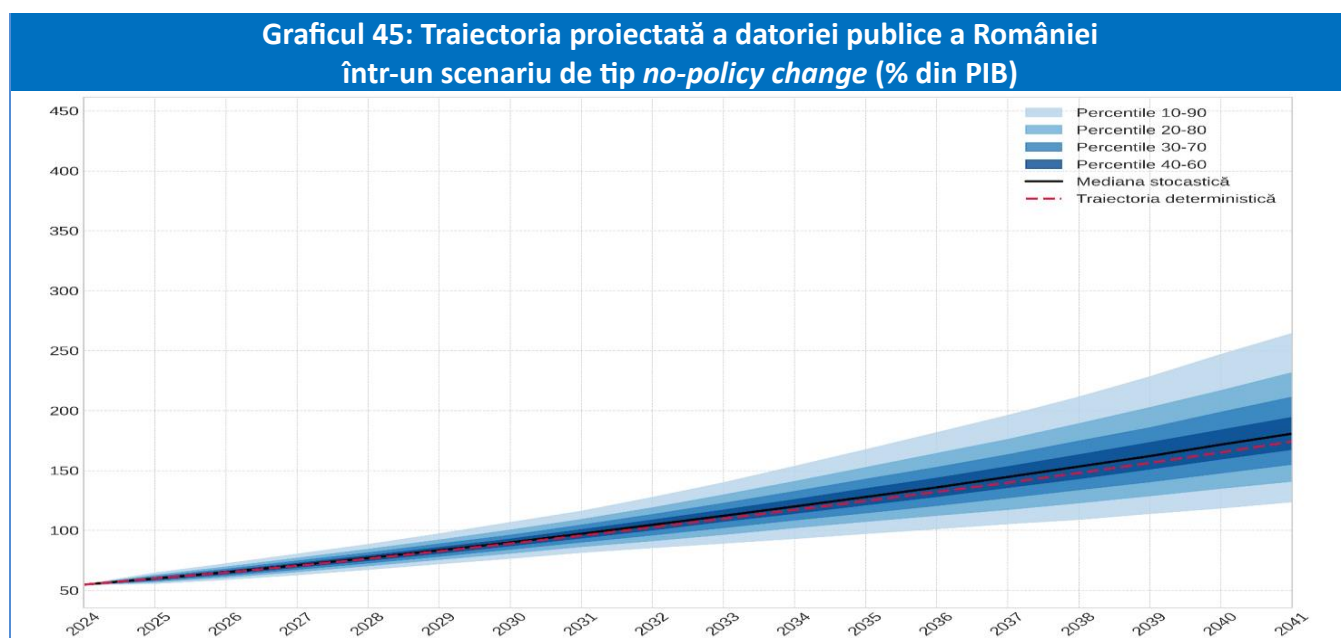
Politicele fiscale prociclice din ultimii ani, materializate prin creșteri de cheltuieli publice, în condițiile unor venituri fiscale scăzute, și prin derogări multiple de la regulile fiscale, au condus la o creștere accentuată a deficitului bugetar și au pus datoria publică pe o traiectorie ascendentă.

Pe termen lung, această traiectorie nu este sustenabilă. Proiecțiile CE indică, într-un scenariu de tip *no-policy change*, atingerea unei ponderi a datoriei publice în PIB de peste 105% în 2035 (*Debt Sustainability*

Monitor, 2024). De asemenea, evaluările agențiilor de *rating* indică faptul că menținerea sustenabilității datoriei publice este esențială pentru păstrarea *ratingului* suveran⁹⁵.

Traectoria proiectată a datoriei publice, într-un scenariu de tip *no-policy change*, utilizând metodologia DSA, ipotezele CE și ultimele date disponibile la nivelul lunii mai 2025, este prezentată în *Graficul 45*⁹⁶.

Rezultatele proiecției indică o dinamică explozivă a ponderii datoriei publice în PIB, cu creșteri medii anuale de peste 6 pp. Astfel, în lipsa unor măsuri de corecție bugetară, ponderea datoriei publice în PIB va urca la circa 60% în 2025, va ajunge la 83% în 2029, depășind media actuală a datoriei publice în PIB din UE (în 2024, media datoriei publice în UE a fost de 81%), și va depăși pragul de 100% în 2032, ajungând la circa 103% din PIB. Pe un orizont mai îndepărtat, intervalele probabile de variație se amplifică, reflectând o incertitudine ridicată. De menționat că, și în scenariile cele mai optimiste (corespunzătoare percentilei 10), construite pe baza simulărilor stocastice istorice, evidențiate în partea inferioară a intervalului probabil de variație, datoria publică are o evoluție ascendentă amplă, depășind procentul de 100% în 2036.

Notă: Intervalele de incertitudine sunt determinate pe baza a 10.000 de traiectorii alternative pentru datoria publică, generate prin simulări stocastice. Acestea utilizează șocuri simetrice, extrase din distribuția istorică a variabilelor macroeconomice cheie. Perioada simulării este comparabilă cu scenariul ajustării de 7 ani, urmat de o perioadă de evaluare a sustenabilității de 10 ani.

Sursa: calcule proprii ale CF pe baza codului de replicare al analizei DSA (Darvas et al., 2023)

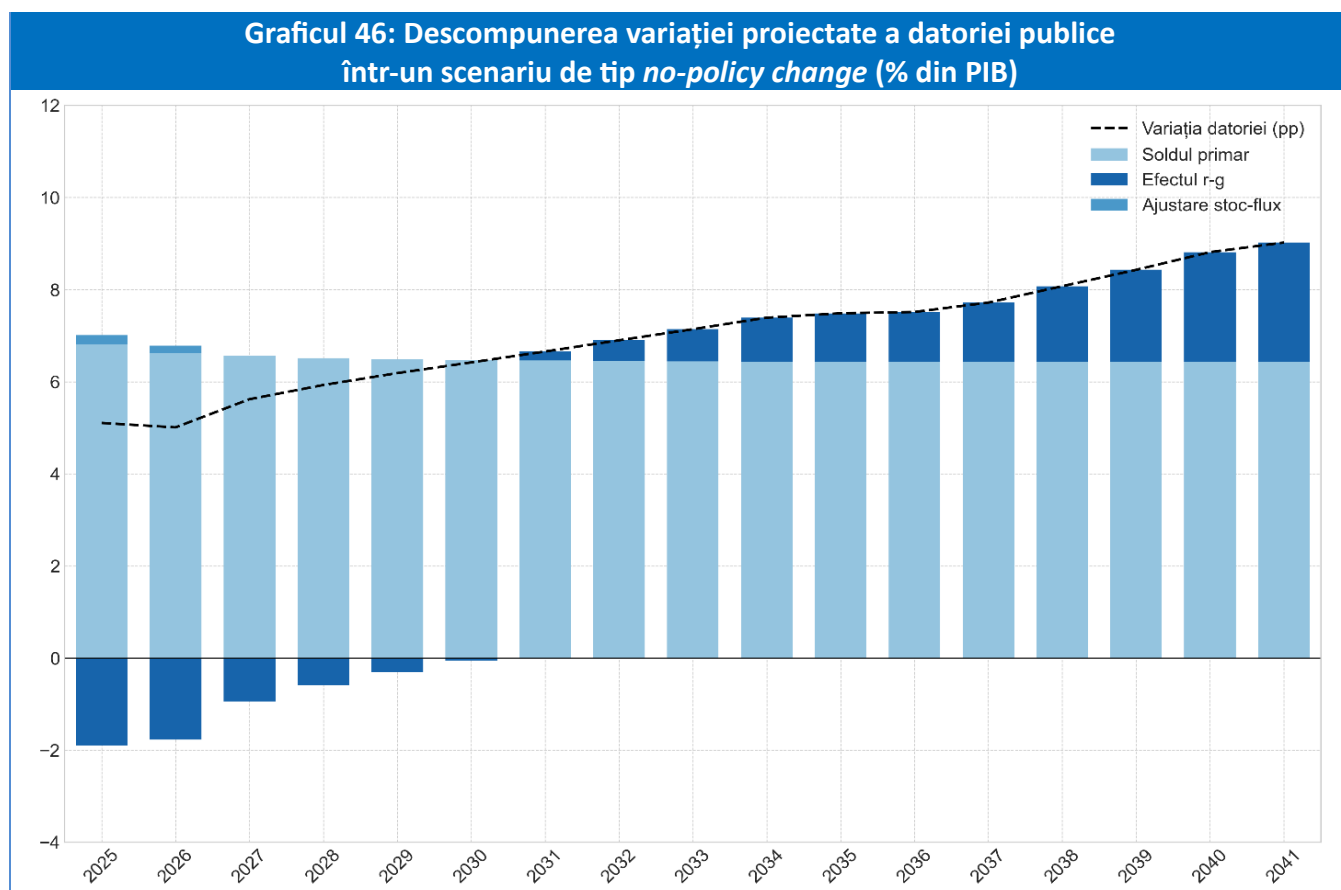
Traectoria ascendentă a datoriei publice este reflectată și în creșterea nevoii brute de finanțare (reprezentată de „rostogolirea” datoriei și finanțarea deficitului). Astfel, în scenariul de tip *no-policy*

⁹⁵ <https://www.fitchratings.com/research/sovereigns/romanian-deficit-reduction-debt-stabilisation-remain-key-for-sovereign-rating-11-06-2025>, <https://ratings.moodys.com/ratings-news/439299>

⁹⁶ Estimările au fost realizate în Python, utilizând codul de replicare al analizei DSA, elaborat de Darvas, Z., L. Welslau și J. Zettelmeyer (2023). A quantitative evaluation of the European Commission’s fiscal governance proposal, Working Paper 16/2023, Bruegel.

change, nevoia de finanțare ar ajunge la circa 26% din PIB în 2032, iar obținerea unei asemenea finanțări pe piețele internaționale nu este plauzibilă.

Ipotezele scenariului de tip *no-policy change* arată că principala cauză a creșterii datoriei publice este deficitul primar, acesta variind pe întreg orizontul proiecției în jurul valorii de 6,5% din PIB pentru a reflecta prezumția menținerii situației curente, caracterizată de cheltuieli permanente ridicate și venituri fiscale insuficiente. În primii ani ai proiecției, diferențialul dintre rata dobânzii și creșterea economică este favorabil, atenuând impactul deficitului primar structural asupra datoriei publice (*Graficul 46*). Însă, ulterior, acest diferențial se diminuează și devine pozitiv (costul datoriei este mai mare decât creșterea economică nominală), contribuind, la rândul său, la variația pozitivă a datoriei publice. Celelalte ipoteze ale CE în scenariul de tip *no-policy change* sunt relativ favorabile: creșterea economică este pozitivă, traiectoria ratelor de dobândă este descendentă, iar costurile legate de îmbătrânirea populației sunt constante.

Sursa: calcule proprii ale CF pe baza codului de replicare al analizei DSA (Darvas et al., 2023)

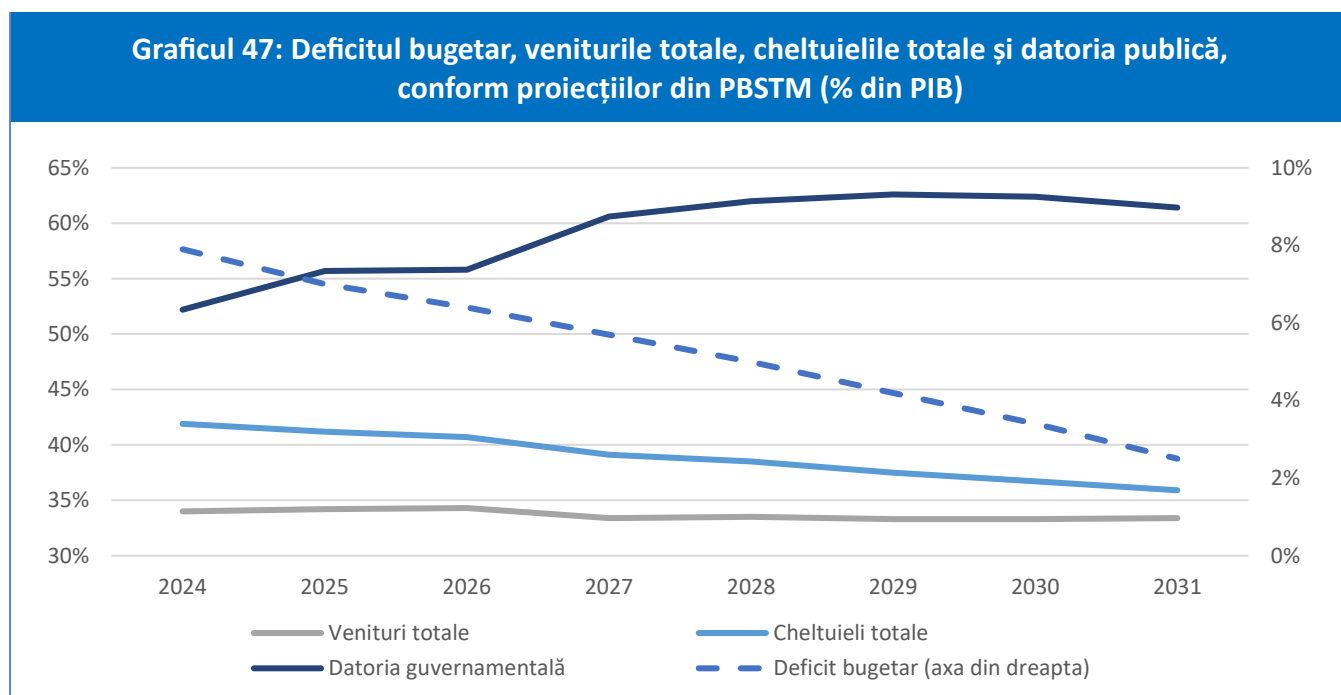
Cu toate că exercițiul de proiectare a traiectoriei publice pe termen lung este contrafactual, scenariul *no-policy change* fiind imposibil având în vedere dinamica explozivă a datoriei publice în PIB, el relevă necesitatea adoptării urgente a unor măsuri de corecție. De altfel, și datele reale din ultimii ani confirmă traiectoria puternic ascendentă a datoriei publice (de exemplu, ponderea datoriei publice în PIB a crescut la 56,6% în aprilie 2025, comparativ cu 54,8% în decembrie 2024 și cu 48,9% în decembrie 2023). În lipsa unor măsuri de corecție, este foarte probabil ca, într-un orizont scurt de timp, corecția bugetară să fie realizată de piețe. O asemenea corecție ar fi severă, implicând o creștere abruptă a randamentelor

suverane, o depreciere a monedei naționale, costuri sociale ridicate și reduceri *ad-hoc* de cheltuieli publice.

Planul bugetar-structural pe termen mediu al României

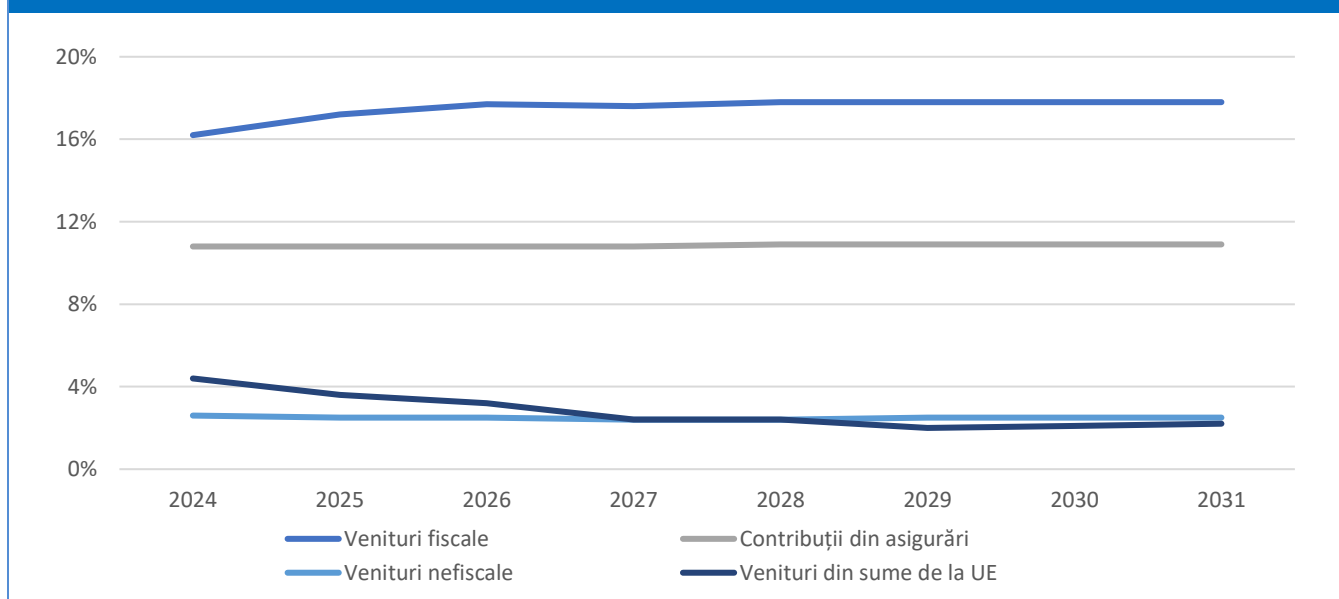
În noul cadru de guvernare, principalul mecanism pentru asigurarea sustenabilității datoriei publice stă în asumarea și respectarea traiectoriei cheltuielilor nete, stabilită prin PBSTM. România a publicat PBSTM în octombrie 2024, iar, în noiembrie 2024, acesta a fost aprobat de Consiliul UE. Autoritățile române au definit în PBSTM măsurile, reformele și investițiile necesare pentru încadrarea deficitului sub 3% din PIB și reducerea datoriei publice și au solicitat o perioadă de ajustare de 7 ani, în condițiile asumării unor reforme și investiții suplimentare. Această extindere a perioadei de ajustare a fost aprobată de CE. Pe acest orizont, PBSTM a prevăzut ajustarea deficitului bugetar ESA, de la un nivel, estimat la acel moment, de 7,9% din PIB pentru anul 2024, la 2,5% din PIB în anul 2031, cu un pas mediu de ajustare de circa 0,77 pp pe an (*Graficul 47*).

Pe partea de venituri bugetare, PBSTM a anticipat o scădere a ponderii acestora în PIB cu 0,6 pp, de la 34% în 2024, la 33,4% în 2031. La nivelul principalelor categorii de venituri au fost proiectate următoarele modificări (*Graficul 48*): venituri fiscale, creștere de la 16,2% din PIB în 2024, la 17,8% din PIB în 2031; contribuții din asigurări, creștere de la 10,8% din PIB în 2024, la 10,9% din PIB în 2031; venituri nefiscale, scădere de la 2,6% din PIB în 2024, la 2,5% din PIB în 2031; sume încasate de la UE, scădere de la 4,4% din PIB în 2024, la 2,2% din PIB în 2031, pe fondul încheierii PNRR și a diminuării fondurilor europene pentru agricultură. Astfel, principalele modificări ale categoriilor de venituri bugetare se regăsesc la nivelul veniturilor fiscale (+ 1,6 pp în perioada de ajustare) și la nivelul sumelor previzionate a fi încasate de la UE (-2,2 pp în perioada de ajustare).

Sursa: PBSTM

Graficul 48: Proiecția principalelor categorii de venituri, conform PBSTM (% din PIB)

Sursa: PBSTM

Creșterea veniturilor fiscale a fost planificată a se realiza pe seama implementării reformei fiscale, prevăzută de jaloanele 207⁹⁷, 208⁹⁸ și 237⁹⁹ din PNRR, cu un impact de minim 1,1% din PIB în 2025, net de impactul majorării plafonului neimpozabil pentru veniturile din pensii. În PBSTM, creșterea de 1,1% din PIB nu a fost defalcată pe categorii de venituri fiscale, menționându-se că măsurile specifice vor fi stabilite pe baza scenariilor elaborate de Banca Mondială în cadrul jalonului 205. Pe lângă măsurile fiscale, PBSTM a proiectat o îmbunătățire a colectării veniturilor fiscale, cu un impact de 0,5% din PIB, începând cu anul 2026.

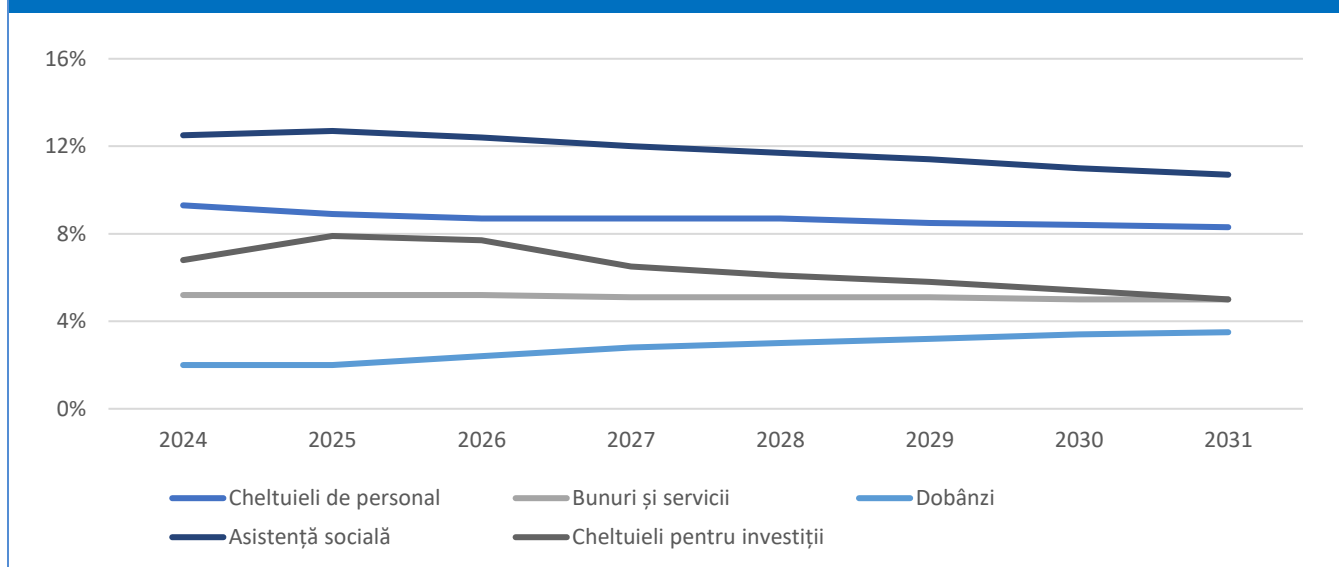
Diminuarea sumelor încasate de la UE (-2,2 pp în perioada de ajustare) este determinată, în principal, de diminuarea fondurilor pentru agricultură (-1,6 pp în perioada de ajustare) și de încheierea PNRR în 2026 (-0,9 pp). Pe de altă parte, fondurile UE din politica de coeziune au fost proiectate să crească cu 0,3 pp (1,6% din PIB în 2031, în comparație cu 1,3% din PIB în 2024).

⁹⁷ Prevede revizuirea cadrului fiscal prin intrarea în vigoare a: (i) modificărilor aduse Codului Fiscal (Legea nr. 227/2015) în vederea reducerii și/sau a eliminării altor stimulente fiscale cu scopul de a simplifica sistemul fiscal, de a-l face mai eficient, mai transparent și mai echitabil; (ii) legislației de extindere a impozitării ecologice. Noua lege va modifica Codul Fiscal prin punerea în aplicare a recomandărilor rezultate în urma revizuirii sistemului fiscal pentru a se asigura că sistemul fiscal contribuie la promovarea și menținerea unei creșteri economice durabile.

⁹⁸ Prevede revizuirea cadrului fiscal prin intrarea în vigoare a modificărilor aduse Codului Fiscal (Legea nr. 227/2015) care reduc treptat stimulentele fiscale pentru personalul angajat în sectorul construcțiilor.

⁹⁹ Prevede asistență tehnică pentru revizuirea cadrului fiscal, respectiv pentru crearea unui sistem informatic operațional care să permită implementarea unui model automat de evaluare a proprietăților care fac obiectul impozitelor pe proprietate. Aceste valori se vor utiliza pentru a determina baza fiscală pentru impozitarea proprietăților.

Graficul 49: Proiecția principalelor categorii de cheltuieli, conform PBSTM (% din PIB)

Sursa: PBSTM

Pe partea de cheltuieli, PBSTM a prevăzut o diminuare amplă a ponderii acestora în PIB, cu circa 6 pp, de la 41,9% din PIB în 2024, la 35,9% din PIB în 2031, după cum urmează (*Graficul 49*): cheltuieli de personal, scădere de la 9,3% din PIB în 2024, la 8,3% din PIB în 2031; cheltuieli de asistență socială, scădere de la 12,5% din PIB în 2024, la 10,7% din PIB în 2031; cheltuieli pentru investiții, scădere de la 6,8% din PIB în 2024, la 5% din PIB în 2031; cheltuieli cu dobânzile, creștere de la 2% din PIB în 2024, la 3,5% din PIB în 2031, pe fondul creșterii datoriei publice.

În ceea ce privește cheltuielile de personal, cu excepția anului 2025, nivelurile proiectate pentru perioada 2025-2031 implică o creștere nominală anuală superioară ratelor medii anuale ale inflației estimate pentru aceeași perioadă: creștere de 3,1% față de o inflație medie de 4,2% în 2025; 5,1%, față de o inflație medie de 3,3% în 2026; 7,3% față de o inflație medie de 3% în 2027; 7% față de o inflație medie de 3% în 2028; 4,3% față de o inflație medie de 3% în 2029; 5,3% față de o inflație medie de 3% în 2030; 5,1% față de o inflație medie de 3% în 2031. Analiza datelor din PBSTM a indicat o înghețare a salariilor din sectorul public în anul 2025 (creșterea nominală de 3,1% datorându-se translatării majorărilor acordate în 2024 pe întreg anul 2025). Această constatare a fost confirmată de bugetul general consolidat adoptat pentru anul 2025.

Pe perioada acoperită de PBSTM, ratele anuale de creștere ale cheltuielilor de personal se situează sub ratele nominale de creștere a PIB: 7,7% în 2025, 7,5% în 2026, 7,3% în 2027, 7% în 2028, 6,8% în 2029, 6,6% în 2031 și 6,4% în 2031. În aceste condiții, ponderea cheltuielilor de personal în PIB este proiectată să se diminueze. Concretizarea acestei traiectorii este condiționată atât de încadrarea cheltuielilor de personal în limitele prevăzute, cât și de materializarea prognozelor din PBSTM privind creșterea economică și evoluția inflației.

Ponderea cheltuielilor de asistență socială în PIB este proiectată să se reducă cu circa 1,8 pp. În valori nominale, pentru această categorie de cheltuieli sunt prevăzute creșteri de 9,4% în 2025, 5% în 2026, 3,8% în 2027, 4,3% în 2028, 4,1% în 2029, 2,9% în 2030 și 3,5% în 2031. Similar cheltuielilor de personal,

ritmul anual de creștere a cheltuielilor cu asistență socială este superior ratei medii anuale a inflației prognozate, dar, cu excepția anului 2025, inferior ritmului nominal anual de creștere a PIB.

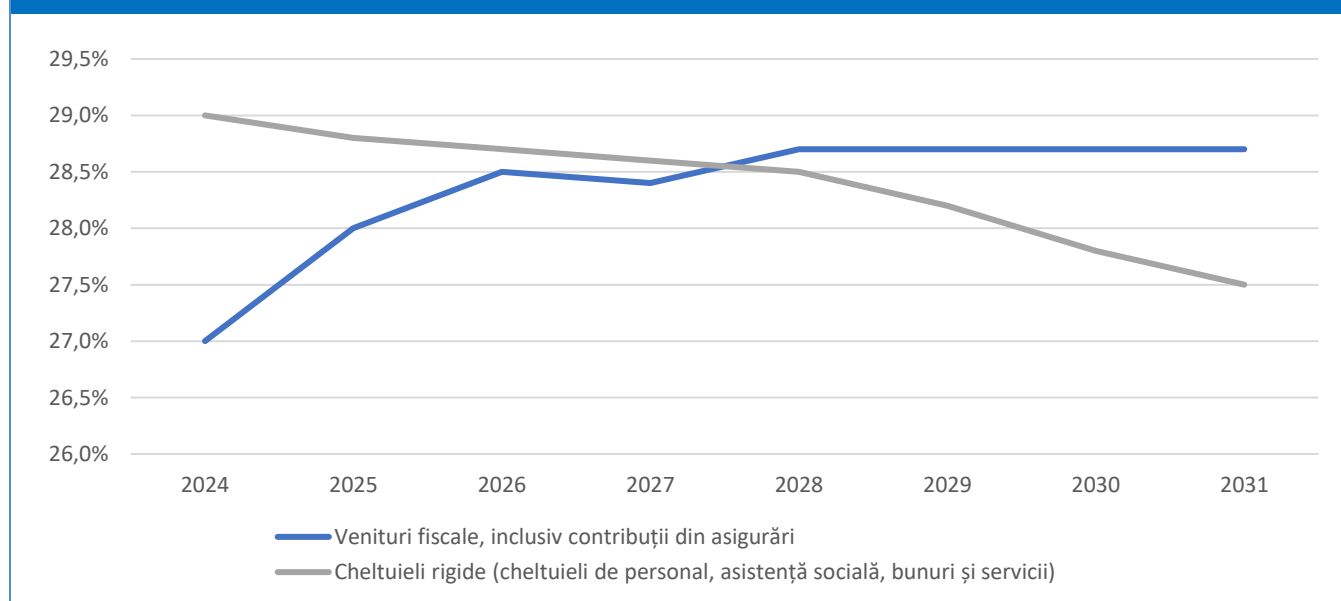
Nivelul prevăzut pentru cheltuielile de asistență socială în anul 2025 include anualizarea impactului recalculării pensiilor. Astfel, ajustând punctul de plecare al cheltuielilor de asistență socială (execuția înregistrată în anul 2024) cu impactul anualizat al recalculării pensiilor, se constată că PBSTM a prevăzut înghețarea cheltuielilor de asistență socială în anul 2025. Această constatare a fost confirmată de bugetul general consolidat adoptat pentru anul curent.

Dinamica cheltuielilor cu bunuri și servicii reflectă o ajustare cu 0,2 pp din PIB în perioada de implementare a PBSTM. În comparație cu datele istorice, începând cu anul 2027, ponderea în PIB a acestui agregat este proiectată la un nivel inferior mediei cheltuielilor cu bunuri și servicii din perioada 2020-2024, de circa 5,2% din PIB, relevând riscuri privind încadrarea în plafoanele stabilite prin PBSTM.

Ponderea cheltuielilor cu dobânzile în PIB este previzionată să se majoreze cu 1,5 pp pe fondul creșterii datoriei publice, care se anticipează că va atinge un vârf de 62,6% din PIB în 2029, și al menținerii unui cost ridicat de finanțare.

La nivelul cheltuielilor cu investițiile, la finalul perioadei de ajustare, se prevede o diminuare a acestora față de anul 2024. Astfel, în 2031, ponderea cheltuielilor cu investițiile în PIB este proiectată a ajunge la 5% din PIB, comparativ cu 6,8% din PIB, în 2024. Diminuarea cheltuielilor de investiții este determinată, în principal, de reducerea alocărilor de fonduri europene, pe fondul încheierii PNRR, dar și de scăderea ușoară a investițiilor publice finanțate din fonduri naționale. De menționat că, în acord cu ipotezele din PBSTM, în 2025, cheltuielile cu investițiile ar fi trebuit să atingă un punct de maxim al perioadei de ajustare (7,9% din PIB). Este evident că cifra de 7,9% nu mai este posibil de realizat în condițiile pachetului de măsuri de consolidare bugetară.

Graficul 50: Proiecția veniturilor fiscale și a cheltuielilor rigide, conform PBSTM (% din PIB)

Sursa: PBSTM

Sintetizând evoluția proiectată de PBSTM pentru principalele categorii de venituri și cheltuieli bugetare, se observă că, eliminând impactul fondurilor europene, ajustarea este preconizată să se realizeze pe seama creșterii veniturilor fiscale cu 1,6 pp din PIB, concomitent cu diminuarea ponderii în PIB pentru cheltuielile de personal, asistență socială și bunuri și servicii, care coboară către valori minime spre finele perioadei de ajustare. Cu toate acestea, la orizontul anului 2031 se anticipează că veniturile fiscale vor fi cu doar 1,2 pp din PIB mai mari decât cheltuielile rigide (personal, asistență socială, bunuri și servicii și dobânzi – *Graficul 50*). În aceste condiții, scăderea preconizată a cheltuielilor de investiții (-1,8 pp din PIB), pe fondul diminuării alocărilor de fonduri europene, nu este compensată de evoluția veniturilor fiscale, având în vedere și creșterile anticipate la nivelul cheltuielilor cu dobânzile (+1,5 pp din PIB). Astfel, pentru susținerea unui nivel adecvat al investițiilor publice, care să răspundă nevoilor de dezvoltare și de apărare ale României, este imperios necesar ca ecartul dintre veniturile fiscale și cheltuielile rigide să crească.

Estimarea corecției bugetare necesare pentru asigurarea sustenabilității datoriei publice

Deși PBSTM a stabilit o traiectorie de consolidare a deficitului bugetar pe 7 ani, realismul acesteia a fost pus sub semnul întrebării de stabilirea unui punct de plecare eronat, precum și de lipsa specificării măsurilor concrete de creștere a veniturilor bugetare, respectiv, de reducere a cheltuielilor bugetare.

Astfel, anul 2024 s-a încheiat cu un deficit bugetar de 9,3% din PIB în termeni ESA, depășind semnificativ estimarea de 7,9% din PBSTM. Această abatere de 1,4 pp din PIB a invalidat punctul de plecare al PBSTM și, implicit, ipotezele acestuia. De asemenea, a creat premisele pentru o corecție bugetară mai severă în anii următori.

În ciuda acestei situații, proiectul de buget pe anul 2025 nu a inclus măsuri suplimentare pentru a contrabalansa deficitul mai ridicat din 2024. Pe partea de venituri, cu toate că PBSTM a prevăzut o creștere a veniturilor fiscale cu 1,1% din PIB, proiectul de buget pe anul 2025 a inclus măsuri de creștere a veniturilor cu doar 0,9% din PIB (0,4% din măsuri fiscale și 0,5% dintr-o ipotetică îmbunătățire a colectării), amplificând diferențele față de țintele asumate. Pe partea de cheltuieli, deciziile de înghețare a cheltuielilor cu salariile și cu asistența socială au fost în concordanță cu proiecțiile din PBSTM, însă aceste măsuri nu sunt suficiente pentru a compensa nivelul ridicat al cheltuielilor de la care s-a pornit în 2025 (impactul majorărilor de salarii și pensii acordate în 2024 translatându-se la nivelul întregului an 2025).

În consecință, pentru încadrarea în țintele de deficit prevăzute de PBSTM, construite plecând de la un deficit bugetar semnificativ mai redus decât cel efectiv consemnat în 2024, sunt necesare măsuri suplimentare de creștere a veniturilor bugetare și de reducere a cheltuielilor bugetare, în comparație cu cele prevăzute inițial în PBSTM. De altfel, în iunie 2025, Consiliul UE a revizuit traiectoria cheltuielilor nete la 2,8% în 2025, 2,6% în 2026, 4,6% în 2027, 4,4% în 2028, 4,2% în 2029 și 4,0% în 2030¹⁰⁰. Aceste valori implică o finalizare a procedurii de deficit excesiv până în 2030, dar și un efort mai ridicat în perioada 2025-2026. În comparație, PBSTM prevedea o perioadă de ajustare a datoriei publice de 7 ani

¹⁰⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=COM:2025:344:FIN>

(2025-2031) și o traiectorie a cheltuielilor nete de 5,1% în 2025, 4,9% în 2026, 4,7% în 2027, 4,3% în 2028, 4,2% în 2029, 3,9% în 2030 și 3,8% în 2031.

Efortul de corecție bugetară este reflectat în pachetul de măsuri fiscal-bugetare, adoptat în iulie 2025, care prevede o creștere a veniturilor bugetare cu 1,75% din PIB până în 2026. Suplimentar, măsurile au inclus o înghețare a cheltuielilor cu personalul și cu asistența socială în 2026, contrar proiecțiilor din PBSTM care prevedeau o indexare a acestora. Adoptarea acestui pachet relevă faptul că amânarea corecției bugetare implică măsuri mai dure și costuri sociale mai ridicate pentru a aduce dinamica datoriei publice către o traiectorie sustenabilă.

Corecția mai severă este evidențiată și de amplitudinea ajustării soldului primar structural. Astfel, având în vedere ultimele date disponibile, din mai 2025, pentru a asigura o traiectorie descendentă a datoriei publice și, implicit, sustenabilitatea acesteia, pe o perioadă de ajustare de 7 ani (2025-2031), România ar trebui să țină seama atingerii unui sold primar structural de 2% din PIB¹⁰¹ (în comparație, soldul primar structural prevăzut în PBSTM a fost de 1,7%). De menționat că atingerea unui sold primar structural de 2% din PIB, pe o perioadă de 7 ani, echivalează, având în vedere ipotezele și datele CE, cu un deficit bugetar de circa 2,9% din PIB, valoare atinsă la finalul perioadei de ajustare. Având în vedere că în 2024 s-a consemnat un deficit primar structural de 6,4% din PIB, corecția bugetară echivalează cu un efort de ajustare de circa 8,4 pp pe o perioadă de 7 ani. Rezultatele modelului DSA, pentru o perioadă de ajustare de 7 ani, indică atingerea unui punct maxim al datoriei publice în 2029-2030, de circa 68,7% ([Graficul 51](#)). Ulterior, din 2031, traiectoria datoriei urmează o pantă descendentă.

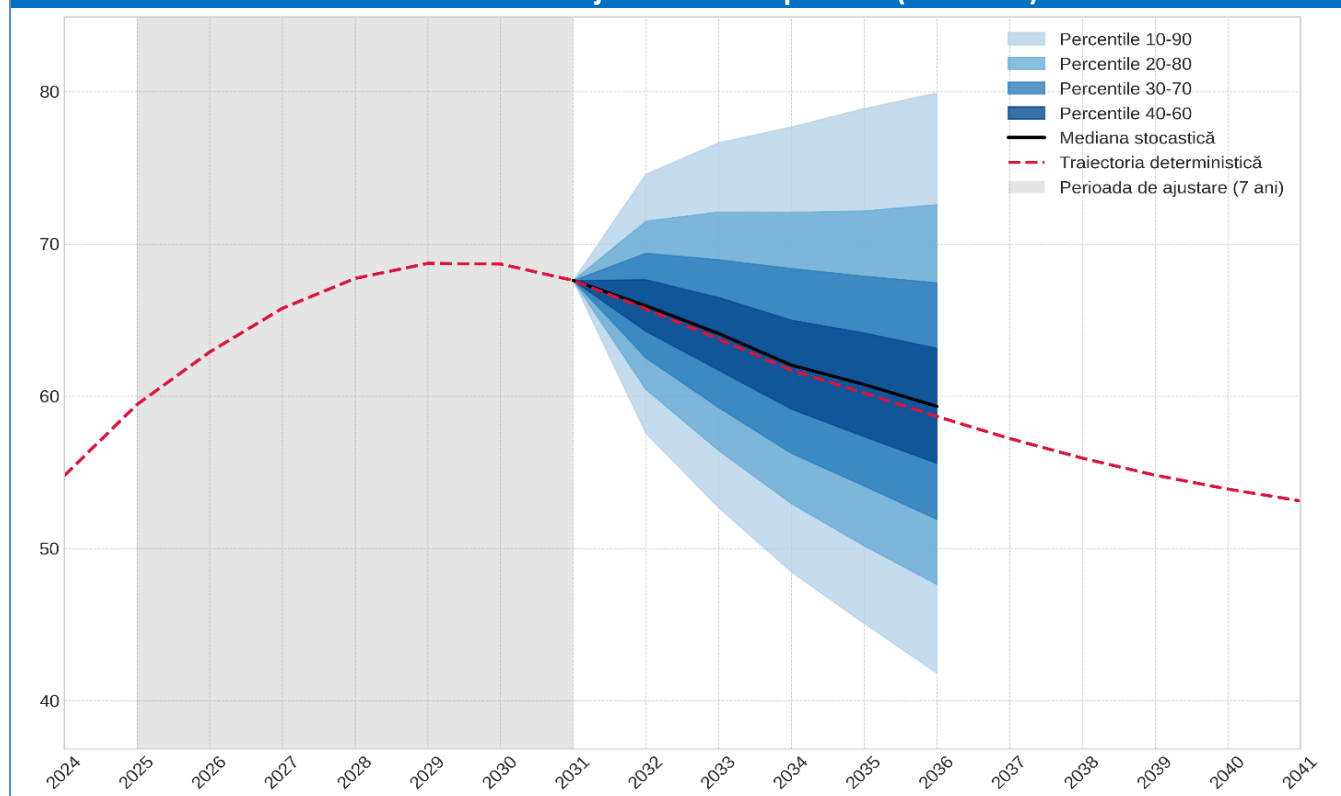
Dacă s-ar considera o perioadă de ajustare de 4 ani (2025-2028), soldul primar structural care ar asigura sustenabilitatea datoriei publice ar fi de 1,6% din PIB, ceea ce implică un efort de ajustare de circa 8 pp, dar într-un interval de timp mai scurt. De menționat că atingerea unui sold primar structural de 1,6% din PIB, pe o perioadă de patru ani, echivalează, având în vedere ipotezele și datele CE, cu un deficit bugetar de circa 3% din PIB, valoare atinsă în 2028. Rezultatele modelului DSA, pentru o perioadă de ajustare de 4 ani, indică atingerea unui punct maxim al datoriei publice în 2027, de 62,6% din PIB ([Graficul 52](#)). Ulterior, din 2028, traiectoria datoriei urmează o pantă descendentă.

Atât în situația unei perioade de ajustare de 7 ani, cât și a uneia de 4 ani, în condițiile atingerii țintei de sold primar structural în perioada de ajustare, iar ulterior în ipoteza unui scenariu de tip *no-policy change*, traiectoria datoriei publice este descendentă pe termen lung. Probabilitatea de scădere a datoriei publice pentru o perioadă de cinci ani, după încheierea perioadei de ajustare, este validată în percentila 70, iar traiectoria datoriei coboară continuu pentru 10 ani (criteriile de evaluare utilizate de CE pentru stabilirea plauzibilității traiectoriei descendente a datoriei publice). Stabilizarea datoriei publice este mai rapidă într-un scenariu de ajustare de 4 ani, iar traiectoria este ancorată în valori mai scăzute, însă efortul de ajustare este mai gradual în perioada de 7 ani. Ambele scenarii indică o corecție

¹⁰¹ Această valoare a soldului structural respectă criteriile CE privind datoria publică din noul cadru de guvernare economică: (i) traiectoria datoriei să coboare continuu (sau să rămână la valori prudente) pentru 10 ani, în cazul scenariilor deterministe din cadrul analizei de sustenabilitate a datoriei; (ii) în următorii cinci ani de la finalizarea PBSTM, ponderea datoriei publice în PIB va scădea cu o probabilitate de cel puțin 70%.

bugetară dificilă în următorii ani, însă aceasta are rezultate în asigurarea sustenabilității traiectoriei datoriei publice.

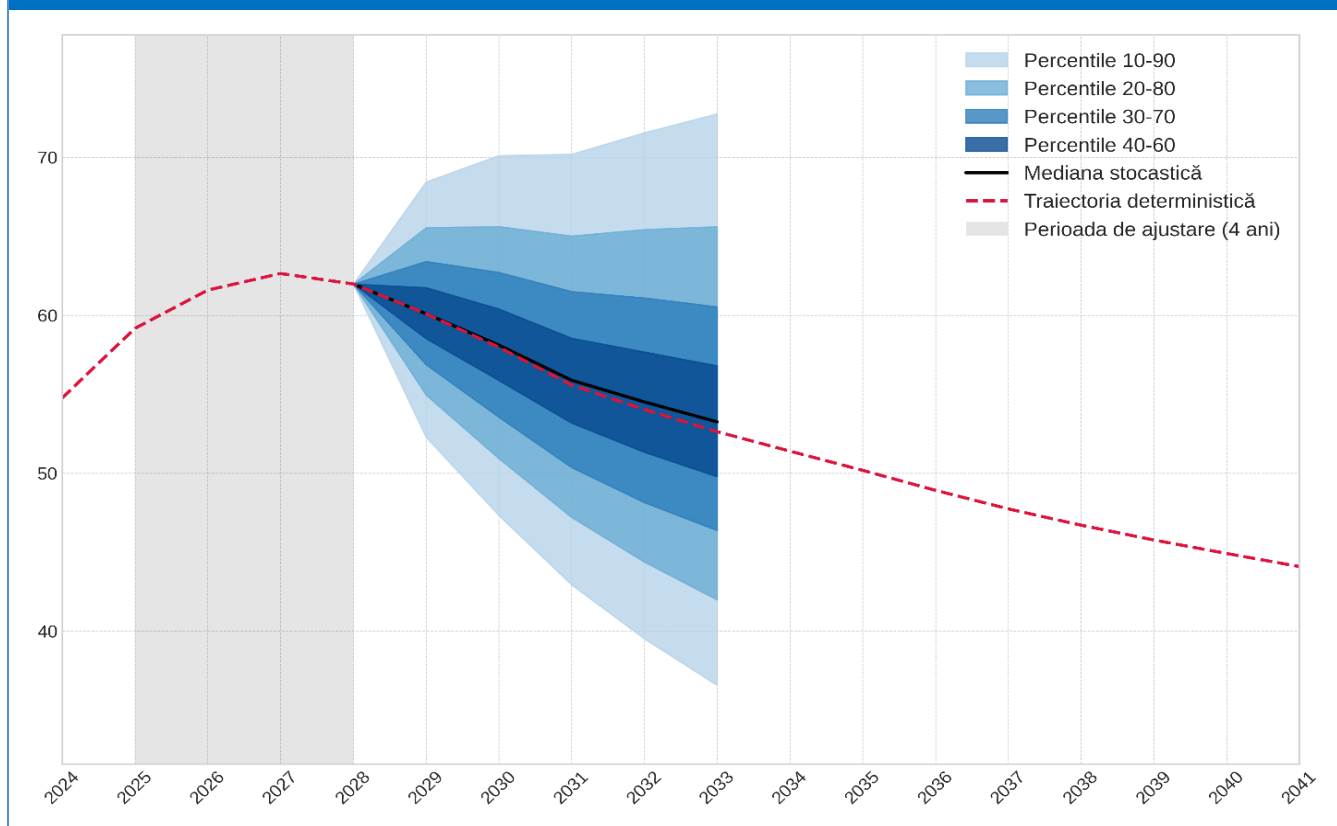
**Graficul 51: Traectoria proiectată a datoriei publice a României
într-un scenariu de ajustare liniară pe 7 ani (% din PIB)**

Sursa: calcule proprii ale CF pe baza codului de replicare al analizei DSA (Darvas et al., 2023)

Notă: Intervalele de incertitudine sunt determinate pe baza a 10.000 de traiectorii alternative pentru datoria publică, generate prin simulări stocastice. Acestea utilizează șocuri simetrice, extrase din distribuția istorică a variabilelor macroeconomice cheie. Perioada simulării corespunde perioadei de ajustare de 7 ani și perioadei de evaluare a sustenabilității de 10 ani.

**Graficul 52: Traectoria proiectată a datoriei publice a României
într-un scenariu de ajustare liniară pe 4 ani (% din PIB)**

Sursa: calcule proprii ale CF pe baza codului de replicare al analizei DSA (Darvas et al., 2023)

Notă: Intervalele de incertitudine sunt determinate pe baza a 10.000 de traiectorii alternative pentru datoria publică, generate prin simulări stocastice. Acestea utilizează șocuri simetrice, extrase din distribuția istorică a variabilelor macroeconomice cheie. Perioada simulării este comparabilă cu scenariul ajustării de 7 ani, urmat de o perioadă de evaluare a sustenabilității de 10 ani.

Analiza sustenabilității datoriei publice a României demonstrează importanța unei planificări bugetare predictibile, bazată pe reguli. În contextul noului cadru de guvernanță al UE, sustenabilitatea datoriei publice este asigurată prin asumarea și respectarea traiectoriei de corecție a deficitului bugetar, stabilită în PBSTM. Însă, având în vedere că anul 2024 s-a încheiat cu un deficit bugetar ESA mai mare cu 1,4 pp din PIB decât se anticipase în PBSTM, punctul de plecare al proiecției este semnificativ mai înalt. Astfel, corecția bugetară va fi mai severă în anii următori, necesitând măsuri suplimentare de creștere a veniturilor bugetare și de reducere a cheltuielilor bugetare, în comparație cu cele prevăzute inițial în PBSTM.

Considerând o perioadă de ajustare de 7 ani, efortul de ajustare a soldului primar structural pentru stabilizarea traiectoriei datoriei publice ar fi de 8,4 pp din PIB, respectiv de 8 pp din PIB în cazul unei perioade de ajustare mai scurte, de 4 ani. Deși corecția necesară este considerabilă, nu există alternativă la aceasta, așa cum a arătat și traiectoria proiectată a datoriei publice într-un scenariu de tip *no-policy change*.

Corecția bugetară, care înseamnă reducere de absorbție internă (ce afectează venituri personale, încasări ale firmelor), este prețul pe care trebuie să îl plătim pentru a asigura sustenabilitatea datoriei publice și evita o corecție și mai severă. În lipsa unui pachet de măsuri credibil, ferm, riscul blocării accesului la finanțare și refinanțare era iminent. Astfel, pachetul de măsuri fiscal-bugetare, adoptat în iulie 2025, reprezintă un pas important pentru reînscrierea pe traiectoria de ajustare a deficitului din PBSTM și, implicit, pentru asigurarea sustenabilității datoriei publice.

VII. Anul 2025 – Perspective macroeconomice și fiscal-bugetare

VII.1. Cadrul macroeconomic

Economia României a avut o creștere în termeni reali de 0,8% (an-pe-an) în 2024, consumul – în special cel privat, dar, într-o mai mică măsură, și cel public – fiind principalul determinant al avansului PIB real. Astfel, consumul final efectiv total a contribuit cu 3,8 pp la avansul de 0,8% an-pe-an al PIB real, formarea brută de capital fix a avut o contribuție negativă (de 0,9 pp), parțial compensată de variația stocurilor (+0,8 pp contribuție la dinamica PIB real), iar exporturile nete au diminuat rata de creștere cu 2,9 pp.

Aceste evoluții își au determinanții principali în (i) politica fiscală laxă, reflectată și într-o (ii) politică a veniturilor foarte stimulativă – marcată de creșteri reale semnificative ale salariilor și pensiilor. Totodată, (iii) politica monetară, deși ușor restrictivă (în special dacă luăm în considerare dinamica cursului de schimb real și deviația acestuia de la echilibru), a contribuit la creșterea economică, dobânzile reale fiind doar marginal pozitive, ceea ce a promovat intermedierea financiară, sporirea volumului de credite, cu efecte pozitive și în ceea ce privește atât consumul, cât și investițiile. (iv) Cererea externă a exercitat o influență predominant de atenuare a creșterii economice, pe canalul exporturilor, însă (v) accesul la piețele financiare externe (în special a sectorului public) și (vi) influxul de fonduri europene (avansuri și rambursări) au contribuit la impulsivitatea dinamicii valorii adăugate din economie, un impact similar având și (vii) investițiile străine directe care, deși în reducere în raport cu anul 2023, au reprezentat și în 2024 o importantă sursă de fonduri – și de noi tehnologii.

Cea mai recentă prognoză detaliată¹⁰² a Fondul Monetar Internațional (FMI)¹⁰³ apreciază că produsul intern brut va crește la nivelul economiei mondiale cu 2,8% în termeni reali pe parcursul anului 2025, dinamică ușor mai redusă în comparație cu +3,3% în 2024, și într-o decelerare similară (de 0,5 pp) față de prognoza anterioară¹⁰⁴. Principalul determinant al acestor evoluții adverse este reprezentat de războiul comercial global – inițiat de noua administrație americană – și, în special, de incertitudinea indusă de acesta. Nivelurile mari ale taxelor vamale în raport cu unele jurisdicții și incertitudinea în privința rezultatului negocierilor bilaterale determină o „răcire” a economiei mondiale, ce urmează volumul comerțului la nivel global. Încheierea unora dintre aceste negocieri, indiferent de rezultatul lor în ceea ce privește taxele vamale, a redus incertitudinea, ceea ce a făcut posibilă o ușoară accelerare a creșterii în prognoza ultimă a FMI (actualizarea parțială din iulie 2025) la 3% în 2025 și 3,1% în 2026 (cu 0,1 pp mai mult decât ritmul de 3% al creșterii economice prognozate pentru 2026).

¹⁰² Existând o actualizare parțială, doar în ceea ce privește unele economii, a prognozelor anterioare – publicată la finalul lunii iulie 2025, <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2025/07/29/world-economic-outlook-update-july-2025>

¹⁰³ World Economic Outlook – aprilie 2025, <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2025/04/22/world-economic-outlook-april-2025>

¹⁰⁴ Actualizarea (<https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2025/01/17/world-economic-outlook-update-january-2025>) World Economic Outlook din ianuarie 2025.

Ritmul convergenței către standarde de viață mai înalte (măsurate prin PIB *per capita*) s-a redus și este proiectat să se reducă în continuare. Principalul factor determinant al acestei evoluții este reprezentat de încetinirea creșterii economice la nivel mondial, pe fondul unor reforme structurale firave și a unor evoluții adverse demografice și în ceea ce privește politicile fiscale, pe termen mai lung, precum și, pe termen scurt, ca urmare a efectului noilor măsuri privind schimburile comerciale, dar și impactul lor atât asupra incertitudinii, cât și a încrederii agenților economici. Încetinirea creșterii prognozate pentru următorii 5 ani este mai accentuată pentru economiile emergente și cele în dezvoltare, ceea ce, implicit, înseamnă o încetinire a convergenței veniturilor/standardelor de viață. Totuși, factorul-cheie menționat de raportul FMI pentru încetinirea convergenței este reprezentat de evoluțiile demografice. Îmbătrânirea populației este de așteptat să reducă dinamica productivității, a procentului participării forței de muncă (la piața muncii) și, în acest fel, să reducă semnificativ creșterea economică viitoare. Acest fenomen poate fi redus – în mică măsură – de migrație și de politicile de integrare a emigranților.

Economiile avansate urmează a crește cu 1,4% în termeni reali în 2025 (și marginal mai repede, cu 1,5% în 2026), în special datorită performanței economiei americane (ce este proiectată a crește cu 1,8% în 2025 și 1,7% în 2026 – atât datele istorice – creșteri de 2,8% în 2024 –, cât și prognoza dovedind reziliența acesteia). În Europa, creșterea economică a Zonei Euro este proiectată a se diminua marginal, de la 0,9% în 2024 la 0,8% în 2025 (și apoi accelerând până la 1,2% în 2026), iar economia Marii Britanii urmează a accelera și ea, de la 1,1% creștere atât în 2024, cât și în 2025, la 1,4% în 2026.

Țările emergente și în dezvoltare sunt proiectate a crește în 2025 cu 3,7% (și cu 3,9% în 2026), de la un ritm mai susținut în 2024 – de +4,3%. Economiile Indiei și Chinei (dar și ale altor țări din Asia) explică, în mare măsură, acest ritm de creștere, valoarea adăugată brută fiind proiectată a avansa cu 6,2% și, respectiv, 4,0% în 2025 și cu 6,3% și, respectiv, 4,0% în 2026. Țările din ECE sunt proiectate a crește atât în 2025, cât și în 2026 cu 2,1%, decelerând de la o creștere de 3,4% în 2024 – pe fondul unor creșteri economice reduse, atât în Zona Euro, cât și în Rusia (care prezintă, pe lângă nivelul relativ redus, și o decelerare economică de proporții, de la 4,1% în 2024 la 1,5% în 2025 și doar 0,9% în 2026).

Evoluții globale preconizate de FMI justifică aprecierea unei evoluții mai slabe a economiei mondiale, pe fondul războiului comercial și incertitudinii foarte mari induse de acesta, care știrbesc și încrederea consumatorilor și a investitorilor.

Riscurile – menționate a fi asimetrice, cu o pondere mai mare către evoluții mai defavorabile – vizează: (i) taxele vamale sunt un șoc negativ de ofertă, care realocă resursele către sectoare producătoare de bunuri necompetitive, ce poate duce la o pierdere mai mare de productivitate agregată și, deci, producție și, totodată, la costuri și prețuri mai mari decât cele incluse în proiecție, pe de o parte, și, pe de altă parte, sunt pentru partnerii comerciali un șoc de cerere externă, care poate imprima efecte mai negative asupra celorlalte economii, (ii) pe termen mediu, aceste evoluții pot slăbi competiția, descuraja inovația și pot încuraja căutarea de rente, ceea ce în contextul amplificării efectelor negative de către rețelele de valoare adăugată moderne pot duce la evoluții mai problematice decât cele relativ benigne din scenariul de bază, (iii) incertitudinea este unul din principalele mecanisme de transmisie ce determină o creștere globală mai redusă, atât pe canalul consumului și investițiilor, cât și pe canalul fluxurilor financiare internaționale, iar această incertitudine ar putea fi elevată de noi runde de negocieri

și politici economice de retorsiune, (iv) politicile monetare au o sarcină dificilă, trebuind să răspundă la o combinația dintre un șoc de ofertă (determinat de creșterea tarifelor vamale proprii) și unul de cerere (determinat de taxele vamale ale partenerilor comerciali), iar echilibrul acestora înseamnă evitarea recesiunii în condiții de inflație controlată, eventuale derapaje putând afecta perspectivele economiei globale, (v) piețele valutare și cele ale activelor ar putea experimenta turbulențe însemnate, ceea ce poate duce la rezultate mai slabe în raport cu prognoza prezentată anterior, (vi) politicile fiscale ar putea avea un parcurs mai complicat, în condițiile creșterii economice slabe, datoriei mari, costurilor de finanțare în creștere. Evoluții mai puțin stabilizatoare ale acestui set de politici pot duce la rezultate mai defavorabile ale economiei mondiale, (vii) un accent mai redus pe reforme structurale, pe eliminarea barierelor în calea inovării, implementării și difuzării noilor tehnologii, poate duce la rezultate mai slabe pe termen mediu – fiind și el o sursă de risc.

Aceste cifre și explicații sunt în covârșitoare măsură confirmate de actualizarea sumară de proiecție a FMI de la finalul lunii iulie 2025¹⁰⁵ – cu un accent suplimentar pe atenuarea temporară a tensiunilor în privința schimburilor și a celor financiare induse de războiul comercial.

Cea mai recentă prognoză a Comisiei Europene (CE) – cea de primăvară¹⁰⁶, publicată în luna mai 2025 – estimează o creștere a PIB real în anul curent de 1,1% la nivelul UE27¹⁰⁷ și de 0,9% la nivelul Zonei Euro (coordonate similare cu anul 2024, când creșterea în UE27 a fost de 1%, iar în ZE de 0,9%); apoi, în 2026, este proiectată o accelerare a ritmului de creștere la 1,5% în UE27 și la 1,4% la nivelul Zonei Euro. Față de prognoza de toamnă a CE din 2024 – publicată pe 15 noiembrie 2024 –, creșterea economică este mai redusă (cu câte 0,4 pp) în 2025 atât pentru UE27, cât și pentru ZE, situație similară cu prognoza pentru 2026, proiecția actuală anticipând o creștere mai redusă cu 0,3 pp și, respectiv, 0,2 pp la nivelul UE27 și, respectiv, Zonei Euro. Determinantul principal, identificat și de Comisia Europeană, este reprezentat de războiul comercial și incertitudinea indusă de acesta.

Scenariul economic și ipotezele care îl fundamentează au în vedere: (i) incertitudinea ridicată indusă de războiul comercial și de deciziile de politică economică ca răspuns la deciziile anterioare ale partenerilor internaționali, (ii) punctul de pornire relativ favorabil pentru economia UE, marcat de creștere economică bazată atât pe consum privat, cât și pe cerere guvernamentală, și cu un volum de investiții în reducere din cauza incertitudinii, (iii) ipoteze de lucru în privința rezultatului negocierilor în privința tarifelor vamale în relația cu SUA, pentru UE27 (revenire la tarifele anterioare și lipsa unor tarife de retorsiune din partea UE) și China (ce decurg din ipoteza *no-policy change* utilizată curent în prognozele CE) – ce duc la o reducere semnificativă a schimburilor comerciale SUA-China, (iv) o traiectorie de reducere a prețurilor materiilor prime, pe fondul unei cereri globale slabe, (v) politica monetară în

¹⁰⁵ Actualizarea World Economic Outlook – iulie 2025, <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2025/07/29/world-economic-outlook-update-july-2025>

¹⁰⁶ European Economic Forecast, Spring 2025, https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-forecast-and-surveys/economic-forecasts/spring-2025-economic-forecast-moderate-growth-amid-global-economic-uncertainty_en, publicată pe 19 mai a.c.

¹⁰⁷ Exclusiv Marea Britanie (UK).

relaxare ușoară către finalul prognozei, pe fondul reducerii tensiunilor inflaționiste și (vi) politici fiscale neutre și ele în ambii ani ai proiecției (2025 și 2026) atât în UE27, cât și în ZE.

Modificările mai semnificative în proiecția de primăvară a CE față de cea de toamnă sunt determinate în principal de izbunirea războiului comercial; de altfel, multe din riscurile anticipate anterior și-au găsit concretizarea între timp.

Riscurile, în sensul unor evoluții defavorabile, enumerate de proiecția curentă a Comisiei Europene sunt: (i) o reaprire a tensiunilor comerciale între SUA și UE27 poate duce la reducerea PIB și recrudescența inflației, (ii) episoadele recente de stres financiar subliniază potentialul de contagiune al sectorului non-financiar, care, prin afectarea sectorului financiar, ar putea influența negativ creditarea și fluxurile de capital, (iii) o inflație ridicată în SUA poate duce la o politică monetară mai restrictivă, care prin efectele de contagiune la nivel global ar putea impiedica asupra condițiilor financiare globale și, pe această cale, asupra cererii globale pentru produse europene. În sens contrar, riscurile enumerate constau în: (iv) o înțelegere între SUA și China ar putea duce la dinamizarea economiei mondiale și deci la evoluții mai alerte decât cele din proiecția CE, (v) o reducere a tensiunilor SUA-UE ar avea un efect similar, de susținere a creșterii economice europene, (vi) șocuri externe negative ar putea grăbi procesul de integrare europeană/reforme structurale a piețelor de capital și a uniunii privind economisirea și investirea la nivel european – având consecințe pozitive la un orizont de timp mai îndepărtat. (vii) Cheltuieli militare mai ridicate ale Germaniei, precum și folosirea clauzelor derogatorii de la legislația fiscală europeană pentru investiții în infrastructură și apărare ar putea duce la progres către obiectivul securității europene, dar ar genera și o creștere economică mai robustă.

Un risc persistent, atât în prezentul raport al CE, cât și în cel anterior, ce poate greva asupra evoluțiilor economice, este reprezentat de schimbările climatice, de volatilitatea din ce în ce mai ridicată a fenomenelor meteorologice – fără eforturi susținute pentru combaterea acestora, schimbările climatice pot duce la costuri economice și fiscale suplimentare considerabile, ce știrbesc reziliența creșterii.

În ceea ce privește prognozele de creștere pentru statele membre UE27, pentru anul curent CE estimează, în prognoza de primăvară, rate de creștere mai rapide pentru țări precum Malta (4,1%), Danemarca (3,6%), Irlanda (3,4%), Polonia (3,3%) și Croația (cu 3,2%). Cele mai reduse dinamici ale PIB sunt anticipate a se înregistra în țări precum Austria (contractie de 0,3%), Germania (stagnare economică în 2025), Letonia (+0,5%), Franța (+0,6%) și Italia (+0,7%).

Proiecția arată că gradul de dispersie al PIB pe locuitor în euro în țările europene s-ar putea mări ușor, în contextul unor puncte de plecare diferite și în ciuda convergenței puternice a ratelor de creștere economică, ceea ce este prognozat, deci, a mări ecartul dintre țări și regiuni în cadrul orizontului de proiecție, pentru acest indicator. Viteza creșterii economice în 2026 este anticipată a se majora sau a rămâne ridicată în majoritatea țărilor europene (cu o dinamică agregată de 1,5%, mai mare cu 0,4 pp față de anul anterior), în special în Malta (creșterea se reduce cu 0,1 pp la 4,0%), Lituania (la 3,1%, în creștere cu 0,3 pp), Polonia (la 3,0%, în reducere cu 0,3 pp), Croația (la 2,9%, în încetinire cu 0,3 pp) și Cipru (la 2,5%, în reducere de la 3% în 2025).

Țările cu cea mai redusă dinamică economică prognozată în 2026 sunt Belgia și Italia (fiecare cu 0,9% în accelerare marginală față de anul anterior), Austria (1%, în revenire de la o contracție prognozată de 0,3% în 2025), Germania (cu 1,1%, în accelerare în raport cu stagnarea prognozată pentru 2025) și Olanda (creștere de 1,2%, cu 0,1 pp mai mică față de anul anterior). Și aceste proiecții în ceea ce privește creșterea economică sunt determinate atât de ipotezele avute în vedere, cât și de riscurile relativ ridicate (și) din această rundă de prognoză.

În anul curent, perspectivele inflației, în viziunea prognozei Comisiei Europene, exprimată prin indicii armonizati al prețurilor de consum (IAPC), estimate conform relațiilor macroeconomice uzuale, arată că la nivel agregat, UE27, aceasta se va plasa la 2,1% și, respectiv, la 2,3% la nivelul Zonei Euro. Aceasta ar consemna, astfel, o scădere în raport cu anul anterior, atât la nivelul UE27 (scădere de la 2,6% în 2024, deci o reducere de 0,3 pp), cât și la nivelul Zonei Euro (unde a fost 2,4%, deci o reducere de 0,3 pp); inflația rămâne, astfel, la paliere compatibile cu țintele asumate de băncile centrale din UE27 și de Banca Centrală Europeană, în cazul Zonei Euro.

Este de remarcat că și în actuala prognoză țările emergente aflate în interiorul Zonei Euro, dar, cu precădere, cele din afara acesteia au niveluri IAPC superioare celorlalte state – diferențele provenind atât dintr-un impact mai puternic al șocurilor adverse, în mare parte de ofertă, asupra prețurilor în cadrul fiecărei țări, cât și din politici și structuri economice diferite (inclusiv în ceea ce privește regimul de curs de schimb și gradul de transmitere al variațiilor acestuia), ceea ce diferențiază țările și din punct de vedere al rezilienței din perspectiva echilibrului intern – reprezentat (și) de dinamica prețurilor. Din perspectiva inflației IAPC, cea mai mare diferență, între țările UE27, este, în prognozele privind anul 2025, între inflația anticipată pentru România (5,1%)¹⁰⁸, Ungaria (4,1%), Slovacia (4%), Estonia (3,8%) și Bulgaria (3,6%), pe de o parte, și cea proiectată pentru Franța (0,9%), Danemarca și Irlanda (cu 1,6%), Finlanda (1,7%) și Italia (1,8%), pe de altă parte.

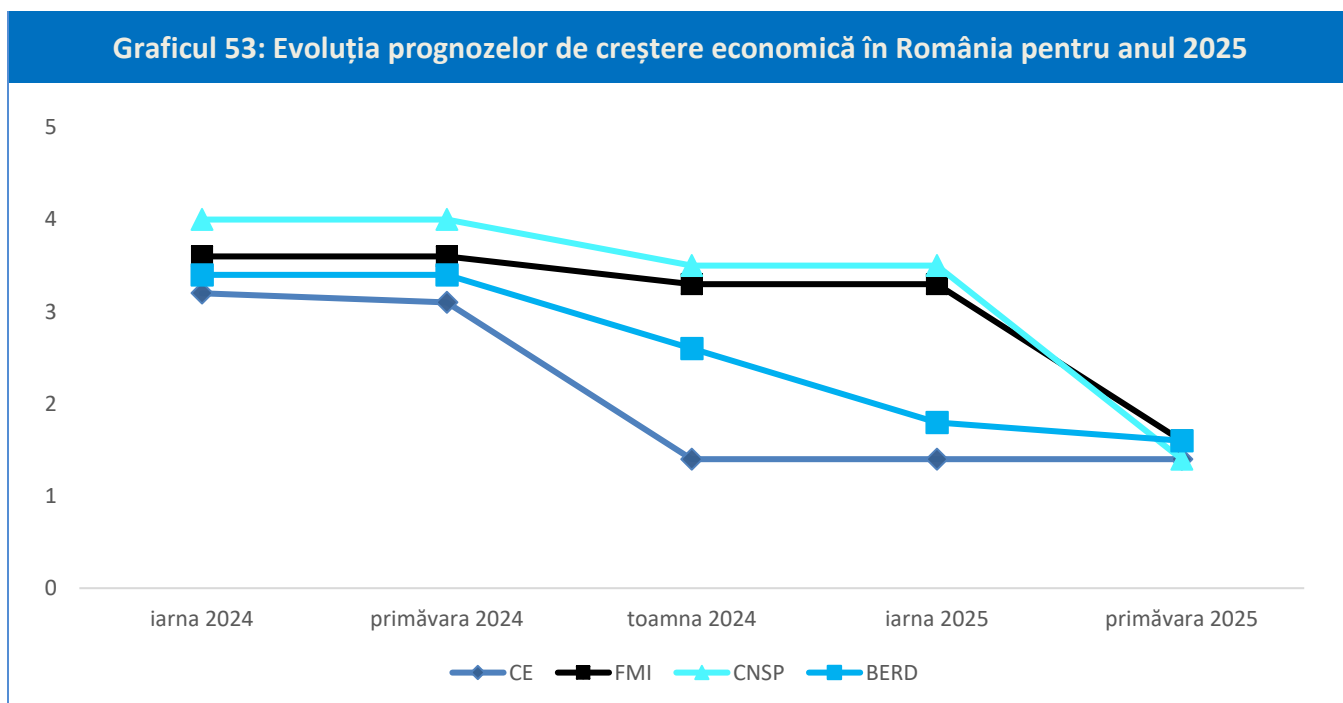
Comisia Europeană anticipează în ultima prognoză – cea de primăvară – o creștere a PIB real în România de 1,4% în 2025 – marginal mai puțin decât prognoza FMI (din ultima prognoză detaliată – din aprilie 2025) de 1,6%; în anul următor – 2026 – tendința este identică – de accelerare a creșterii, dar ecartul se mărește, FMI prognozând o creștere de 2,8%, iar Comisia Europeană, de doar 2,2%. Factorii determinanți ai sporirii PIB în următorii doi ani sunt prevăzuți a fi formarea brută de capital fix, consumul privat, pe fondul creșterii venitului real disponibil din economie. Fondurile europene (multianuale și PNRR) sunt prevăzute a sprijini cererea agregată și a oferi finanțare pentru deficitul extern.

Similar prognozelor anterioare, exportul net este anticipat a avea o contribuție negativă la creșterea economică cu toată ajustarea prognozată a dezechilibrului extern (reprezentat de deficitul comercial și cel al contului curent al balanței de plăți – acesta din urmă fiind anticipat a rămâne la aproximativ 7,9-7% din PIB pe orizontul proiecției, pe o traiectorie descendentă). Această evoluție a dezechilibrului extern este explicată atât de cererea externă slabă din partea principalilor parteneri comerciali ai

¹⁰⁸ Estimarea CE privind inflația IAPC în România este anterioară măsurilor de corecție bugetară adoptate în iulie 2025, valoarea urmând a fi actualizată în prognoza de toamnă a CE. Raportul asupra inflației, publicat de BNR în august 2025, indică o rată anuală a inflației IPC, calculată conform metodologiei naționale, de 8,8% la finalul anului 2025.

României din UE, cât și de ajustarea fiscală lentă (în prognoza CE din aprilie 2025), și pe fondul erodării treptate a veniturilor reale din economie.

Ultima prognoză a CE precede momentul anunțării ajustării fiscale, și, în consecință, nu cuprinde efectele creșterii TVA și a accizelor (și nici impactul complet al re-liberalizării prețurilor la energie electrică și gaze). Inflația era prognozată să rămână în 2025 la palierul de cca. 5% și se reducea către 4% în anul 2026. În noile condiții, reinflamarea inflației din ultima parte a anului 2025 va persista până spre mijlocul anului 2026, când efectul de bază va reduce semnificativ nivelul acesteia. Politica monetară nu poate răspunde șocurilor de ofertă, iar conduita sa ușor restrictivă – cu precădere din perspectiva cursului real de schimb – va rămâne într-un echilibru fragil între urmărirea țintei de inflație și stabilitatea monedei naționale, fără a sacrifica creșterea economică și creditarea economiei. Riscurile se referă la politica fiscală, care ar putea genera o ajustare fiscală mai semnificativă pe orizontul de proiecție ca urmare a unor măsuri discreționare.

Sursa: CE, FMI, CNSP, BERD

Pentru anul curent, prognozele inițiale ale CE, FMI și BERD vizau o creștere economică peste potențial a României, ce urma să accentueze excesul de cerere internă. Evoluția descendentă a acestor prognoze, la un nivel aflat acum sub potențialul economiei românești, se produce sub impactul unor evoluții istorice mai puțin favorabile, și ele determinate atât de evoluții ale cererii externe (influențate, la rândul lor, de tensiunile comerciale și incertitudine, reflectate și de o evoluție slabă a economiilor majore europene), cât și de impactul politicii fiscale – care, prin ajustarea nivelului deficitului, reduce cererea agregată din economie și deficitul extern – și a celei monetare (indicele condițiilor monetare indicând o ușoară restrictivitate a acesteia).

Materializarea acestor prognoze în înrăutățire, pentru anul 2025, poate fi observată în datele privind PIB aferente trimestrului I din 2024, varianta provizorie (2), publicate de INS în data de 10 iulie a.c. Astfel,

datele noi confirmă un nivel modest al creșterii economice an-pe-an, de 0,3% (mai lent decât în trimestrele anterioare), iar dinamica PIB în trimestrul curent (primul din 2025) față de cel anterior (ultimul din 2024) indică stagnarea activității reale. Noile date de PIB au în vedere, pentru T1 2025 (creștere an-pe-an de 0,3%), o contribuție pozitivă (pe latura formării PIB) a sectoarelor: construcții (0,4 pp), informații și comunicații (0,1 pp), tranzacții imobiliare (0,1 pp), administrație publică și asimilate (0,1 pp). Agricultură, intermedierele financiare și asigurările au un aport nul la dinamica PIB, iar unele sectoare acționează în sens opus, precum industria (-0,5 pp), comerț (-0,2 pp), activități profesionale și asimilate (-0,2 pp), activități de spectacole și asimilate (-0,1 pp). Impozitele nete pe produs au un aport de 0,6 pp la creșterea economică. Pe partea de utilizare a PIB, consumul final efectiv contribuie pozitiv la creșterea economică de 0,3% (cu +0,5 pp), alături de formarea brută de capital fix (+1,1 pp) și variația stocurilor (+1,5 pp), compensate, parțial, de exportul net cu o influență negativă (de -2,8 pp).

Având în vedere deficitul fiscal foarte mare din 2024 (9,3% din PIB în metodologie europeană, ESA 2010, și 8,65% din PIB în metodologie națională) – reflectat de deficitul mare de cont curent al balanței de plăți, de 8,4% din PIB în 2024 –, în condițiile unei creșterii economice relativ reduse, o problemă importantă este reprezentată de determinanții creșterii economice în viitor. Întrucât factorul total de productivitate nu poate avea o contribuție preponderentă la creșterea economică viitoare, aceasta trebuie să vină fie de la factorul capital, fie de la forța de muncă, fie, preponderent, de la o combinație a acestora. Totuși, în condițiile în care economia românească suferă de o polarizare extremă a nivelului de capitalizare la nivelul firmelor (Raportul asupra Stabilității Financiare din decembrie 2024 demonstrând că doar 2,7% din firme – 22.455 firme din cca. 830 mii – sunt performante/ bancabile, iar o parte semnificativă din firme au probleme grave – 1/3 nu au capital sau au capital negativ, peste 1/3 nu au salariați și 1/5 au cifra de afaceri zero, iar cca. 10% din firme cumulând aceste 3 probleme) și de numeroase disfuncționalități în procesul de acumulare a capitalului, contribuția substanțială, majoră a acestui factor, pe viitor, la sporirea valorii adăugate din economie ar putea avea de suferit.

În privința factorului muncă, este de remarcat că rata de ocupare a populației în vârstă de muncă (așa cum este definită ea de INS, 15-64 ani) a fost, pentru tot anul 2024, de 67,4%, a doua cea mai joasă din UE27, doar Italia având o rată de ocupare mai mică – de 66,6% –, iar următoarea clasată, cu o rată de ocupare mai mare decât cea a țării noastre, este Grecia – cu 70,5%¹⁰⁹. Această rată de ocupare deosebit de joasă – dinamica ei a continuat să fie descrescătoare în T1 2025 – are ca determinanți, conform literaturii de specialitate, un ecart mare între rata de participare pe sexe – ce poate avea, la rândul său, cauze legate de structura economiei, gradul de tehnologizare la locul de muncă și acasă, sistemul de educație, sănătate, discriminarea la nivelul societății, legislația privind divorțul, gradul de răspândire a contractelor part-time, disponibilitatea serviciilor adresate familiilor cu copii (e.g., creșe, grădinițe etc.). Pe lângă acești factori, literatura economică identifică și regresivitatea sistemului fiscal (sistemul fiscal din România fiind unul din cele mai regresive la nivel european) ca fiind o barieră de intrare a forței de muncă (în special a celei tinere) pe această piață. În aceste condiții, rate de creștere economică substanțiale în viitor trebuie să aibă în vedere reforme care să stimuleze atât acumularea de capital, cât și participarea forței de muncă, altfel România putând intra în capcana venitului mediu.

¹⁰⁹ Media europeană (UE27) fiind de 75,3%.

Totodată, în condițiile unor deficite gemene semnificative în ultimii ani (deficitul fiscal a fost de 9,3% în 2024, iar cel de cont curent al balanței de plăți a fost de 8,4%; dezechilibrul economisire-investire public reprezentând, deci, principalul factor generator al dezechilibrului extern), economia României rămâne deosebit de vulnerabilă la schimbări în atitudinea finanțatorilor, reflectate de piețele financiare. Această atitudine, la rândul ei, depinde, în bună măsură, de performanțele sectorului public, de înscrierea sa pe o traiectorie de consolidare sustenabilă din toate punctele de vedere, aptă să ducă la respectarea Planului Bugetar Structural pe Termen Mediu asumat de România și a țintei de deficit de sub 3% din PIB după anul 2030.

Din perspectiva ajustării fiscale (așa cum este aceasta reflectată în Legea privind unele măsuri fiscal-bugetare) și interacțiunea biunivocă a acesteia cu dinamica indicatorilor macroeconomici, putem remarca următoarele: (i) în ciuda faptului că ritmul creșterii reale se va reduce ca efect al consolidării fiscale, efectele asupra dinamicii PIB nominal (în special asupra prețurilor/deflatorilor) vor fi de natură să supra-compenseze această decelerare, pentru agregatele de venituri publice determinantă fiind dinamica indicatorilor/bazelor macroeconomice nominale, chiar și în ipoteza manifestării unor efecte de runda a doua semnificative, (ii) pachetul de ajustare ar putea fi ajutat de un acces mai facil la piața de capital internă și internațională, în condițiile reducerii riscului activelor guvernamentale românești (pe fondul reducerii deficitului contului curent al balanței de plăți și a celui fiscal), dar acest efect va fi contrabalansat, probabil, de o viteză încă relativ mare de sporire a datoriei publice, sub impactul unui deficit primar ridicat și al unui diferențial rata de creștere - dobândă doar ușor favorabil inițial, dar în prezența unor randamente implicite cerute încă semnificative, (iii) deosebit de importantă este o absorbție corespunzătoare a fondurilor europene (afereate atât cadrului multianual, cât și PNRR) – care duce atât la un potențial de creștere mai mare, cât și la finațarea unei părți a deficitului extern, posibil în condițiile unei substituții a investițiilor finanțate din surse naționale cu cele din fonduri europene – ceea ce poate reduce și deficitul, (iv) realizarea ajustării de o manieră sustenabilă economic și social, parcursul către ținta de 3% (și ajustarea datoriei către ținta de 60%, depășirea acesteia fiind inevitabilă în următorii ani) necesită programe fiscale inteligente, aplicate consecvent, care să compenseze efectele contracționiste inerente ale acestora cu reforme care să impulsioneze dezvoltarea economică viitoare.

În privința prognozelor deficitului extern (al contului curent al balanței de plăți) și celui bugetar, ultima prognoză a CE anticipează traiectorii paralele pentru acestea, consolidarea fiscală (dat fiind că deficitul fiscal, sau decalajul economisire-investire al sectorului public este principalul generator al deficitului extern) urmând a reduce în mod relativ similar și necesarul de economisire netă ce trebuie adus de România din exterior. Astfel, prognoza CE, premergătoare adoptării primului pachet de măsuri, anticipează o scădere a deficitului fiscal cu 0,7 pp în 2025 (de la 9,3% la 8,6% din PIB) și o reducere de doar 0,2 pp în 2026, pe când reducerea deficitului contului curent al balanței de plăți este de 0,6 pp în 2025 (de la 8,5% din PIB la 7,9%) și de 0,9 pp în 2026 (de la 7,9% la 7% din PIB). În condițiile unei ajustări mult mai rapide a deficitului fiscal în 2026 (sub impactul pachetelor de măsuri) și deficitul extern se va ajusta mai rapid, manifestând, însă, o inerție superioară. În cazul României, traiectoria de până acum a acestor deficite, precum și evoluția viitoare în tandem la paliere relativ similare justifică denumirea din teoria economică de „deficite gemene”.

Conform Raportului asupra inflației, publicat de BNR în august 2025, rata anuală a inflației IPC¹¹⁰ va atinge nivelul de 8,8% la finalul anului 2025, evoluând pe o traiectorie descrescătoare ulterior. La finalul anului 2026, valoarea proiectată în raportul menționat este de 3,0%.

„Pe intervalul proiecției, în contextul încheierii schemei de plafonare a prețurilor energiei electrice și al implementării pachetului de consolidare fiscală, indicatorul va cunoaște reconfigurări substanțiale. Traectoria preia în prima parte a intervalului impactul amplu al creșterii tarifelor electricității în luna iulie 2025 și cel al majorării impozitelor indirecte¹¹¹ (TVA și accize) în luna august a aceluiași an, cele două șocuri având efecte de runda întâi evaluate la 2 pp fiecare, care vor afecta rata anuală a inflației IPC timp de patru trimestre. Astfel, în trimestrul III 2025, rata inflației va înregistra un salt semnificativ, până la un maxim de 9,2 la sută în septembrie, urmând să scadă ușor la finalul anului, până la 8,8 la sută. Ulterior, în trimestrul III 2026, indicatorul va scădea semnificativ, reintrând în intervalul de variație al țintei, atât pe fondul efectelor statistice de bază¹¹², cât și al persistenței și chiar al amplificării semnificative a deficitului de cerere până la finalul anului viitor [...] În aceste condiții, rata anuală a inflației este proiectată pe o traiectorie descendentă în a doua parte a anului 2026 și în prima jumătate a anului 2027. Ca urmare, valorile prognozate pentru sfârșitul anului 2026 și pentru trimestrul II 2027, orizontul proiecției, sunt de 3 la sută, și, respectiv, 2,7 la sută [...] Din perspectiva distribuției presiunilor inflaționiste la nivelul structurii IPC, după ce în perioada 2023-2024 rata anuală a inflației CORE2 ajustat a fost mai ridicată decât cea a ansamblului subcomponentelor exogene ale coșului, începând din trimestrul III al anului curent se preconizează inversarea raportului”.

Proiecția inflației CORE2 ajustat pentru anul 2025 reflectă evoluțiile descrise anterior de raport, atingând un nivel de 6,8% la finalul anului curent, iar moderarea valorii inflației de bază la 2,7% către finalul anului 2026 se va produce lent: „Rata anuală a inflației CORE2 ajustat a accelerat ușor în trimestrul II, de la 5,2 la sută în martie 2025 la 5,7 la sută în iunie. Pe termen scurt, traiectoria anticipată este influențată semnificativ de majorarea impozitelor indirecte în august 2025, la care se adaugă însă și presiuni persistente din partea costurilor de producție cu materiile prime agroalimentare, a celor cu forța de muncă și a anticipațiilor inflaționiste. După saltul din trimestrul III 2025, și un maxim de 7,1 la sută în luna septembrie, rata anuală a inflației de bază se va înscrie pe o traiectorie continuu descendentă, cu o

¹¹⁰ Calculată conform metodologiei naționale. Este diferită de rata inflației IAPC, calculată conform metodologiei europene.

¹¹¹ În cazul TVA, măsurile adoptate vizează: (i) majorarea cotei reduse de TVA de la 9 la sută la 11 la sută, aplicabilă produselor precum alimentele – cu excepția celor cu zahăr adăugat –, medicamentele, serviciile hoteliere, de catering și restaurant, apă și canalizare; (ii) majorarea cotei reduse de TVA de la 5 la sută la 11 la sută, aplicabilă produselor precum energia termică, lemnele de foc, cărțile; (iii) majorarea cotei standard de TVA de la 19 la 21 la sută, aplicabilă produselor precum alimentele cu zahăr adăugat, bunurile nealimentare, carburanți, energie electrică și gaze naturale, tutun și alcool, alte servicii. Pentru gradul de transmisie al modificării cotelor TVA în prețurile finale plătite de consumatori au fost utilizate ipoteze de lucru fundamentate pe baza episoadelor anterioare și a caracteristicilor subcomponentelor IPC, precum frecvența de ajustare a prețurilor și elasticitatea cererii la preț, rezultând o valoare medie a transmisiei la nivelul întregului coș de circa 78 la sută. În cazul accizelor, majorările sunt de 10 la sută pentru carburanți, băuturile alcoolice și cele nealcoolice cu zahăr adăugat, și de 2,25 la sută la produsele din tutun.

¹¹² Caracterul temporar, timp de un an, al impactului de runda întâi al șocurilor punctuale a fost observat, de exemplu, și în perioada 2010-2011, când rata anuală a inflației a crescut brusc la majorarea cotei TVA în iulie 2010, respectiv a scăzut brusc 12 luni mai târziu.

scădere mai importantă la ieșirea din baza de calcul a impactului de runda întâi al majorării impozitelor indirecte, în trimestrul III 2026. La reducere va contribui, totodată, și atenuarea cererii agregate, care va determina acumularea și, în timp, accentuarea presiunilor dezinflaționiste, pe fondul încetinirii activității economice, în special ca urmare a procesului de consolidare fiscală. Atât cuantumul veniturilor nominale, cât și al celor reale vor fi afectate de evoluții precum înghețarea salariilor din sectorul public și a pensiilor, temperarea creșterilor salariale în sectorul privat și intensificarea temporară a inflației. După o creștere abruptă și un vârf anticipate în trimestrul III, așteptările privind inflația sunt prognozate să urmeze o traiectorie descendentă pe întregul interval de prognoză. Presiuni dezinflaționiste suplimentare vor proveni și din partea prețurilor bunurilor din import, în linie cu reducerea lentă preconizată pentru inflația IAPC exclusiv energie din Zona Euro. În aceste condiții, rata anuală a inflației CORE2 ajustat este proiectată la 6,8 la sută la sfârșitul anului curent, la 2,7 la sută în decembrie 2026 și la 2 la sută în trimestrul II 2027”.

Cele mai recente date statistice publicate de INS, respectiv cele pentru trimestrul I al anului 2025, indică o cvasi-stagnare dacă raportăm datele trimestru pe trimestru anterior (date ajustate sezonier), ceea ce constituie o încetinire față de evoluțiile din trimestrele anterioare. Dinamica pozitivă în ceea ce privește trimestrul curent raportat la trimestrul similar din anul anterior (+0,3%) se datorează evoluției peste medie a unor sectoare precum construcțiile, informații și comunicații, tranzacții imobiliare și administrație publică, în ceea ce privește modul de formare a PIB. Ca modalități de utilizare a PIB, consumul, investițiile și variația stocurilor explică evoluția din primul trimestru al anului 2025. Tot pe partea de utilizare, exportul net continuă să aducă o contribuție negativă la creșterea economică. Acest fapt este confirmat și de nivelul ridicat al deficitului contului curent al balanței de plăți (12,6 mld. euro la 5 luni cumulat, în 2025); mai mult, acest deficit continuă să aibă o tendință de creștere rapidă (spor de 46,7% pentru sumele în euro în primele 5 luni cumulate ale anului curent față de perioada identică a anului trecut).

Această dinamică provine din: (i) o creștere a deficitului din comerțul cu bunuri (+18%), (ii) o creștere rapidă a deficitului veniturilor primare (cu 32,9%), (iii) intrarea pe deficit a contului aferent veniturilor secundare (deficit de 59 mil. euro pe primele 5 luni 2025, față de un surplus de 1,3 mld. euro la același moment anul trecut), toate parțial compensate de (iv) un surplus mai mare din servicii (+9,3%). Aceste evoluții ale PIB și ale balanței externe au loc în contextul unei creșteri a salariului real în economie de 7,6% an pe an în mai 2025¹¹³ și a pensiei reale în primul trimestru al anului de 15% an pe an¹¹⁴, conjugat cu evoluțiile pozitive din construcții¹¹⁵, aferente autorizațiilor din acest domeniu¹¹⁶, împreună cu tendințele activității economice¹¹⁷ pot corobora, și ele, structura creșterii economice menționate mai sus, precum și dinamicile balanței externe.

¹¹³ Comunicat INS nr. 177/11 iulie 2025.

¹¹⁴ Comunicat INS nr. 146/13 iunie 2025.

¹¹⁵ Comunicat INS nr. 183/18 iulie 2025.

¹¹⁶ Comunicat INS nr. 193/31 iulie 2025.

¹¹⁷ Comunicat INS nr. 190/28 iulie 2025.

În opinia emisă în cazul Legii privind unele măsuri fiscal-bugetare, pe 8 iulie a.c., CF considera că „revizuirea realizată de CNSP între prognoza de primăvară 2025 (din 14 mai 2025) și cea de toamnă 2024 (din decembrie 2024), atât pentru creșterea economică reală din anul curent, cât și pentru cea din anul următor, ce anticipează reducerea acestora la +1,4% în 2025 și, respectiv, +2,4% în 2026 (reduceri, față de prognoza CNSP anterioară, de 1,1 pp și, respectiv, 0,6 pp), apare ca fiind în concordanță cu evoluțiile și tendințele din economie, indicând, astfel, un grad de plauzibilitate ridicat al acestor proiecții macroeconomice. În aceste condiții, rata de creștere economică (proiectată de CNSP) care stă la baza calculului privind deficitul pentru acest an, de 1,4% în termeni reali, apare ca fiind plauzibilă (*caeteris paribus*). În privința structurii creșterii economice – care este la fel de importantă în privința impactului fiscal ca nivelul acesteia –, putem observa continuarea tendințelor curente, care plasează centrul de greutate al creșterii economice în aria consumului privat și formării brute de capital fix, cu un aport negativ al exportului net, acestea ducând, deci, la un PIB cu o compoziție bogată în taxe”.

Având în vedere că prognoza macroeconomică „precede Legea privind unele măsuri bugetare, deci, pe cale de consecință, nu încorporează, și nu are cum încorpora, efectele de runda a doua ale acestui pachet de ajustare fiscală (și nici ale celor care, probabil, vor urma). Ca urmare, creșterea reală din 2025, precum și cea din anul următor ar putea fi semnificativ mai redusă, ca urmare a diminuării absorbției interne (consum și investiții publice și private) determinată de măsurile fiscale substanțiale. Indiferent de mărimea multiplicatorilor fiscali pe care i-am putea considera, reduceri de cheltuieli și creșteri de venituri duc la o compresie a cererii efective din economie și, deci, la baze macroeconomice aferente principalelor tipuri de venituri mai reduse [...] Având în vedere elementele de mai sus, structura creșterii economice, în proiecția CNSP aferentă anului curent și anului 2026, ar putea să necesite o ajustare către o compoziție mai puțin bogată în venituri fiscale”.

„În proiecția curentă a CNSP, ratele de creștere a deflatorului PIB, de 6,1% în 2025 și 5,0% în 2026, pot fi considerate foarte prudente/reduce – chiar în absența din proiecție a pachetului legislativ de ajustare fiscală. Este de notat că rata inflației IPC, publicată de INS pentru mai 2025, a fost de 5,0% (medie anuală; deflatorul PIB fiind mai aproape de valorile medii ale inflației și nu de cele de final de perioadă), iar rata inflației prețurilor producției industriale tot pentru mai 2025 a fost de 0,85% (an-pe-an). Chiar și în condițiile în care am considera că rata reală de creștere a PIB ar putea fi mai joasă – în condițiile implementării pachetului de ajustare fiscală –, evoluția deflatorului PIB (și a ratei inflației) în proiecția CNSP poate compensa o astfel de dinamică – dat fiind faptul că relevante pentru sectorul fiscal sunt nu evoluțiile reale ale variabilelor, ci evoluțiile nominale (ale bazelor de impozitare). Mai mult, în contextul unor majorări ale taxei pe valoarea adăugată semnificative din punct de vedere al impactului pe inflație, creșterii accizelor, precum și re-liberalizării prețului la energie electrică din iulie 2025 și a celui la gaze naturale din iulie 2026, putem aprecia că valorile deflatorului PIB (pentru ambii ani, 2025 și 2026) ar putea fi considerabil mai mari, ceea ce ar constitui un element ce ar genera un impact favorabil în ceea ce privește soldul bugetar”.

„Coroborarea informațiilor și datelor economice recente cu dinamica variabilelor macroeconomice relevante proiectate (în mai a.c.) de CNSP (PIB real, deflator PIB, inflație, coordonate ale pieței muncii) conduce la concluzia unei traiectorii plauzibile a acestor agregate pentru anul 2025 și 2026, în absența

efectelor de runda a doua aferente ajustării fiscale – aflată în curs de legiferare. Includerea efectelor probabile ale ajustării fiscale – substanțiale în 2025-2026, cu accent pe anul următor – va determina o revizuire semnificativă a bazelor macroeconomice fiscale – proiectate prudent anterior, consideră CF. Totuși, această revizuire, atât datorită prognozei deosebit de prudente anterioare, cât și datorită naturii ajustării – care va duce la reînflamarea temporară a creșterii prețurilor – ce va genera o supracompensare a reducerii dinamicii reale printr-o majorare suplimentară a indicilor de preț, putem considera că va avea un efect pozitiv, în cel mai rău caz neutru, asupra dinamicii majorității bazelor macroeconomice”.

VII.2. Cadrul fiscal-bugetar

Execuția bugetară a anului 2024 a înregistrat un deficit al BGC de 8,65% din PIB (conform metodologiei *cash*), respectiv de 9,3% din PIB (conform metodologiei ESA 2010). Valorile sunt semnificativ peste țintele prevăzute în proiectul de buget, de 5% din PIB potrivit metodologiei *cash*, respectiv de 4,9% din PIB conform metodologiei ESA 2010. Astfel, anul 2024 a consemnat al doilea cel mai mare deficit după cel din anul 2009, când s-a ajuns la 9,5% din PIB¹¹⁸. Accentuarea dezechilibrului bugetar a fost determinată de ritmul aproape dublu de creștere a cheltuielilor publice comparativ cu veniturile bugetare.

Similar anilor anteriori, în 2024, România s-a confruntat cu un nivel insuficient al veniturilor bugetare (aproximativ 34,1% din PIB, comparativ cu o medie UE de circa 46% din PIB) și al veniturilor fiscale (28,5% din PIB, a doua cea mai scăzută valoare între statele membre ale UE, față de o medie de 40,1% în UE), concomitent cu o mărime ridicată a deficitului structural (8,8% din PIB potențial, cea mai ridicată din UE). Datele privind cheltuielile bugetare indică o pondere a acestora în PIB de circa 43,5%, comparativ cu media UE de 49,2%. Pe lângă dezechilibrul bugetar, se remarcă și amplitudinea deficitului de cont curent, care a fost de circa 8,4% din PIB, cea mai ridicată valoare în rândul statelor membre ale UE. Valoarea deficitelor gemene ridică provocări importante pentru stabilitatea economică a țării.

În acest context, proiectul de buget pe anul 2025 a avut în vedere o țintă de deficit *cash* de 7% din PIB, reprezentând o diminuare cu 1,6 pp din PIB față de nivelul înregistrat în anul precedent, ținta de deficit având o valoare similară și potrivit metodologiei ESA 2010. Diminuarea planificată a deficitului a fost preconizată să se realizeze prin majorarea veniturilor bugetare cu circa 2,3 pp din PIB, în timp ce pentru cheltuielile bugetare a fost planificată o creștere cu 0,7 pp din PIB. Aceste traiectorii erau, însă, influențate de estimările privind absorbția fondurilor europene. Eliminând impactul agregatelor de fonduri europene, celelalte categorii de venituri erau planificate să se majoreze cu aproape 0,2 pp din PIB, iar restul categoriilor de cheltuieli se diminuau în planificare cu 1,5 pp din PIB. Aceste date indică faptul că ajustarea fiscală a fost proiectată a se realiza, în special, pe partea de cheltuieli. În opinia sa cu privire la proiectul de buget pe anul 2025 și la proiecțiile pe termen mediu, CF a notat următoarele aspecte principale:

- România a avut cel mai mare deficit bugetar din UE în 2024 și se află sub incidența procedurii de deficit excesiv, cu o corecție agreată de CE pe o perioadă de 7 ani.

¹¹⁸ Conform datelor Eurostat privind soldul bugetar, accesate la 1 iulie 2025.

- Este bine că s-a ajuns la un acord cu CE ca ajustarea deficitului bugetar să se întindă pe mai mulți ani, considerând reformele implicate și magnitudinea corecției, de la peste 9% din PIB, la sub 3% din PIB.
- Ajustarea din 2025 este numai începutul corecției macroeconomice. Măsuri vor trebui adoptate și în anii următori, atât pe partea de venituri bugetare, cât și pe partea de cheltuieli bugetare.
- Corecția macroeconomică este obligatorie și pentru a diminua costurile de împrumut, pentru a reduce presiunea pe moneda națională, pentru a respecta planul bugetar-structural pe termen mediu și pentru a preveni o retrogradare a riscului suveran al României.
- Ținta de deficit pentru anul 2025, de 7% din PIB, este foarte ambițioasă, având în vedere structura veniturilor și cheltuielilor actuale, România fiind între țările cu cele mai scăzute venituri fiscale (inclusiv contribuții) din UE.
- Proiecția bugetară privind creșterea veniturilor era bazată parțial pe estimări optimiste privind absorbția fondurilor europene și îmbunătățirea colectării de către ANAF. Pe partea de cheltuieli bugetare, CF a identificat un necesar suplimentar de alocări la nivelul cheltuielilor cu bunuri și servicii și cu dobânzile, menționând că există riscuri suplimentare cu privire la încadrarea în nivelurile proiectate pentru cheltuielile de personal și cele de asistență socială.
- Considerând cele expuse anterior, pe baza unei abordări prudente a prognozării veniturilor și cheltuielilor, și potrivit datelor disponibile, CF a apreciat construcția bugetară pentru anul 2025 compatibilă cu un deficit *cash* situat în jurul valorii de 7,7% din PIB.
- Pe termen mediu, în lipsa unor politici fiscale care să sprijine traiectoria de consolidare fiscal-bugetară și pe partea de venituri, nu este credibilă o ajustare a deficitului bugetar doar pe latura cheltuielilor, balanța riscurilor fiind înclinată în direcția înregistrării unor deficite mai ridicate decât cele preconizate de cadrul fiscal-bugetar pentru perioada 2026-2028. Această observație este cu atât mai relevantă, având în vedere evoluția mediului internațional și provocările mari cu care se confruntă politicile economice, în special în ceea ce privește cheltuielile de apărare și tensiunile comerciale.
- Respectarea traiectoriilor prevăzute în planul bugetar-structural pe termen mediu poate reprezenta o ancoră pentru consolidarea fiscală.
- Planul bugetar-structural trebuie să ia în considerare consecințele unei inevitabile diminuări a aportului fondurilor europene la procesul investițional și susținerea programelor de dezvoltare a economiei României. O scădere puternică a fondurilor europene (se încheie PNRR, se va alocă mai puțin din CFM) va afecta dinamica PIB potențial și, probabil, rata de creștere economică, dacă nu va crește contribuția resurselor interne ca factor compensator. Parțial, se poate contrabalansa această diminuare anticipată cu o creștere a eficienței, calității investițiilor publice.

Cele mai importante măsuri care au avut drept scop creșterea veniturilor și limitarea cheltuielilor bugetare în prima parte a anului 2025 au fost adoptate prin OUG nr. 156/2024 (ordonanța *trenuleț*).

Pe partea de venituri, începând cu luna ianuarie, Guvernul a eliminat complet, prin OUG nr. 156/2024, scutiile de impozit pe venit și contribuții sociale pentru angajații din sectoarele IT, construcții și agroalimentar. Tot prin OUG nr. 156/2024 s-a operat creșterea cotei de impozit pe dividende de la 8% la 10%, începând cu dividendele distribuite după 1 ianuarie 2025. Totodată, a fost modificat regimul de impozitare a microîntreprinderilor, ca parte a procesului de consolidare a bazei de impozitare. Astfel, plafonul de venit pentru încadrarea ca microîntreprindere s-a redus de la 500.000 euro la 250.000 euro începând cu 1 ianuarie 2025, urmând ca de la 1 ianuarie 2026 plafonul să scadă la doar 100.000 euro. Astfel, firmele cu cifră de afaceri peste 250.000 euro au trecut, în 2025, la impozit pe profit, lărgind baza de contribuabili plătitori de impozit pe profit. Totodată, OUG 156/2024 a eliminat condiția privind veniturile din consultanță și management (max. 20% din venituri) pentru aplicarea impozitului micro și a creat bazele pentru introducerea impozitului pe construcții speciale. Aplicarea acestuia a fost fundamentată prin OUG nr. 21/2025, publicată în luna aprilie, prin care s-au adus clarificări mecanismului de calcul și de declarare a impozitului pe construcții. Această completare era necesară în vederea creării unui cadru legal clar care să prevină interpretările și să asigure conformarea voluntară a contribuabililor.

Pe partea de cheltuieli publice, Guvernul a adoptat, în principal, măsuri de limitare a cheltuielilor de personal și de asistență socială. Astfel, prin OUG nr. 156/2024 s-a decis ca, începând cu 1 ianuarie 2025, să fie menținut în plată cuantumul brut al salariilor de bază, soldelor de funcție, salariilor de funcție, indemnizațiilor de încadrare lunară, sporurilor, indemnizațiilor, compensațiilor, primelor și al celorlalte elemente ale sistemului de salarizare la nivelul din luna noiembrie 2024, precum și limitarea atât a valorii, cât și a condițiilor de acordare a voucherelor de vacanță. Concomitent, s-a dispus suspendarea ocupării posturilor vacante în autoritățile și instituțiile publice de la 1 ianuarie 2025, indiferent de sursa de finanțare sau subordonare. Această prevedere a exceptat posturile unice. De asemenea, s-a permis ocuparea a maximum 15% din posturile care se vacantează ulterior, dar numai cu aprobări stricte și cu încadrarea în cheltuielile de personal bugetate. În privința cheltuielilor de asistență socială, prin OUG nr. 156/2024 s-a prevăzut că pensiile din sistemul public, pensiile de serviciu și pensiile militare nu vor fi indexate, și menținerea în plată a tuturor categoriilor de indemnizații și a alocațiilor pentru copii la nivelul lunii noiembrie 2024.

Execuția bugetară pe primele 6 luni ale anului 2025 a consemnat un nivel al deficitului *cash* de 70,2 mld. lei (circa 3,7% din PIB), cu circa 0,1 pp mai mare decât deficitul înregistrat pe primele 6 luni ale anului 2024 (3,6% din PIB) și în creștere cu 0,3 pp față de deficitul din luna mai 2025. Veniturile bugetare s-au majorat față de perioada similară a anului 2024 (+12,7%, în scădere de ritm față de execuția la nivelul lunii mai, când creșterea fusese de 13,6%), însă dinamica acestora este sub ținta din bugetul pe anul 2025, care prevedea o creștere a veniturilor cu 16,2% față de execuția anului precedent. Și cheltuielile bugetare au crescut față de primele 6 luni ale anului 2024 (+12,1%, ritm apropiat de cel consemnat în execuția de la nivelul lunii mai), însă dinamica acestora este mai alertă decât fusese programat în bugetul inițial, care prevedea o creștere a cheltuielilor cu doar 10,3% față de execuția anului 2024.

La nivelul veniturilor bugetare, principala îngrijorare este legată de evoluția sub așteptări a încasărilor din TVA (+3,8% față de perioada similară a anului precedent, mult sub ritmul de creștere prevăzut în bugetul inițial de 12,5%), mai ales că acestea reprezintă a doua categorie ca mărime a veniturilor bugetului general consolidat, cu o pondere de 20,4% în totalul veniturilor programate pentru anul 2025.

Pe partea de cheltuieli, principalele îngrijorări sunt legate de creșterea semnificativă a dobânzilor (+43,3% față de perioada similară a anului precedent, substanțial peste creșterea de 15,4% prevăzută în bugetul inițial, evoluție ce reflectă dinamica deficitului bugetar și costurile ridicate de finanțare ale României) și a cheltuielilor cu asistența socială (+15,3%, mult peste ritmul de creștere programat în bugetul inițial de 8,2%, reflectând impactul pe întregul an al măsurilor de recalculare a pensiilor din sistemul public începând cu 1 septembrie 2024, precum și compensarea facturilor aferente consumului de energie electrică și gaze naturale). De notat că cheltuielile cu asistența socială reprezintă cea mai mare categorie de cheltuieli bugetare, cu o pondere de 30,2% în totalul cheltuielilor programate pentru anul 2025.

În concluzie, analiza execuției bugetare pe primele 6 luni ale anului 2025 este de natură să înrăutățească evaluarea CF de la momentul adoptării proiectului de buget, care vedea un deficit *cash* situat în jurul valorii de 7,7% din PIB. Astfel, în lipsa unor măsuri de corecție a deficitului bugetar, dinamica principalelor categorii de venituri și cheltuieli în prima jumătate a anului 2025 este compatibilă cu un deficit bugetar *cash* semnificativ peste 8,5% din PIB. Această evaluare este întărită de cele mai recente estimări ale CE¹¹⁹, care plasează deficitul bugetar ESA la nivelul de 8,6% din PIB, precum și de decizia Consiliului UE¹²⁰, din 13 iunie 2025, care a stabilit că România nu a luat măsuri eficace ca răspuns la recomandările Consiliului. Dinamica nefavorabilă a execuției bugetare se reflectă și în creșterea datoriei publice, aceasta atingând, la finele lunii aprilie 2025, nivelul de 56,6% din PIB¹²¹, conform metodologiei europene, respectiv de 61,1% din PIB¹²², potrivit metodologiei naționale.

În acest context, având în vedere derapajul semnificativ de la traiectoria de consolidare bugetară stabilită prin Planul Bugetar-Structural Național pe Termen Mediu (care prevedea o țintă de deficit bugetar ESA de 7% în anul 2025), riscul de retrogradare a *ratingului* suveran (cu consecințe importante asupra accesului pe piețele internaționale și asupra costurilor de finanțare), precum și mediul internațional nefavorabil, marcat de instabilitate, conflicte comerciale și armate, adoptarea unui pachet consistent de măsuri pentru corecția dezechilibrului bugetar reprezenta o urgență absolută. De menționat că în Planul Bugetar-Structural Național, convenit de România cu CE, punctul de plecare pentru consolidarea fiscală ar fi trebuit să fie un deficit bugetar de 7,9% din PIB în 2024 (în 2024, valoarea deficitului a fost de 9,3%), ceea ce face ca procesul de ajustare să fie mai sever în următorii ani. În lipsa unui pachet de măsuri credibil, ferm, riscul blocării accesului la finanțare și refinanțare era iminent.

La începutul lunii iulie 2025, Parlamentul a adoptat proiectul de Lege privind unele măsuri fiscal-bugetare, publicat în transparență publică în 3 iulie 2025. Acest pachet a cuprins măsuri care au ținut atât creșterea veniturilor bugetare, cât și diminuarea cheltuielilor bugetare. O parte dintre acestea vor fi aplicate în a doua parte a anului 2025, iar o altă parte în anul 2026. Pe lângă acest prim pachet de

¹¹⁹ https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-surveillance-eu-economies/romania/economic-forecast-romania_en, mai 2025.

¹²⁰ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10157-2025-INIT/ro/pdf>

¹²¹ <https://mfinante.gov.ro/static/10/Mfp/buletin/executii/EvdatguvconformUERo042025.pdf>

¹²² <https://mfinante.gov.ro/static/10/Mfp/buletin/executii/Raportdatoriapub042025.pdf>

măsurile de corecție bugetară, Guvernul a anunțat că vor mai urma și alte proiecte care să vizeze cheltuielile publice.

Pe partea de venituri bugetare, cu aplicare în ultima parte a anului 2025, cele mai importante măsuri au prevăzut: (i) creșterea cotei standard de TVA de la 19% la 21%; (ii) păstrarea unei singure cote reduse de TVA, stabilită la 11%, în comparație cu cele două cote reduse de 5% și 9% în vigoare la momentul adoptării legii; (iii) creșterea accizelor cu circa 10% pentru alcool și băuturi alcoolice, cu circa 5% pentru tutun prelucrat și cu circa 10% pentru produse energetice; (iv) introducerea CASS pentru pensiile a căror valoare depășește 3.000 de lei; (v) creșterea procentului de suprataxare a instituțiilor de credit, aplicat la cifra de afaceri, de la 2% la 4%, cu excepția instituțiilor de credit cu o cotă de piață mai mică de 0,2%; (vi) creșterea taxelor pentru operatorii de jocuri de noroc și creșterea cotei inferioare de impunere pentru veniturile din jocurile de noroc; (vii) creșterea taxelor de drum. În 2025, măsurile prevăzute de proiectul de lege analizat pot avea un impact pozitiv asupra veniturilor bugetare, într-o evaluare prudentă, de circa 0,5% din PIB. Pe componenta de cheltuieli, cu aplicare din 2025, principalele măsuri au avut în vedere reorganizarea sistemului de sporuri acordate în sistemul public, limitarea numărului de salariați din sistemul public care beneficiază de indemnizație de hrană, reducerea cheltuielilor în domeniul educației, reducerea beneficiarilor de servicii de sănătate și, implicit, a cheltuielilor cu asistența socială asociate acestora și ajustarea modului de calcul al concediilor medicale. Impactul măsurilor de reducere a cheltuielilor bugetare, estimat de MF, este de circa 0,1% din PIB, în 2025.

În 2026, pe componenta de venituri bugetare, principala modificare a prevăzut creșterea impozitului pe dividende la 16%, în comparație cu valoarea de 10% din prezent. De asemenea, în 2026, execuția veniturilor bugetare va fi influențată pozitiv de impactul anualizat al măsurilor care vor intra în vigoare în ultima parte a anului 2025. În 2026, impactul estimat de MF pentru măsurile privind veniturile bugetare este de circa 1,75% din PIB. Pe componenta de cheltuieli, în 2026, proiectul de lege prevede, similar anului 2025, înghețarea cheltuielilor de personal și majorității cheltuielilor de asistență socială (pensii publice, pensii de serviciu, pensii militare, alte categorii de indemnizații) la nivelul lunii decembrie 2025. Aceste măsuri, împreună cu cele care au efect din 2025, vor avea un efect de reducere a cheltuielilor de circa 1,6% din PIB.

Pe lângă măsurile prevăzute în această lege, în următoarele pachete de măsuri de reducere a deficitului bugetar, anunțate de Guvern, vor fi incluse și alte măsuri de eficientizare a cheltuielilor din sectorul public și de prioritizare a proiectelor de investiții. De asemenea, renegocierea PNRR poate conduce la translatarea unor proiecte, finanțate din componenta de împrumuturi a PNRR, către componenta de granturi sau către fondurile europene multianuale. Aceste măsuri vor diminua, la rândul lor, cheltuielile bugetare.

Măsurile de corecție bugetară, din legea adoptată de Parlament, indică un impact bugetar de 0,6% din PIB în 2025 și de 3,35% din PIB în 2026, creând premise pentru reducerea deficitului bugetar în 2025, respectiv, pentru respectarea țintei de deficit bugetar în 2026. Însă, chiar și cu reducerea/prioritizarea unor cheltuieli cu investiții publice (prevăzute în pachetele ulterioare de măsuri), în 2025 deficitul bugetar nu va coborî sub 8% din PIB. Corecția bugetară, care înseamnă reducere de absorbție internă (ce afectează venituri personale, încasări ale firmelor), este prețul pe care trebuie să îl plătim pentru a

asigura sustenabilitatea datoriei publice și pentru a evita o ajustare mai severă. Din păcate, ajustarea are loc în condiții interne și internaționale puternic nefavorabile.

Bibliografie

- Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare.** 2025a. Regional Economic Prospects. Uncertain times, mai 2025, <https://www.ebrd.com/home/what-we-do/office-of-the-chief-economist.html#customtab-6301568741-item-1af860d69f-tab>
- Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare.** 2025b. Regional Economic Prospects. Weaker momentum amid fragmenting trade and investment, februarie 2025, <https://www.ebrd.com/home/what-we-do/office-of-the-chief-economist.html#customtab-6301568741-item-1af860d69f-tab>
- Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare.** 2024a. Regional Economic Prospects. Along the adjustment path, septembrie 2024, <https://www.ebrd.com/home/what-we-do/office-of-the-chief-economist.html#customtab-6301568741-item-1af860d69f-tab>
- Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare.** 2024b. Regional Economic Prospects. Taming inflation, mai 2024, <https://www.ebrd.com/home/what-we-do/office-of-the-chief-economist.html#customtab-6301568741-item-1af860d69f-tab>
- Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare.** 2023a. Regional Economic Prospects. Shifting gears, septembrie 2023, <https://www.ebrd.com/home/what-we-do/office-of-the-chief-economist.html#customtab-6301568741-item-1af860d69f-tab>
- Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare.** 2023b. Regional Economic Prospects. Getting by: High inflation weighs on purchasing power of households, mai 2023, <https://www.ebrd.com/home/what-we-do/office-of-the-chief-economist.html#customtab-6301568741-item-1af860d69f-tab>
- Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare.** 2023c. Regional Economic Prospects. Not out of the woods yet, februarie, <https://www.ebrd.com/home/what-we-do/office-of-the-chief-economist.html#customtab-6301568741-item-1af860d69f-tab>
- Banca Națională a României.** 2025a. Raport asupra inflației, august, Anul XXI, nr. 81, București, https://www.bnr.ro/uploads/2025-08-12raportasuprainflatieiaugust2025_documentpdf_545_1754989192.pdf
- Banca Națională a României.** 2025b. Raport asupra stabilității financiare, iunie, Anul X (XX), nr. 18 (28), București, https://www.bnr.ro/uploads/2025-06raportasuprastabilit%C4%83%C8%9Biifinanciare-iunie2025_documentpdf_545_1751378181.pdf
- Banca Națională a României.** 2025c. Raport asupra inflației, februarie, Anul XXI, nr. 81, București, <https://www.bnr.ro/12051-rapoarte-asupra-inflatiei>
- Banca Națională a României.** 2025d. Raport asupra inflației, februarie, Anul XXI, nr. 80, București, <https://www.bnr.ro/12051-rapoarte-asupra-inflatiei>
- Banca Națională a României.** 2025e. Raport asupra inflației, februarie, Anul XXI, nr. 79, București, <https://www.bnr.ro/12051-rapoarte-asupra-inflatiei>
- Banca Națională a României.** 2024a. Raport asupra stabilității financiare, decembrie, Anul IX (XIX), nr. 17 (27), București, <https://www.bnr.ro/12050-rapoarte-asupra-stabilitatii-financiare>

- Banca Națională a României.** 2024b. Raport asupra inflației, noiembrie, Anul XX, nr. 78, București, <https://www.bnr.ro/12051-rapoarte-asupra-inflatiei>
- Banca Națională a României.** 2024c. Raport asupra inflației, august, Anul XX, nr. 77, București, <https://www.bnr.ro/12051-rapoarte-asupra-inflatiei>
- Banca Națională a României.** 2024d. Raport asupra stabilității financiare, iunie, Anul X (XX), nr. 18 (28), București, <https://www.bnr.ro/12050-rapoarte-asupra-stabilitatii-financiare>
- Banca Națională a României.** 2024e. Raport asupra inflației, mai, Anul XX, nr. 76, București, <https://www.bnr.ro/12051-rapoarte-asupra-inflatiei>
- Cafiso, G.** 2012. A guide to public debt equations, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1975710
- Comisia Europeană.** 2025a. DESI 2024 methodological note. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/digital-decade-2025-desi-methodological-note>
- Comisia Europeană.** 2025b. Romania 2025 Digital Decade Country Report - Romania's performance towards the Digital Decade targets and objectives. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/factpages/romania-2025-digital-decade-country-report>
- Comisia Europeană.** 2025c. Recommendation for a Council Recommendation with a view to bringing an end to the situation of an excessive deficit in Romania, iunie, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=COM:2025:344:FIN>
- Comisia Europeană.** 2025d. Report on the state of the digital decade 2025. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/state-digital-decade-2025>
- Comisia Europeană.** 2025e. Spring 2025 Economic Forecast: Moderate growth amid global economic uncertainty. https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-forecast-and-surveys/economic-forecasts/spring-2025-economic-forecast-moderate-growth-amid-global-economic-uncertainty_en
- Comisia Europeană.** 2025f. 2025 Country Report – Romania, Bruxelles, iunie, https://economy-finance.ec.europa.eu/document/download/7cb47fb4-4517-431a-95c8-17cb161d5078_en?filename=RO_CR_SWD_2025_223_1_EN_autre_document_travail_service_part_1_v4.pdf
- Comisia Europeană.** 2025g. European Economic Forecast, Spring 2025, Bruxelles, mai, https://economy-finance.ec.europa.eu/document/download/e9de23c8-b161-40d0-9ad7-e04a25500023_en?filename=ip318_en.pdf&prefLang=ro
- Comisia Europeană.** 2025h. Debt Sustainability Monitor 2024, Institutional Paper 306, Bruxelles, martie, https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2024_en
- Comisia Europeană.** 2024a. European Economic Forecast, Autumn 2024, Bruxelles, noiembrie, https://economy-finance.ec.europa.eu/document/download/7173e7c9-3841-4660-8d6a-a80712932f81_en?filename=ip296_en.pdf&prefLang=ro
- Comisia Europeană.** 2024b. European Economic Forecast, Spring 2024, Bruxelles, mai, https://economy-finance.ec.europa.eu/document/download/c63e0da2-c6d6-4d13-8dcb-646b0d1927a4_en?filename=ip286_en.pdf
- Comisia Europeană.** 2024c. How Have Spending Reviews Recently Evolved Through EU Initiatives?, Discussion Paper 200, Bruxelles, mai, https://economy-finance.ec.europa.eu/document/download/7173e7c9-3841-4660-8d6a-a80712932f81_en?filename=ip296_en.pdf&prefLang=ro

[finance.ec.europa.eu/document/download/0b318e96-3fd0-4d63-b3bc-e1d9fad0aeba_en?filename=dp200_en_1.pdf](https://economy-finance.ec.europa.eu/document/download/0b318e96-3fd0-4d63-b3bc-e1d9fad0aeba_en?filename=dp200_en_1.pdf)

Comisia Europeană. 2024d. Debt Sustainability Monitor 2023, Institutional Paper 271, Bruxelles, martie, https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_en

Comisia Europeană. 2024e. European Economic Forecast, Winter 2024, Bruxelles, februarie, https://economy-finance.ec.europa.eu/document/download/2b7b7fae-0844-4dd1-bedd-619c3544aaed_en?filename=ip268_en_0.pdf

Comisia Europeană. 2024f. Direcția Generală Impozitare și Uniune Vamală, Centrul pentru Cercetări Sociale și Economice (CASE), Oxford Economics, Syntesia, Bonch-Osmolovskiy, M. și alții, Decalajul de TVA în UE – raportul 2024, Poniatowski, G. (editor), Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2024, <https://data.europa.eu/doi/10.2778/2476549>

Comisia Europeană. 2023a. European Economic Autumn, Autumn 2023, Bruxelles, noiembrie, https://economy-finance.ec.europa.eu/document/download/4139ef72-9eb3-4fad-a116-ee87979f4d35_en?filename=ip258_en.pdf

Comisia Europeană. 2023b. European Economic Forecast, Spring 2023, Bruxelles, mai, https://economy-finance.ec.europa.eu/system/files/2023-05/ip200_en_1.pdf

Comisia Europeană. 2023c. New economic governance rules fit for the future, Bruxelles, aprilie, https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/new-economic-governance-rules-fit-future_en

Comisia Europeană. 2023d. European Economic Forecast, Winter 2023, Bruxelles, februarie, https://economy-finance.ec.europa.eu/system/files/2023-02/ip194_en_1.pdf

Comisia Europeană. 2014. Public Spending Reviews: design, conduct, implementation, Economic Papers 525, Bruxelles, iulie, https://ec.europa.eu/economy_finance/publications/economic_paper/2014/pdf/ecp525_en.pdf

Comisia Națională de Strategie și Prognoză. 2025. Proiecția principalilor indicatori macroeconomici 2025-2028, Prognoza de primăvară, mai, https://cnp.ro/wp-content/uploads/2025/05/Prognoza-Primavara-2025-2028_14-mai-2025.pdf

Comisia Națională de Strategie și Prognoză. 2024a. Proiecția principalilor indicatori macroeconomici 2024-2028, Prognoza de toamnă, decembrie, <https://cnp.ro/wp-content/uploads/2024/12/Prognoza-de-TOAMNA-2024-2028.pdf>

Comisia Națională de Strategie și Prognoză. 2024b. Proiecția principalilor indicatori macroeconomici 2024-2027, Prognoza de primăvară, aprilie, <https://cnp.ro/wp-content/uploads/2024/04/Prognoza-de-PRIMAVARA-2024-2027.pdf>

Comisia Națională de Strategie și Prognoză. 2024c. Proiecția principalilor indicatori macroeconomici 2023-2027, Prognoza de iarnă, februarie, <https://cnp.ro/wp-content/uploads/2024/02/Prognoza-de-IARNA-2023-2027.pdf>

Comisia Națională de Strategie și Prognoză. 2023a. Proiecția principalilor indicatori macroeconomici 2023-2027, Prognoza de toamnă, noiembrie, <https://cnp.ro/wp-content/uploads/2023/11/Prognoza-de-TOAMNA-2023-2027.pdf>

Comisia Națională de Strategie și Prognoză. 2023b. Proiecția principalilor indicatori macroeconomici 2023-2026, Prognoza de primăvară, mai, <https://cnp.ro/wp-content/uploads/2023/05/Prognoza-de-primavara-2023-2026-1.pdf>

- Comisia Națională de Strategie și Prognoză.** 2023c. Proiecția principalilor indicatori macroeconomici 2022-2026, Prognoza de iarnă, ianuarie, https://cnp.ro/wp-content/uploads/2023/01/Prognoza_2022_2026_varianta_de_iarna_2023.pdf
- Consiliul Fiscal.** 2025a. Analiza performanței economico-financiare a companiilor de stat din România în anul 2023, iulie, <https://consiliulfiscal.ro/SOE%202023.pdf>
- Consiliul Fiscal.** 2025b. Notă privind Planul bugetar-structural pe termen mediu, martie, https://consiliulfiscal.ro/2025-03-24%20mar%20-%20Not%C4%83_PBSTM.pdf
- Consiliul Fiscal.** 2025c. Notă privind absorbția fondurilor europene, februarie, <https://consiliulfiscal.ro/2025-02-21%20feb%20-%20CF%20-%20Absorbția%20fondurilor%20europene.pdf>
- Consiliul Fiscal.** 2025d. Opinia Consiliului Fiscal privind Legea bugetului de stat pe anul 2025, Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2025 și Strategia fiscal-bugetară pentru perioada 2025-2027, ianuarie, <https://consiliulfiscal.ro/CF%20-%20Opinie%20finala%20-%20Buget%202025%20-%20FINAL.pdf>
- Consiliul Fiscal.** 2024a. Notă-poziție privind bugetul public și regulile fiscale, decembrie, https://consiliulfiscal.ro/7.%20Not%C4%83_pozi%C8%9Bie_CF_FRB_plafoane.pdf
- Consiliul Fiscal.** 2024b. Opinia Consiliului Fiscal cu privire la proiectul primei rectificări a bugetului general consolidat pe anul 2024, septembrie, https://consiliulfiscal.ro/Opinie_R1_2024_FINAL.pdf
- Consiliul Fiscal.** 2024c. Raport Anual 2023, august, <https://consiliulfiscal.ro/CF%20RA%202023.pdf>
- Consiliul Fiscal.** 2023. Opinia Consiliului Fiscal privind Legea bugetului de stat pe anul 2024, Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2024 și Strategia fiscal-bugetară pentru perioada 2024-2026. https://consiliulfiscal.ro/Opinie_CF_buget_2024_f.pdf
- Consiliul Fiscal.** 2022. Consolidarea bugetară și creșterea veniturilor fiscale – necesitate vitală pentru stabilitatea și securitatea economică a României, http://www.consiliulfiscal.ro/Analiza_sistem_fiscal_RO.pdf
- Consiliul Fiscal (coord.).** 2022. Consolidarea bugetară și creșterea veniturilor fiscale – necesitate vitală pentru stabilitatea și securitatea economică a României, mai, http://www.consiliulfiscal.ro/Analiza_sistem_fiscal_RO.pdf
- Consiliul Uniunii Europene.** 2025. Decizie a Consiliului de stabilire a faptului că România nu a luat măsuri eficace ca răspuns la Recomandarea Consiliului din 21 ianuarie 2025, iunie, <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10157-2025-INIT/ro/pdf>
- Darvas, Z., Welslau, L. & Zettelmeyer, J.** 2024. The implications of the European Union's new fiscal rules. Bruegel Policy Brief No. 10/2024, Bruegel.
- Darvas, Z., Welslau L. & Zettelmeyer, J.** 2023. A quantitative evaluation of the European Commission's fiscal governance proposal, Working Paper 16/2023, Bruegel.
- Escolano, J.** 2010. A Practical Guide to Public Debt Dynamics, Fiscal Sustainability, and Cyclical Adjustment of Budgetary Aggregates, <https://www.imf.org/external/pubs/ft/tnm/2010/tnm1002.pdf>
- EU Monitor.** 2024. Explanatory Memorandum to COM(2024)597. Recommendation for a COUNCIL DECISION establishing that no effective action has been taken by Romania in response to the Council

- Recommendation of 18 June 2021, iunie, https://www.eumonitor.eu/9353000/1/j4nvhdjdk3hydzq_j9vvik7m1c3gyxp/vme95hgjzdvu
- European Banking Authority.** 2024. Risk Dashboard Q4 2024, <https://www.eba.europa.eu/sites/default/files/2025-03/948020f4-c628-4698-87e9-3be7f21919c0/EBA%20Risk%20Dashboard%20-%20Q4%202024.pdf>
- Fondul Monetar Internațional.** 2025a. World Economic Outlook – A Critical Juncture amid Policy Shifts, aprilie, <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2025/04/22/world-economic-outlook-april-2025>
- Fondul Monetar Internațional.** 2025b. World Economic Outlook – Global Economy: Tenuous Resilience amid Persistent Uncertainty. <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2025/07/29/world-economic-outlook-update-july-2025>
- Fondul Monetar Internațional.** 2025c. World Economic Outlook – Global Growth: Divergent and Uncertain. <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2025/01/17/world-economic-outlook-update-january-2025>
- Fondul Monetar Internațional.** 2024a. World Economic Outlook – Policy Pivot, Rising Threats, octombrie, <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2024/10/22/world-economic-outlook-october-2024>
- Fondul Monetar Internațional.** 2024b. World Economic Outlook – Steady but slow: resilience amid divergence, aprilie, <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2024/04/16/world-economic-outlook-april-2024>
- Fondul Monetar Internațional.** 2023a. World Economic Outlook – Navigating global divergences, octombrie, <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2023/10/10/world-economic-outlook-october-2023>
- Fondul Monetar Internațional.** 2023b. World Economic Outlook – A rocky recovery, aprilie, <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2023/04/11/world-economic-outlook-april-2023>
- Institutul Național de Statistică.** 2025a. Comunicat INS nr. 193/31 iulie 2025. https://insse.ro/cms/sites/default/files/com_presa/com_pdf/autoriz06r25.pdf
- Institutul Național de Statistică.** 2025b. Comunicat INS nr. 190/28 iulie 2025. https://insse.ro/cms/sites/default/files/com_presa/com_pdf/tea_iulie_r25.pdf
- Institutul Național de Statistică.** 2025c. Comunicat INS nr. 183/18 iulie 2025. https://insse.ro/cms/sites/default/files/com_presa/com_pdf/indici_constr05r25.pdf
- Institutul Național de Statistică.** 2025d. Comunicat INS nr. 177/11 iulie 2025. https://insse.ro/cms/sites/default/files/com_presa/com_pdf/cs05r25.pdf
- Institutul Național de Statistică.** 2025e. Comunicat INS nr. 146/13 iunie 2025, https://insse.ro/cms/sites/default/files/com_presa/com_pdf/pensii_tr1r2025.pdf
- Institutul Național de Statistică.** 2025f. Comunicat INS nr. 86/10 aprilie 2025, https://insse.ro/cms/sites/default/files/com_presa/com_pdf/pib_tr4r2024_2.pdf
- Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.** 2024a. Regulation (EU) 2024/1263 of the European Parliament and of the Council on the effective coordination of economic policies and on multilateral budgetary

- surveillance and repealing Council Regulation (EC) No 1466/97, Luxemburg, aprilie, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202401263
- Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.** 2024b. Council Regulation (EU) 2024/1264 amending Regulation (EC) No 1467/97 on speeding up and clarifying the implementation of the excessive deficit procedure, Luxemburg, aprilie, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202401264
- Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.** 2024c. Council Directive (EU) 2024/1265 amending Directive 2011/85/EU on requirements for budgetary frameworks of the Member States, Luxemburg, aprilie, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202401265
- Milatovic, J.; Szczurek, M.** 2020. Romania Diagnostic, European Bank for Reconstruction and Development (EBRD), ianuarie.
- Ministerul Finanțelor.** 2025a. Structura datoriei publice, București, aprilie, https://mfinante.gov.ro/static/10/Mfp/buletin/executii/Structuradatorieiipublice2015-2025Ro_042025.pdf
- Ministerul Finanțelor.** 2025b. Raport privind datoria publică, București, aprilie, <https://mfinante.gov.ro/static/10/Mfp/buletin/executii/Raportdatoriapub042025.pdf>
- Ministerul Finanțelor.** 2025c. Raport privind situația macroeconomică pe anul 2025 și proiecția acesteia pe anii 2026-2028, București, ianuarie, https://mfinante.gov.ro/static/10/Mfp/transparența/proiectbuget2025/raportproiectLegeBuget2025_30012025.pdf
- Ministerul Finanțelor.** 2025d. Strategia fiscal-bugetară pentru perioada 2025-2027, București, ianuarie, https://mfinante.gov.ro/static/10/Mfp/buget/sitebuget/SFB_2025-2027.pdf
- Ministerul Finanțelor.** 2024. Planul bugetar-structural național pe termen mediu - 2025-2031, octombrie, <https://mfinante.gov.ro/static/10/Mfp/buletin/Nationalmedium-termfiscal-structuralplanRO.pdf>
- Ministerul Finanțelor.** 2023a. Raport de analiză și eficientizare a cheltuielilor publice în domeniul sănătății, https://mfinante.gov.ro/static/10/Mfp/buget/anexamemorandumsanatate_21122023.pdf
- Ministerul Finanțelor.** 2023b. Raportul de analiză și eficientizare a cheltuielilor publice în domeniul educației, https://mfinante.gov.ro/static/10/Mfp/buget/anexamemorandumeducatie_21122023.pdf
- Ministerul Finanțelor.** 2023c. Strategia analizei cheltuielilor publice pentru perioada 2024 – 2030, https://mfinante.gov.ro/static/10/Mfp/buget/SACP2024-2030_2072023.pdf
- OECD.** 2025. Government at a Glance 2025, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/0efd0bcd-en>
- OECD.** 2024a. Spending Reviews Experiences of OECD countries, mai, <https://www.oecd.org/en/topics/sub-issues/spending-reviews.html>
- OECD.** 2024b. Economic Surveys: Romania 2024, martie, https://read.oecd-ilibrary.org/economics/oecd-economic-surveys-romania-2024_106b32c4-en#page37
- OECD.** 2023. OECD Best practices for spending reviews Strengthening the impact of spending reviews, Public governance directorate committee of senior budget officials, Atena, [https://one.oecd.org/document/GOV/SBO\(2023\)13/en/pdf](https://one.oecd.org/document/GOV/SBO(2023)13/en/pdf)

OECD. 2020. Government at a Glance: Latin America and the Caribbean 2020, disponibil la https://www.oecd-ilibrary.org/governance/government-at-a-glance-latin-america-and-the-caribbean-2020_13130fbb-en

OECD. 2016. Spending Reviews in Ireland, Journal on Budgeting Volume 2016/2, <https://doi.org/10.1787/budget-v16-2-en>

OECD. 2013. Spending Reviews, Journal on Budgeting Volume 2013/2, <https://doi.org/10.1787/budget-v13-2-en>

World Economic Forum. 2019. The Global Competitiveness Report 2019, https://www3.weforum.org/docs/WEF_TheGlobalCompetitivenessReport2019.pdf

AMECO database, https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-research-and-databases/economic-databases/ameco-database_en

Banca Centrală Europeană, <https://data.ecb.europa.eu/>

Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, <https://www.ebrd.com/home>

Banca Națională a României, <https://bnr.ro/Home.aspx>

Comisia Națională de Strategie și Prognoză, <https://www.cnp.ro/>

European Commission, Taxes in Europe Database, https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/#/home

Eurostat database, https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/gov_10a_main/default/table?lang=en%2F

Eurostat database, <https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/home>

Fitch Ratings, <https://www.fitchratings.com/research/sovereigns/romanian-deficit-reduction-debt-stabilisation-remain-key-for-sovereign-rating-11-06-2025>,

Fondul Monetar Internațional, <https://www.imf.org/en/Home>

Institutul Național de Statistică, <https://insse.ro/cms/>

Ministerul Finanțelor, <https://mfinante.gov.ro/ro/web/site>

Moody's Ratings, <https://ratings.moody's.com/ratings-news/439299>

Anexa 1 – Situația sumelor alocate din fondul de rezervă bugetară și fondul de intervenție la dispoziția Guvernului în anul 2024

FONDUL DE REZERVĂ BUGETARĂ	SUMA (mii lei)
TOTAL ADMINISTRAȚIE	63.952.496
TOTAL ADMINISTRAȚIE CENTRALĂ	58.589.315
TOTAL ADMINISTRAȚIE LOCALĂ	5.363.181

NR. CRT.	NR. HOTĂRÂRE	FONDUL DE REZERVĂ BUGETARĂ ADMINISTRAȚIE CENTRALĂ – DESCRIERE	DATA	SUMA - mii lei (credite bugetare)
1	H.G. nr. 186	suplimentarea bugetului Secretariatului General al Guvernului, pentru Agenția Română pentru Investiții și Comerț Exterior	08.03.2024	60.000
2	H.G. nr. 206	suplimentarea bugetului Ministerului Afacerilor Interne, al Autorității Electorale Permanente, al Ministerului Afacerilor Externe, al Serviciului de Telecomunicații Speciale, al Agenției Naționale de Integritate, al Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității, precum și al Secretariatului General al Guvernului, pentru Institutul Național de Statistică și pentru Administrația Națională a Rezervelor de Stat și Probleme Speciale, pentru efectuarea cheltuielilor necesare pregătirii și desfășurării în bune condiții a alegerilor pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024 și a alegerilor pentru autoritățile administrației publice locale din 2024, din 9 iunie 2024	14.03.2024	1.561.384 (1.126.900 + 18.095 + 85.321 + 191.531 + 134.500 + 4.237 + 800)
3	H.G. nr. 296	suplimentarea bugetului Ministerului Public, pentru constituirea garanției aferente unui contract de închiriere, pentru asigurarea cofinanțării proiectelor finanțate din fonduri externe nerambursabile, pentru asigurarea bunurilor și serviciilor necesare bunei desfășurări a activităților specifice ale instituției, precum și pentru achiziționarea de autoturisme, mobilier și aparatură birotică	04.04.2024	14.891

NR. CRT.	NR. HOTĂRÂRE	FONDUL DE REZERVĂ BUGETARĂ ADMINISTRAȚIE CENTRALĂ – DESCRIERE	DATA	SUMA - mii lei (credite bugetare)
4	H.G. nr. 299	suplimentarea bugetului Autorității pentru Administrarea Activelor Statului, în vederea plății cheltuielilor generate de preluarea prin dare în plată a activului Fortus - S.A., în executarea obligației stabilite prin Sentința civilă nr. 473 din 11 iulie 2017, pronunțată de Tribunalul Specializat Mureș	04.04.2024	4.700
5	H.G. nr. 498	suplimentarea bugetului Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, pentru subvenții și pentru implementarea unor scheme de ajutor de stat finanțate de la bugetul de stat și a unor proiecte finanțate din fonduri externe nerambursabile	16.05.2024	1.000.000
6	H.G. nr. 537	suplimentarea bugetului Ministerului Culturii și a bugetului Institutului Cultural Român, în vederea organizării Sezonului cultural România-Polonia, iunie-decembrie 2024, și pentru finanțarea sesiunilor de selecție de proiecte pentru subprogramele acțiuni tematice "Case memoriale", "Gări", "Muze în aer liber"	30.05.2024	463.200 (459.200 + 4.000)
7	H.G. nr. 541	suplimentarea bugetului Ministerului Transporturilor și Infrastructurii, în scopul atingerii țintelor de performanță stabilite pentru TAROM, ca parte a unui ajutor de stat individual de restructurare	23.05.2024	60.000
8	H.G. nr. 542	suplimentarea bugetului Ministerului Afacerilor Interne, pentru acordarea unei asistențe financiare nerambursabile către Republica Moldova pentru finanțarea proiectului "Consolidarea capacităților de gestionare a situațiilor de ordine publică - faza I"	23.05.2024	12.710
9	H.G. nr. 564	suplimentarea bugetului Ministerului Educației, pentru acordarea unei asistențe financiare nerambursabile către Republica Moldova, pentru finanțarea proiectului "Reconstrucția capitală a căminului studentesc nr. 3 al Universității de Stat «B.P. Hasdeu» din Cahul"	24.05.2024	11.500
10	H.G. nr. 570	suplimentarea bugetului Ministerului Familiei, Tineretului și Egalității de Șanse, pentru finanțarea cheltuielilor generate de acordarea ajutoarelor sociale în numerar	30.05.2024	5.000
11	H.G. nr. 572	suplimentarea bugetului Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene, pentru asigurarea necesarului de finanțare de la bugetul de stat a cererilor de plată/rambursare către beneficiarii Programului operațional Regional și Programului operațional	30.05.2024	300.000

NR. CRT.	NR. HOTĂRÂRE	FONDUL DE REZERVĂ BUGETARĂ ADMINISTRAȚIE CENTRALĂ – DESCRIERE	DATA	SUMA - mii lei (credite bugetare)
		Infrastructură mare și pentru plata cheltuielilor stabilite prin hotărâre judecătorească rămasă definitivă și irevocabilă		
12	H.G. nr. 600	suplimentarea bugetului Ministerului Transporturilor și Infrastructurii, în vederea achiziționării unor aparate și dispozitive medicale, pentru desfășurarea activității medicale în condiții optime	06.06.2024	2.838
13	H.G. nr. 601	suplimentarea bugetului Ministerului Transporturilor și Infrastructurii, în vederea asigurării necesarului de finanțare de la bugetul de stat a finanțării naționale și a cheltuielilor neeligibile pentru proiectele din domeniul transporturilor derulate de beneficiarii Programului Transport și în vederea asigurării necesarului de finanțare de la bugetul de stat a finanțării publice naționale și a sumelor aferente TVA pentru proiectele finanțate în cadrul PNRR - Componenta 4 Transport sustenabil	06.06.2024	2.700.000
14	H.G. nr. 602	suplimentarea bugetului Ministerului Transporturilor și Infrastructurii, în vederea înființării societății cu capital de stat Carpatica Feroviar - S.A.	06.06.2024	125
15	H.G. nr. 632	suplimentarea bugetului Ministerului Afacerilor Externe, în vederea plății obligațiilor ce decurg din angajamentele financiare ale României la bugetul Consiliului Europei	13.06.2024	16.550
16	H.G. nr. 633	suplimentarea bugetului Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene, în vederea asigurării necesarului de finanțare de la bugetul de stat a cererilor de plată/rambursare către beneficiarii Programului operațional regional și Programului operațional Infrastructură mare	13.06.2024	500.000
17	H.G. nr. 634	suplimentarea bugetului Ministerului Finanțelor, în vederea casării unor instalații radiologice din dotarea Unității Nucleare Vamale, în vederea finalizării unor proiecte vamale de frontieră, în vederea operaționalizării în regim de urgență a sistemului e-Sigiliu, în vederea actualizării sistemului informatic referitor la jocurile de noroc și cumpărării unui imobil conform unei hotărâri judecătorești rămasă definitivă și irevocabilă, în vederea susținerii litigiilor internaționale, în vederea achitării integrale a titlurilor de plată emise de Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților în aprilie 2024	13.06.2024	153.590

NR. CRT.	NR. HOTĂRÂRE	FONDUL DE REZERVĂ BUGETARĂ ADMINISTRAȚIE CENTRALĂ – DESCRIERE	DATA	SUMA - mii lei (credite bugetare)
18	H.G. nr. 675	suplimentarea bugetului Înaltei Curți de Casație și Justiție, Ministerului Public, Ministerului Justiției, Consiliului Superior al Magistraturii și al Curții Constituționale, în special pentru cheltuieli de personal	21.06.2024	600.000 (379.692 + 159.249 + 18.846 + 36.553 + 5.660)
19	H.G. nr. 704	suplimentarea bugetului Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene, în vederea asigurării resurselor financiare pentru implementarea investițiilor/reformelor finanțate din Mecanismul de redresare și reziliență	28.06.2024	525.000
20	H.G. nr. 705	suplimentarea bugetului Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, în vederea asigurării necesarului pentru proiectele finanțate în cadrul PNRR	28.06.2024	437.421
21	H.G. nr. 706	suplimentarea bugetului Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, pentru finanțarea Programului Național de Dezvoltare Locală și a Programului național de investiții "Anghel Saligny	28.06.2024	1.360.000
22	H.G. nr. 711	suplimentarea bugetului Ministerului Afacerilor Externe, în vederea plății obligațiilor ce decurg din angajamentele legale, respectiv în vederea plății unor tranșe aferente cotizației anuale a României la bugetul Instrumentului European pentru Pace (EPF), pilonul II	28.06.2024	24.226
23	H.G. nr. 715	suplimentarea bugetului Ministerului Economiei, Antreprenoriatului și Turismului, în vederea utilizării pentru satisfacerea unui interes public (construcții)	28.06.2024	91.104
24	H.G. nr. 754	suplimentarea bugetului Ministerului Sănătății, pentru asigurarea continuității în acordarea materialelor și prestărilor de servicii cu caracter medical și pentru plata cheltuielilor de personal aferente personalului propriu al caselor de asigurări de sănătate și al Casei Naționale de Asigurări de Sănătate	04.07.2024	39.000
25	H.G. nr. 792	suplimentarea bugetului Ministerului Finanțelor, pentru ajutoare de stat, pentru asigurarea condițiilor minime necesare desfășurării activităților specifice ale ANAF și în vederea evaluării bunurilor mobile și imobile puse sub sechestru, inclusiv servicii de evaluare specializată pe categorii speciale de bunuri (ANAF)	11.07.2024	328.000
26	H.G. nr. 797	suplimentarea bugetului Ministerului Sănătății, pentru asigurarea drepturilor salariale, pentru asigurarea cheltuielilor privind medicamentele și materialele	11.07.2024	1.975.000

NR. CRT.	NR. HOTĂRÂRE	FONDUL DE REZERVĂ BUGETARĂ ADMINISTRAȚIE CENTRALĂ – DESCRIERE	DATA	SUMA - mii lei (credite bugetare)
		sanitare din UPU, asigurarea cheltuielilor de întreținere și funcționare a direcțiilor de sănătate publică și a serviciilor de ambulanță, asigurarea derulării programelor naționale de sănătate și a acțiunilor prioritare privind pacientul critic, pentru asigurarea unor fonduri pentru categorii de investiții insuficient bugetate și pentru derularea proiectelor cu finanțare rambursabilă		
27	H.G. nr. 798	suplimentarea bugetului Ministerului Afacerilor Externe, în vederea plății obligațiilor ce decurg din angajamentele legale, respectiv în vederea plății integrale a cotizației României la bugetul ordinar al Organizației Națiunilor Unite	11.07.2024	37.200
28	H.G. nr. 848	suplimentarea bugetului Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, pentru cheltuieli de personal, bunuri și servicii, subvenții, transferuri între unități ale administrației publice și active nefinanciare	18.07.2024	578.000
29	H.G. nr. 849	suplimentarea bugetului Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene, în vederea asigurării necesarului de finanțare de la bugetul de stat pentru implementarea măsurii de acordare a unui sprijin material pentru anumite categorii de persoane defavorizate	18.07.2024	646.000
30	H.G. nr. 850	suplimentarea bugetului Ministerului Culturii, pentru cheltuieli curente și de capital, precum și pentru finanțarea unor proiecte culturale	18.07.2024	6.933
31	H.G. nr. 851	suplimentarea bugetului Secretariatului General al Guvernului, pentru Agenția Națională pentru Sport, în vederea asigurării sumelor necesare la cheltuieli de personal și bunuri și servicii, pentru desfășurarea în condiții optime a activității direcțiilor județene de sport, respectiv a Direcției pentru Sport a Municipiului București	18.07.2024	32.200
32	H.G. nr. 852	suplimentarea bugetului Secretariatului General al Guvernului, pentru Directoratul Național de Securitate Cibernetică (DNSC), în vederea plății drepturilor salariale și a contribuțiilor aferente	22.07.2024	12.718
33	H.G. nr. 880	suplimentarea bugetului Ministerului Cercetării, Inovării și Digitalizării, pentru proiecte cu finanțare din sumele aferente componentei de împrumut a PNRR	25.07.2024	100.000

NR. CRT.	NR. HOTĂRÂRE	FONDUL DE REZERVĂ BUGETARĂ ADMINISTRAȚIE CENTRALĂ – DESCRIERE	DATA	SUMA - mii lei (credite bugetare)
34	H.G. nr. 881	suplimentarea bugetului Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, pentru proiecte cu finanțare din sumele aferente componentei de împrumut a PNRR	25.07.2024	100.849
35	H.G. nr. 882	suplimentarea bugetului Consiliului Legislativ, pentru asigurarea cheltuielilor de întreținere și funcționare a instituției până la finele anului în curs și pentru continuarea programului de achiziții cu dotări independente	25.07.2024	100
36	H.G. nr. 883	suplimentarea bugetului Secretariatului General al Guvernului, pentru Agenția Națională pentru Sport, în vederea asigurării sumelor necesare la bunuri și servicii și activitate sportivă – pentru desfășurarea în condiții optime a activității instituțiilor subordonate și federațiilor sportive naționale	25.07.2024	86.500
37	H.G. nr. 884	suplimentarea bugetului Autorității Electorale Permanente, pentru rambursarea cheltuielilor electorale la alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European și la alegerile pentru autoritățile administrației publice locale desfășurate în data de 9 iunie 2024	25.07.2024	350.000
38	H.G. nr. 918	suplimentarea bugetului Ministerului Transporturilor și Infrastructurii, în vederea asigurării continuității prestării obligației de serviciu public în domeniul transportului feroviar de călători, prin acoperirea costurilor suportate și în vederea asigurării serviciului universal pentru toate categoriile de beneficiari de facilități de călătorie	01.08.2024	819.412
39	H.G. nr. 919	suplimentarea bugetului instituției Avocatul Poporului, pentru acoperirea drepturilor salariale, contribuțiilor aferente și finanțarea cheltuielilor curente	01.08.2024	1.500
40	H.G. nr. 920	suplimentarea bugetului Ministerului Afacerilor Interne, pentru Inspectoratul General pentru Situații de Urgență, pentru finanțarea cheltuielilor privind acordarea de sprijin și asistență umanitară de către statul român cetățenilor străini sau apatrizilor aflați în situații deosebite, proveniți din zona conflictului armat din Ucraina, aferente perioadei ianuarie-iunie 2024	01.08.2024	68.000
41	H.G. nr. 921	suplimentarea bugetului Academiei Române, pentru finanțarea cheltuielilor curente și de capital	01.08.2024	8.778
42	H.G. nr. 923	suplimentarea bugetului Ministerului Economiei, Antreprenoriatului și Turismului, pentru majorarea capitalului social al Societății Băița - S.A. în vederea	01.08.2024	11.643

NR. CRT.	NR. HOTĂRÂRE	FONDUL DE REZERVĂ BUGETARĂ ADMINISTRAȚIE CENTRALĂ – DESCRIERE	DATA	SUMA - mii lei (credite bugetare)
		realizării unei investiții necesare activității de exploatare și prelucrare a dolomitei din zăcămintul Băița-Bihor		
43	H.G. nr. 946	suplimentarea bugetului Ministerului Transporturilor și Infrastructurii, pentru majorarea contribuției statului la capitalul social al Companiei Naționale de Căi Ferate "C.F.R." - S.A., în vederea acoperirii cheltuielilor curente și de capital	08.08.2024	60.000
44	H.G. nr. 947	suplimentarea bugetului Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, în vederea asigurării necesarului pentru proiectele finanțate în cadrul Planului național de redresare și reziliență (PNRR), pentru finanțarea Programului național de dezvoltare locală și a Programului național de investiții "Anghel Saligny" și pentru finanțarea Programului național de construcții de interes public sau social	08.08.2024	750.000
45	H.G. nr. 948	suplimentarea bugetului Ministerului Finanțelor, pentru asigurarea continuității implementării măsurilor de ajutor de stat; în vederea asigurării cheltuielilor de funcționare; pentru proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile (FEN) postaderare; în vederea achiziționării unui sistem de scanare cu raze X pentru Biroul Vamal Siret; în vederea operaționalizării sistemului e-Sigiliu și pentru implementarea proiectului de achiziționare și amplasare scanere; în vederea asigurării finanțării cheltuielilor de executare silită	08.08.2024	282.305
46	H.G. nr. 949	suplimentarea bugetului Ministerului Sănătății, pentru acordarea și plata voucherelor de vacanță pentru personalul încadrat în unitățile sanitare publice	08.08.2024	241.789
47	H.G. nr. 987	suplimentarea bugetului Secretariatului General al Guvernului, pentru plata cheltuielilor salariale, pentru efectuarea lucrărilor de amenajare, refacere, extindere, restaurare, înlocuire, recondiționare, reparații și întreținere a obiectivelor aflate în patrimoniul Regiei Autonome "Administrația Patrimoniului Protocolului de Stat", pentru plata unei cotizații la organisme internaționale, pentru plata unor despăgubiri civile, pentru finalizarea implementării proiectelor privind dezvoltarea durabilă derulate la nivelul Secretariatului General al Guvernului și pentru sprijinirea organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale	14.08.2024	66.942

NR. CRT.	NR. HOTĂRÂRE	FONDUL DE REZERVĂ BUGETARĂ ADMINISTRAȚIE CENTRALĂ – DESCRIERE	DATA	SUMA - mii lei (credite bugetare)
48	H.G. nr. 988	suplimentarea bugetului Înaltei Curți de Casație și Justiție, pentru plata contribuției la Fondul special de solidaritate socială pentru persoanele cu handicap	14.08.2024	31.715
49	H.G. nr. 989	suplimentarea bugetului Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, pentru proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile (FEN) postaderare – pentru finanțarea Programului Interreg VI-A România-Ungaria 2021-2027	14.08.2024	5.000
50	H.G. nr. 1009	suplimentarea bugetului Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene, în vederea asigurării necesarului de finanțare de la bugetul de stat a cererilor de plată/rambursare către beneficiarii Programului operațional regional și Programului Dezvoltare durabilă 2021-2027	14.08.2024	575.000
51	H.G. nr. 1014	suplimentarea bugetului Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, pentru proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile (FEN) postaderare	21.08.2024	94.059
52	H.G. nr. 1018	suplimentarea bugetului Ministerului Educației, pentru active nefinanciare	21.08.2024	40.000
53	H.G. nr. 1019	suplimentarea bugetului Ministerului Transporturilor și Infrastructurii, în vederea asigurării necesarului de finanțare de la bugetul de stat pentru procedurile de expropriere	21.08.2024	10.659
54	H.G. nr. 1020	suplimentarea bugetului Secretariatului General al Guvernului, pentru Administrația Națională a Rezervelor de Stat și Probleme Speciale, pentru asigurarea plății drepturilor de natură salarială și a altor drepturi în natură pentru personalul angajat al instituției, a drepturilor izvorâte din punerea în executare a titlurilor executorii, precum și a obligațiilor fiscale aferente	21.08.2024	23.000
55	H.G. nr. 1021	suplimentarea bugetului Ministerului Justiției, pentru Administrația Națională a Penitenciarelor, în vederea angajării și achitării cheltuielilor de personal	21.08.2024	219.110
56	H.G. nr. 1022	suplimentarea bugetului Consiliului Legislativ, pentru asigurarea fondurilor necesare plății sumelor datorate la bugetul de stat pentru persoanele cu handicap neîncadrate	21.08.2024	33
57	H.G. nr. 1035	suplimentarea bugetului Ministerului Afacerilor Interne, al Autorității Electorale Permanente, al Ministerului	22.08.2024	878.103 (577.974 +

NR. CRT.	NR. HOTĂRÂRE	FONDUL DE REZERVĂ BUGETARĂ ADMINISTRAȚIE CENTRALĂ – DESCRIERE	DATA	SUMA - mii lei (credite bugetare)
		Afacerilor Externe, al Serviciului de Telecomunicații Speciale, al Agenției Naționale de Integritate, al Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității, precum și al Secretariatului General al Guvernului, pentru Institutul Național de Statistică și pentru Administrația Națională a Rezervelor de Stat și Probleme Speciale, pentru efectuarea cheltuielilor necesare pregătirii și desfășurării în bune condiții a alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din 2024		22.667 + 80.510 + 191.531 + 5.018 + 103 + 300)
58	H.G. nr. 1046	suplimentarea bugetului Ministerului Afacerilor Externe, în vederea plății obligațiilor ce decurg din angajamentele legale (bunuri și servicii)	28.08.2024	88.600
59	H.G. nr. 1047	suplimentarea bugetului Curții Constituționale, în vederea achitării drepturilor de natură salarială aferente anului 2024 pentru personalul Curții Constituționale	28.08.2024	23.160
60	H.G. nr. 1062	suplimentarea bugetului Ministerului Afacerilor Interne, al Autorității Electorale Permanente, al Ministerului Afacerilor Externe, al Serviciului de Telecomunicații Speciale, precum și al Secretariatului General al Guvernului, pentru Institutul Național de Statistică și Administrația Națională a Rezervelor de Stat și Probleme Speciale, pentru efectuarea cheltuielilor necesare pentru pregătirea, organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Președintele României din anul 2024	30.08.2024	1.390.555 (845.503 + 23.914 + 70.017 + 381.319 + 69.802)
61	H.G. nr. 1111	suplimentarea bugetului Ministerului Justiției, pentru achitarea onorariilor avocaților, pentru încheierea contractelor și plata serviciilor de prezentare, prelucrare și distribuire a actelor de procedură prezentate în sistem TP, precum și pentru achitarea contravalorii compensațiilor financiare, expertizelor tehnice, contabile, onorariilor curatorilor dispuse prin încheierile de ședință, a unor cheltuieli judiciare avansate de stat, a contravalorii serviciilor de traducere și interpretariat	12.09.2024	35.000
62	H.G. nr. 1112	suplimentarea bugetului Ministerului Justiției pentru Administrația Națională a Penitenciarelor, în vederea achitării cheltuielilor de capital	12.09.2024	89.000
63	H.G. nr. 1120	suplimentarea bugetului Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, în vederea asigurării necesarului pentru proiectele finanțate în cadrul PNRR (asistența financiară nerambursabilă și componenta de împrumut), pentru finanțarea Programului Național de	12.09.2024	2.560.000 (210.000 + 1.860.000 + 490.000)

NR. CRT.	NR. HOTĂRÂRE	FONDUL DE REZERVĂ BUGETARĂ ADMINISTRAȚIE CENTRALĂ – DESCRIERE	DATA	SUMA - mii lei (credite bugetare)
		Dezvoltare Locală și a Programului național de investiții „Anghel Saligny” și pentru finanțarea Programului național de construcții de interes public sau social		
64	H.G. nr. 1121	suplimentarea bugetului Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, pentru finanțarea cheltuielilor curente și asigurarea condițiilor minime necesare desfășurării activităților specifice	12.09.2024	2.200
65	H.G. nr. 1122	suplimentarea bugetului Ministerului Culturii, pentru diverse cheltuieli curente, pentru plata indemnizațiilor de merit și pentru punerea în executare a unei sentințe civile și pentru finanțarea unor reviste și proiecte culturale	12.09.2024	36.896 (30.000 + 1.066 + 5.830)
66	H.G. nr. 1129	suplimentarea bugetului Ministerului Economiei, Antreprenoriatului și Turismului, pentru investiții ale agenților economici cu capital de stat	12.09.2024	118.422
67	H.G. nr. 1130	suplimentarea bugetului Ministerului Transporturilor și Infrastructurii, în vederea asigurării necesarului de finanțare a proiectelor finanțate în cadrul PNRR - componenta 4 Transport sustenabil	12.09.2024	573.000
68	H.G. nr. 1131	suplimentarea bugetului Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, pentru încheierea contractelor de achiziție publică/actelor adiționale la contractele în derulare, aferente obiectivelor de investiții realizate prin Programul național de construcții de interes public sau social	12.09.2024	5.000.000
69	H.G. nr. 1137	suplimentarea bugetului Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene, în vederea asigurării necesarului de finanțare de la bugetul de stat a cererilor de plată/rambursare către beneficiarii Programului operațional regional, beneficiarii Programului operațional Infrastructură mare și beneficiarii Programului Dezvoltare durabilă 2021-2027	12.09.2024	600.000 (300.000 + 200.000 + 100.000)
70	H.G. nr. 1145	suplimentarea bugetului Ministerului Muncii și Solidarității Sociale, pentru sprijinirea familiilor și persoanelor singure afectate de fenomenele meteorologice deosebite produse în luna septembrie	16.09.2024	135.000
71	H.G. nr. 1168	suplimentarea bugetului Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, pentru subvenții și transferuri între unități ale administrației publice	25.09.2024	441.821

NR. CRT.	NR. HOTĂRÂRE	FONDUL DE REZERVĂ BUGETARĂ ADMINISTRAȚIE CENTRALĂ – DESCRIERE	DATA	SUMA - mii lei (credite bugetare)
72	H.G. nr. 1171	suplimentarea bugetului Ministerului Muncii și Solidarității Sociale, pentru ajutoare sociale în numerar	25.09.2024	35.000
73	H.G. nr. 1189	suplimentarea bugetului Ministerului Finanțelor, pentru ajutoare de stat	26.09.2024	251.400
74	H.G. nr. 1190	suplimentarea bugetului Ministerului Finanțelor pentru Agenția Națională de Administrare Fiscală, în vederea achitării serviciilor poștale	26.09.2024	17.536
75	H.G. nr. 1208	suplimentarea bugetului Ministerului Transporturilor și Infrastructurii, în vederea asigurării necesarului de finanțare de la bugetul de stat a proiectelor din domeniul transporturilor derulate de către Compania Națională de Căi Ferate "C.F.R." - S.A.	02.10.2024	2.088.407 (101.907 + 100.000 + 300.000 + 50.000 + 470.000 + 1.050.000 + 16.500)
76	H.G. nr. 1209	suplimentarea bugetului Ministerului Finanțelor, pentru plata cheltuielilor de funcționare și în vederea finalizării unor proiecte vamale de frontieră	02.10.2024	80.214 (41.853+ 37.797+ 564)
77	H.G. nr. 1210	suplimentarea bugetului Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, pentru agricultură, silvicultură, piscicultură și vânătoare – alte transferuri	02.10.2024	104.316
78	H.G. nr. 1212	suplimentarea bugetului Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene, pentru implementarea măsurii de acordare a unui sprijin material pentru anumite categorii de persoane defavorizate, în perioada 2024-2027	02.10.2024	640.000
79	H.G. nr. 1214	suplimentarea bugetului Secretariatului de Stat pentru Culte, în vederea sprijinirii financiare a cultelor religioase – Patriarhia Română - Administrația Patriarhală (achiziționare imobil)	03.10.2024	26.200
80	H.G. nr. 1223	suplimentarea bugetului Ministerului Culturii, pentru acordarea unei asistențe financiare nerambursabile către Republica Moldova pentru finanțarea proiectului "Restaurarea monumentului de arhitectură și istorie de importanță națională din municipiul Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni nr. 35"	03.10.2024	11.875
81	H.G. nr. 1236	suplimentarea bugetului Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, pentru transferuri către instituții publice	03.10.2024	2.000.000

NR. CRT.	NR. HOTĂRÂRE	FONDUL DE REZERVĂ BUGETARĂ ADMINISTRAȚIE CENTRALĂ – DESCRIERE	DATA	SUMA - mii lei (credite bugetare)
82	H.G. nr. 1249	suplimentarea bugetului Ministerului Afacerilor Interne, pentru plata unor despăgubiri civile	09.10.2024	2.310
83	H.G. nr. 1250	suplimentarea bugetului Ministerului Afacerilor Interne, pentru plata unor cheltuieli curente ale unităților din rețeaua sanitară a Ministerului Afacerilor Interne, ale Academiei de Poliție "Alexandru Ioan Cuza" și ale Clubului Sportiv "Dinamo" București din subordinea Ministerului Afacerilor Interne	09.10.2024	64.570
84	H.G. nr. 1251	suplimentarea bugetului Ministerului Culturii, pentru plata salariilor instituțiilor finanțate din venituri proprii și subvenție de la bugetul de stat	09.10.2024	73.481
85	H.G. nr. 1252	suplimentarea bugetului Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, în vederea asigurării necesarului pentru proiectele finanțate în cadrul PNRR, pentru finanțarea Programului național de dezvoltare locală și a Programului național de investiții "Anghel Saligny" și pentru finanțarea Programului național de construcții de interes public sau social	10.10.2024	2.850.000 (540.000+ 2.010.000+ 300.000)
86	H.G. nr. 1269	suplimentarea bugetului Ministerului Justiției, în vederea decontării lucrărilor executate și serviciilor prestate pentru obiectivele de investiții din cadrul instanțelor judecătorești și decontării dotărilor necesare funcționării instanțelor judecătorești și instituțiilor subordonate	16.10.2024	2.821
87	H.G. nr. 1271	suplimentarea bugetului Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, pentru acțiuni generale economice, comerciale și de muncă	16.10.2024	20.771
88	H.G. nr. 1279	suplimentarea bugetului Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, proiecte cu finanțare din sumele aferente componentei de împrumut a PNRR	16.10.2024	250.000
89	H.G. nr. 1291	suplimentarea bugetului Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, pentru implementarea unor proiecte finanțate din fonduri externe nerambursabile	23.10.2024	200.000
90	H.G. nr. 1292	suplimentarea bugetului Ministerului Educației, pentru închirierea unui imobil cu destinația de birouri pentru angajații din Ministerul Educației, pentru finanțarea cluburilor sportive universitare din subordinea instituțiilor de învățământ superior de stat, în vederea acoperii cheltuielilor cu facilitățile de transport pentru elevi începând cu anul școlar 2024-2025, în vederea acoperirii cheltuielilor cu proiecte cu finanțare din	23.10.2024	233.199

NR. CRT.	NR. HOTĂRÂRE	FONDUL DE REZERVĂ BUGETARĂ ADMINISTRAȚIE CENTRALĂ – DESCRIERE	DATA	SUMA - mii lei (credite bugetare)
		sumele aferente componentei de împrumut a PNRR, în vederea acoperii cheltuielilor aferente programelor cu finanțare rambursabilă și pentru finanțarea cluburilor sportive universitare din subordinea ministerului		
91	H.G. nr. 1294	suplimentarea bugetului Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene, în vederea asigurării integrale a necesarului de finanțare de la bugetul de stat pentru implementarea măsurii de acordare de tichete sociale pe suport electronic pentru sprijin educațional, în vederea asigurării necesarului de finanțare de la bugetul de stat a cererilor de plată/rambursare către beneficiarii Programului Dezvoltare durabilă 2021-2027 și în vederea asigurării resurselor financiare pentru implementarea investițiilor/reformelor finanțate din Mecanismul de redresare și reziliență	23.10.2024	435.000 (175.000+ 250.000+ 10.000)
92	H.G. nr. 1295	suplimentarea bugetului Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, pentru transferuri către instituții publice	23.10.2024	208.000
93	H.G. nr. 1296	suplimentarea bugetului Ministerului Justiției, pentru aparatul central al Administrației Naționale a Penitenciarelor și pentru unitățile subordonate	23.10.2024	3.494
94	H.G. nr. 1327	suplimentarea bugetului Ministerului Transporturilor și Infrastructurii, în vederea înființării societății cu capital de stat Carpatica Feroviar România - S.A.	25.10.2024	125
95	H.G. nr. 1332	suplimentarea bugetului Ministerului Economiei, Antreprenoriatului și Turismului, pentru restructurarea industriei de apărare	25.10.2024	31.842
96	H.G. nr. 1335	suplimentarea bugetului Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, în vederea asigurării plății sumelor stabilite prin sentințele civile	31.10.2024	5.600
97	H.G. nr. 1337	suplimentarea bugetului Ministerului Sănătății, în vederea asigurării fondurilor necesare pentru derularea activităților din cadrul programelor naționale de sănătate publică și pentru asigurarea cheltuielilor de întreținere și funcționare a serviciilor de ambulanță; pentru asigurarea drepturilor salariale ale personalului care își desfășoară activitatea în cabinetele de medicină legală din structura spitalelor publice din rețeaua autorităților administrației publice locale și în unități finanțate din venituri proprii și subvenții de la bugetul de stat, precum și a cheltuielilor	31.10.2024	223.621

NR. CRT.	NR. HOTĂRÂRE	FONDUL DE REZERVĂ BUGETARĂ ADMINISTRAȚIE CENTRALĂ – DESCRIERE	DATA	SUMA - mii lei (credite bugetare)
		de natura bunurilor și serviciilor necesare pentru funcționarea acestora, pentru asigurarea derulării programelor naționale de sănătate publică		
98	H.G. nr. 1341	suplimentarea bugetului Ministerului Economiei, Antreprenoriatului și Turismului, în vederea acoperirii plăților către operatorii economici beneficiari ai schemei de ajutor de minimis care au depus dosarele de decont pe Programul pentru stimularea înființării întreprinderilor mici și mijlocii "Start-up Nation - ROMANIA", ediția 2022	31.10.2024	100.000
99	H.G. nr. 1349	suplimentarea bugetului Ministerului Culturii, pentru asigurarea fondurilor necesare plății contravalorii imobilului clădire Club Castel, fosta Vilă Regală Mamaia	01.11.2024	5.759
100	H.G. nr. 1367	suplimentarea bugetului Secretariatului de Stat pentru Culte, în vederea sprijinirii financiare a cultelor religioase	07.11.2024	195.000
101	H.G. nr. 1371	suplimentarea bugetului Ministerului Sănătății, pentru finanțarea activităților specifice operaționalizării capabilităților medicale mobile Emergency Medical Teams 1 oferite de România prin Mecanismul European de Protecție Civilă	07.11.2024	673
102	H.G. nr. 1372	suplimentarea bugetului Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene, în vederea asigurării necesarului de finanțare de la bugetul de stat a cererilor de rambursare către beneficiarii Programului operațional regional 2014-2020	07.11.2024	400.000
103	H.G. nr. 1373	suplimentarea bugetului Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, pentru plata unor despăgubiri ca urmare a pagubelor produse de către exemplarele din speciile de faună de interes cinegetic, precum și a dobânzilor aferente tranșelor salariale plătite în baza sentințelor civile/hotărârilor judecătorești	07.11.2024	6.418
104	H.G. nr. 1374	suplimentarea bugetului Ministerului Afacerilor Externe, în vederea plății obligațiilor ce decurg din angajamentele legale, respectiv în vederea plății unor tranșe aferente cotizației anuale a României la bugetul Instrumentului European pentru Pace (EPF), pilonul II	07.11.2024	40.305
105	H.G. nr. 1376	suplimentarea bugetului Ministerului Finanțelor, pentru asigurarea plății unor ajutoare de stat	07.11.2024	85.000

NR. CRT.	NR. HOTĂRÂRE	FONDUL DE REZERVĂ BUGETARĂ ADMINISTRAȚIE CENTRALĂ – DESCRIERE	DATA	SUMA - mii lei (credite bugetare)
106	H.G. nr. 1388	suplimentarea bugetului Ministerului Transporturilor și Infrastructurii, în vederea asigurării necesarului de finanțare de la bugetul de stat a proiectelor din domeniul transporturilor derulate de către Compania Națională de Căi Ferate "C.F.R." - S.A., pentru finanțarea Companiei Naționale de Administrare a Infrastructurii Rutiere - S.A., în vederea asigurării necesarului de finanțare de la bugetul de stat a finanțării naționale și a cheltuielilor neeligibile pentru proiectele din domeniul transporturilor derulate de către beneficiarii Programului Transport și în vederea asigurării necesarului de finanțare a proiectelor finanțate în cadrul PNRR - componenta 4 Transport sustenabil	07.11.2024	1.956.262 (106.262+ 100.000+ 30.000+ 1.320.000+ 400.000)
107	H.G. nr. 1390	suplimentarea bugetului Serviciului de Informații Externe, pentru cheltuieli de personal	08.11.2024	3.200
108	H.G. nr. 1391	suplimentarea bugetului Serviciului Român de Informații, pentru cheltuieli de personal	08.11.2024	10.000
109	H.G. nr. 1397	suplimentarea bugetului Ministerului Afacerilor Interne, pentru plata unor despăgubiri civile și pentru plata unor cheltuieli curente ale instituțiilor de învățământ preuniversitar din subordinea Ministerului Afacerilor Interne	14.11.2024	8.908
110	H.G. nr. 1398	suplimentarea bugetului Serviciului de Protecție și Pază, pentru bunuri și servicii	14.11.2024	1.500
111	H.G. nr. 1400	suplimentarea bugetului Ministerului Sănătății, pentru plata cheltuielilor de personal aferente personalului din casele de asigurări de sănătate și Casa Națională de Asigurări de Sănătate	14.11.2024	2.900
112	H.G. nr. 1402	suplimentarea bugetului Secretariatului General al Guvernului, pentru bunuri și servicii și alte transferuri	15.11.2024	9.041 (8.681+ 360)
113	H.G. nr. 1403	suplimentarea bugetului Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor, în vederea achitării obligațiilor de plată în ceea ce privește activitățile și acțiunile desfășurate de medicii veterinari de liberă practică împuterniciți, precum și a asigurării cheltuielilor de judecată ocazionate de punerea în executare a hotărârilor judecătorești definitive și pentru asigurarea necesarului de finanțat pentru efectuarea investigațiilor pentru diagnosticul peștei micilor	15.11.2024	111.650

NR. CRT.	NR. HOTĂRÂRE	FONDUL DE REZERVĂ BUGETARĂ ADMINISTRAȚIE CENTRALĂ – DESCRIERE	DATA	SUMA - mii lei (credite bugetare)
		rumegătoare; în vederea achitării dosarelor de pesta micilor rumegătoare și pestă porcină africană		
114	H.G. nr. 1405	suplimentarea bugetului Ministerului Sănătății, pentru finanțarea influențelor salariale de care beneficiază personalul încadrat în unitățile sanitare publice, inclusiv cele care au ca asociat unic unitățile administrativ-teritoriale aflate în relație contractuală cu casele de asigurări de sănătate	15.11.2024	20.000
115	H.G. nr. 1431	suplimentarea bugetului Academiei Române, pentru proiectele gestionate de Academia Română în cadrul componentei 9 "Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare"	19.11.2024	23.899
116	H.G. nr. 1435	suplimentarea bugetului Ministerului Justiției, în vederea angajării și achitării cheltuielilor de personal	21.11.2024	118.513
117	H.G. nr. 1436	suplimentarea bugetului Ministerului Public, în vederea achitării cheltuielilor de personal	21.11.2024	8.400
118	H.G. nr. 1437	suplimentarea bugetului Înaltei Curți de Casație și Justiție, în vederea achitării drepturilor salariale	21.11.2024	49.639 (47.272+ 2.367)
119	H.G. nr. 1438	suplimentarea bugetului Consiliului Superior al Magistraturii, în vederea achitării drepturilor de natură salarială	21.11.2024	2.468
120	H.G. nr. 1439	suplimentarea bugetului Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene, în vederea asigurării necesarului de finanțare de la bugetul de stat pentru implementarea măsurii de acordare a unui sprijin material pentru anumite categorii de persoane defavorizate, în perioada 2024-2027, și în vederea asigurării resurselor financiare pentru implementarea investițiilor/reformelor finanțate din Mecanismul de redresare și reziliență	21.11.2024	723.000 (473.000+ 250.000)
121	H.G. nr. 1441	suplimentarea bugetului Ministerului Muncii și Solidarității Sociale, pentru asigurarea plății ajutoarelor pentru încălzirea locuinței și a suplimentului pentru energie aferente consumului de combustibili solizi și/sau petrolieri și pentru plata alocațiilor, indemnizațiilor și ajutoarelor sociale	21.11.2024	1.599.859
122	H.G. nr. 1443	suplimentarea bugetului Ministerului Muncii și Solidarității Sociale, pentru asigurarea plății drepturilor	21.11.2024	1.600.000

NR. CRT.	NR. HOTĂRÂRE	FONDUL DE REZERVĂ BUGETARĂ ADMINISTRAȚIE CENTRALĂ – DESCRIERE	DATA	SUMA - mii lei (credite bugetare)
		de asigurări sociale din sistemul public de pensii care se suportă din bugetul asigurărilor sociale de stat		
123	H.G. nr. 1444	suplimentarea bugetului Ministerului Economiei, Antreprenoriatului și Turismului, în vederea acoperirii plăților către operatorii economici beneficiari ai schemei de ajutor de minimis care au depus dosarele de decont pe Programul pentru stimularea înființării întreprinderilor mici și mijlocii "Start-up Nation - ROMANIA", ediția 2022	21.11.2024	100.000
124	H.G. nr. 1445	suplimentarea bugetului Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității, pentru plata drepturilor salariale	21.11.2024	200
125	H.G. nr. 1472	suplimentarea bugetului Serviciului Român de Informații, în vederea asigurării integrale a drepturilor salariale	22.11.2024	3.000
126	H.G. nr. 1488	suplimentarea bugetului Ministerului Finanțelor, în vederea majorării plasamentelor Ministerului Finanțelor la Exim Banca Românească, pentru susținerea operațiunilor desfășurate în numele și în contul statului	25.11.2024	750.000
127	H.G. nr. 1492	suplimentarea bugetului Ministerului Afacerilor Externe, în vederea achitării contribuției pentru cheltuielile asociate procesului de aderare a României la Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică	27.11.2024	13.475
128	H.G. nr. 1493	suplimentarea bugetului Ministerului Afacerilor Externe, în vederea plății contribuțiilor României la organizațiile internaționale la care este parte	27.11.2024	45.000
129	H.G. nr. 1494	suplimentarea bugetului Ministerului Transporturilor și Infrastructurii, în vederea asigurării necesarului de finanțare de la bugetul de stat a proiectelor din domeniul transporturilor derulate de către Compania Națională de Căi Ferate, „C.F.R.” - S.A., în vederea asigurării continuității prestării obligației de serviciu public în domeniul transportului feroviar de călători și în vederea asigurării contribuției pentru costurile cu implementarea proiectelor	27.11.2024	1.286.329 (261.330+ 100.000+ 263.453+ 661.546)
130	H.G. nr. 1495	suplimentarea bugetului Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, în vederea asigurării necesarului pentru proiectele finanțate în cadrul PNRR, pentru finanțarea Programului național de dezvoltare locală și a Programului național de investiții "Anghel	27.11.2024	2.106.172 (314.000+ 106.172+ 1.442.000+ 244.000)

NR. CRT.	NR. HOTĂRÂRE	FONDUL DE REZERVĂ BUGETARĂ ADMINISTRAȚIE CENTRALĂ – DESCRIERE	DATA	SUMA - mii lei (credite bugetare)
		Saligny" și pentru finanțarea Programului național de construcții de interes public sau social		
131	H.G. nr. 1496	suplimentarea bugetului Consiliului Național al Audiovizualului, în vederea achitării tuturor drepturilor de natură salarială	27.11.2024	330
132	H.G. nr. 1499	suplimentarea bugetului Ministerului Educației, pentru cheltuieli de personal, pentru finanțarea de bază, cămine-cantine și pentru alte unități din subordinea / coordonarea Ministerului Educației, pentru transportul elevilor și pentru finanțarea burselor elevilor	27.11.2024	496.000
133	H.G. nr. 1536	suplimentarea bugetului Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, pentru agricultură, silvicultură, piscicultură și vânătoare	04.12.2024	124.260
134	H.G. nr. 1538	suplimentarea bugetului Ministerului Finanțelor, pentru instituirea unei scheme de ajutor de stat având ca obiectiv dezvoltarea regională prin stimularea realizării de investiții	04.12.2024	229.000
135	H.G. nr. 1539	suplimentarea bugetului Ministerului Sănătății, în vederea asigurării fondurilor necesare pentru finanțarea națională a obiectivelor de investiții aprobate pentru finanțare din Planul național de redresare și reziliență	04.12.2024	740.000
136	H.G. nr. 1540	suplimentarea bugetului Ministerului Transporturilor și Infrastructurii, pentru majorarea capitalului social al Societății Comerciale de Transport cu Metroul București METROREX - S.A.	04.12.2024	165.798
137	H.G. nr. 1541	suplimentarea bugetului Ministerului Afacerilor Interne, pentru plata unor drepturi de natură salarială	04.12.2024	212.875
138	H.G. nr. 1542	suplimentarea bugetului Ministerului Economiei, Antreprenoriatului și Turismului, în vederea acoperirii plăților către operatorii economici beneficiari ai schemei de ajutor de minimis care au depus dosarele de decont pe Programul pentru stimularea înființării întreprinderilor mici și mijlocii "Start-up Nation - ROMANIA", ediția 2022	04.12.2024	100.000
139	H.G. nr. 1544	suplimentarea bugetului Ministerului Cercetării, Inovării și Digitalizării, pentru comunicații	05.12.2024	45.000
140	H.G. nr. 1571	suplimentarea bugetului Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene, în vederea asigurării necesarului de finanțare de la bugetul de stat a cererilor de	12.12.2024	350.000

NR. CRT.	NR. HOTĂRÂRE	FONDUL DE REZERVĂ BUGETARĂ ADMINISTRAȚIE CENTRALĂ – DESCRIERE	DATA	SUMA - mii lei (credite bugetare)
		rambursare către beneficiarii Programului operațional regional 2014-2020 și în vederea asigurării necesarului de finanțare de la bugetul de stat a cererilor de plată/rambursare către beneficiarii Programului dezvoltare durabilă 2021-2027		(150.000+ 200.000)
141	H.G. nr. 1572	suplimentarea bugetului Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, pentru transferuri către instituții publice și proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile postaderare	12.12.2024	122.154
142	H.G. nr. 1573	suplimentarea bugetului Înaltei Curți de Casație și Justiție, în vederea achitării tranșelor scadente și neplătite în anul 2023, reprezentând diferențe salariale, și dobânzi aferente diferențelor salariale	12.12.2024	918.718 (715.923+ 202.795)
143	H.G. nr. 1574	suplimentarea bugetului Înaltei Curți de Casație și Justiție, pentru bunuri și servicii	12.12.2024	570
144	H.G. nr. 1575	suplimentarea bugetului Ministerului Public, pentru cheltuieli de personal	12.12.2024	842
145	H.G. nr. 1576	suplimentarea bugetului Ministerului Public, pentru cheltuieli de personal	12.12.2024	592.100
146	H.G. nr. 1577	suplimentarea bugetului Ministerului Public, pentru cheltuieli de personal	12.12.2024	3.136
147	H.G. nr. 1578	suplimentarea bugetului Ministerului Justiției, în vederea achitării diferențelor de natură salarială și pentru plata dobânzilor legale moratorii și/sau penalizatoare aferente acestor drepturi	12.12.2024	23.700 (3.100+ 20.600)
148	H.G. nr. 1579	suplimentarea bugetului Consiliului Superior al Magistraturii, pentru cheltuieli de personal	12.12.2024	8.398
149	H.G. nr. 1580	suplimentarea bugetului Ministerului Muncii și Solidarității Sociale, pentru asigurări sociale	12.12.2024	30.000
150	H.G. nr. 1581	suplimentarea bugetului Ministerului Educației, în vederea acoperirii cheltuielilor pentru proiectele cu finanțare din sumele aferente componentei de împrumut a Planului național de redresare și reziliență	12.12.2024	30.000
151	H.G. nr. 1586	suplimentarea bugetului Secretariatului General al Guvernului pentru Agenția Națională pentru Sport, în vederea asigurării sumelor pentru plata premiilor sportivilor, antrenorilor, comisiilor și colectivelor tehnice	12.12.2024	71.730

NR. CRT.	NR. HOTĂRÂRE	FONDUL DE REZERVĂ BUGETARĂ ADMINISTRAȚIE CENTRALĂ – DESCRIERE	DATA	SUMA - mii lei (credite bugetare)
		multidisciplinare, pentru rezultatele sportive deosebite obținute la Jocurile Olimpice de la Paris 2024		
152	H.G. nr. 1587	suplimentarea bugetului Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, în vederea asigurării necesarului pentru proiectele finanțate în cadrul PNRR, pentru finanțarea Programului național de dezvoltare locală și a Programului național de investiții "Anghel Saligny" și pentru finanțarea Programului național de construcții de interes public sau social	12.12.2024	2.175.000 (380.000+ 1.435.000+ 360.000)
153	H.G. nr. 1661	suplimentarea bugetului Autorității Electorale Permanente, pentru restituirea către competitorii electorali a sumelor aferente cheltuielilor electorale la alegerile pentru Președintele României din anul 2024	18.12.2024	124.000
154	H.G. nr. 1662	suplimentarea bugetului Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, pentru gestionarea durabilă a fondului forestier proprietate privată a persoanelor fizice și juridice și a celui proprietate publică și privată a unităților administrativ-teritoriale	18.12.2024	45.069
155	H.G. nr. 1663	suplimentarea bugetului Ministerului Transporturilor și Infrastructurii, în vederea asigurării continuității prestării obligației de serviciu public în domeniul transportului feroviar de călători, prin acoperirea costurilor suportate	18.12.2024	167.000
156	H.G. nr. 1664	suplimentarea bugetului Ministerului Transporturilor și Infrastructurii, pentru plata arieratelor și a contribuțiilor la bugetul de stat	18.12.2024	83.404
157	H.G. nr. 1666	suplimentarea bugetului Ministerului Transporturilor și Infrastructurii, în vederea asigurării contribuției proprii aferente valorii cotei TVA, pentru proiectele finanțate din Fondul de modernizare	18.12.2024	24.371
158	H.G. nr. 1706	suplimentarea bugetului Ministerului Public, în vederea achitării drepturilor salariale scadente și neachitate în 2023, pentru personalul Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism	30.12.2024	82.067
159	H.G. nr. 1706	suplimentarea bugetului Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, pentru finanțarea Programului național de construcții de interes public sau social	30.12.2024	900.000
TOTAL ADMINISTRAȚIE CENTRALĂ				58.589.315

NR. CRT.	NR. HOTĂRÂRE	FONDUL DE REZERVĂ BUGETARĂ ADMINISTRAȚIE LOCALĂ – DESCRIERE	DATA	SUMA - mii lei (credite bugetare)
1	H.G. nr. 61	suplimentarea sumelor defalcate din TVA pentru echilibrarea bugetelor locale, pentru plata unor cheltuieli curente și de capital	31.01.2024	856.929
2	H.G. nr. 297	suplimentarea sumelor defalcate din TVA pentru echilibrarea bugetelor locale (comuna Calopăr, județul Dolj), în vederea finanțării cheltuielilor necesare efectuării studiului geotehnic din localitatea Bâzdâna, pentru determinarea cauzelor și delimitarea arealului cu emanații de gaze, dar și pentru stabilirea măsurilor de punere în siguranță a zonei ca urmare a emisiei spontane de gaze din scoarța terestre	04.04.2024	2.058
3	H.G. nr. 477	suplimentarea sumelor defalcate din TVA pentru echilibrarea bugetelor locale, pentru plata unor cheltuieli curente și de capital	09.05.2024	16.000
4	H.G. nr. 753	suplimentarea sumelor defalcate din TVA pentru echilibrarea bugetelor locale, pentru plata unor cheltuieli curente și de capital	04.07.2024	52.226
5	H.G. nr. 760	suplimentarea sumelor defalcate din TVA pentru echilibrarea bugetelor locale, pentru plata unor cheltuieli curente și de capital	05.07.2024	67.289
6	H.G. nr. 1170	suplimentarea sumelor defalcate din TVA pentru echilibrarea bugetelor locale, pentru plata unor cheltuieli de capital, în vederea înlăturării efectelor inundațiilor din septembrie 2024 din județul Galați	25.09.2024	62.163
7	H.G. nr. 1213	suplimentarea sumelor defalcate din TVA pentru echilibrarea bugetelor locale, pentru finanțarea serviciilor sociale din sistemul de protecție a copilului, măsurilor de protecție de tip centre de zi și centre rezidențiale pentru persoane adulte cu handicap, căminelor pentru persoane vârstnice și cheltuielilor de funcționare ale unităților de îngrijire la domiciliu a persoanelor vârstnice	02.10.2024	559.984
8	H.G. nr. 1293	suplimentarea sumelor defalcate din TVA pentru finanțarea cheltuielilor descentralizate la nivelul județelor și pentru pentru finanțarea învățământului particular și a celui confesional	23.10.2024	64.315 (5.892+ 52.569+ 5.854)
9	H.G. nr. 1389	suplimentarea sumelor defalcate din TVA pentru echilibrarea bugetelor locale, pentru plata unor cheltuieli curente și de capital	07.11.2024	3.348.342

NR. CRT.	NR. HOTĂRÂRE	FONDUL DE REZERVĂ BUGETARĂ ADMINISTRAȚIE LOCALĂ – DESCRIERE	DATA	SUMA - mii lei (credite bugetare)
10	H.G. nr. 1399	suplimentarea sumelor defalcate din TVA pentru echilibrarea bugetelor locale, pentru județul Alba, în vederea acoperirii cheltuielilor ocazionate de organizarea evenimentelor dedicate Zilei Naționale a României	14.11.2024	894
11	H.G. nr. 1543	suplimentarea sumelor defalcate din TVA pentru echilibrarea bugetelor locale, pentru finanțarea serviciilor sociale din sistemul de protecție a copilului, măsurilor de protecție de tip centre de zi și centre rezidențiale pentru persoane adulte cu handicap și căminelor pentru persoane vârstnice	04.12.2024	196.528
12	H.G. nr. 1584	suplimentarea sumelor defalcate din TVA pentru echilibrarea bugetelor locale, în vederea asigurării continuității serviciului public de alimentare cu energie termică în sistem centralizat	12.12.2024	136.453
TOTAL ADMINISTRAȚIE LOCALĂ				5.363.181

Anexa 2 – Glosar de termeni

Acciză – taxă specială de consum aplicată produselor din țară și din import, suportată de consumatori și inclusă în prețul de vânzare al unor mărfuri determinate.

Ajustare ciclică a veniturilor bugetare – eliminarea componentei veniturilor publice care este generată de excesul/deficitul de cerere (corespunzător fazei de expansiune/contractie a ciclului economic), prin eliminarea fluctuațiilor față de trend; nivelul veniturilor publice ajustate ciclic este nivelul veniturilor încasate dacă PIB ar fi la nivelul său potențial.

Ajustare stoc-flux a datoriei publice – procedeu care asigură consistența între variația stocului de datorie și fluxul de împrumuturi nete. Acesta ia în considerare acumularea de active financiare, modificări ale valorii datoriei denominate în valută și ajustări statistice.

Aranjament Stand-by – aranjament prin care o țară membră FMI este asigurată că va putea efectua trageri din Contul General de Resurse al Fondului până la un anumit nivel și pe o anumită perioadă, de obicei unul sau doi ani, cu condiția respectării angajamentelor prevăzute în aranjamentele de sprijinire ale economiei (a se vedea și **Condiționalități**).

Arierate ale bugetului general consolidat – împrumuturi sau datorii bănești care au devenit restante pentru mai mult de 90 de zile în urma nerespectării condițiilor contractuale dintre unitățile economice și stat.

Balanță bugetară ajustată ciclic – soldul bugetului general consolidat (engl. *cyclically adjusted budget balance*), net de componenta ciclică. Reprezintă o măsură a tendinței fundamentale a soldului bugetar.

Balanță bugetară structurală – se determină deducând din balanța bugetară ajustată ciclic elementele singulare/temporare (*one-off*).

Balanță comercială – parte a balanței de plăți ce prezintă diferența dintre exporturile și importurile de bunuri și servicii realizate într-o anumită perioadă de timp.

Bază macroeconomică relevantă – agregat macroeconomic de care depind încasările dintr-o anumită categorie de venituri bugetare.

Balanță de plăți – situație statistică ce prezintă tranzacțiile realizate de o țară cu exteriorul, într-o anumită perioadă de timp.

Buffer – rezervă constituită de MF în Trezorerie („rezervă tampon”) destinată acoperirii în avans a necesarului de finanțare și care are rolul de protecție împotriva manifestării unor condiții adverse pe piețele financiare.

Buget general consolidat – ansamblul bugetelor (prevăzute la art. 1 alin. (2) din Legea 500 privind finanțele publice, la care se adaugă bugetele locale), agregate și consolidate pentru a forma un întreg.

Cerere agregată – cheltuielile totale efectuate de utilizatorii interni și externi pentru achiziționarea bunurilor și serviciilor finale produse într-o economie. Se determină ca sumă între cererea internă și exporturile de bunuri și servicii.

Clasificație economică – gruparea cheltuielilor după natura și efectul lor economic.

Clasificație funcțională – gruparea cheltuielilor după destinația lor, pentru a evalua alocarea fondurilor publice unor activități sau obiective care definesc necesitățile publice.

Compactul fiscal european – parte a TSCG (Tratatul privind stabilitatea, coordonarea și guvernanta în cadrul Uniunii Economice și Monetare), noul tratat pe care l-au semnat pe 2 martie 2012 toate statele UE, cu excepția Regatului Unit și a Cehiei. Tratatul vizează consolidarea disciplinei fiscale prin introducerea unor sancțiuni aplicate într-un mod mai automat și a unei supravegheri mai stricte. Noul tratat include cerința ca bugetele naționale să fie echilibrate sau în surplus. Această cerință va fi îndeplinită dacă deficitul structural anual nu va depăși 0,5% din PIB. Dacă datoria publică este semnificativ sub 60% din PIB și riscurile la adresa sustenabilității finanțelor publice pe termen lung sunt reduse, deficitul structural maxim poate ajunge la 1% din PIB.

Componentă a soldului bugetar de tip *one-off* – componentă de venituri sau cheltuieli de natură temporară.

Componenta ciclică a balanței bugetare – parte a modificării balanței bugetare determinate de evoluțiile ciclice ale economiei.

Condiționalități – politici economice pe care țările membre urmează să le aplice ca o condiție pentru utilizarea resurselor FMI. Acestea sunt, de cele mai multe ori, exprimate sub forma criteriilor de performanță (de exemplu: ținte monetare și bugetare), în scopul asigurării faptului că utilizarea finanțării FMI este temporară și respectă programul de ajustare menit să corecteze dezechilibrele balanței de plăți.

Conformare voluntară la plată – principiu conform căruia contribuabilii vor respecta legile fiscale și, mai important, vor raporta cu acuratețe veniturile și deducerile de care beneficiază, fără constrângere directă din partea autorităților abilitate în acest sens.

Consolidare – operațiunea de eliminare a transferurilor de sume dintre două bugete componente ale bugetului general consolidat, în vederea evitării dublei evidențieri a acestora.

Consolidare fiscală – politica ținută către reducerea deficitelor bugetare și a acumulării de datorie publică.

Consum final – componentă a cererii interne care cuprinde consumul privat și cheltuielile guvernamentale cu bunuri și servicii publice.

Cont de capital – fluxul de transferuri de capital și de achiziții/vânzări de active nefinanciare și nemateriale.

Cont financiar – fluxul de tranzacții asociate cu schimbarea dreptului de proprietate asupra activelor sau pasivelor externe ale unei țări și cuprinde investițiile străine directe, investițiile de portofoliu, derivatele financiare, alte investiții de capital și activele de rezervă.

Contagiune – reprezintă transmisia unor șocuri la nivel inter-sectorial, pe plan intern și internațional, independent de interconexiunile structurale sau de perturbările curente.

Contribuție – prelevare obligatorie a unei părți din veniturile persoanelor fizice și juridice, cu sau fără posibilitatea obținerii unei contraprestații.

Convergență reală – atingerea unui grad ridicat de similitudine și coeziune a structurilor economiilor țărilor candidate; deși Tratatul de la Maastricht nu menționează criteriile de convergență reală, aceasta poate fi sintetizată printr-o serie de indicatori precum PIB pe locuitor, gradul de deschidere al economiei, ponderea comerțului cu țările membre în totalul comerțului exterior, structura economiei.

Criterii de convergență nominală (Maastricht) – cele patru criterii prevăzute de Articolul 140(1) al Tratatului privind Funcționarea UE care trebuie îndeplinite de fiecare stat membru al UE înainte ca acesta să adopte moneda euro, și anume: 1) rata inflației nu trebuie să depășească cu mai mult de 1,5 pp media celor mai performante trei țări din UE la acest capitol; 2) rata dobânzii nominale pe termen lung nu trebuie să depășească cu mai mult de 2 pp media ratei dobânzii în primele trei state membre cu cele mai bune performanțe din perspectiva stabilității prețurilor; 3) deficitul bugetar trebuie să fie mai mic de 3% din PIB; ponderea datoriei publice în PIB să nu fie mai mare de 60% din PIB; 4) fluctuațiile cursului de schimb trebuie să nu fie mai mari de +/-15 procente în ultimii doi ani premergători examinării.

Datorie publică directă – datoria publică totală, mai puțin datoria publică garantată.

Datorie publică garantată – împrumuturi garantate de MF și autoritățile administrației publice locale.

Deficit bugetar structural – deficitul bugetar care s-ar înregistra dacă PIB ar fi la nivelul său potențial; este acea mărime a deficitului care s-ar înregistra în lipsa influențelor ciclului economic.

Deficit bugetar primar structural – deficit bugetar structural net de componenta „nediscreționară” a politicii bugetare - cheltuieli cu dobânzi aferente datoriei publice; este utilizat în analiza sustenabilității politicii fiscale.

Deficit cvasi-fiscal – reprezintă cheltuielile înregistrate în sectorul public, dar necontabilizate în buget; este vorba îndeosebi despre pierderi în activitatea întreprinderilor de stat neperformante, care se regăsesc sub forma obligațiilor restante către bugetele și utilitățile publice.

Deficit de cont curent – apare atunci când importurile totale de bunuri, servicii și transferuri ale unei țări sunt mai mari decât exporturile de bunuri, servicii și transferuri ale acelei țări; în această situație, țara respectivă devine un debitor net pentru restul lumii.

Deflator PIB – indicator ce reflectă modificarea prețurilor bunurilor și serviciilor din componența PIB; se calculează ca raport între PIB în prețurile anului curent și PIB în prețurile anului de bază.

Deviație PIB – indicator ce măsoară diferența dintre PIB efectiv al unei economii și PIB potențial; se mai folosește și termenul de *output-gap*.

Dezangajare automată – o parte din angajamentul bugetar este dezangajat automat de Comisia Europeană dacă rămâne neutilizat sau dacă nu s-a primit nicio cerere de plată până la sfârșitul celui de-al treilea an de la asumarea angajamentului bugetar. Diferența dintre cele două valori (cea alocată și cea transmisă spre rambursare la Comisie) se pierde prin aplicarea procedurii de dezangajare automată.

Dezinflație – proces de reducere a ratei inflației.

Economie subterană – activitate economică legală, dar ascunsă autorităților publice pentru a evita plata impozitelor și taxelor, a contribuțiilor sociale sau pentru a evita respectarea standardelor legale de pe piața muncii și a altor proceduri administrative.

Eurosistem – sistemul bancar central al Zonei Euro. Cuprinde Banca Centrală Europeană și băncile centrale naționale ale acelor state membre ale UE a căror monedă este euro.

Fondul de Coeziune (FC) – instrumentul financiar care sprijină investițiile în domeniul infrastructurii de transport și mediu.

Fondul de rezervă bugetară la dispoziția guvernului – sume la dispoziția guvernului ce se repartizează unor ordonatori principali de credite ai bugetului de stat și ai bugetelor locale, pe bază de hotărâri ale guvernului, pentru finanțarea unor cheltuieli urgente sau neprevăzute apărute în timpul exercițiului bugetar.

Fondul European de Garantare Agricolă (FEGA) – fonduri europene de implementare a măsurilor de sprijin pentru producătorii agricoli.

Fondul European pentru Dezvoltare Regională (FEDR) – Fondul Structural care sprijină regiunile mai puțin dezvoltate, prin finanțarea de investiții în sectorul productiv, infrastructură, educație, sănătate, dezvoltare locală și întreprinderi mici și mijlocii.

Fondul Social European (FSE) – Fondul Structural destinat politicii sociale a UE, care sprijină măsuri de ocupare a forței de muncă și de dezvoltare a resurselor umane.

Impozit – prelevare obligatorie, fără contraprestație imediată, directă și nerambursabilă, pentru satisfacerea necesităților de interes general.

Impuls fiscal – impactul politicii fiscale discreționare asupra cererii agregate. Acesta se calculează ca variație a balanței structurale față de perioada anterioară; o valoare pozitivă corespunde unei politici fiscale expansioniste, în timp ce o valoare negativă corespunde unei politici fiscale restrictive.

Indice armonizat al prețurilor de consum (IAPC) – indice de prețuri de consum a cărui metodologie a fost armonizată între țările din UE; pe baza acestui indice se exprimă obiectivul de inflație al Băncii Centrale Europene și se determină rata inflației în Zona Euro.

Indice de eficiență a impozitării – indice pe baza căruia se măsoară eficiența colectării taxelor și impozitelor. Se determină ca raport între rata implicită de impozitare și cota legală de impozitare.

Inflație – reflectă creșterea persistentă și generalizată a prețurilor și se măsoară, de regulă, prin intermediul indicelui prețurilor de consum.

Mecanismul Cursului de Schimb II (MCS II) – aranjamentul privind cursul de schimb instituit la 1 ianuarie 1999, care constituie cadrul cooperării în domeniul politicii cursului de schimb între Eurosistem și statele membre ale UE a căror monedă nu este euro. Deși participarea la MCS II este voluntară, statele membre cu derogare trebuie să participe la acest mecanism. Aceasta înseamnă stabilirea parității centrale între cursul de schimb al respectivei monede naționale față euro și a unei marje de fluctuație față de paritatea centrală. Marja standard de fluctuație este plus/minus 15%, dar, la cerere, se poate conveni o marjă mai îngustă.

Obiectivul pe termen mediu (OTM) – reprezintă obiectivul pe termen mediu privind poziția bugetară și diferă pentru fiecare stat membru UE. Pentru statele ce au adoptat moneda euro sau se află în Mecanismul Cursului de Schimb II, acesta este -1% din PIB sau surplus bugetar. Reevaluarea obiectivelor pe termen mediu se face o dată la patru ani sau atunci când se adoptă o reformă structurală majoră.

Metodologie cash – presupune înregistrarea veniturilor în momentul în care acestea sunt efectiv primite și a cheltuielilor la momentul efectuării plății.

Metodologie ESA 2010 (*European System of National and Regional Accounts*) – Sistemul European de Conturi Naționale și Regionale reprezintă un cadru de raportare contabilă folosit la nivel internațional pentru descrierea sistematică și detaliată a unei economii (a unei regiuni, a unei țări sau a unui grup de țări), a componentelor sale și a relațiilor sale cu alte economii; Standardul ESA 2010 are ca principale diferențe față de metodologia națională (*cash*) înregistrarea veniturilor și cheltuielilor în sistem *accrual* (pe bază de angajamente, nu de plăți efective, precum în sistemul *cash*). Metodologia ESA 2010 înlocuiește metodologia ESA 95, fiind adoptată în anul 2013.

Ofertă agregată – reprezintă ansamblul bunurilor și serviciilor oferite pe piața națională de toți agenții economici, autohtoni și străini. Altfel spus, oferta agregată reprezintă producția totală internă de bunuri economice plus oferta străinătății (importurile).

Pactul de stabilitate și creștere (PSC) – constă din două regulamente ale Consiliului UE: primul, referitor la „întărirea supravegherii pozițiilor bugetare și întărirea supravegherii și coordonării politicilor economice”, și al doilea, referitor la „accelerarea și clarificarea aplicării procedurii deficitului excesiv”, precum și dintr-o rezoluție a Consiliului European privind PSC adoptată la întâlnirea la nivel înalt de la Amsterdam din data de 17 iunie 1997. Mai exact, se solicită poziții bugetare aproape echilibrate sau în surplus ca obiectiv pe termen mediu al statelor membre, deoarece aceasta le-ar permite să facă față fluctuațiilor ciclice normale și să mențină deficitul bugetar sub valoarea de referință de 3% din PIB. Conform PSC, țările care participă la Uniunea Economică și Monetară trebuie să prezinte programe anuale de stabilitate, în timp ce țările neparticipante trebuie să prezinte programe anuale de convergență.

Pactul Euro Plus – este cunoscut și ca Pactul pentru Competitivitate și are ca obiectiv stabilitatea Zonei Euro, statele membre angajându-se să ia măsuri pentru stimularea competitivității, a angajării forței de muncă și consolidarea finanțelor publice.

Plafon anual de cheltuieli – sumă maximă, stabilită prin lege, ce poate fi alocată pentru o anumită categorie de cheltuielile guvernamentale în decursul unui an.

Pilonul 1 de pensii – denumire dată sistemului de pensii administrate de stat; deține un caracter obligatoriu și se bazează pe redistribuirea banilor încasați pe parcursul unui exercițiu bugetar, sistem de tip „*pay as you go*” (angajații plătesc acum pentru pensionarii de acum).

Pilonul 2 de pensii – denumire dată sistemului de pensii administrate privat; deține un caracter obligatoriu pentru angajații cu o vârstă mai mică de 35 de ani de la momentul introducerii sale (2007) și are ca scop asigurarea unei pensii private, care suplimentează pensia acordată de sistemul public. Contribuțiile la fondurile de pensii private sunt nominale și, imediat după ce sunt virate în contul salariatului, devin proprietatea acestuia.

PIB potențial – nivelul PIB real care poate fi produs de economie fără a genera presiuni inflaționiste; PIB potențial este determinat pe termen lung de factori fundamentali: organizarea economiei, capacitatea productivă a economiei determinată de tehnologie și factori demografici ce afectează forța de muncă etc.

PIB real – reprezintă valoarea bunurilor și serviciilor finale, produse într-o economie, într-o anumită perioadă, ajustată cu creșterea prețurilor. Dinamica PIB real este folosită pentru a măsura creșterea economică a unei țări.

Politică bugetară – politica financiară a statului în materie de cheltuieli publice; politica de alocare a resurselor publice.

Politică fiscală – politica prin care se dorește influențarea economiei folosind ca instrument sistemul de taxe și impozite.

Politică fiscală anticiclică – conduită a politicii fiscale care are rol de stabilizator al ciclului economic și care contribuie la diminuarea fluctuațiilor ciclice și a presiunilor inflaționiste din partea excesului de cerere.

Politică fiscală expansionistă – conduită a politicii fiscale care are ca efect accelerarea ritmului de creștere a cererii agregate și posibila amplificare a presiunilor inflaționiste.

Politică fiscală prociclică – conduită a politicii fiscale care nu își îndeplinește rolul de stabilizator al ciclului economic, ci, dimpotrivă, contribuie la amplificarea fluctuațiilor ciclice și a presiunilor inflaționiste din partea excesului de cerere.

Politică monetară expansionistă – conduită a politicii monetare care are ca efect stimularea cererii agregate și o posibilă amplificare a presiunilor inflaționiste.

Politică monetară restrictivă – conduită a politicii monetare care constrânge cererea agregată în scopul scăderii inflației.

Prima de risc de țară – randament suplimentar solicitat de un investitor pentru a compensa riscul sporit pe care îl presupune efectuarea unui anumit plasament într-o țară. Aceasta este reflectată în cotațiile CDS care măsoară costul asigurării contra riscului de faliment.

Procedura de deficit excesiv (engl. *Excessive Deficit Procedure*) – componenta corectivă a Pactul de stabilitate și creștere, care impune sancțiuni în caz de necorectare promptă a deficitelor publice excesiv de ridicate (superioare valorii de referință de 3% din PIB la prețurile pieței) sau a datoriei publice excesiv de ridicată (peste 60% din PIB sau care nu se diminuează într-un ritm satisfăcător, respectiv de 1/20 din diferența dintre nivelul datoriei publice și pragul de 60%, ca o medie pe ultimii trei ani).

Program de ajustare – program economic detaliat, de obicei susținut prin utilizarea resurselor FMI, bazat pe o analiză a problemelor economice ale țării în cauză și care prezintă politicile implementate deja și cele care urmează a fi implementate în vederea stabilizării în domeniile monetar, fiscal, al balanței de plăți, precum și la nivelul politicilor structurale, ca bază pentru o economie stabilă și a unei creșteri economice sustenabile.

Proxy – variabilă care estimează/aproximează și care înlocuiește o altă variabilă neobservabilă.

Punct de bază – unitate de măsură a ratelor de dobândă echivalentă cu 0,01%.

Rata dobânzii de politică monetară – reprezintă rata dobânzii utilizată pentru principalele operațiuni de piață monetară ale BNR. Actualmente, acestea sunt operațiunile repo pe termen de o săptămână, derulate prin licitație la rată fixă de dobândă.

Rata dobânzii de referință – începând cu 1 septembrie 2011, rata dobânzii de referință a Băncii Naționale a României este rata dobânzii de politică monetară, stabilită prin hotărâre a Consiliului de administrație al Băncii Naționale a României.

Rată implicită de impozitare – reprezintă raportul dintre veniturile colectate pentru un anumit tip de impozit și baza aferentă de impozitare a acestuia.

Regulă fiscală – o constrângere pe termen lung asupra politicii fiscale prin limite numerice privind agregatele bugetare. Regulile fiscale au ca scop evitarea presiunilor generate de stimulente și cheltuieli în exces, mai ales în faza ascendentă a ciclului economic, astfel încât să se asigure responsabilitatea în gestiunea finanțelor publice și sustenabilitatea datoriei publice.

Redevență – remunerația plătită în schimbul obținerii folosinței sau a dreptului de folosință asupra obiectului unui drept de proprietate.

Rectificare bugetară – operațiune prin care se modifică bugetul în cursul exercițiului bugetar.

SO – indicator compozit, de avertizare timpurie, care surprinde sustenabilitatea pe termen scurt a finanțelor publice (până la 1 an) prin intermediul analizei de tip semnale.

S1 – indicator al *gap*-ului de sustenabilitate care arată creșterea impozitelor sau reducerea cheltuielilor (ca procent din PIB) necesară pentru a atinge un nivel de 60% din PIB la sfârșitul perioadei analizate.

S2 – indicator al *gap*-ului de sustenabilitate care indică nivelul efortului fiscal (pondere în PIB) necesar pentru a fi îndeplinită constrângerea bugetară intertemporală pe un orizont de timp infinit.

Semestrul european – reprezintă un instrument adițional de supraveghere preventivă a politicilor economice și fiscale ale statelor membre; reprezintă un ciclu anual de coordonare a politicilor economice și bugetare, care are loc în primele șase luni ale anului, cu scopul de a identifica dezechilibrele apărute sau iminente care ar încălca normele stabilite de Pactul de stabilitate și creștere.

Sezonalitate – tiparul fluctuațiilor în evoluția unei variabile economice care apar sistematic în anumite perioade ale anului.

Soldul bugetului general consolidat – indicator ce arată diferența între veniturile bugetare totale și cheltuielile totale.

Soldul primar al bugetului general consolidat – diferența dintre veniturile și cheltuielile bugetului general consolidat, din care au fost deduse plățile de dobânzi aferente datoriei publice.

Spațiu fiscal – 1. reprezintă diferența dintre nivelul datoriei publice curente și un nivel limită al datoriei publice, nivel ce nu implică creșterea costului de finanțare a deficitului și care ține cont de evoluția istorică a ajustării fiscale; 2. resursele financiare disponibile pentru cheltuieli suplimentare necesare în vederea realizării proiectelor de dezvoltare.

Stabilizatori automați – instrumente de autoreglare a economiei, având scopul reducerii fluctuațiilor economice; de exemplu: impozitarea în cote procentuale proporționale, ajutoarele sociale pentru șomaj.

Strategie fiscal-bugetară – documentul de politică publică ce stabilește obiectivele și prioritățile în domeniul fiscal-bugetar, țintele veniturilor și cheltuielilor bugetului general consolidat și ale bugetelor componente ale bugetului general consolidat, precum și evoluția soldului bugetului general consolidat pe o perioadă de trei ani.

Sustenabilitate fiscală – un set de politici este sustenabil în cazul în care statul debitor este capabil să onoreze plățile aferente serviciului datoriei sale, fără a fi necesară în viitor o corecție abruptă a soldului bugetului general consolidat.

Swap – schemă de compensare în lanț a obligațiilor restante față de BGC; operațiune prin care se realizează stingerea obligațiilor bugetare restante, cu impact echivalent pe venituri și pe cheltuieli.

Taxă – reprezintă suma plătită de o persoană fizică sau juridică, de regulă, pentru serviciile prestate acesteia de un operator economic, o instituție publică sau un serviciu public.

Taxa *clawback* – impozit aplicat în industria farmaceutică ce presupune ca toți producătorii de medicamente să contribuie la finanțarea sistemului public de sănătate cu o parte din profitul realizat în

urma vânzărilor de medicamente compensate care depășesc suma alocată acestora de la Fondul Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate.

Țintă de inflație – obiectivul de inflație asumat de băncile centrale care au adoptat strategia de țintire directă a inflației. Ținta se poate exprima printr-un nivel fix al inflației și/sau printr-un interval de variație. În România, BNR își stabilește ținta de inflație sub forma unui interval de variație de +/-1 punct procentual în jurul țintei.

Variabile nominale – variabile exprimate în prețuri curente.

Variabile reale – variabile exprimate în prețuri constante (în prețurile unui an de bază).

Venituri fiscale – reprezintă veniturile colectate de stat prin impozitare; în componența acestora, sunt incluse: impozitul pe venit, profit și câștiguri din capital, impozitele și taxele pe proprietate, impozitele și taxe pe bunuri și servicii, taxele pe utilizarea bunurilor, autorizarea utilizării bunurilor sau pe desfășurarea de activități, impozitul pe comerțul exterior și tranzacțiile internaționale, alte impozite și taxe fiscale, contribuțiile la asigurările sociale.

Venituri nefiscale – reprezintă resursele bănești care provin din alte surse decât impozitarea, cum ar fi: redevențe, viramente din profitul companiilor de stat, amenzi, tarife etc.